

1. OVER HET RODE KRUIS

Het Rode Kruis houdt zich in meer dan 186 landen bezig met hulp aan de meest kwetsbare mensen. De Nederlandse vereniging omvat het hele Nederlandse Koninkrijk (Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba) en noemen we het Nederlandse Rode Kruis. Het Nederlandse Rode Kruis bestaat uit 358 plaatselijke Rode Kruis-afdelingen, waarvan zes op de Nederlandse Antillen en Aruba.

1.1. NEDERLANDSE RODE KRUIS

Aardbevingen, overstromingen, geweld en het gevecht tegen HIV/AIDS. Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunde de meest kwetsbare mensen met goederen en/of financiële steun. Of hielp gezinnen weer bij elkaar te brengen die elkaar door oorlog of conflict uit het oog waren verloren.

1.1.1. Strategie en beleid

Hulpverleners in verschillende, voortdurend veranderende situaties vragen om duidelijke strategische kaders. Onze strategie in een notendop: Het Rode Kruis is voorbereid en biedt hulp in noodsituaties.

STRATEGIE EN BELEID IN VOGELVLUCHT

Rampen, conflicten, economische crises en klimaatveranderingen bedreigen leven en welzijn van miljoenen mensen. Het Nederlandse Rode Kruis helpt direct. In eigen land en wereldwijd.

We zijn voorbereid op acute noodsituaties, zoals de vliegtuigcrash op Schiphol in februari 2009. Of de aardbevingen in Sumatra in het najaar. Ook minder in het oog springend leed zoals malaria of eenzaamheid heeft onze aandacht. Met honderden projecten en activiteiten bieden we directe hulp. Dit kunnen we alleen waarmaken dankzij de inzet van bijna honderd miljoen vrijwilligers wereldwijd. Zij zijn voorbereid en kunnen direct ter plaatse in actie komen.

De basis

Hulpverleners in al die verschillende, voortdurend veranderende situaties vragen om duidelijke strategische kaders. Basis hiervoor zijn onze grondbeginselen. Al ons denken en handelen vloeit hieruit voort. Verder staat [Strategy 2020](#) centraal. Dit meerjarendocument geeft elke nationale Rode Kruis-vereniging de opdracht hulp te bieden aan de meest kwetsbare mensen in eigen land en om zusterverenigingen wereldwijd te versterken en te helpen bij hun werkzaamheden.

De strategie

Onze strategie in een notendop? Het Rode Kruis is voorbereid en biedt hulp in noodsituaties. Voorbereid op rampen en conflicten. Voorbereid op een veranderend klimaat. En voorbereid op economische, sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. Zodat we direct in actie kunnen komen daar waar het nodig is.

De speerpunten

In onze activiteiten richten we ons op drie speerpunten:

- focus op noodhulp;
- doorbreken van sociaal isolement;
- uitdragen van humanitaire waarden.

Naast deze speerpunten, die onze dagelijkse praktijk vormen, bekijken we ook continu hoe we onze organisatie optimaal in kunnen richten om voorbereid te zijn toekomstige ontwikkelingen. Nationaal en internationaal. Onze focus in 2009 was gericht op:

- implementatie Samen 1;
- start van een verenigingsbreed strategisch plan 2010-2013;
- sterke verankering van de grondbeginselen.

Een ander aandachtspunt is transparantie in onze activiteiten en bestedingen.

SPEERPUNT NOODHULP: VOORBEREID OP HET ONVERWACHTSE

Het Rode Kruis is wereldwijd voorbereid om hulp te bieden aan de meest kwetsbaren tijdens een ramp of conflict. Onze kracht? De bijna honderd miljoen Rode Kruis-vrijwilligers die zelf wonen, werken en leven in de getroffen gebieden. Van Apeldoorn tot Pakistan. Niemand beter dan de inwoners zelf weten wat er speelt en hoe ze kunnen helpen. Hiervoor kunnen ze rekenen op ondersteuning in menskracht, middelen en kennis van het Rode Kruis beroepsapparaat.

In Nederland

Apeldoorn, 30 april 2009. Heel Nederland was getuige van het ongekeende: één individu maakte van zijn auto een wapen en reed in op het publiek tijdens Koninginnedag. Dit was niet het feestelijke verloop van de dag die de dienstdoende Rode Kruis-vrijwilligers in gedachten hadden. Het was wel waar ze op voorbereid waren. Of zoals een vrijwilliger zei: "Dit is dus waar ik jaren voor train en oefen."

We weten nooit waar en wanneer de volgende ramp zich aandient. Wel kunnen we ervoor zorgen dat onze vrijwilligers beschikking hebben over de juiste kennis en middelen om hulp te verlenen. Daarom doen we steeds meer om onze noodhulpvrijwilligers goed op te leiden en de kwaliteit van hun inzet hoog te houden. Maar onze focus gaat verder. Ook niet-vrijwilligers kunnen direct ter plaatse helpen. Kennis van [Eerste Hulp](#) is hierbij letterlijk van levensbelang. In 2010 zullen we dan ook veel inspanningen doen om de kennis van Eerste Hulp voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk en makkelijk toepasbaar te maken.

Tijdens noodhulpsituaties in Nederland zorgen wij voor:

- [medische hulp aan slachtoffers](#);
- [opvang en verzorging](#);
- [verwanteninformatie](#).

Wereldwijd

Niet alleen in Nederland staan we paraat bij rampen. Met bijna 100 miljoen vrijwilligers vormt het Rode Kruis het grootste humanitaire netwerk ter wereld. Hiermee is het Rode Kruis altijd dichtbij en kan direct hulp bieden bij rampen en conflicten. Zoals bij het interne conflict in Pakistan en de aardbeving op Sumatra. En in die gebieden waar de ramp te groot is voor het lokale Rode Kruis, staan we klaar met extra mankracht. Zoals in september 2009, toen het door overstromingen geteisterde [Burkina Faso](#) kampte met honderdduizenden daklozen en een tekort aan drinkwater, voedsel, medicijnen en muskietennetten. Het Nederlandse, Belgische en Luxemburgse Rode Kruis sloegen de handen ineen en stuurden een [Relief ERU](#) om de eerste noodhulp te verlenen. De Relief ERU bestaat uit vier medewerkers, terreinwagens, hulpgoederen en communicatiefaciliteiten die drie maanden geheel zelfstandig kan opereren.

Noodhulp in een internationale omgeving is voor ons meer dan het bieden van acute, levensreddende hulp bij rampsituaties en gewapende conflicten. Noodhulp behelst ook voorbereid zijn op rampen en hulp bij de wederopbouw na een catastrofe. In december 2009 was het vijf jaar geleden dat grote delen van Azië en de oostkust van Afrika getroffen werden door een allesvernietigende tsunami. Bijna 230.000 mensen in 14 landen verloren het leven. Na deze natuurramp ontving het Rode Kruis ongelooflijk veel donaties. In de afgelopen vijf jaar heeft het Rode Kruis de giften van het publiek gebruikt voor herstelprogramma's, waarmee bijna vijf miljoen mensen in de vier zwaarst getroffen landen, Indonesië, Sri Lanka, Thailand en de Maldiven, werden gesteund. In Indonesië, Sri Lanka, de Maldiven, Thailand en India werd de bouw van meer dan 50.000 nieuwe woningen en infrastructuur in gemeenschappen gefinancierd.

Waarschuwingssystemen

Meer dan 150 jaar kennis en ervaring op het gebied van hulpverlening heeft ons een en ander geleerd. Een ramp is niet altijd te voorkomen. Maar er zijn wel degelijk maatregelen mogelijk om de effecten van rampen vooraf te verkleinen. Rampenvoorbereiding in bijvoorbeeld orkaan- of overstromingsgevoelige gebieden is dan ook een belangrijk element in onze hulpverlening. We trainen vrijwilligers in Eerste Hulp, zetten waarschuwingssystemen op en evacuatieroutes uit. Het zogenoemde *Early Warning Early action systeem* stond ook centraal tijdens het eerste World Disasters Symposium op 14 september. Het Nederlandse Rode Kruis heeft het initiatief genomen om ieder jaar op deze internationale dag van de Rampenbestrijding een bijeenkomst te organiseren rond het thema van het World Disasters Report, de belangrijkste jaarlijkse publicatie van het Internationale Rode Kruis. Met dit symposium willen we samenwerking en uitwisseling van kennis in rampenbestrijding bevorderen.

Klimaat

Vergeet de armste landen niet! Dat was de boodschap van het Rode Kruis tijdens de klimaattop in Kopenhagen in december. Meer dan honderd regeringsleiders kwamen bijeen om tot een overeenstemming te komen voor het nieuwe klimaatverdrag in 2010. Tot een volledige overeenstemming kwam het niet, maar de roep van het Rode Kruis en andere hulporganisaties is wel gehoord. Voor de komende drie jaar maken de rijkste landen 30 miljard dollar vrij om de armste landen weerbaar voor het klimaat te maken.

Juist landen in het zuiden hebben het meeste last van de klimaatveranderingen. De laatste vijftien jaar is het aantal rampen dat met het weer te maken heeft met vijftig procent toegenomen. Dat komt niet alleen door de klimaatverandering, maar ook door de bevolkingsgroei en milieuproblemen zoals ontbossing. De toegezegde focus van de klimaatop op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen is in steun in onze rug bij ons werk aan betere *early warning-systemen* en lokale weerbaarheidsprogramma's.

SPEERPUNT DOORBREKEN SOCIAAL ISOLEMENT: OOG VOOR HET ONGEZIENE

Sociaal isolement vindt achter gesloten deuren plaats, maar blijft niet ongezien voor het Rode Kruis. Contact is ons antwoord op sociaal isolement.

In Nederland

De maatschappelijke samenhang in ons land staat onder druk. Mensen wonen in aangrenzende huizen maar kennen elkaar niet. Steeds minder zijn er lid van een voetbalvereniging of kerkgenootschap; steeds vaker trekken ze zich terug achter de voordeur. En daar wacht soms een ongenode gast: eenzaamheid. Vooral chronisch zieken en gehandicapten zijn er gevoelig voor. Het voorkomen en doorbreken van sociaal isolement was ook in 2009 voor ons een prioriteit.

Wereldwijd

Isolement kent vele oorzaken, en een ervan is onwetendheid. Een schrijnend voorbeeld is de uitsluiting van mensen met HIV/AIDS in grote delen van de wereld. Uit angst voor besmetting lopen burens en vrienden met een grote boog om HIV-patiënten heen – en om hun familie. Sociale verbanden vallen letterlijk uiteen. Hele gezinnen worden uitgesloten van huisvesting, scholing en andere basisvoorzieningen. Daarom richten wij ons internationaal niet alleen op het bieden van medische en fysieke zorg aan mensen met HIV/AIDS. We doen minstens zoveel aan voorlichting en het tegengaan van discriminatie. Bijvoorbeeld door het inzetten van 'community health workers', vrijwilligers uit de omgeving van een aidspatiënt. Zij helpen bij het opbouwen van een bestaan en een gezonde leefwijze. Of door jongeren die zelf besmet zijn met het virus op te leiden tot 'peer educator', zodat zij leeftijdsgenoten kunnen voorlichten.

*H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden in haar openingsspeech tijdens het eerste World Disasters Symposium:
"Te vaak richten we ons op hulp na een ramp, niet op samenwerking ervoor, terwijl dat zo veel efficiënter is."*

SPEERPUNT UITDRAGEN VAN HUMANITAIRE WAARDEN

Het is onze diepe overtuiging dat elk mens recht heeft op respect en waardigheid, waar en wanneer dan ook. Wij doen dit op basis van de grondbeginselen, de zeven uitgangspunten van het Rode Kruis. Alle Rode Kruis- en Rode Halve Maan verenigingen ter wereld hanteren deze uitgangspunten en zo worden ze door miljoenen vrijwilligers dagelijks in praktijk gebracht.

Respect en binding

Het is de taak van elke Rode Kruis- en Rode Halve Maan-vereniging bij te dragen aan een wereld met respect voor iedereen. Een wereld waarin gelijkheid heerst en mensen vriendschappelijk en vreedzaam samenleven. De nog jonge 21e eeuw toont de kwetsbaarheid van deze humanitaire waarden dagelijks. Racisme in West-Europa, seksueel geweld tegen vrouwen in Congo, geweld tegen hulpverleners in conflictgebieden, uitsluiting van wie anders is en 'vreemd'. Culturen schuren tegen elkaar aan én botsen met elkaar. Op wijkniveau en wereldschaal. Mensen zoeken naar wat hen bindt, maar zien soms alleen nog wat hen scheidt.

Humanitair Oorlogsrecht

Ons doel is een menswaardige wereld waarin respect en tolerantie aan ieder mens toekomen. Onze grondbeginselen zijn de rode draad van waaruit we werken en die we actief uitdragen. Daarnaast verspreiden we het humanitair oorlogsrecht en zien toe op naleving ervan. In 2009 stonden we stil bij het zestigjarig bestaan van de verdragen van Genève, waaruit het humanitair oorlogsrecht voortvloeit. In hetzelfde jaar bleek ook hoe actueel deze verdragen nog altijd zijn. In januari eisten hevige gevechten in de Gazastrook meer dan duizend burgerslachtoffers en bleken hulpverleners ternaauwernood in staat zijn om alle gewonden te vervoeren en verzorgen. Het Rode Kruis riep op om hulpverleners alle ruimte te geven.

In 2010 volgt een internationale campagne om de bescherming van medische hulp in conflictgebieden opnieuw onder de aandacht voor overheden te brengen.

Oproep ICRC voorzitter Jakob Kellenberger aan de strijdende partijen in Gaza: "Beide partijen in het conflict horen volgens het humanitair oorlogsrecht op ieder gewenst moment zorg te dragen voor het snel bereiken en behandelen van de slachtoffers. Zodra dat nodig is, moeten gewonden kunnen worden vervoerd om elders verpleegd te worden. Zij kunnen geen dagen of uren wachten op behandeling. Medisch personeel hoort te allen tijde de ruimte te krijgen om hulp te bieden- en hieraan mag niet worden getornd."

VOORBEREID OP DE TOEKOMST

De hele wereld is continu in beweging. Om als Rode Kruis te kunnen blijven voldoen aan de steeds veranderende hulpvraag, kijken we kritisch naar de inrichting van onze organisatie en stemmen we onze lange termijn strategie op de verwachte ontwikkelingen af.

In Nederland

Hulp aan meest kwetsbaren vergt meer dan het paraat hebben staan van mensen, middelen en kennis. Het boort ook ons vermogen aan om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. In 2006 ging het Nederlandse Rode Kruis een proces in waarbij we de eigen vereniging grondig onder de loep namen. 'De vereniging is weinig wendbaar en niet optimaal ingericht om in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de eisen die de maatschappij aan ons stelt', was het kritische oordeel. Hieruit vloeide het voorstel Samen 1 [link], een fusieproces waarbij 357 autonome afdelingen in Nederland samen één vereniging gaan vormen.

In december 2009 werd het fusieproces succesvol afgerond. Hiermee versterken we ons vermogen om de nationale en internationale hulpverlening te verbeteren en om efficiënter en gericht te werken. Vrijwilligers, betaalde krachten en donateurs worden door de nieuwe vorm beter in staat gesteld de hulp te verlenen op een manier waar het Rode Kruis al 140 jaar voor staat. De ondersteuning van de lokale activiteiten zal plaatsvinden vanuit zeven regionale ondersteuningscentra. Zo is het Rode Kruis klaar voor de uitdagingen van de toekomst.

Met het fusieproces afgerond, staat in 2010 het vormen van één gezamenlijke strategie van de hele vereniging centraal. Alle kennis en ervaring die er nu is bij de 357 lokale afdelingen en het beroepsapparaat moeten worden samengesmolten tot één gezamenlijke meerjarenstrategie. De door de Federatie opgestelde Strategy 2020 vormt hier de basis voor. In 2009 hebben we al een verkenning gedaan in de vorm van een werkconferentie. Bestuurders van verschillende afdelingen en beroepskrachten gingen met elkaar in

gesprek over wie de meest kwetsbaren zijn, hoe we ze kunnen helpen en waar we prioriteit aan zouden moeten geven.

Voorzitter van het bestuur dhr. Brinkman:

We schrijven Rode Kruis geschiedenis. We sluiten een periode van meer dan 140 jaar Nederlandse Rode Kruis af, en beginnen als één vereniging aan een nieuwe. Een periode waarin we als één hulpverlenende kracht gaan werken.

Relatie met de overheid

Tegen de achtergrond van nieuwe humanitaire uitdagingen vond in maart 2009 een Ronde Tafel Conferentie plaats met de overheid onder de titel "Samenwerking Nederlandse Rode Kruis en Nederlandse overheid: verstandshuwelijk of passie?". Deze conferentie is een onderdeel van een proces dat in 2007 is ingezet om de relatie met de overheid opnieuw vorm en inhoud te geven en bestond uit een dialoog van het bestuur van het Rode Kruis met hoge ambtelijke delegaties van de ministeries van Binnenlandse Zaken, VWS, Defensie, Buitenlandse Zaken en Justitie.

Nederlandse Antillen en Aruba

Een ander continent, een ander klimaat, andere problematiek, maar het zelfde Nederlandse Rode Kruis. Op 12 december tekende het Nederlandse Rode Kruis een samenwerkingsovereenkomst met de Caribische afdelingen Aruba, Bonaire, Curaçao, St. Maarten, St. Eustatius en Saba. De ondersteuningsovereenkomst zorgt ervoor dat we de Caribische afdelingen en hun vrijwilligers beter kunnen ondersteunen om op nog professionelere wijze hulp te bieden aan de hulpvragers die dit het meest nodig hebben. De Caribische afdelingen hebben veelvuldig te maken met hulpverlening bij tropische stormen en orkanen, maar ook op het gebied van sociale hulpverlening wordt steeds vaker een beroep gedaan op onze vrijwilligers.

TRANSPARANTIE IN ACTIVITEITEN EN BESTEDINGEN

Zonder donateurs kunnen we geen hulp verlenen. Voordat mensen overgaan tot een gift, is het belangrijk dat ze weten wat wij doen. Bij delen van het publiek blijkt echter onduidelijkheid over het Rode Kruis te bestaan. Zo weet het merendeel van de Nederlanders dat we internationale noodhulp bieden, maar weinigen weten dat we in eigen land veel doen om het sociale isolement te doorbreken waarin behoorlijke aantallen mensen verkeren.

Sinds 2005 presenteren we ons daarom in elk geval nadrukkelijker als fondsenwervende organisatie. Daarnaast geven we een duidelijker beeld van onszelf door goed zichtbaar in de media te zijn en daar over zowel onze noodhulp als onze sociale hulp te vertellen. En over de resultaten die we op deze terreinen boeken. Uit onderzoek van het bureau GfK blijkt dat de totale naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis honderd procent is.

Naast een helder imago is transparantie erg belangrijk. Mensen willen weten hoe hun geld wordt besteed en met welk resultaat: de buitenwacht stelt eisen aan ons. Zo kwam de commissie Wijffels in 2005 met een Code Goed Bestuur Goede Doelen. Deze geeft richtlijnen voor professioneel bestuur en toezicht, en benoemt onderwerpen waarover publiekelijk verantwoording moet worden afgelegd. Zoals de besteding van middelen, de omgang met vrijwilligers en het realiseren van de doelstelling. Het Nederlandse Rode Kruis onderschrijft de code. De code is inmiddels opgenomen in het CBF-reglement.

AMBITIES VOOR 2010:

- het ontwikkelen van een verenigingsbreed strategisch meerjarenplan 2010 –2013;
- focus op Eerste Hulp. De kennis van Eerste Hulp is in Nederland bijzonder laag. Slechts twee procent van de Nederlanders weet wat te doen in een noodsituatie. Met het oog op zelfredzaamheid en het toenemende risico op rampen, willen Eerste Hulp in Nederland sterk op de kaart zetten. Concrete doelstelling voor 2010 is dat vijftig procent van de Nederlanders een aantal basis Eerste Hulp handelingen kan uitvoeren;
- met de opening van zeven regionale service centra willen we de vereniging in z'n totaliteit beter ondersteunen, zodat we beter aan de hulpvraag kunnen voldoen;
- meer financiële ruimte creëren voor hulpverlening;
- de gemeente Den Haag heeft voor ons een locatie beschikbaar gesteld voor de vestiging van het 'Humanity House'. Dit nieuwe publiekscentrum heeft tot doel jong en oud te vertellen over humanitaire onderwerpen. Hier kun je ervaren wat de gevolgen zijn van rampen en conflicten. Het 'Humanity House' gaat in 2010 open.

1.1.2. Uitgangspunten en principes

Wereldwijd werken Rode Kruis en Rode Halve Maan organisaties met dezelfde doelstelling, missie, visie en grondbeginselen.

Doelstelling

Onze doelstelling is bijdragen aan een vreedzame, tolerante en humane wereld door het helpen van mensen wier leven, gezondheid, welzijn of waardigheid wordt bedreigd.

Missie

Onze missie is het voorkomen en verzachten van menselijk lijden waar dan ook, het beschermen van levens en gezondheid en het waarborgen van respect voor ieder persoon, in het bijzonder tijdens gewapende conflicten en andere noodsituaties. Hiervoor mobiliseren we de kracht van menslievendheid en solidariteit: we brengen vrijwillige hulpverleners en donoren samen met mensen in nood en geven zo invulling aan de verantwoordelijkheid van ons allemaal om anderen te helpen.

Visie

Onze visie is dat onze vrijwillige hulpverlening gemeenschappen moet en kan versterken, zodanig dat zij zelf in staat zijn menselijk lijden te beantwoorden met hoop, met respect voor de waardigheid van elk individu en vanuit een gevoel van rechtvaardigheid.

Grondbeginselen

We werken vanuit zeven grondbeginselen:

- Menslievendheid
- Onpartijdigheid
- Neutraliteit
- Onafhankelijkheid
- Vrijwilligheid
- Eenheid
- Algemeenheid

Voor ons betekenen ze dat ieder mens recht heeft op respect en waardigheid. Dat mensen in de grootste nood als eerste moeten worden geholpen. Dat hun geloof, nationaliteit, ras, afkomst of politieke mening hierbij niet ter zake doet. Dat we geen partij kiezen in conflicten behalve die van de slachtoffers. Dat we ons niet laten leiden door overheden en hun voor- of afkeuren. Dat we onze hulp professioneel voorbereiden maar vrijwillig bieden. Dat we wereldwijd een beweging van Rode Kruis en Rode Halve Maan organisaties vormen die elkaar helpen en bijstaan op basis van gelijkwaardigheid.

Opdracht

De opdracht van het Rode Kruis is vastgelegd in een internationaal mandaat met een juridische basis en – specifiek voor de Nederlandse context – een Koninklijk Besluit.

Het Rode Kruis heeft een humanitair mandaat met een juridische basis, dat door de internationale gemeenschap is gegeven. De juridische basis ligt in:

- de Verdragen van Genève en de Aanvullende Protocollen, die het Rode Kruis opdracht geven families te herenigen, krijgsgevangenen te bezoeken, humanitaire hulp te bieden en toe te zien op naleving van het humanitair oorlogsrecht tijdens gewapende conflicten;
- de Statuten van het Internationale Rode Kruis, die ons opdragen hulp te bieden tijdens natuurrampen en andere humanitaire crises. De Statuten geven ons daarnaast de voortdurende taak ons in te zetten voor de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

De Verdragen van Genève zijn door alle staten ondertekend en wereldwijd bindend, terwijl de Aanvullende Protocollen zijn geratificeerd door ruim tachtig procent van alle landen. De Statuten zijn opgesteld door de Rode Kruis- en Rode Halve Maan-beweging en de ondertekenaars van de Verdragen van Genève. Ook zij worden onderschreven door alle staten.

Koninklijk besluit

In Nederland wordt de opdracht van het Rode Kruis behalve door ons internationale mandaat ook bepaald en nader ingevuld door een Koninklijk Besluit:

“Het Rode Kruis heeft voor het gehele Koninkrijk tot taak hulp te verlenen aan gewonden, zieken en anderszins hulpbehoevenden, die slachtoffer zijn van een gewapend conflict, ramp, zwaar ongeval of andere bijzondere gebeurtenis, zulks in overeenstemming met de bepalingen van de Verdragen en Protocollen van Genève en de grondbeginselen van het Rode Kruis (...).”

Daarnaast “werkt het Rode Kruis naar vermogen mede aan (...) het lenigen van de nood bij rampen, zware ongevallen en andere bijzondere gebeurtenissen buiten het Koninkrijk [en] het anderszins verzachten of zo mogelijk voorkomen van menselijk leed. Het Rode Kruis werkt voorts naar vermogen mede aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het Internationale Rode Kruis.”

1.1.3. Organisatie

Het Nederlandse Rode Kruis maakt deel van het grootste humanitaire netwerk ter wereld: de internationale Rode Kruis beweging. Ons embleem staat voor velen synoniem aan directe hulp. In conflictgebieden, na rampen en in eigen land. Onze kracht? Onze vrijwilligers.

DE ORGANISATIE IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis is een hulpverleningsorganisatie die vooral werkt met vrijwilligers: het merendeel van onze hulp wordt gegeven door mensen die er geen geld voor krijgen. Ze werken in hun eigen woonplaats of regio, via de plaatselijke afdelingen die we in bijna alle gemeenten in Nederland hebben en die samenwerken in districten.

Door de manier waarop we georganiseerd zijn, zijn we overal en altijd dichtbij. Dit geeft ons goed zicht op lokale hulpbehoeften en hierdoor kunnen we snel iets aan die behoeften te doen. We helpen direct. Daarbij krijgen de vrijwilligers ondersteuning van beroepskrachten, van wie de meesten werken op ons verenigingskantoor in Den Haag; een aantal werkt regionaal. Een kleine groep betaalde krachten voert ook zelf hulptaken uit, in binnen- en buitenland. Al onze medewerkers, vrijwillig en betaald, moeten in hun werk de grondbeginselen van de organisatie naleven en onze missie uitdragen.

Behalve een hulpverleningsorganisatie zijn we ook een vereniging. Dat betekent dat onze leden het laatste woord hebben: uit hún naam voeren lokale en landelijke bestuurders hun taken uit. Leden zijn lid op afdelingsniveau en hebben het recht om daarmee te beslissen over beleidszaken. Hiertegenover staat de plicht elk jaar contributie te betalen en – net als onze medewerkers – te handelen volgens onze grondbeginselen. Het plan is dat in de loop van 2010 al onze vrijwilligers die dat willen ook lid van onze organisatie worden. Nu zijn ze dat alleen als ze daar ook contributie voor betalen.

Tot slot is het Rode Kruis een fondsenwervende organisatie. Zonder geld kunnen we geen hulp verlenen, en voor dat geld zijn we afhankelijk van giften. Daarom doen we actief aan fondsenwerving, waarmee we onze inkomsten proberen te vergroten om op langere termijn meer mensen te kunnen helpen. Omdat maar liefst 68 procent van ons geld wordt gegeven door burgers en bedrijven, richten wij ons vooral op hen.

1.2. INTERN

1.2.1. Samen 1

Samen. Zo werken we bij het Nederlandse Rode Kruis om hulp te kunnen verlenen. 391 betaalde krachten samen met 35.000 vrijwilligers, verdeeld over 357 lokale verenigingen. Om al die enthousiaste en vakkundige mensen nog beter met elkaar te laten samenwerken, fuseren de lokale verenigingen en de landelijke vereniging samen tot één.

SAMEN 1 IN VOGELVLUCHT

Fusie is een feit

Op 12 december nam de Algemene Vergadering van het Nederlandse Rode Kruis het definitieve besluit om per 1 januari 2010 met de 357 afdelingen een landelijke vereniging te vormen. Een fusie die te boek staat als de grootste in Nederland.

Met deze fusie versterken we ons vermogen om onze nationale en internationale hulpverlening te verbeteren en om efficiënter en gericht te werken. Vrijwilligers en betaalde krachten worden door de nieuwe vorm beter in staat gesteld de hulp te verlenen.

Drie plaatselijke afdelingen zijn tegen het fusiebesluit. Deze afdelingen in Noord-Holland kunnen zich niet vinden in de fusieplannen, maar willen wel verder onder de vlag van het Rode Kruis. Het Nederlandse Rode Kruis zal, hoe dan ook, hulpverlening in dit gebied natuurlijk blijven garanderen.

Samen 1 = 3 x slagvaardiger

Werken binnen één vereniging betekent dat we onze verantwoordelijkheden en middelen zo kunnen verdelen dat we in het hele land de hulp kunnen bieden die nodig is.

Met de fusie hebben we hiervoor drie belangrijke voorwaarden ingevuld:

1. Een overzichtelijke organisatie, ook voor de buitenwereld, ofwel één vereniging in plaats van 357 aparte juridisch zelfstandige afdelingen;
2. Een ondersteuningsmodel, waarmee vanuit zeven regionale servicecentra de juiste mensen op het juiste moment voor ondersteuning aan de lokale afdelingen beschikbaar zijn;
3. Een financieel model voor een doelmatige en juiste verdeling van gelden.

Bestuursvoorzitter Elco Brinkman: "Na drie jaar overleggen, voorbereiden en de juiste weg vinden om te bewandelen, zijn we nu klaar om als één vereniging de toekomst tegemoet te treden. We bundelen onze krachten en kunnen zo meer betekenen voor de meest kwetsbaren in onze samenleving".

ACTIVITEITEN IN 2009

Voorbereiding fusie

Het jaar 2009 was het voorbereidingsjaar van de fusie. Deze voorbereidingen legden veel beslag op de hele beroeps- en vrijwilligersorganisatie. Concreet hebben we een aantal stappen genomen om van het fusieplan en feit te maken:

- controleren van gegevens van bestuursleden, zoals een juiste inschrijving bij de Kamer van Koophandel;
- tijdig indienen jaarrekeningen;
- aannemen en ondertekenen van het fusievoorstel door districten en het verenigingsbestuur;
- deponeren van het fusievoorstel bij de Kamer van Koophandel;
- goedkeuren fusiebesluit door de ledenraad van afdelingen en districten;
- goedkeuren en vaststellen fusiebesluit door de landelijke ledenraad;
- opmaken en passeren van de fusieakte.

Ondersteuningsmodel

In 2009 vond de opening van de zeven regionale servicecentra plaats. Deze centra zijn de schakel tussen de districten en afdelingen in het land en het verenigingskantoor in Den Haag. Ze verzamelen de ondersteuningsvraag uit de regio, signaleren witte vlekken in de dienstverlening van het Rode Kruis en zorgen voor afstemming tussen afdelingen en districten.

Financieel model

Met de fusie is een nieuw financieel model ontworpen met drie belangrijke veranderingen:

1. Alle inkomsten die districten en afdeling lokaal werven, worden lokaal ingezet. Er vinden geen interne afdrachten aan het verenigingskantoor meer plaats.
2. Afdelingen krijgen een centrale bijdrage ter ondersteuning van hulpverlening en de organisatie, gebaseerd op inwonersaantallen.
3. Over-vermogen van afdelingen en districten komt in een solidariteitsfonds voor internationale rampen of innovatieve projecten.

EVALUATIE

Fusie

Om de enorme fusie compleet uit te voeren, hadden we onszelf drie jaar de tijd gegeven, van 2006 tot en met 2009. Vanaf 2010 bouwen we momenten in om het hele proces te evalueren. De afronding van de juridische fusie is een eerste stap. De komende jaren gaan we hard werken om de verbeterde structuur, processen en hulpverlening verder uit te werken en in de praktijk te brengen.

Pilot regionaal servicecentrum Zuid-Limburg

Het district Zuid-Limburg nam in 2009 alvast de proef op de som met een tijdelijke 'ondersteuningsregisseur'. De ervaringen waren positief. Met name op het gebied van samenwerking tussen de verschillende plaatselijke afdelingen in het district en het district zelf. De bevindingen van Zuid-Limburg zijn via eigen media gedeeld met de overige districten in het land.

AMBITIES VOOR 2010:

Het fusieproces Samen 1 is in 2009 afgerond. De vereniging is organisatorisch goed uitgerust om de uitdagingen van de toekomst tegemoet te treden. Vanaf 2010 werken we als één vereniging, met als eerste wapenfeit het ontwikkelen van een verenigingsbreed strategisch meerjarenplan 2010 –2013.

1.2.2. Vereniging

Het Nederlandse Rode Kruis is een vereniging. En niet voor niets. Deze rechtsvorm stelt ons het beste in staat om hulp te bieden. Neutraal en onafhankelijk.

DE VERENIGING IN VOGELVLUCHT

In tegenstelling tot veel andere hulporganisaties, is het Nederlandse Rode Kruis een vereniging. Als dé organisatie die in één adem wordt genoemd met onafhankelijkheid, onpartijdigheid en vrijwilligheid, is dit de rechtsvorm die het beste bij ons past.

Deze rechtsvorm is ook een eis die zijn oorsprong vindt in de verdragen van Genève. Het Koninklijk Besluit in Nederland is een uitvloeisel hiervan: het stelt dat de overheid in een land één vereniging erkent die de naam het Rode Kruis mag voeren.

Als vereniging zijn we in staat om onafhankelijk van overheden of strijdende partijen hulp te verlenen. Die hulpverlening wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Binnen een vereniging hebben zij als lid stemrecht en daarmee inspraak op de besluitvorming. Door de sterke verankering in de Nederlandse samenleving is deze inspraak vanuit de basis geregeld. En dat is nu precies onze kracht.

Het woord 'vereniging' zegt het eigenlijk al. Met onze leden zijn we verenigd in één gedachtegoed: we willen de meest kwetsbaren in de samenleving helpen. Maar wat betekent een verenigingsvorm nu concreet in de dagelijkse Rode Kruis praktijk?

Leden

Een vereniging heeft leden. Het Rode Kruis dus ook. Onze leden zijn mensen die de Rode Kruis grondbeginselen onderschrijven. Mensen die vanuit een gevoel van solidariteit hulpverleners vanzelfsprekend vinden. Mensen die ons werk steunen met hun tijd of middelen. Onze leden vormen de verankering van het Rode Kruis in de maatschappij. In 2010 gaan we ons ledenbeleid verder vorm geven.

Inspraak

In een vereniging nemen de leden de beslissingen. Zo werkt het ook bij het Rode Kruis. Twee keer per jaar komen tijdens de ledenraad democratisch gekozen afgevaardigden uit de districten en afdelingen bijeen met ons verenigingsbestuur. Op die momenten worden de belangrijke beslissingen genomen waar de organisatie voor staat. Van het goedkeuren van de jaarrekeningen tot een groot fusiebesluit als Samen 1.

Cees Breederveld, algemeen directeur:

"Onze idealen verbinden ons binnen onze vereniging. Met de nieuwe structuur zijn we beter in staat om het met elkaar over die idealen te hebben."

ACTIVITEITEN IN 2009

In 2009 stond de fusie Samen 1 centraal in de vereniging. 357 afdelingen fuseerden met de landelijke vereniging naar één vereniging. Dit enorme fusieproces heeft veel tijd en energie gevergd van alle afdelingen, maar toonde ook direct nieuwe mogelijkheden om onze verenigingsvorm nog beter te benutten. Hieruit vloeien onze ambities voor 2010 voort.

AMBITIES VOOR 2010:

Met de nieuwe verenigingsstructuur willen we onze leden ook op andere manieren dan alleen het doneren van geld aan ons binden. We willen ze betrekken bij de inhoudelijke kant van ons werk, zoals onze rol bij het verlenen van Eerste Hulp, de internationale hulpverlening en onze inzet bij noodsituaties of rampen in Nederland. Met verschillende communicatiemiddelen en bijeenkomsten willen we onze leden nog sterker meegeven dat ze een belangrijke schakel zijn in een groter geheel: 'Het Nederlandse Rode Kruis is onderdeel van het grootste humanitaire netwerk ter wereld. En u hoort ook daarbij.' Bovendien kunnen de leden meedenken en meebeslissen over de koers van het Nederlandse Rode Kruis.

We zoeken naar manieren om de grondbeginselen en het werk waar we als vereniging voor staan, meer lokaal te verankeren. Om zo meer uniformiteit en eenduidigheid te creëren. Belangrijk middel hierbij zijn de werkconferenties die we in 2010 gaan organiseren, waarbij we met elkaar een gezamenlijke meerjarenstrategie op touw gaan zetten.

We bieden gratis lidmaatschap voor vrijwilligers.

GOED VOORBEREID:

Met de nieuwe structuur zijn we beter in staat om ons duidelijker te profileren richting de samenleving.

1.2.3. Nederlandse Antillen en Aruba

Een zonnig vakantieoord is wellicht de eerste associatie met de Nederlandse Antillen en Aruba in het Caribische gebied. Maar wat gebeurt er als er iets misgaat? Dan staat ook daar het Rode Kruis paraat.

Highlights

- Vrijwilligers: 350
- Beroepskrachten: 3,5 FTEs

DE EILANDEN IN VOGELVLUCHT

Hetzelfde en toch anders

Onze activiteiten op de Nederlandse Antillen en Aruba? Die komen voor een groot deel overeen met die in Nederland. De ruim 350 Rode Kruis-vrijwilligers op de Nederlandse Antillen en Aruba werken met gedrevenheid en enthousiasme. Zij bieden sociale hulp en noodhulp aan de meest kwetsbaren, waar nodig. De omstandigheden zijn wel heel anders dan in Nederland.

Noodhulp

Het risico op ingrijpende (natuur)rampen is groot in dit gebied: sinds 1995 teisterden meer dan zeven orkanen de Nederlandse Antillen en Aruba. De beelden van orkaan Luis op Sint Maarten kan iedereen zich nog wel voor de geest halen. Onze vrijwilligers staan klaar om in zo'n situatie de bevolking te evacueren en tijdelijk onderdak te bieden. In 2009

waren er ook tropische stormen, gelukkig zonder noemenswaardige schade.

Sociale hulp

Op de eilanden is veel behoefte aan sociale hulp. Het voorzieningenaanbod is niet zoals we in Nederland gewend zijn. Bovendien trekken veel jongeren naar Europa en de Verenigde Staten. Waar vroeger mantelzorg vanzelfsprekend was, wordt nu steeds vaker een beroep gedaan op de vrijwilligers van het Rode Kruis. Denk met name aan zorg voor eenzame ouderen. Het Rode Kruis is voor hen het belangrijkste aanspreekpunt. Er zijn weinig partners om die vraag te adresseren. De waardering voor onze organisatie is daarom groot in de gemeenschap en onze vrijwilligers zijn trots om deel uit te maken van onze organisatie. Opvallend verschil ten opzichte van de afdelingen in Nederland is het aandeel van de jeugd: één op de drie vrijwilligers is onder de dertig jaar.

Eén van de vrijwilligers van het Rode Kruis Aruba ontving in 2009 de eervolle Florence Nightingale medaille. De Arubaanse Marieta Wanapa-Luydens ontving de medaille. Marieta ontving de medaille vanwege haar jarenlange, bijzondere en volhardende inzet voor het Rode Kruis. Deze eremedaille wordt om de twee jaar op voordracht van een nationale Rode Kruis vereniging uitgereikt door het Internationale Rode Kruis (ICRC) aan verpleegkundigen, helpers en actieve Rode Kruisvrijwilligers die zich in tijden van oorlog en andere rampen door dapper gedrag hebben onderscheiden.

De afdelingen

Het Nederlandse Rode Kruis heeft zes plaatselijke afdelingen met eigen bestuur en vrijwilligers op de Nederlandse Antillen en Aruba. Voorheen waren deze ondergebracht in twee districten. In 2009 is deze districtsstructuur opgeheven. De afdelingen ondersteunen elkaar waar nodig.

In het verleden hebben de afdelingen onvoldoende ondersteuning vanuit de overheden gekregen en nog steeds zijn er onvoldoende middelen beschikbaar. De overheid doet tijdens rampenomstandigheden een beroep op het Rode Kruis, zoals we dat in Nederland ook gewend zijn. Maar ook daarbuiten wordt vaak een appel gedaan op de vrijwillige hulpverlening. Al geruime tijd maken de Rode Kruis-afdelingen aan de lokale overheid van de Nederlandse Antillen en Aruba duidelijk, dat ze zonder een formele relatie en een structurele vorm van inkomsten, niet langer in staat zijn om goed adequate hulp te verlenen. Terwijl de samenleving daar wel om vraagt.

Ook vanuit de moederorganisatie in Nederland was er lang te weinig ondersteuning. De relatie was te veel op afstand. In 2009 is deze relatie herzien en zijn de zes afdelingen meegegaan in Samen 1. Dit betekent dat de Caribische afdelingen vanaf 2010 structurele financiële ondersteuning zullen ontvangen en structurele ondersteuning vanuit het beroepsapparaat. Denk bijvoorbeeld aan hulp bij subsidieaanvragen en het opzetten van fondsenwervende activiteiten. Maar ook bij het organiseren van de relatie met de overheid en het stimuleren van samenwerking met Nederlandse plaatselijke afdelingen. Er is een functionaris aangesteld om ervoor te zorgen dat de ondersteuning voor de eilanden op peil komt.

Het is van groot belang dat er duidelijkheid komt over de verantwoordelijkheden en de taken van het Rode Kruis tijdens een noodsituatie op de eilanden. Ook na de staatskundige vernieuwing in 2010, zes eilanden verdeeld over vier landen, moet de rampenhulpverlening gewaarborgd en goed georganiseerd zijn. Daarover worden heldere afspraken gemaakt met de overheden.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

We willen goed voorbereid zijn op rampen. Daarom hebben we in 2009 het organiseren van rampenhulp hoog op de agenda gezet bij de overheden van Aruba en Bonaire. Ook zijn er afspraken gemaakt met de Nederlandse overheid.

De hulpactiviteiten zijn divers. We bieden hulp bij evenementen zoals bij het jaarlijkse carnaval op Aruba en Curaçao en de Heineken regatta op Sint Maarten. Op Sint Maarten verzorgen we kledingdistributie en ondersteuning bij verzorgingstehuizen. Op Sint Eustatius richten we ons op ambulancevervoer en sheltermanagement. Bonaire heeft zich sterk gemaakt voor Eerste Hulp en reanimatie opleidingen, en geeft voorlichting over HIV/AIDS.

Toen een cruiseschip vastliep in de haven van Aruba hebben we de opvarenden opgevangen en tijdelijk onderdak geboden. Door een brand op een Grieks vrachtschip voor de kust Curaçao kwam een aantal bemanningsleden om. Wij hebben ervoor gezorgd dat de lichamen terug naar Griekenland werden gebracht.

Het preventieprogramma HIV/AIDS op Curaçao blijft een belangrijk project voor de samenleving. Het programma loopt al sinds 2000, dankzij de financiële ondersteuning van de Stichting Antilliaanse Medefinancierings Organisatie (AMFO). Belangrijk onderdeel van het programma is bewustwording en voorlichting via campagnes en het stimuleren van veilige seks. Jongeren nemen zelf de voorlichtingsactiviteiten voor hun rekening.

Rode Kruis-afdelingen en -districten in Nederland voelen zich verbonden met hun collega's op de Nederlandse Antillen en Aruba. In 2009 werkten de Rode Kruis-afdelingen in Hoorn en Leidschendam al actief samen in projectparticipatie met hun collega's overzee.

AMBITIES VOOR 2010:

- betere ondersteuning in middelen en kennis vanuit Nederland moet leiden tot adequater werkende afdelingen;
- heldere afspraken met de overheden over verantwoordelijkheden in de rampenhulpverlening;
- opzetten van een regionaal opleidingenprogramma voor vrijwilligers;
- vergroten personele capaciteit;
- opzetten fondsenwervende en marketing activiteiten.

1.2.4. Vrijwilligersbeleid

Zonder vrijwilligers geen Rode Kruis. Zij voeren de hulpverlening uit en zijn het gezicht van onze organisatie. En wij? Wij ondersteunen deze vrijwilligers met hart en ziel.

VRIJWILLIGERSBELEID IN VOGELVLUCHT

Vrijwilligers zijn de kracht van het Rode Kruis, in meerdere opzichten. Vrijwilligers zijn een cruciale hulpbron van de organisatie. Ze doen het grootste deel van ons werk. Vrijwilligerswerk is geen goedkope vervanging van betaalde arbeid, maar een vorm van solidariteit in actie. Bovendien verankeren vrijwilligers het Rode Kruis direct in de samenleving. Andersom verankeren ze de samenleving direct in het Rode Kruis. Kortom, zonder vrijwilligers geen Rode Kruis.

In 2009 zetten ruim 35.000 vrijwilligers zich in voor het Rode Kruis. Om deze waardevolle groep te behouden, te binden, te motiveren en de kwaliteit van de hulpverlening te waarborgen, hebben we verschillende middelen tot onze beschikking.

Rode Kruis Academie

Op de Rode Kruis Academie verzorgen we opleidingen om de kwaliteit van de hulpverlening te waarborgen. Vrijwilligers krijgen hier een introductie cursus, maar kunnen zich ook specialiseren in een bepaald vakgebied, bijvoorbeeld hulpverlening tijdens calamiteiten. Ook bieden we kans voor verdieping. Zoals omgaan met agressie en gespreksvaardigheden.

Grenzen aan vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is in de regel dankbaar werk. Maar het is ook werk dat nooit 'af' is. Waar leg je de grens als vrijwilliger? Ben je bijvoorbeeld altijd bereikbaar voor de hulpvrager? En hoe ga je om met traumatische gebeurtenissen? We willen onze vrijwilligers hier zo veel mogelijk in begeleiden en ondersteunen. Zo bieden we de cursus 'Grenzen aan

vrijwilligerswerk'. Een andere belangrijke rol is weggelegd voor het netwerk psychosociale zorg. Een netwerk voor en door vrijwilligers, dat direct zorgt voor de opvang van vrijwilligers na een traumatische gebeurtenis, zoals in 2009 na het drama tijdens Koninginnedag in Apeldoorn.

Vrijwilligersovereenkomst

Vrijwillig is niet vrijblijvend. Dat geldt voor het Rode Kruis en voor de vrijwilliger. In een vrijwilligersovereenkomst scheppen we daarom duidelijkheid over zaken als onkostenvergoeding, gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten. Vrijwilligers zijn tijdens de uitoefening van hun activiteit verzekerd. Verder voeren we intake-, voortgangs-, en afsluitingsgesprekken met vrijwilligers.

Jos (66)

"Sinds mijn VUT miste ik het zorgen voor anderen. Dat is zo'n drang, dat wil je blijven doen. Nu ben ik twaalf weken per jaar actief in het Mappa Mondo huis in Wezep."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Binden en behouden op maat

Kennis, interesse en beschikbaarheid. Drie kernwoorden die van belang zijn om de juiste vrijwilliger voor de juiste activiteit te benaderen. Daarom hebben we in 2009 de basis gelegd om de vrijwilligersadministratie onder te brengen in een customer relations management (CRM) systeem. Hierin kunnen we centraal alle informatie opslaan over de opleiding, achtergrond, interessegebieden en beschikbaarheid van onze vrijwilligers. Uiteindelijk doel is dat de vrijwilligers dit zelf kunnen aanpassen. Dit systeem opent veel deuren. We kunnen beter inspelen op de behoeftes van de vrijwilligers en ze zo beter binden aan onze organisatie. En we bieden de plaatselijke afdelingen de mogelijkheid om de juiste vrijwilliger voor de juiste klus aan te spreken.

Jongeren

What's in it for me? Met het juiste antwoord op die vraag is het goed mogelijk om vrijwilligerswerk aantrekkelijk voor jongeren te maken. Maatschappelijke stages (MaS) blijken het toverwoord.

In 2009 hebben we door het hele land Maatschappelijke Stages opgezet. In totaal hebben 4.311 scholieren hun MaS uitgevoerd bij het Rode Kruis.

Er zijn geldinzamelingsacties voor Serious Request opgestart. Rond 25 mei, De Internationale Dag van de Vermiste Kinderen, hebben scholieren aandacht voor deze dag gevraagd en ook diverse 'jong ontmoet oud' activiteiten zijn georganiseerd zoals een mobieltjescursus in Doorn en internetlessen in Naaldwijk.

Inzet vrijwilligers

Per landelijke activiteit:	Aantal scholieren	%	Hulpvragers
Serious Request, het Glazen Huis	1.540	39	
25-mei Internationale Dag van de Vermiste Kinderen	958	24	Bereik onder Nederlands publiek: ca 36.000
Jong ontmoet oud	930	23	415 ouderen
Fondsenwervende activiteiten (money maker en collecte)	202	5	
Combinatie van diverse activiteiten: Meet & Greet, fondsenwervend, 25 mei	160	4	80 ouderen
Overig onder andere lokale activiteiten en de respectcampagne 2009	521	12	
Totaal	4.311*		

Een andere methode waarmee we jongeren bereiken, zijn studentendesks. Deze desks bedenken en voeren activiteiten uit voor het Nederlandse Rode Kruis waarin zij medestudenten betrekken. Dit kunnen lokaal georganiseerde activiteiten en projecten zijn waarbij wordt samengewerkt met verenigingen, maar ook evenementen die aanhaken op de landelijke initiatieven zoals 3fm Serious Request. In 2009 waren tien desks actief in tien universiteitssteden.

Eline (15)

"Mijn maatschappelijke stage was erg afwisselend. Van reanimatieles tot bejaardenbezoek. Erg leuk, want wanneer heb je nou een fatsoenlijk gesprek met een oudere, behalve met je oma."

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Vrijwilligers werven en behouden doen we als Rode Kruis niet alleen. We werken hierbij samen met verschillende instanties, waarmee we kennis uitwisselen en via wie we vrijwilligers benaderen:

In Nederland:

- Stichting Laluz
- Primo
- PJ Pasteurs
- Deloitte
- SEsam Academie
- Nationaal Register
- Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)

Internationaal:

- European Network on Development of Volunteers
- European Network on Psychological Support

AMBITIES VOOR 2010:

- verdere implementatie customer relations management systeem;
- aanpassen van het vrijwilligersbeleid naar de maatschappelijke ontwikkelingen.

In een veranderende maatschappij moeten we kunnen inspelen met een differentiatie in ons vrijwilligersbeleid. Enerzijds moeten we de zeer gewaarde vrijwilligers die zich sinds jaar en dag voor ons inzetten zien te behouden. Anderzijds zullen we een verschuiving moeten maken naar een nieuwe manier van vrijwilligerswerk waaraan steeds meer behoefte blijkt: tijdelijke activiteiten zonder lange termijn verbintenissen. Om de organisatie hiervoor klaar te stomen, zullen we in 2010 het belang van een gedifferentieerd vrijwilligersbeleid meenemen in de strategische discussies die wordt vormgegeven in discussie met de vereniging.

GOED VOORBEREID:

'Niemand leek hierop voorbereid, behalve de vrijwilligers van het Rode Kruis'. Berichten in de media na het drama van Koninginnedag 2009 in Apeldoorn spraken boekdelen. We trainen onze vrijwilligers om direct te kunnen handelen bij een ramp en zorgen voor psychosociale hulp achteraf.

1.2.5. Personeel

Het fusieproces Samen 1 vroeg in 2009 veel aandacht van de afdeling Personeel en Organisatie.

Highlights

- Beroepskrachten: 491

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Samen 1 staat voor een herinrichting van de vrijwilligers- én beroepsorganisatie. Een belangrijk deel van de beroepsmatige ondersteuning hebben we dichterbij de vrijwilligers ondergebracht in zeven regionale servicecentra. Ook binnen het verenigingskantoor, waar de meeste betaalde krachten werken, hebben we ons anders gereorganiseerd. Hierbij krijgt de ondersteuning van de hulpverlening een nog centralere positie.

Nieuwe collega's

Bij een fusie wisselen de werknemers van verschillende organisaties van werkgever. Zo ook bij het Rode Kruis. In de oude organisatiestructuur hadden 27 plaatselijke afdelingen en districten betaalde beroepskrachten in dienst. Deze beroepskrachten zijn met Samen 1 nu in dienst van het Verenigingskantoor. Een grootscheepse actie die redelijk vlot is gelopen.

Sociaal Plan

In april 2009 hadden we in het kader van de reorganisatie van de beroepsorganisatie, een sociaal plan gereed. Belangrijk uitgangspunt van de reorganisatie was dat er geen gedwongen ontslagen zouden vallen. In het sociaal plan besteedden we vooral aandacht aan de inspanningen van werkgever en werknemer om binnen de organisatie een passende functie te zoeken in geval van boventalligheid.

CAO

De CAO-onderhandelingen duurden aanzienlijk langer dan we hadden verwacht. Een belangrijke oorzaak hiervan was een wisseling van pensioenverzekeraar. In 2009 zijn de onderhandelaars tot overeenstemming gekomen. De CAO wordt begin 2010 voorgelegd aan de leden van de vakbond.

Leeftijdsbewust personeelsbeleid

Een commissie heeft aanbevelingen gedaan voor leeftijdsbewust personeelsbeleid binnen het Rode Kruis. Het overgrote deel van die aanbevelingen hadden we al in de praktijk gebracht. Een nieuwe aanbeveling die we in 2009 hebben opgenomen in de CAO is het omzetten van een gedeelte van het leeftijdsgekoppelde verlof naar opleidingsbudget. Zo blijft iedere werknemer van elke leeftijd zich ontwikkelen binnen zijn of haar loopbaan.

Handboek Personeelsbeleid

In het najaar van 2009 brachten we het Handboek Personeelsbeleid uit. Het handboek geeft zo beknopt en duidelijk mogelijk weer wat het personeelsbeleid is voor de beroepskrachten, die in dienstverband voor onze vereniging werken. Zij ondersteunen de tienduizenden vrijwilligers van onze vereniging.

Onderhoud functiewaarderingssysteem

Eén van de ambities voor 2009 was een grote onderhoudsbeurt van het functiewaarderingssysteem. De werkzaamheden rond de fusie Samen 1 vergde echter zo veel tijd, dat dit punt is uitgesteld naar 2010.

Over de grenzen

Het Nederlandse Rode Kruis zond in 2009 53 specialisten uit. Voor directe noodhulp na natuurrampen en noodhulp bij conflicten. Maar soms ook voor duurzame ondersteuning van de capaciteit van een nationale zustervereniging.

Betaalde krachten

In Nederland	453
In het buitenland	38
Totaal	491
Man/vrouw	156/335
Ziekteverzuim	4,7%
Stagiaires	25

AMBITIES VOOR 2010:

- opzetten en uitvoering van een management development programma. Hiermee krijgen leidinggevenden de juiste instrumenten aangereikt om hun medewerkers verder te ontwikkelen en hiermee de organisatie als geheel verder te professionaliseren;
- onderhoud functiewaarderingssysteem.

1.2.6. Kwaliteitszorg

We willen als Nederlandse Rode Kruis de beste kwaliteit bieden. Dat zijn we onze hulpvragers en donateurs verplicht. We vinden het belangrijk om onze inzet en de uitkomsten

aantoonbaar te maken voor onze donateurs, vrijwilligers en andere betrokken partijen.

INTERNATIONALE HULPVERLENING

We hadden ons ten doel gesteld de kwaliteitscertificering ISO 9001 uit te breiden naar alle activiteiten in het buitenland. Dit is uitgesteld, omdat tegelijkertijd een veelomvattend ICT traject speelde. De werkdruk voor het personeel zou hiermee te groot zijn. Bovendien was het logisch om eerst de gevolgen van het nieuwe ICT traject voor de werkprocessen af te wachten en dan pas met het ISO-traject aan de slag te gaan. De certificaatuitbreiding vindt daarom waarschijnlijk pas zijn beslag in 2011.

Wel hebben we andere kwaliteitsverbeteringen doorgevoerd:

- de aanpassing van de projectchecklist voor een betere beheersing van de kwaliteit en de goedkeuringen rond het opstarten van projecten;
- er is een anti-corruptie en sanctiebeleid aangenomen;
- een 'Procurement Framework' is tot stand gekomen, waarin de uitgangspunten voor inkoop ten behoeve van internationale projecten zijn vastgelegd.

De aandacht voor kwaliteit uitte zich niet alleen in procesverbeteringen. Voor de medewerkers Internationale Hulpverlening van het verenigingskantoor en de landenmanagers organiseerden we een belangrijke opfrustraining in PME (Planning, Monitoring en Evaluatie). PME gaat over het plannen van projecten, het meten van voortgang en het 'waarderen' van de uiteindelijke (of tussentijdse) projectresultaten en impact. Verder zijn zeven interne audits uitgevoerd, negen interne auditors getraind en zijn de gebruikelijke management review en projectevaluaties uitgevoerd.

Ambities voor 2010

Voor 2010 zijn de ambities onder andere uitbreiding van het kwaliteitssysteem naar de activiteiten in het buitenland. Misschien volgens een andere standaard dan ISO of in combinatie daarmee, zoals HAP (Humanitarian Accountability Partnership). Deze organisatie heeft een (deels op ISO gebaseerde) kwaliteitsstandaard ontwikkeld die toegespitst is op de humanitaire en ontwikkelingssector. We gaan onderzoeken of deze standaard nuttig is voor ons en of het een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van ISO.

OPSPORING EN ONDERSTEUNING

Voor onze activiteiten binnen Opsporing en Ondersteuning hebben we in een kwaliteitshandboek zes principes benoemd waarin de kwaliteitsdoelstellingen zijn beschreven:

1. Klanten
2. Leiderschap
3. Betrokkenheid
4. Processen en organisatie
5. Continue verbeteringen
6. Besluitvorming

Klanten

In relatie tot onze klanten (hulpvragers, tracingvrijwilligers, het Internationale Rode Kruis, zusterverenigingen en het ministerie van Buitenlandse Zaken), streven we naar:

- bereikbaarheid
- benaderbaarheid
- laagdrempeligheid
- duidelijkheid

Om de klanteisen en de klanttevredenheid in kaart te brengen, voeren we vanaf 2010 voor iedere klantgroep éénmaal per drie jaar een klanttevredenheidsonderzoek uit. Toetsen van kwaliteit gebeurt ook door middel van bijeenkomsten voor vrijwilligers, het bijwonen van internationale bijeenkomsten en werkgroepen van ICRC over RFL-activiteiten (RFL = Restoring Family Links) en door het actief vragen van feedback van hulpvragers.

Leiderschap

We streven naar een betere inbedding en profilering van het tracing-netwerk in de vereniging.

Betrokkenheid

Met het delen van kennis, gebruik en ontwikkelen van kwaliteiten en het stimuleren van eigen inbreng, hebben we de betrokkenheid van de medewerkers willen vergroten.

PROCESSEN EN ORGANISATIE / CONTINUE VERBETERINGEN

De nadruk lag op het periodiek evalueren van processen met een follow-up en trainingen indien nodig. Dit leidde tot besluitvorming op basis van voldoende informatie en actie met toelichting. Ondanks deze intenties vinden analyses nog vaak op ad-hoc basis plaats. Het delen van kennis leidt duidelijk tot een verbeterde dienstverlening, mede door de eerste aanzet tot een 'kennis-databank'. Weliswaar is dit vanwege drukke werkzaamheden stilgelegd, maar in 2010 krijgt dit voortgang.

ISO behaald

De activiteiten voortvloeiend uit het kwaliteitshandboek hebben geleid tot het behalen van de ISO 9001:2008 norm certificaat voor de werkzaamheden van de hele afdeling Opsporing en Ondersteuning. Er zijn drie van de vijf geplande interne audits gedaan. De twee geannuleerde audits waren het gevolg van een tekort aan beschikbare auditoren op de geplande data. Daartoe zijn in 2009 nieuwe beroepskrachten getraind tot interne auditor waaronder medewerkers van O&O.

Ambities voor 2010

Voor 2010 staan onder andere zes interne audits gepland, de overgang naar een nieuw registratiesysteem, trainingen en een gelijke aansluiting op de GBA (Gemeentelijke Basis Administratie) voor verbetering van de opsporingsmogelijkheden in Nederland. O&O zal het nationale netwerk - inclusief Antillen - van tracingteams verder herzien, met als doel de regionale hulpverlening te verbeteren.

NODHULP NATIONAAL

Voor onze nationale noodhulpactiviteiten hadden we als doelstelling meer aandacht te besteden aan opleiding, training en oefening van de vrijwilligers. Daarnaast was de start met een ISO-traject voor het onderdeel Verwanteninformatie een belangrijk aandachtspunt. In de voorbereiding van deze ISO-certificering hebben we een nul-meting gedaan en een plan van aanpak gemaakt. De certificering volgt medio 2010.

MAPPA MONDO

Voor onze Mappa Mondo huizen hadden we ons ten doel gesteld om halverwege 2009 het HKZ-keurmerk (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) te behalen. We hebben grote stappen gemaakt in het beschrijven van en het werken met de procedures. Hieruit is het kwaliteitshandboek voortgekomen, een bruikbaar instrument waar de medewerkers dagelijks mee werken. Met de medicatieprocedure is ook een grote sprong gemaakt. Verder zijn alle verpleegkundigen ingeschreven in het kwaliteitsregister van Verpleging en Verzorging.

Er zijn twee interne auditrondes geweest en twee externe. Naar aanleiding van deze audits is een grote verbeteringslag gemaakt. De verbetercyclus heeft bij de medewerkers veel betrokkenheid gecreëerd bij de kwaliteitsontwikkeling. De certificering hebben we in 2009 echter nog niet gehaald, omdat het zorgplan dat er volgens de HKZ voor ieder kind moet zijn nog niet volledig uitgewerkt was. Deze doelstelling is doorgeschoven naar 2010.

Andere kwaliteitsdoelstellingen van Mappa Mondo voor 2009 waren het formuleren van een pedagogische visie en het verbeteren van het vrijwilligersbeleid. De pedagogische werkwijze is in concept aanwezig en passen de medewerkers van de huizen al toe. In 2010 gaan we dit verder ontwikkelen. De procedure van het vrijwilligersbeleid is beschreven en krijgt in 2010 meer uitwerking en implementatie.

"Ik had niet gedacht dat werken aan procedures zoveel voldoening kon geven!"
(verpleegkundige Mappa Mondo)

BIJZONDERE VAKANTIES

Voor onze Bijzondere Vakanties was eveneens een doelstelling om het HKZ-keurmerk te halen in 2009. Dat is niet gehaald, omdat op meerdere punten - en met name bij de inkoopprocedure - nog flinke stappen te maken zijn. Het vooruitzicht is dat we het keurmerk begin 2010 wel gaan halen. Het gezamenlijk werken aan een doel, het HKZ-keurmerk halen, heeft de afstand tussen leidinggevend en medewerkers verkleind.

Gastvrijheid

Overige kwaliteitsdoelstellingen van Bijzondere Vakanties zaten onder andere in de kwaliteit van de dienstverlening. Door nog meer alert te zijn op gastvrijheid kan een gast meer genieten van de vakantie week. Wekelijks staan de medewerkers van de hotels met de vrijwilligers stil bij gastvrijheid tijdens de instructiebijeenkomst. Deze inzet werpt zijn vruchten af: gemiddelde score uit de gastenenquête is een negen. In 2010 gaan we hiermee verder in de vorm van gastvrijheidstrainingen voor vrijwilligers.

Begeleiding vrijwilligers

Er is veel gedaan aan gestructureerde begeleiding van vrijwilligers - en met name de nieuwe vrijwilligers - om de kwaliteit van de zorg te verhogen. Hiervoor hebben we introductiebijeenkomsten ingevoerd en geven beroepsverpleegkundigen een intensievere praktijkbegeleiding op de werkvloer.

Het ontwikkelde 'Prestatierapport', met daarin veel managementinformatie, is goed ingevoerd in de accommodaties en komt de bedrijfsvoering ten goede, mede omdat het als onderling toetsingsinstrument functioneert.

Om de kwaliteit van alle betrokken vrijwilligers te vergroten is er intensiever contact met de vakantiecoördinatoren in de vorm van introductiebijeenkomsten, is er een klankbordgroep voor verpleegkundigen opgericht en hebben we een studiedag voor verpleegkundigen op de J. Henry Dunant georganiseerd.

Ambities voor 2010

In 2010 blijft opleiding en scholing van alle vrijwilligers en de beroepskrachten een speerpunt. Verder zullen de activiteiten binnen Sociale Hulp meer aansluiting vinden bij Bijzondere Vakanties. Hierdoor verbetert ons totaalpakket van dienstverlening aan de hulpvragers.

1.2.7. Milieu/MVO

Klimaatverandering heeft onze aandacht. Niet alleen in onze projecten, maar ook in onze eigen organisatievoering. Het Nederlandse Rode Kruis is één van de veertig maatschappelijke organisaties die de campagne HIER Nederland Klimaatneutraal heeft ondertekend. Hiermee hebben we ons ten doel gesteld klimaatneutraal te ondernemen.

KLIMAATNEUTRAAL ONDERNEMEN IN VOGELVLUCHT

Een vaak gebezigde term, maar wat betekent klimaatneutraal ondernemen nu precies? Het wil zeggen dat er geen netto emissies van broeikasgassen worden veroorzaakt door de activiteiten van de organisatie. Het voornaamste broeikasgas, CO₂, ontstaat bij verbranding van brandstoffen voor bijvoorbeeld elektriciteitsproductie, verwarming, transport per auto of vliegtuig en papierproductie. De uitstoot van CO₂ kan worden teruggebracht door maatregelen als energiebesparing, het bewuster omgaan met papier en het toepassen van alternatieve manieren van transport.

ONZE ACTIVITEITEN TOT DUSVER

In 2008 hebben we een uitvoerig onderzoek laten uitvoeren door Ecofys Nederland B.V. In het onderzoek is gekeken naar de CO₂ uitstoot veroorzaakt door het energieverbruik van:

- verenigingskantoor
- vakantiehôtel de Valkenberg
- vakantiehôtel de Paardestal
- vakantiehôtel IJsselvlied
- vakantieschip J. Henry Dunant
- Mappa Mondo huizen in Wezep, Waalre en Rijswijk

Andere onderdelen van het onderzoek waren het gebruik van papier, vlieg reizen en het wagenpark.

Op basis van deze informatie is de CO₂ uitstoot in de jaren 2006 en 2007 berekend op 2.846 ton CO₂. In het rapport kwamen de volgende maatregelen naar voren:

	Type maatregel
Stap 1: Energiebesparende en energie-efficiency maatregelen	
Deelstap 1	Technische maatregelen, zowel installatietechnisch als bouwkundig, voor energiebesparing in de gebouwen nemen.
Deelstap 2	Organisatorische maatregelen nemen op het verenigingskantoor en het schip.
Deelstap 3	Maatregelen voor papierbesparing doorvoeren.
Deelstap 4	Maatregelen voor het wagenpark: overschakelen op aardgas.
Deelstap 5	Maatregelen voor het wagenpark: auto's met een beter label aanschaffen.
Deelstap 6	Reizen met de trein in plaats van vliegtuig binnen bestemmingen in Europa.
Stap 2: Het afnemen van duurzame energie of groene stroom inkopen	
Deelstap 7	Groene stroom inkopen in plaats van grijze.
Deelstap 8	Groen gras inkopen in plaats van aardgas.
Stap 3: Compensatie door bosaanplant en het kopen van emissierechten	
Deelstap 9	Buitenlandse projecten (zonne-energie, bosplant) van het Rode Kruis meetellen als compensatie.
Deelstap 10	Compensatie van vlieg reizen.

Ecofys heeft twee scenario's van maatregelen voor ons doorgerekend in geld en tijd. In eerste instantie kiezen we voor de meest goedkope manier om klimaatneutraler te opereren. Reden hiervoor is dat we onze financiële middelen zo veel mogelijk willen inzetten voor onze kerntaken. Concreet betekent dit dat het bewerkstelligen van reductie wordt gerealiseerd via compensatieprojecten en inkoop van groene stroom en groen gas.

Met deze maatregelen besparen we per jaar 1.528 ton CO₂. Hiermee zijn we nog niet volledig klimaatneutraal. Sommige maatregelen zullen gefaseerd uitgevoerd worden. De maatregelen zullen pas over enkele jaren effect hebben op een verminderde CO₂ uitstoot.

1.3. COMMUNICATIE

1.3.1. Bekendheid

Het Nederlandse Rode Kruis helpt. Zowel wereldwijd als om de hoek. Deze positionering communiceren we graag naar de buitenwereld. In 2009 stond noodhulp, zowel internationaal als in Nederland centraal. Via allerlei acties en evenementen ontvingen we hiervoor veel media-aandacht. Een goede zaak, want daardoor krijgt het Nederlandse publiek meer inzicht in de noodzaak van ons werk.

CAMPAGNES

In 2009 lanceerden we verschillende campagnes. In juni stond de collectecampagne centraal, waarbij aandacht was voor de noodhulp die we direct verlenen, maar wat alleen mogelijk is dankzij de giften van donateurs. In december was de Serious Request actie met 3FM. Voorafgaand werd aandacht gevraagd voor de problematiek van malaria, en de hulp die het Rode Kruis direct verleend. Naast het werven van fondsen, was een belangrijk communicatiedoel dat de Nederlandse bevolking weet dat het Rode Kruis heeft samengewerkt met 3FM voor Serious Request. Het effect was 45 procent, ten opzichte van 53 procent van vorig jaar.

JAARLIJKS ONDERZOEK

Elk jaar onderzoeken we de effectiviteit van campagnes, onze naamsbekendheid en imago. Met de resultaten kunnen we, waar nodig, het communicatiebeleid bijstellen. Het onderzoeksbureau GfK kwam met de volgende resultaten:

- de totale naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis in 2009 was 100 procent. Alle Nederlanders van achttien jaar en ouder kennen onze naam;
- ten opzichte van 2008 steeg het overall-imago van het Nederlandse Rode Kruis met een significant verschil van een 6,8 naar een 6,9 (in rapportcijfers);
- in 2009 waren sterke punten van ons imago: het bereiken van goede resultaten, handelt in het belang van projecten, succesvol in het bieden van hulp en eerlijkheid;
- op het gebied van transparantie scoorde ons imago een lichte daling ten opzichte van 2008. Er was een minimale daling te zien in de stelling 'duidelijk informeren hoe het gedoneerde geld besteed wordt' (een significante daling in een rapportcijfer van 5,8 naar 5,7).

CHARIBAROMETER

Onderzoeksbureau Mediad onderzoekt de bekendheid en het imago van goede doelen in Nederland. We staan de afgelopen jaren op nummer één in hun Charibarometer, met een gecombineerde score van 'bekendheid' en 'waardering'. In 2005 zakte we naar de derde plaats, om vervolgens in 2006, 2007 en 2008 weer op de eerste plaats te eindigen. In 2009 wisten we deze eerste plaats te behouden.

In de ranglijst van de veertig meest bekende fondsenwervende instellingen uit de Charibarometer van 2009 staan we op de tweede plaats. Net zoals in 2008 eindigden we na de gezondheidsorganisatie KWF Kankerbestrijding. Ook op de meeste gewaardeerde fondsenwervende instellingen eindigt het Rode Kruis op een tweede plaats. Op de ranglijst van de individuele betrouwbaarheidsscores, stonden we in 2009 op de vierde plaats, in 2008 werd dat plaats zes.

AMBITIES VOOR 2010:

- we blijven via de landelijke media campagne voeren via de slogan 'Het Nederlandse Rode Kruis helpt direct'. Zo benadrukken we de noodzaak van onze noodhulp wereldwijd;
- Eerste Hulp wordt een belangrijk thema in de campagnes van 2010;
- we willen meer en betere informatie geven over de besteding van donaties en de betekenis van onze hulpverlening. We streven naar optimale transparantie;
- de totale naamsbekendheid van het Nederlandse Rode Kruis van 100 procent willen we behouden.

1.3.2. Acties en evenementen

Het Rode Kruis verscheen in 2009 veelvuldig in de media. Of het nu ging om hulpverlening na de aardbeving in Sumatra of om de activiteiten voor 3FM Serious Request: het was allemaal nieuws.

Media-aandacht is erg belangrijk voor een organisatie als het Rode Kruis. Hoe meer mensen weten wat we doen en voor wie, hoe meer ze geneigd zijn ons te steunen, en zo kunnen we nog meer mensen helpen.

ACTIES EN EVENEMENTEN IN VOGELVLUCHT

In 2009 verschenen in totaal 2484 artikelen over het Rode Kruis in de landelijke en regionale dagbladen: ruim 200 artikelen meer dan in 2008. De media publiceerden over de hulpverlening, kondigden activiteiten aan en leverden achtergrondreportages. Televisie- en radioprogramma's bleven niet achter. Hierbij kwam vooral onze hulpverlening aan de mensen voor wie we het allemaal doen aan bod.

Januari: Conflict Gaza en Sri Lanka

Op 27 december breken hevige gevechten uit in de Gazastrook tussen Palestijnse militanten en het Israëliëse leger. Het Rode Kruis komt direct in actie om de slachtoffers van medische hulp en noodhulpgoederen te voorzien, maar de nood is groot. Gewonden overlijden omdat ambulances geen vrije doorgang krijgen tot getroffen wijken en ambulances en hulptransporten worden onder vuur genomen. Het Rode Kruis voelt zich genooddaakt zich publiekelijk uit te spreken en organiseert een persconferentie waarin directe en veilige toegang wordt geëist tot alle gewonden en worden alle partijen dringend opgeroepen om de regels van het humanitair oorlogsrecht na te leven. Het Rode Kruis kiest geen partij, maar kiest voor de slachtoffers. Naast diverse interviews in de media, neemt directeur Cees Breederveld plaats aan tafel bij Pauw & Witteman om deze publieke stellingname toe te lichten.

Ook opent het Nederlandse Rode Kruis een rekeningnummer voor hulp aan slachtoffers van het conflict in Sri Lanka. Vluchtelingenkampen rondom het conflictgebied groeien met tienduizenden vluchtelingen per dag. In de media wordt duidelijk dat het Rode Kruis zich hard maakt om hulp te kunnen verlenen aan de duizenden burgers die klem zitten tussen de strijdende partijen.

Februari: Valentijnsactie voor ouderen en vliegtuigcrash Schiphol

Vrijwilligers van de Rode Kruis studentendesk in Nederland organiseerden vrijdag 13 februari 'dating seminars' met ouderen in diverse verzorgingstehuizen in Nederland. De studenten wilden zich zo optimaal voorbereiden op Valentijnsdag. Rode Kruis -ambassadeur Irene Moors reikt een 'Valentijn award' uit aan de student die zich de 'tips en trucks' het best eigen heeft gemaakt. Media berichten volop over deze sympathieke actie en inzet van een bijzondere ambassadeur.

Maar niet alleen positief nieuws in de media. De hulpverlening van het Nederlandse Rode Kruis werd ingeschakeld voor de slachtoffers van de vliegtuigcrash bij Schiphol. Het Rode Kruis zette ruim veertig vrijwilligers ter plaatse in om slachtoffers en betrokkenen van directe hulp te voorzien. In diverse media doen Rode Kruis vrijwilligers het woord over de geboden opvang en verzorging aan slachtoffers en hun familieleden.

April: Wereldmalariadag en het ongeluk in Apeldoorn tijdens Koninginnedag

Op Wereldmalariadag kondigen 3FM en het Rode Kruis aan dat ze samen in actie komen tegen malaria. Het jaarlijks terugkerend 3FM Serious Request staat in het teken van de

strijd tegen malaria. Samen met 3FM zal het Rode Kruis dit jaar tijdens Serious Request geld inzamelen voor de bestrijding van malaria. Media berichten over het thema voor dit jaar.

Koninginnedag, 30 april 2009, wordt weer verstoord met een aanslag op de Koninklijke familie. Een man in een zwarte Suzuki Swift rijdt in op het publiek. De aanslag kost aan zeven mensen het leven. Vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis verlenen direct Eerste Hulp aan de slachtoffers en bieden ondersteuning aan de ambulancediensten. De dramatische gebeurtenissen en beelden maken veel indruk. Veel aandacht in de media voor de ervaringen en het verdriet van familieleden van slachtoffers, omstanders, aanwezige journalisten en Rode Kruis-vrijwilligers.

Mei: Start onderzoek naar identiteit 28 ‘onbekenden’ ereveld Loenen en vluchtelingen in Pakistan

De Werkgroep Vermiste Personen Tweede Wereldoorlog van het Nederlandse Rode Kruis start op 12 mei met een onderzoek naar de identiteit van 28 ‘onbekenden’, die begraven liggen op het ereveld in Loenen. Deze ‘onbekenden’ zijn Nederlanders die tijdens de Tweede Wereldoorlog op de Waalsdorpervlakte zijn gefusilleerd en later zijn begraven op het ereveld in Loenen, wiens identiteit nooit is vastgesteld. Media zijn aanwezig tijdens de start van de graafwerkzaamheden en besteden aandacht aan het werk van deze unieke werkgroep.

Begin mei start het Pakistaanse leger een offensief tegen de gewapende groeperingen in het Noord-Westen van Pakistan. Ruim twee miljoen burgers moeten halsoverkop hun huis verlaten door de toenemende gevechten. Het Rode Kruis opent een rekeningnummer voor hulp aan de slachtoffers in Pakistan. Een woordvoerder van het Nederlandse Rode Kruis vraagt vanuit Pakistan aandacht in de media voor de grote nood van de ontheemde Pakistani. Het Rode Kruis helpt met onderdak, voedsel, water en medische zorg.

Juni: Presentatie Wereld Rampen Rapport

Het Rode Kruis komt in de media naar aanleiding van het Wereldrampenrapport dat beschrijft hoe het Rode Kruis de meest kwetsbaren kan beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering met preventieve hulp. Media doen verslag van een hulpverlener en een project van het Rode Kruis in de sloppenwijken van Jakarta. Het Klimaatcentrum van het Rode Kruis geeft interviews aan diverse (internationale) media.

Juli: Nijmeegse Vierdaagse en medaille voor Rode Kruis-vrijwilliger

Op 24 juli bereiken wederom duizenden wandelaars de finishplaats van de 93ste Nijmeegse Vierdaagse met leukoplast en blarenpleisters van het Nederlandse Rode Kruis op de voeten. Er melden zich in totaal zo’n 6.000 wandelaars bij de Eerste Hulp posten of in de centrale hulpverleningstent van het Rode Kruis. Zoals ieder jaar brede aandacht in de media, van Hart van NL en het NOS journaal tot aan de lokale kranten in Gelderland voor het doorzettingsvermogen en het leed van de 45.000 wandelaars.

Op 28 juli ontving Rode Kruis-vrijwilliger Marieta Wanapa-Luydens op Aruba uit handen van H.K.H. Prinses Margriet de Florence Nightingale medaille. Zij kreeg de medaille uitgereikt vanwege haar jarenlange, bijzondere en volhardende inzet voor het Rode Kruis. Deze eremedaille wordt om de twee jaar op voordracht van een nationale Rode Kruis vereniging uitgereikt door het Internationale Rode Kruis (ICRC) aan verpleegkundigen, helpers en actieve Rode Kruisvrijwilligers die zich in tijden van oorlog en andere rampen door dapper gedrag hebben onderscheiden.

Augustus: 60 jaar verdragen Genève

Het Rode Kruis staat stil bij het 60-jarig bestaan van de Verdragen van Genève van 1949. Een ingezonden stuk in de Volkskrant belicht de huidige dilemma’s van het humanitair oorlogsrecht. Ook publiceert het Rode Kruis een onderzoek onder burgers in conflictgebieden waarbij duidelijk wordt dat er groot draagvlak voor oorlogsrecht is.

September: Rampen in Sumatra, Vietnam en Filippijnen en Eerst Hulp in Nederland

Op 30 september wordt de westkust van het Indonesische eiland Sumatra binnen 48 uur getroffen door twee zware aardbevingen. Met veel slachtoffers en schade als gevolg. Op 29 september worden in de Filippijnen en Vietnam zo’n vijf miljoen mensen getroffen door de verwoestende impact van tyfoon Ketsana en de zware regenval. Ook over deze verwoestende ramp berichtten de media.

Voorafgaand aan Wereld Eerste Hulp Dag op 12 september 2009 toont een Europees rapport van het Internationale Rode Kruis een dramatisch beeld van Eerste Hulp kennis in Nederland. Twee procent van de Nederlanders heeft een Eerste Hulp diploma, tegenover 95 procent van de bevolking in Noorwegen en 80 procent in Duitsland en Oostenrijk. Het Nederlandse Rode Kruis maakt in diverse media kenbaar dat dit moet veranderen en spreekt haar doelstelling uit dat iedereen in Nederland weet wat te doen bij letsel of acute ziekte.

November: Mexicaanse griep inenting

De inenting tegen de Mexicaanse griep beheersen de media. Gemeenten en GGD’s doen massaal een beroep op het Nederlandse Rode Kruis voor ondersteuning bij de massavaccinatie tegen de Mexicaanse griep. Achthonderd gekwalificeerde Eerste Hulp vrijwilligers van het Rode Kruis ondersteunen bij de vaccinatie en assisteren bij de registratie en administratie van de vele grieprikgegadigden.

December: Fusie definitief, Klimaatop Kopenhagen en 3FM Serious Request

Tijdens de Algemene Vergadering van het Nederlandse Rode Kruis op 12 december wordt het definitieve besluit genomen om per 1 januari 2010 met de afdelingen en districten één landelijke vereniging te vormen. De voorzitter en de twee vice-voorzitters gaven een uitgebreid interview aan de regionale kranten.

Het (Internationale) Rode Kruis is aanwezig in Kopenhagen om de staatshoofden te herinneren aan de bescherming van de meeste kwetsbare mensen.. Madeleen Helmer van het Klimaatcentrum woont namens de Internationale Federatie de onderhandelingen bij. Aan nationale en internationale media geeft zij interviews.

3FM Serious Request is meer dan ooit aanwezig in de media. Niet alleen Groningen staat op z’n kop, maar het hele land zamelt geld in voor het Rode Kruis tegen malaria. Door de tomeloze inzet van de drie DJ’s en het bezoek van Prinses Maxima is er in alle media aandacht voor het evenement.

AMBITIES VOOR 2010:

- aandacht vragen in de landelijke media voor internationale noodhulp;
- via de media aandacht vestigen op de achtergronden van en dilemma’s in ons werk.

1.3.3. Ambassadeurs

Onze ambassadeurs Irene Moors, Humberto Tan, Eric Corton, Floortje Dessing en Yfke Sturm zetten met hun bekendheid onze hulpverlening in de spotlights. Ze zijn oprecht betrokken bij het werk van het Rode Kruis en zetten zich als ambassadeur belangeloos in.

Februari: Irene Moors slaat een brug tussen jongeren en ouderen op Valentijnsdag

In verzorgingstehuis Reinalda in Haarlem zijn op 13 februari verrassingsdates georganiseerd voor ouderen die niet vaak bezoek krijgen. Uit eerder onderzoek is gebleken dat 33 procent van de 65-plussers zich “vaak eenzaam” voelt. Irene Moors bracht de jonge vrijwilligers van het Rode Kruis in contact met de ouderen. Niet alleen om hen een fijne dag te bezorgen, maar ook om wat van elkaar te leren. Namelijk: hoe ging dat daten vroeger nu eigenlijk? Daarnaast gaven de ouderen en jongeren elkaar inzicht in het dansen van toen en nu.

April: Floortje Dessing, Irene Moors en Yfke Sturm zetten vrijwillige helden in the picture

Celebrity-fotograaf Nick van Ormondt heeft vrijwilligers van het Rode Kruis letterlijk in de schijnwerpers gezet. Hoe? Door een fotoshoot samen met ambassadeurs van het Rode Kruis die wél dagelijks in de spotlight staan: Floortje Dessing, Irene Moors en Yfke Sturm.

Tijdens de fotosessies zijn de ambassadeurs en vrijwilligers geïnterviewd over hun inzet voor het Rode Kruis. De foto's zijn ingezet voor verschillende Rode Kruis-events gedurende het hele jaar.

Nick van Ormondt, gerenommeerd fotograaf van menig bekende Nederlanders: "Dagelijks heb ik mooie mensen voor mijn lens staan. Maar deze vrijwilligers zetten zich onvoorwaardelijk in voor een ander. Om direct hulp te bieden in noodsituaties, eenzaamheid te bestrijden of simpelweg door te collecteren. Dat raakt me, en maakt hen mooi, zowel van binnen als van buiten. Door vrijwilligers op de foto te zetten samen met bekende Nederlanders die zich voor datzelfde doel inzetten, ontstaat een band. De kracht van iets doen voor een ander, vanuit je hart, en daarmee echt verschil maken".

September: Floortje Dessing vraagt aandacht voor klimaat

In samenwerking met ICCO en Amref Flying Doctors brachten we een boekje uit om het klimaat te belichten. Dit boekje is voor en van kinderen van zes tot twaalf jaar en portretteert vier kinderen woonachtig op verschillende continenten. Elk kind vertelt over het effect van klimaatverandering op zijn of haar dagelijkse leven: Tuvalu Islands (South Pacific) - 'het zinkend land', Indianenstam in Brazilië – ontbossing, Nomaden in Ethiopië – droogte, Eskimo's in Noord Canada - smelten van de ijskap. Floortje schreef het voorwoord voor dit boekje met haar ervaring in relatie tot het klimaat.

Oktober: Humberto Tan zet zich in voor Rode Kruis-golftournooi In oktober is het 24e Rode Kruis Golftournooi georganiseerd.

Een twintigtal teams (flights) met betalende relaties van het Nederlandse Rode Kruis en Thieme Grafimedia Groep hebben aan het toernooi deelgenomen. Elke flight werd versterkt door een van de aanwezige bekende Nederlanders uit de wereld van sport, amusement en politiek. Humberto Tan zette zich namens het Rode Kruis in en gaf een clinic. Verder was hij spreekstalmeeester van de dag en informeerde alle aanwezigen over het doel van deze sportieve dag en huldigde op vermakelijke wijze de winnaars van het toernooi. De opbrengst van dit toernooi komt ten goede aan de Mappa Mondo-huizen van het Nederlandse Rode Kruis. Hier vinden kinderen die ernstig ziek zijn tijdelijk of voor langere duur een warm thuis.

November: Eric Corton bezoekt slachtoffers van malaria

Eric Corton heeft voor de campagne 3FM Serious Request een bezoek gebracht aan Sierra Leone en [Burkina Faso](#), samen met minister Bert Koenders. Hij bezocht hier slachtoffers van malaria. Daarnaast is in beeld gebracht welke oplossing het Rode Kruis hiervoor biedt. Het Rode Kruis kan de problemen die malaria met zich meebrengt pas verminderen als de overdracht van de ziekte wordt teruggedrongen. Daarom distribueert het Rode Kruis niet alleen de muskietennetten, maar worden er ook vele duizenden vrijwilligers ingezet om te zorgen dat de netten juist worden opgehangen (zogenoeten Hang Up), geven zij voorlichting over de ziekte en gaan ze op huisbezoek om te zorgen dat de netten blijven hangen (zogenoeten Keep Up). De vrijwilligers die zich inzetten zijn mensen uit de gemeenschap zelf die beschikken over specifieke vaardigheden om hun gemeenschap te ondersteunen en te trainen. Zij weten hoe de gemeenschap in elkaar zit, kunnen communiceren in hun eigen taal en zijn zich bewust zijn van culturele belemmeringen op het gebruik van de netten.

December: Eric Corton, Irene Moors en Yfke Sturm zetten zich in voor Serious Request

Eric Corton heeft in de week voor Kerst samen met de dj's van 3FM, gezorgd voor maximale lading van het thema: 'Stop malaria, play the music. In de eindshow op het plein in Groningen maakte hij het eindbedrag bekend waarvoor iedereen heeft gestreden: € 7.113.447 en lichtte hierbij toe welke hulp het Rode Kruis hiervoor kan bieden.

Irene Moors en Yfke Sturm verleenden hun bijdrage door het aanbieden van veilingitems, waarvan de opbrengst ten goede kwam voor [Serious Request](#).

AMBITIES VOOR 2010:

- maximale zichtbaarheid met ambassadeurs;
- meer integrale zichtbaarheid rondom campagnes;
- versterking relatiemanagement.

1.3.4. Interne communicatie

35.000 vrijwilligers, verspreid over het land. 491 beroepskrachten, verdeeld over meerdere vestigingen. Al deze mensen komen elkaar niet vanzelf tegen. Om onze hulpverlening geolied te laten lopen, is interne communicatie belangrijk.

INTERNE COMMUNICATIE IN VOGELVLUCHT

Intranet

Het intranet is door het grote bereik en de toegankelijkheid hét digitale middel voor interne communicatie. In 2009 maakten we dan ook optimaal gebruik van de vele mogelijkheden van deze elektronische snelweg. Vrijwilligers en medewerkers hebben, met de juiste inlogcodes, altijd toegang tot ons intranet. Zij vinden hier alle belangrijke informatie. Nieuwsberichten en ervaringsverhalen, maar bijvoorbeeld ook declaratieformulieren. Activiteiten van afdelingen en districten kregen in 2009 een prominenter plaats op ons intranet.

Kruiselings en Helpen

Kruiselings is het verenigingsblad voor bestuurders en beroepskrachten. Het verscheen afgelopen jaar vier maal. Veel lokale afdelingen reageerden enthousiast op het blad. Daarnaast heeft het donateurmagazine Helpen een uitgebreid katern speciaal voor vrijwilligers. Ook dit blad komt vier maal per jaar uit.

Huisstijl

Onze huisstijl zorgt voor een krachtig beeld naar buiten. Voorwaarde is dan wel dat we het consequent gebruiken. De plaatselijke afdelingen kunnen regels en tips voor gebruik van de huisstijl vinden op een speciale intranetsite: de promotiestudio. Daarnaast staan op deze site alle communicatiemiddelen die we als vereniging gebruiken. Afdelingen kunnen teksten en foto's aan hun eigen situatie aanpassen en zelf laten drukken.

Internationale contacten

Medewerkers en vrijwilligers van het Rode Kruis kunnen van elkaar leren, waar ook ter wereld. Daarom hebben de Rode Kruis-verenigingen in verschillende landen regelmatig contact met elkaar. Dit gebeurt bijvoorbeeld via medewerkers van de internationale hulpverlening en de persvoorlichters. Ook zijn er regelmatig bijeenkomsten met verwante organisaties en het Internationale Rode Kruis. Ook hier wisselen medewerkers en vrijwilligers kennis en informatie uit.

AMBITIES VOOR 2010:

- nieuwe intranetomgeving met één portal voor alle gebruikers: centraal en actueel;
- reductie van het aantal onderwerpspecifieke nieuwsbrieven en bijeenkomsten: bundeling van informatie;
- kennisdeling stimuleren: helderheid over organisatiestructuur (wie-is-wie), succesverhalen delen.

1.3.5. Nationale Postcode Loterij

Onvoorwaardelijke partners: de Nationale Postcode Loterij en het Nederlandse Rode Kruis.

Financiering

€ 3,6 miljoen (reguliere bijdrage)

Door: Nationale Postcode Loterij

SAMENWERKING MET DE NATIONALE POSTCODE LOTERIJ IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis is één van de 75 organisaties die geld krijgt uit de opbrengsten van de [Nationale Postcode Loterij](#). We kregen over 2009 € 3,6 miljoen.

De Nationale Postcode Loterij wil een bijdrage leveren aan een groenere en meer rechtvaardige wereld. Het is de grootste 'goede-doelenloterij' van Nederland. Maar liefst 2,5 miljoen huishoudens spelen mee.

De echte winnaars

Over 2009 verdeelde de loterij € 256.621.614,-. Dit bedrag is gerealiseerd dankzij de mensen die de loterij steunen. De opbrengst gaat naar zeer diverse charitatieve organisaties. Het zijn organisaties die actief zijn voor natuur en milieu, mensenrechten, ontwikkelingssamenwerking of sociale cohesie in Nederland.

Ook financiert de Nationale Postcode Loterij de [HIER-campagne](#). HIER is de klimaatcampagne van ruim dertig maatschappelijke organisaties, waaronder het Nederlandse Rode Kruis, die gezamenlijk werken aan de oplossing van het klimaatprobleem.

"We geven geld en bekendheid aan goede doelen, zij doen het werk". Boudewijn Poelmann, directeur Nationale Postcode Loterij.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Nieuwe strategie

De afdeling Corporate Partnerships heeft een nieuwe strategie ingezet in 2009. Meer focus is gelegd op grote, strategische relaties. Doel van de nieuwe strategie is om lange termijn relaties aan te gaan in de vorm van corporate partnerships. De Nationale Postcode Loterij is al vele jaren en met grote afstand de grootste geldgever en is derhalve actief als corporate relatie opgenomen. Dat betekent dat er een senior relatiemanager is aangetrokken halverwege het jaar, die de Nationale Postcode Loterij bedient. Het doel van de relatiemanager is om de relatie met de Nationale Postcode Loterij te verbeteren en te verdiepen. Dit uit zich zowel extern als intern. Enerzijds tonen wij onze achterban dat de ongeoordeelde gift van de Postcode Loterij erg belangrijk voor ons is. Anderzijds betrekken we steeds meer collega's van alle lagen van de organisatie bij deze strategische relatie. Dit is onder andere gedaan binnen het traject van het Droomfonds, met het opzetten van een strategisch accountteam en met het bieden van een diepte interview met één van de directeuren van de Nationale Postcode Loterij, Boudewijn Poelmann in ons bestuursblad.

Droomfonds

In 2009 heeft de Nationale Postcode Loterij het Droomfonds opgericht om verandering, inspiratie en hopelijk een keerpunt teweeg te brengen onder zijn beneficiënten. Daarom wil de Nationale Postcode Loterij, aanvullend op hun structurele en blijvend ongeoordeelde bijdrage, het mogelijk maken dat ieder jaar één of meer beneficiënten een werkelijk grootse droom kan realiseren. Bijvoorbeeld een innovatieve techniek toepassen binnen de hulpverlening of een probleem daadwerkelijk meerjarig en grondig aanpakken. Alle beneficiënten die jaarlijks één miljoen euro of meer ontvangen leggen tien procent van hun jaarlijkse bijdrage daarop in en kunnen een beroep doen op dit fonds. Het Rode Kruis is in dit Droomfondstraject gestapt met haar Eerste Hulp-droom: 'heel Nederland helpt en heel Nederland held'.

Helaas zijn we niet in de laatste ronde gekomen. Onze droom om heel Nederland bekend te maken met de basisbeginselen van Eerste Hulp heeft het niet gered. Het oordeel van de jury was dat in het plan het grensoverschrijdende innovatieve element nog onvoldoende tot uiting kwam.

Een eerste aanzet tot evaluatie van dit traject is gedaan. Belangrijk punt was dat onze ideeën voor een grootschalige Eerste Hulp ten tijde van de aanvraag nog niet rijp genoeg waren. Het schrijven van de aanvraag was voor ons een aanzet voor het scherpstellen van onze visie en doelstellingen op het gebied van [Eerste Hulp](#). In 2010 diepen we dit verder uit, zodat we later in het jaar een publiekscampagne kunnen starten.

Ook heeft het Rode Kruis een aanvraag ingediend voor de dertiende trekking van de Nationale Postcode Loterij. We hebben € 3 miljoen gevraagd voor het Humanity House. Begin februari 2010 wordt bekend gemaakt wie van de beneficiënten voor de dertiende trekking in aanmerking komt.

AMBITIES VOOR 2010:

In 2010 bouwen we verder aan de relatie op marketing- en communicatiegebied. Zo doen we mee aan het programma 'Kanjers van Goud' van de Nationale Postcode Loterij, waarin weldoeners overal ter wereld centraal staan, om zo ons werk aan een breder publiek te tonen. Verder hebben we vergaande plannen om de Loterij te betrekken bij onze collecte. De Postcode Loterij heeft een connectie met de mensen in hun wijk via hun postcode. Wij gaan jaarlijks met duizenden collectanten langs de deur. Een ideale start om onze krachten te bundelen. Tenslotte zouden we graag willen dat de Postcode Loterij in het voorjaar van 2010 met ons mee op reis gaat om onze projecten en activiteiten met eigen ogen te bekijken. Zij beslissen hier in februari over.

1.4. FONDSSENWERVING

Het Rode Kruis kwam in actie tijdens 3FM Serious Request met als doel om zoveel mogelijk fondsen te werven voor malariabestrijding. En of het nu ging om directe hulp na een aardbeving in Sumatra; opvang van vluchtelingen in Pakistan, eenzaamheidsbestrijding in Nederland. Het Rode Kruis helpt direct. En dat kunnen we alleen maar blijven doen dankzij de financiële steun van leden, donateurs, stichtingen en het bedrijfsleven.

Een voortdurend grimmig economisch klimaat kenmerkte ook het jaar 2009. Toch heeft het Rode Kruis op het gebied van fondsenwerving wederom een succesvol jaar achter de rug. Op alle terreinen zijn de fondsenwervende doelstellingen gehaald.

FONDSSENWERVING IN VOGELVLUCHT

Hoe kunnen we mensen blijven bewegen ons werk te steunen? Dat is de vraag waar we elke dag weer voor staan. Hiervoor hebben we verschillende beproefde instrumenten tot onze beschikking, zoals campagnes, mailings, collectes en persoonlijk contact. Alles wat we doen, doen we om de hulpverlening mogelijk te maken. Deze scherpe focus dwingt ons alle fondsenwervende activiteiten weldoordacht te doen. Ofwel, met een zo laag mogelijke investering, zo veel mogelijk fondsen werven voor de hulpverlening. De kaders hiervoor worden mede bepaald door het Centraal Bureau Fondsenwerving. Ons gemiddelde kostenpercentage van alle fondsenwervende acties was met 24,08 procent hoger dan in 2008. Dat wil dus zeggen dat we in 2009 meer kosten hebben gemaakt in verhouding tot wat we hebben ontvangen. Dit weerspiegelt de algemene trend binnen de branche dat er steeds grotere inspanningen nodig zijn om fondsen te werven. Ook zijn we ons bewust van het feit dat we ons elke dag opnieuw moeten bewijzen. De hulp moet effectief zijn. De donateur wenst vanzelfsprekend duidelijk inzicht in de besteding van de toevertrouwde euro.

ONZE ACTIVITEITEN EN RESULTATEN IN 2009

[Donateurs](#)
[Corporate partnerships](#)
[Campagnes en acties](#)

Donateurs

Relatiebeheer en loyaliteit

Hoe meer mensen we willen helpen, hoe meer geld het kost. Een simpele, maar harde optelsom. Geen wonder dus dat we onze donateurs zo enorm waarderen en koesteren. Hun giften zijn onze levenslijn. Met films, foto's, en verhalen uit onze projecten wereldwijd laten we zien wat de impact is van hun donatie.

Ons uitgangspunt is om met onze achterban en nieuwe begunstigers altijd een gesprek te voeren dat goed wordt afgerond. Daarom hebben we een front- en backoffice, waar zowel donateurs als niet-donateurs terecht kunnen met hun vragen, ideeën en klachten. In 2009 hebben we flink in deze dienstverlening geïnvesteerd.

Activiteiten uitgelicht:

- in 2009 vroegen we onze bestaande donateurs, buiten de vaste contributies om, een aantal keer om een extra gift. Bijvoorbeeld naar aanleiding van een noodhulpcampagne;
- net als voorgaande jaren hebben we meegedaan aan een algemene informatiecampaagne over het nalaten van een erfenis aan het Nederlandse Rode Kruis. De reacties daarop waren positief. Nalatenschappen en erfstellingen zijn voor ons een belangrijke inkomstenbron. In 2009 konden we rekenen op € 11,8 miljoen aan inkomsten. Dit is meer dan we begroot hadden;
- leden of donateurs die het op prijs stellen en een bepaalde bijdrage per jaar doen, ontvangen vier keer per jaar ons magazine Helpen. Hierin staat informatie over de voortgang en projecten en nieuwe activiteiten. Ook de website en onze digitale nieuwsbrief die vier keer per jaar verschijnt geven informatie over projecten.

Behoud en verlies van donateurs

De bijdragen van onze donateurs zijn letterlijk van levensbelang. Daarom doen we er alles aan om de bestaande donateurs te behouden. De recessie, die in 2009 aanhield, heeft nauwelijks invloed gehad op het behoud van donateurs. De inkomsten uit nalatenschappen zijn gedaald.

Activiteiten uitgelicht:

- om donateurs voor langere tijd aan ons te binden, is het belangrijk ze beter te leren kennen. In 2009 probeerden we dan ook de wensen en behoeften van onze donateurs nog beter op een rijtje te krijgen. Via een online donateurspanel vroegen we wat onze donateurs vinden van acties en mailingen. In 2010 zullen we dit nog verder ontwikkelen met een nieuw Customer Relations Management systeem.

Werving baten

Om onze hulpverlening te kunnen bekostigen zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van giften van particulieren, het bedrijfsleven en de overheid. Om deze bijdragen binnen te kunnen krijgen voeren we diverse activiteiten uit die natuurlijk ook geld kosten. Het Centraal Bureau van Fondsenwerving heeft een norm gesteld voor de hoogte van deze kosten ten opzichte van de geworven baten. Dit mag maximaal 25 procent zijn over een periode van drie jaar. De wervingskosten van het Nederlandse Rode Kruis voor eigen fondsenwerving bedragen in 2009 € 10,1 miljoen ofwel 24,08 procent van de baten uit eigen fondsenwerving. Dit is een stijging ten opzichte van 2008 van € 1,6 miljoen en ten opzichte van de begroting zien we een stijging € 2,2 miljoen. Deze hogere kosten weerspiegelen de algemene trend dat het op peil houden van de eigen fondsenwerving onze organisatie steeds meer inspanning kost. Daarnaast is in 2009 voor fondsenwerving tijdelijk veel gebruik gemaakt van extern personeel. Met het oog op bovengenoemde algemene trend is het begrote bedrag voor 2010 gehandhaafd op het niveau van 2009. Onze ambitie is om het percentage in de komende jaren omlaag te brengen.

Werven nieuwe donateurs

Ons fondsenwervingsbeleid is erop gericht een nog groter draagvlak in Nederland te verwerven, om zo voldoende middelen voor de hulpverlening tot onze beschikking te hebben. Onze aandacht gaat daarbij vooral uit naar het werven van structurele donateurs.

Onze doelstelling voor 2009 was een groei van 31.000 nieuwe donateurs.
In 2009 werven we 30.000 nieuwe structurele donateurs
Totaal aantal structurele donateurs eind 2009: 238.364
Totaal aantal leden: 326.187
Daarnaast zijn er 251.703 mensen die het Rode Kruis incidenteel steunen.

Onze achterban komt hiermee op 816.254.

Activiteiten uitgelicht:

- met de positieve ervaringen van online fondsenwerving tijdens de campagne 3FM Serious Request, zullen we de online fondsenwerving in de toekomst verder ontwikkelen. De komende jaren wordt online fondsenwerven een belangrijke prioriteit;
- veel welgestelde Nederlanders zoeken naar een manier om hun geld in te zetten voor een goed doel, waarbij zij steeds vaker de weg naar het Rode Kruis weten te vinden. Sinds 2009 richten we ons met specifiek beleid op deze groep 'major donors';
- in 2009 experimenteerden we voor de tweede keer met het televisieprogramma 'Tijd voor Max', waarin een special te zien was over ons werk. Het programma trok bijna

500.000 kijkers. 1.500 mensen meldten zich aan als donateur voor gemiddeld € 70 per jaar.

Corporate partnerships

Het Rode Kruis is een sterk merk en de bereidheid van het bedrijfsleven om het Rode Kruis te steunen is groot. Dit kan in de vorm van financiële steun zijn, maar we hechten ook veel waarde aan steun in de vorm van kennis en materialen. In die samenwerking zoeken we naar een win-win situatie. Waarbij we qua thema zo veel mogelijk proberen aan te sluiten op de core business van het partnerbedrijf en gebruik maken van elkaars krachten, expertise en middelen. We gaan partnerships aan: corporate partnerships.

De inkomsten vanuit het bedrijfsleven zijn in 2009 gestegen. Met onder andere bijdragen van de Rabobank Foundation € 186.500, Stichting KICI kledinginzameling € 250.000, ING € 100.000, maar ook door samenwerking in de campagne 3FM Serious Request met Coca Cola, TNT, Wehkamp en UPC kwamen we in 2009 tot een totaalbedrag van € 1.710.000.

Inkomstenontwikkeling Corporate Partnerships:

2007	€1.050.000
2008	€1.400.000
2009	€1.710.000

Activiteiten uitgelicht:

- onze samenwerking met de Rabobank Foundation is verder uitgebreid. De Foundation heeft een grote investering van € 124.000 gedaan in een project voor rampenvoorbereiding in Jakarta. Dit programma combineert de unieke kwaliteiten van beide organisaties, het Rode Kruis helpt mensen in de sloppenwijken van Jakarta om zich voor te bereiden op overstromingen en de Rabobank Foundation zet expertise in op het gebied van microfinanciering. Rabobank Foundation heeft intenties om dit in de toekomst verder uit te breiden naar andere delen van Jakarta, Indonesië en andere landen, zoals bijvoorbeeld Vietnam. De steun van de Rabobank Foundation beperkt zich niet alleen tot internationale projecten. In Nederland ondersteunt de Foundation twee sociale hulp projecten met in totaal een bedrag van € 62.500;
- in samenwerking met de Rabobank Foundation en Eureko Achmea hebben we een filmverslag gemaakt van het succesvolle rampenvoorbereidingsproject in Jakarta. Het Nederlandse Rode Kruis en de Rabobank Foundation hebben gezamenlijk in deze film geïnvesteerd;
- in 2009 is het Nederlandse Rode Kruis een nieuw partnership aangegaan met KICI kledinginzameling. Dit is een nieuwe vorm van samenwerking, die zorgt voor een win-win situatie. Wij roepen de afdelingen op om kleding in te zamelen voor KICI en daarvoor de nodige publiciteit te leveren. De afdelingen krijgen vervolgens de inkomsten, wat volledig ten goede komt aan het lokale werk van de Rode Kruis-afdelingen;
- in 2009 zijn ING Groep en het Nederlandse Rode Kruis met elkaar een partnership aangegaan. Het partnership heeft als doel om hulp te bieden bij (natuur)rampen wereldwijd. In 2009 heeft ING bijgedragen aan Typhoon Morakot in Taiwan met € 25.000, de aardbeving op Sumatra in Indonesië met € 50.000 en aan Typhoon Ketsana op de Filippijnen met € 25.000;
- in oktober organiseerde Thieme Grafimediagroep geheel belangeloos een Rode Kruis golftoernooi met een opbrengst van € 30.000 voor de Mappa Mondo huizen;
- meer bedrijven vonden in 2009 de weg om het Rode Kruis tijdens de 3FM campagne Serious Request te sponsoren. Het sponsorbedrag van bedrijven was in 2009 verhoogd van € 440.000 in 2008 naar € 650.000 in 2009.

Campagnes en acties

Noodhulpcampagnes

Het Rode Kruis geniet bij het Nederlandse publiek veel vertrouwen als het gaat om noodhulpverlening. Dat bleek weer tijdens de twee noodhulpcampagnes die we in 2009 voerden. Nederland gaf gul voor de opvang van slachtoffers van het conflict in Pakistan, € 811.782. Het ministerie van Buitenlandse Zaken gaf € 100.000 voor deze noodhulpactie. Een noodhulpcampagne voor de slachtoffers van de aardbevingen en daaropvolgende overstromingen in Sumatra, Vietnam en de Filippijnen genereerde € 1.570.000. Het ministerie van Buitenlandse Zaken legde hier € 500.000 bovenop en ECHO (European Commission Humanitarian Aid) € 652.000.

Nationale collecteweek

De collecteweek is een groeiende publiekactie, volledig uitgevoerd door lokale Rode Kruis afdelingen. Het blijkt niet alleen een belangrijke bron van inkomsten voor de activiteiten van de afdelingen. De collecteweek genereert ook veel aandacht voor ons werk.

Aan de Nationale Collecteweek deden in totaal 230 Rode Kruis- afdelingen mee, 14 meer dan in 2008. 21 Afdelingen organiseerden voor de eerste keer de buscollecte. De 24.838 collectanten haalden in totaal € 1.901.293,74 op. Dat was € 235.714,74 meer dan voorgaande jaar. In 2009 gingen 3.038 collectanten meer de straat op dan in 2008.

Pilot lokale fondsenwerving

Niemand kent de lokale mogelijkheden voor fondsenwerving beter dan de plaatselijke afdelingen van het Rode Kruis zelf. Een van de resultaten van de fusie van Samen 1 is dat plaatselijke afdelingen voor hun eigen lokale activiteiten meer noodzaak zijn om zelf fondsen te werven. Het verenigingskantoor ondersteunt hierin. Om de behoefte aan ondersteuning goed in kaart te brengen, zijn we in 2009 gestart met een pilot Lokale Fondsenwerving. De verwachting is dat na april 2010 de pilot positief zal worden geëvalueerd. De succesvolle collecte en de samenwerking met KICI zijn al twee goede voorbeelden hoe lokale fondsenwerving grootschalig kan worden gerealiseerd.

Serious Request

Een ludieke actie die al zes opeenvolgende jaren veel aandacht trekt: drie populaire dj's van Radio 3FM sluiten zich zes dagen voor Kerst op in een Glazen Huis en dwingen respect af met hun vastenactie. Ieder jaar besteedt Serious Request aandacht aan een stille ramp. Het thema van 2009 was malaria. Jaarlijks eist die ziekte bijna een miljoen levens. Iedere dertig seconden sterft ergens op de wereld een kind aan malaria. Om een bijdrage te leveren aan de strijd tegen malaria, konden mensen de zes dagen voor Kerst, 24 uur per dag, tegen betaling verzoeknummers aanvragen bij de drie dj's van 3FM. Verder ontstonden in het hele land spontane acties om onze strijd tegen malaria te steunen. Ook konden we rekenen op forse steun uit het bedrijfsleven en de overheid. Met als uiteindelijk het recordbrekende bedrag van € 7.113.447

Projectparticipatie: steun uit de vereniging

Afdelingen en districten van het Nederlandse Rode Kruis voeren zelf lokale projecten uit binnen in hun eigen regio. Hun betrokkenheid bij de internationale projecten van het Rode Kruis tonen ze met projectparticipatie. Een vorm van doneren waarbij het district voor langere tijd een project van een zustervereniging financieel ondersteunt. In 2009 participeerden 45 districten in een internationaal project. Dit gaf een totaalopbrengst van € 825.000 voor projecten in Bulgarije, Kirgizië, Colombia, Namibië, Malawi, Soedan, Indonesië, Gazastrook, Laos en Vietnam.

AMBITIES IN 2010:

- In 2010 willen we het gemiddelde giftbedrag van € 41,10 dat donateurs aan ons geven, verhogen met 10 procent. Hiervoor zullen we onze bestaande kanalen effectiever benutten.
- Met de introductie van het 'Bel-me-niet-register' kunnen in 2010 minder mensen telefonisch benaderd worden. We zullen het accent in 2010 dan ook verschuiven naar alternatieven, zoals 'deur-tot-deur' werving, televisie en internet.
- Met een nieuw customers relationship management systeem willen we bestaande donateurs beter bedienen en benaderen;
- De opbrengst uit corporate partnerships willen we verhogen naar € 2.300.000

GOED VOORBEREID:

Door ontwikkelingen in de maatschappij van dichtbij te volgen, kunnen we snel inspelen op trends en ons fondsenwervingsbeleid hierop aanpassen.

1.5. RISICOMANAGEMENT

1.5.1. Risicopreventie

Iedere organisatie stelt zich bloot aan bepaalde risico's. Brandgevaar is een concreet risico. Maar ook reputatieschade vormt een bedreiging. Het in kaart brengen van de risico's en daar zo goed mogelijk op inspringen is dan ook een continu proces.

Iedere organisatie stelt zich bloot aan bepaalde risico's. Brandgevaar is een concreet risico. Maar ook reputatieschade vormt een bedreiging. Het in kaart brengen van de risico's en daar zo goed mogelijk op inspringen is dan ook een continu proces.

Het bestuur, de directie en het management startten onder begeleiding van externe adviseurs een uitgebreid programma voor risicopreventie. Dit programma betreft niet alleen de plaatselijke afdelingen en districten, maar ook de activiteiten van het verenigingskantoor. Tijdens werksessies werden mogelijke risico's van werkgebieden in kaart gebracht.

DRAAIBOEK VOOR CALAMITEITEN

We willen altijd en overal goed voorbereid zijn. Daarom ontwikkelden we een draaiboek voor calamiteiten. Dit draaiboek beschrijft een aantal situaties en geeft aan hoe de directie en het management hierop zouden moeten reageren. De volgende crises zijn omschreven:

- een acute fysieke bedreiging van vrijwillige of betaalde medewerkers. Of een bedreiging die ontstaat door brand in een Rode Kruis-gebouw;
- een extreme ramp die zo'n forse rol van het Rode Kruis vraagt voor het verlenen van noodhulp, dat onze mogelijkheden daarvoor onvoldoende zijn. In dat geval moeten we snel aanvullende inzet kunnen organiseren;
- een niet-fysieke bedreiging, ofwel een communicatiecrisis.

CRISISTEAM

In dit soort situaties stellen we, afhankelijk van de situatie, een crisisteam samen. Sowieso is er continu een communicatiecrisisteam actief. Die houdt contact met vrijwilligers, bestuursleden, beroepskrachten, donateurs, media en het publiek.

1.5.2. Operationele risico's

Operationele risico's zijn misschien op de korte termijn minder merkbaar, maar op lange termijn erg belangrijk.

OPERATIONELE RISICO'S IN VOGELVLUCHT

Operationele risico's: vrijwilligers en beroepskrachten

Natuurlijk verloop en ziekte zorgen voor een constante wisseling van personeel en vrijwilligers.

In ons vrijwilligersbeleid zijn de uitgangspunten en regelingen vastgelegd voor het traject dat vrijwilligers doorlopen. Vanaf het moment dat ze zich bij ons aanmelden tot aan het afscheid. Zo ontstaat meer eenduidigheid over de manier waarop we met vrijwilligers omgaan. En dit verhoogt de kwaliteit van onze dienstverlening.

Vrijwilligers

We doen onze best voor de vrijwilligers. Toch lopen ook wij het risico dat vrijwilligers tijdelijk of langdurig afwezig zijn. Of dat ze de organisatie verlaten. Dat maakt ons kwetsbaar in de uitvoering van onze activiteiten. Daarom moeten we met behulp van goede werkinstructies en een goede overdracht zorgen dat hun kennis met anderen wordt gedeeld.

Beroepskrachten

Dit geldt natuurlijk ook voor beroepskrachten. Het soort activiteiten en de omvang van de organisatie maken het onvermijdelijk dat ook onder beroepskrachten sprake is van verloop. Door tijdig in te spelen op dit (natuurlijke) verloop kunnen we de overdracht goed organiseren. Zodat nieuwe medewerkers hun activiteiten probleemloos kunnen oppakken.

VERZEKERINGEN

Om de gevolgen van risico's of situaties te verminderen, stelden we een pakket aan verzekeringen samen. Voor plaatselijke Rode Kruis-afdelingen en -districten zijn veel van die verzekeringen verplicht. Regelmatig evalueren we alle vormen van schadeverzekeringen en bespreken deze met onze externe adviseurs.

BEDRIJFSHULPVERLENING

Binnen het verenigingskantoor is een team van bedrijfshulpverleners aanwezig, dat dagelijks paraat staat om op te treden in noodsituaties. Om hun paraatheid en kennis actueel te houden, bieden we een groot aantal opleidingen over ontruiming, Eerste Hulp, reanimatie en brandpreventie aan. Ook vinden jaarlijks (evacuatie)oefeningen plaats.

1.5.3. Politieke risico's en veiligheid

Hulpverlening brengt gevaar met zich mee. De mensen die we willen helpen zitten vaak in gevoelige gebieden. Een betreuwenswaardig gegeven dat ons echter niet van onze missie doet afwijken. We blijven opkomen voor de meest kwetsbaren, overal en altijd. En we zullen er alles aan doen om dit op zo een veilig mogelijke manier te doen.

Hulpverlening brengt gevaar met zich mee. De mensen die we willen helpen zitten vaak in gevoelige gebieden. Een betreuwenswaardig gegeven dat ons echter niet van onze missie doet afwijken. We blijven opkomen voor de meest kwetsbaren, overal en altijd. En we zullen er alles aan doen om dit op zo een veilig mogelijke manier te doen.

Soms gaat het om een bewuste politieke daad. Soms gaat het simpelweg, zoals bij ontvoering, om het verkrijgen van losgeld. In 2009 werden zowel uitgezonden medewerkers als nationale stafleden het doelwit van incidenten. De gerapporteerde veiligheidsincidenten gerelateerd aan het Nederlandse Rode Kruis betroffen in 2009 hoofdzakelijk verkeersongevallen, inbraak en beroving.

VEILIGHEIDSBELEID

Een aantal jaren geleden hebben we een eigen veiligheidsbeleid ontwikkeld. Hierin staat dat medewerkers van het Nederlandse Rode Kruis die in het buitenland werken zich altijd voegen naar de veiligheidsrichtlijnen en beslissingen van het Internationale Rode Kruis, indien die in de betreffende gebieden aanwezig is. Zo niet, dan heeft het Nederlandse Rode Kruis zijn eigen richtlijnen opgesteld die gebaseerd zijn op de zeven pilaren van veiligheid. Door het strikt naleven van de veiligheidsvoorschriften hopen we het aantal incidenten tot een minimum te kunnen beperken. Bijvoorbeeld wanneer we in een ogenschijnlijk rustig gebied werken waar de veiligheidssituatie plotseling omslaat. In die gevallen moeten ook onze eigen mensen beslissingen kunnen nemen over het tijdelijk stilleggen van projecten of tot evacuatie van hulpverleners. Natuurlijk altijd in samenspraak met de Rode Kruis- of Rode Halve Maanvereniging van het betreffende land.

De zeven pilaren van het Rode Kruis veiligheidsbeleid:

Acceptatie:

alle in het gebied actieve actoren erkennen het Rode Kruis als een neutrale, onpartijdige humanitaire organisatie

Herkenning:

door middel van het embleem is het Rode Kruis herkenbaar aanwezig

Informatie:

alle medewerkers vergaren en delen zoveel mogelijk informatie

Voorschriften:

voor alle medewerkers gelden op het gebied afgestemde voorschriften die strikt nageleefd dienen te worden

Gedrag:

in de code of conduct zijn strikte regels vastgelegd omtrent het persoonlijk gedrag van medewerkers

Communicatie:

iedere operatie dient een zelfstandig werkend communicatiesysteem te hebben en de medewerkers weten hoe ze ermee om moeten gaan.

Bescherming:

indien nodig worden er beschermende maatregelen genomen. Deze kunnen variëren van beschermde woon/werkomgeving door middel van bewakers tot het dragen van kogelwerende vesten.

INCIDENTEN IN 2009

In Zuid Soedan kwam een Rode Halve Maan-vrijwilliger om het leven tijdens een beschieting. De vrijwilliger was werkzaam binnen een door het Nederlandse Rode Kruis gesteund project.

In verschillende regio's in Afrika en Zuid-Amerika waren tijdelijk reisrestricties vanwege geweldrisico ten gevolge van de politieke situatie. Gelukkig zijn incidenten daarbij niet voorgekomen.

In Guatemala was een NRK medewerker betrokken bij een verkeersongeval waarbij een fietser is omgekomen.

Minder ernstig gerapporteerde incidenten betreffen enkele kleine diefstallen van overwegend persoonlijke eigendommen.

GOED VOORBEREID:

Met het veiligheidsbeleid en de bijbehorende trainingen bereiden we onze staf zo goed mogelijk voor op situaties van dreiging en onveiligheid. Het handhaven van de Rode Kruisprincipes van neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid spelen daarbij een belangrijke rol.

1.5.4. Financiële risico's

Het Rode Kruis gaat zorgvuldig om met zijn beschikbare middelen. We hebben immers een verantwoordelijkheid.

De verantwoordelijkheid van het Rode Kruis gaat als eerste uit naar de meest kwetsbaren in de samenleving. Zij zijn afhankelijk van een juiste besteding van de gelden die we ontvangen. We hebben ook een verantwoordelijkheid richting onze donateurs, bedrijven, instellingen, overheden en vrijwilligers. Zij vertrouwen ons hun gift t toe in geld of in natura. We proberen om de financiële risico's zoveel als mogelijk te vermijden. Dit vraagt veel aandacht aangezien de geldstromen binnen het Rode Kruis zeer divers zijn.

- inkomsten ontvangen door het verenigingskantoor;
- inkomsten ontvangen door plaatselijke afdelingen en districten;
- uitgaven op landelijk niveau;
- uitgaven op lokaal niveau;
- uitgaven op internationaal niveau door zusterverenigingen en/of gedelegeerden.

Binnen deze stromen zijn er risico's die we voortdurend proberen te vermijden:

VERPLICHTINGEN HULPVERLENING

Het is onze verantwoordelijkheid om hulp te verlenen aan de meest kwetsbaren in de samenleving. We zeggen deze hulp ook toe. Het gaat soms om kleine projecten die een groot verschil kunnen maken in een mensenleven. Maar vaak financieren of implementeren we omvangrijke, kostbare hulpprojecten uit. Om onze toezeggingen waar te maken, hebben we voldoende inkomsten nodig. Hierin speelt fondsenwerving een cruciale rol. Jaarlijks ontwikkelen en testen we nieuwe methoden. Ook fondsenwerving op lokaal niveau heeft onze aandacht. Binnen Samen 1 is de ondersteuning van lokale fondsenwerving vanuit het verenigingskantoor één van de speerpunten.

VERANTWOORDING BESTEDINGEN

Het Rode Kruis heeft wereldwijd en in Nederland een sterke reputatie en een betrouwbaar imago. Gevers en hulpvragers rekenen op ons. Dat vertrouwen willen we niet verspelen. Een heldere, transparante verantwoording van onze bestedingen is dan ook noodzakelijk. Om dit te bereiken maken we gebruik van:

- Hoofd administratie
Voor het voeren van de administratie in Nederland maken we gebruik van Oracle. Hierin voeren wij een grootboekadministratie en een projectenadministratie. Vanuit dit systeem verzorgen wij rapportages richting donoren, gevers en ander belanghebbenden.
- Internationale administratie
Voor internationale projecten maken we gebruik van het systeem Winpacss, waarmee gedelegeerden en zusterverenigingen op een eenduidige manier en volgens de eisen van het Rode Kruis en zijn donoren hun financiële administratie voeren. Deze projecten worden weer ingelezen in de hoofd administratie
- Lokale administratie
De plaatselijke afdelingen en districten maken gebruik van Exact Online waarmee zij hun administratie kunnen voeren. Het landelijk bureau ondersteunt de plaatselijke afdelingen in het voorbereiden en produceren van de jaarrekening.

Halverwege 2009 zijn we aangevangen met het project Sp@rk (Systemen, Processen at Rode Kruis). Reden voor dit project is ondermeer het feit dat gebleken is dat de bedrijfsprocessen niet allemaal beschreven zijn en/of op elkaar zijn afgestemd. Tevens is duidelijk dat de processen niet altijd op de juiste manier worden ondersteund door systemen en dat er een veelvoud aan systemen in gebruik is, die veelal niet op elkaar zijn afgestemd. Mede vanwege de nieuwe inrichting van de organisatie als gevolg van Samen 1, is het de bedoeling om te komen tot een geprofessionaliseerd en geïntegreerd proces- en systeemlandschap om daarmee de doelstellingen van Samen 1 (transparantie, integratie van beheer en financiën en beheersing van processen en systemen) te realiseren. Door middel van het beschrijven van de processen binnen het Rode Kruis wordt inzichtelijk gemaakt op welke onderdelen het systeem kan ondersteunen en dat wordt dan ook als zodanig ingericht.

BELEGGINGEN

Voor wat betreft het beleggingsbeleid van het Rode Kruis kan gezegd worden dat geen risico's en een optimaal rendement de sleutelwoorden zijn. Het belangrijkste uitgangspunt is dat de hoofdsom gegarandeerd is. Dat wil zeggen dat na verloop van tijd het in bewaring genomen bedrag in principe even hoog moet zijn als toen het in ontvangst werd genomen. Liever zelfs meer. We hebben een beleggingsbeleid binnen de vereniging vastgesteld en streven ernaar om alle portefeuilles daaraan te laten voldoen. Het verenigingskantoor en een aantal afdelingen heeft haar beleggingen in handen gegeven van een professionele vermogensbeheerder, die werkt conform hetgeen is vastgelegd in het beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid is geheel afgestemd op de afspraken binnen de goede doelensector, aangevuld met de overheidsregels (wet FIDO) en onze grondbeginselen.

1.5.5. Reputatierisico's

Het Nederlandse Rode Kruis heeft een goede reputatie onder de doelgroepen opgebouwd. De afgelopen jaren is onze organisatie als nummer een beoordeeld op het gebied van 'bekendheid en waardering', volgens de Charibarometer van Onderzoeksbureau Mediad. Daarnaast hebben we een zeer herkenbaar beeldmerk.

Het Nederlandse Rode Kruis heeft een goede reputatie onder de doelgroepen opgebouwd. De afgelopen jaren is onze organisatie als nummer een beoordeeld op het gebied van 'bekendheid en waardering', volgens de Charibarometer van Onderzoeksbureau Mediad. Daarnaast hebben we een zeer herkenbaar beeldmerk. Door omstandigheden kan de betrouwbaarheid van de organisatie op het spel komen te staan. Om onze goede naam te behouden, communiceren we zo open en transparant mogelijk met onze stakeholders. Dit gebeurt op verschillende manieren, onder andere via ons internet en magazines. Hierbij geven we het resultaat weer van de hulp die we hebben geboden voor welke bijdrage.

We willen natuurlijk voorkomen dat onze reputatie schade oploopt. Daarom zijn we voortdurend alert op interne en externe invloeden. We volgen de algemene opinie in de media over goede doelen. Op het moment dat het onterecht negatief is, laten we proactief van ons horen door middel van voorbeelden uit het veld. Het Rode Kruis is uniek in zijn soort, doordat we in bijna alle landen van de wereld vertegenwoordigd zijn. Op het moment dat er een ramp plaatsvindt, kunnen we direct in actie komen.

1.5.6. Compliance

Transparantie en betrouwbaarheid staan bij ons hoog in het vaandel. Daarom willen we voldoen aan de regels die de samenleving aan een organisatie van onze omvang stelt.

We toetsen voortdurend of we voldoen aan wet- en regelgeving en interne gedragsregels op het gebied van fiscaliteiten, personeelsbeleid, Arbo, privacy en persoonsgegevens. Daarnaast anticiperen we op nieuwe wet- en regelgeving in plaats van af te wachten. Bovendien hebben we regels die specifiek voor organisaties in onze branche zijn ontstaan. In onze dagelijkse praktijk voldoen we aan de normen en regels opgesteld door het CBF en de VFI.

1.6. HET INTERNATIONALE RODE KRUIS

1.6.1. Internationale organisatie

Het Nederlandse Rode Kruis maakt deel uit van de Rode Kruis- en Rode Halve Maan-Beweging, het grootste onafhankelijke humanitaire netwerk ter wereld.

DE INTERNATIONALE ORGANISATIE IN VOGELVLUCHT

The power of Humanity. Onder dit motto opereert het internationale Rode Kruis-netwerk, bestaande uit:

- 186 nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen;
- de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen (Federatie);
- het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC).

Allemaal met één doel: hulp aan de meest kwetsbaren. Een streven waar zich dagelijks bijna honderd miljoen vrijwilligers wereldwijd voor inzetten.

NATIONALE VERENIGINGEN

In de Verdragen van Genève – ondertekend door alle staten van de wereld – is vastgelegd dat in elk land slechts één nationale Rode Kruis- of Rode Halve Maan-vereniging kan bestaan. Alleen deze vereniging mag het embleem van het Rode Kruis, de Rode Halve Maan of het Rode Kristal voeren. Belangrijkste taak van een nationale vereniging is de overheid helpen steun te bieden aan mensen in nood. Hierbij werkt de vereniging altijd volgens de grondbeginselen van de Beweging.

DE FEDERATIE

De Federatie is de koepelorganisatie van de nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Ze helpt verenigingen hun vermogen te vergroten om in eigen land hulp te verlenen. Ze bevordert hun onderlinge samenwerking en coördineert hun internationale noodhulp na (natuur)rampen. De Federatie is opgericht in 1919.

Besluitvorming

De General Assembly is het hoogste orgaan van de Federatie, met vertegenwoordigers van alle nationale verenigingen die elke twee jaar bijeenkomen. De vergadering bepaalt het raamwerk – van doelstellingen, beleid, strategie en budget – waarbinnen de verenigingen werken. Ook stelt ze de jaarrekening vast. In 2009 kwam de General Assembly voor het laatst bijeen in Nairobi.

Bestuur

Het bestuur van de Federatie stelt beleid voor en ziet toe op de uitvoering ervan. De uitvoering is een taak van de Nationale Rode Kruis-vereniging en het Secretariaat. Het bestuur van de Federatie bestaat uit twintig vertegenwoordigers van de nationale verenigingen, een president en vijf vice-presidenten die elke vier jaar door de algemene vergadering worden gekozen. Daarnaast zitten de voorzitters van twee speciale Federatie-commissies voor jeugd en financiën in het bestuur. In 2009 is voor een termijn van vier jaar een nieuwe voorzitter gekozen, Tadateru Konoé van het Japanse Rode Kruis. Sinds 2005 heeft het Nederlandse Rode Kruis een bestuurszetel. Hare Koninklijke Hoogheid prinses Margriet is vertegenwoordigster. Zij maakt zich met name sterk voor verbetering van de bestuurlijke processen binnen onze internationale organisatie en het creëren van een gezonde financiële huishouding. Tijdens de General Assembly van 2009 is het Nederlandse Rode Kruis herkozen als lid, voor een tweede periode van vier jaar.

Organisatiestructuur

De Federatie heeft een hoofdkantoor in Genève, zeven zone-kantoren verspreid over de wereld, drie regionale logistieke centra en landen- en regiodelegaties. De betaalde medewerkers worden worden aangestuurd door de Secretaris-Generaal. Deze neemt deel aan vergaderingen van het bestuur, maar is daarvan geen lid (en heeft daarom geen stemrecht).

Financiering

Federatie-hulp wordt betaald door overheden en instellingen als de Europese Unie maar vooral door Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Zij betalen bijna de gehele basisinfrastructuur en dragen ongeveer zeventig procent van de kosten van alle hulpprogramma's. De Federatie legt met rapportages verantwoording af over de besteding van dit geld.

INTERNATIONALE COMITÉ VAN HET RODE KRUIS (ICRC)

Het ICRC beschermt en helpt slachtoffers van gewapend conflict, volgens een mandaat dat is vastgelegd in het internationaal recht. Dankzij zijn neutraliteit en onafhankelijkheid is het ICRC in bijna alle conflictgebieden ter wereld aanwezig. Het coördineert daarbij ook de inzet van nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen en de Federatie. Het ICRC is opgericht in 1863 en is grondlegger van alles dat Rode Kruis en Rode Halve Maan heet.

Besluitvorming

Het hoogste orgaan van het ICRC is de Assemblée: een groep van momenteel zestien mensen met de Zwitserse nationaliteit om het onpartijdige en neutrale karakter van de hulp te waarborgen. De Assemblée kiest de eigen leden, komt enige keren per jaar bijeen, formuleert beleid, stelt algemene doelen, strategie en jaarrekening vast en houdt toezicht op alle activiteiten. Vijf leden vormen de Assemblée Raad. Deze bereidt de werkzaamheden van de Assemblée voor en heeft eigen bevoegdheden, bijvoorbeeld op het gebied van fondswerving en communicatie. Ze is de schakel met het Directoraat – het orgaan dat op uitvoering van het beleid toeziet en de dagelijkse leiding heeft. De zes leden hiervan worden voor vier jaar benoemd door de Assemblée.

Organisatiestructuur

Het ICRC heeft een hoofdkantoor in Genève, delegaties in zestig en activiteiten in tachtig landen.

Financiering

ICRC-hulp wordt betaald door nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen, staten en instellingen als de Europese Unie en particuliere donoren. Het ICRC legt met rapportages verantwoording af over de besteding van dit geld.

SAMENWERKING

Samenwerking binnen het Internationale Rode Kruis-netwerk gebeurt op verschillende manieren:

- praktisch bij het verlenen van hulp en het delen van expertise;
- financieel wanneer verenigingen hun collega's steunen bij hun activiteiten;
- strategisch en beleidsmatig waar het Internationale Rode Kruis als geheel de uitdagingen in de wereld bespreekt – zoals de humanitaire gevolgen van klimaatverandering en de strijd tegen HIV/AIDS – en er antwoorden op formuleert.

Een belangrijke arena waarin de beleidsmatige samenwerking plaatsvindt, is de zogeheten Council of Delegates: een tweejaarlijkse bijeenkomst van afgevaardigden van alle nationale verenigingen, de Federatie en het ICRC. Deze bijeenkomst wordt vooraf gegaan door de General Assembly, waaraan de nationale verenigingen en de Federatie deelnemen.

International Conference

Elke vier jaar vindt de International Conference plaats. Hier bespreken het Internationale Rode Kruis en vertegenwoordigers van staten humanitaire problemen en hun mogelijke oplossingen. Uit de conferentie vloeien doorgaans verschillende actieplannen.

Standing Commission

De Council of Delegates en International Conference worden beide voorbereid door de Standing Commission, het hoogste bestuurlijke orgaan van onze Beweging. Deze commissie ziet toe op onderlinge harmonie en samenwerking. Leden zijn twee vertegenwoordigers van de Federatie, twee van het ICRC en vijf van de nationale verenigingen.

1.6.2. Internationale strategie

Wie helpen we? En hoe doen we dat? De manier waarop het Rode Kruis zijn missie invult om wereldwijd menselijk leed te voorkomen en verzachten is vastgelegd in Strategy 2020.

STRATEGY 2020 IN VOGELVLUCHT

Eind 2009 stelde de General Assembly een nieuwe tienjaren-strategie vast voor de Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maan verenigingen: Strategy 2020. Deze strategie bouwt voort op Strategy 2010, met als ambitie om meer te doen, beter te presteren en verder te reiken. Het is de uitkomst van een proces waar het Nederlandse Rode Kruis actief in heeft geparticipeerd, ondermeer met het 'uitlenen' van een beroepskracht aan het strategie-team van het Federatie-Secretariaat in Genève.

Strategy 2020 geeft algemene richtingen voor inhoud en werkwijze van alle nationale verenigingen, dus ook de onze. De strategie vormt het startpunt voor de individuele strategische plannen van alle nationale verenigingen. Iedere nationale vereniging maakt een afgeleide en legt haar eigen visie, strategie en doelen vast in een strategisch meerjarenplan.

Iedere nationale vereniging maakt een vertaalslag van de internationale strategie naar de eigen strategie. Hiermee is al het handelen van het Rode Kruis wereldwijd verbonden.

Strategy 2020 omschrijft drie lange termijn doelstellingen:

- redden van levens - verminderen van risico's, rampenvoorbereiding en herstel gevolgen;
- bevorderen zelfredzaamheid en weerbaarheid – in alledaagse en rampomstandigheden;
- verbeteren sociaal klimaat – tegengaan van sociale uitsluiting en bevorderen respect voor de medemens.

Een belangrijke constatering bij deze drie inhoudelijke doelstelling is dat de activiteiten die er binnen worden uitgevoerd van invloed zijn op elkaar. Kennis van eerste hulp bijvoorbeeld is niet alleen belangrijk voor het redden van levens, maar ook voor het vergroten van zelfredzaamheid.

Een tweede voorbeeld: Participeren in sociale activiteiten maakt mensen niet alleen weerbaar. Het bevordert ook hun deelname aan het maatschappelijke verkeer. Daardoor zijn ze in noodsituaties weer beter bereikbaar voor hulpverlening. En: een sociaal klimaat waarin mensen respectvol met elkaar omgaan en bereid zijn hun medemens te helpen is een cruciale voorwaarde om te kunnen helpen en een beroep te kunnen doen op de hulpvaardigheid van eenieder wanneer de nood aan de man is.

Naast deze drie doelstellingen voor de komende tien jaar, omschrijft Strategy 2020 wat we nodig hebben om deze doelstellingen te bereiken:

- effectieve samenwerking - binnen de vereniging en met partners binnen en buiten het Rode Kruis;
- humanitaire diplomatie - inclusief pleitbezorging;
- eens sterke en slagvaardige organisatie.

AMBITIES VOOR 2010:

Vertaling van Strategy 2020 naar de Nederlandse praktijk. In 2010 presenteren we aan de Algemene Vergadering een verenigingsbrede meerjaren strategie. Op basis van Strategy 2020, samengesteld na uitgebreide consultatie binnen de Vereniging.

1.6.3. Internationale bestuurlijke ontwikkelingen

Het Nederlandse Rode Kruis is onderdeel van de grootste humanitaire organisatie ter wereld. In 2009 stonden in internationaal Rode Kruis perspectief twee belangrijke bijeenkomsten centraal:

De General Assembly van 18 tot en met 21 november, gevolgd door de Council of Delegates van 23 tot en met 25 november.

INTERNATIONALE BESTUURLIJKE ONTWIKKELINGEN IN VOGELVLUCHT

General Assembly

De General Assembly is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen de Internationale Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maan verenigingen en komt iedere twee jaar bijeen

om het kader en beleid te bepalen waarbinnen de nationale verenigingen hun humanitaire missie uitvoeren om de meest kwetsbaren te helpen. De zeventiende editie van de General Assembly vond plaats in Nairobi.

Drie belangrijke hoogtepunten:

1. Beëdiging nieuwe voorzitter Internationale Federatie

De Federatie heeft in november 2009 Tadateru Konoé van het Japanse Rode Kruis als nieuwe voorzitter voor een termijn van vier jaar gekozen. Hij volgt Juan Manuel Del Toro op, die twee termijnen heeft gediend. "Het Nederlandse Rode Kruis is herkozen als lid van het Federatie-bestuur voor een tweede periode van vier jaar."

"Tadateru Konoé heeft een enorme staat van dienst. Niet alleen binnen zijn eigen nationale Rode Kruis vereniging, maar ook door zijn ervaring met alle facetten van de hulpverlening van het Rode Kruis in het veld. Het Nederlandse Rode Kruis is verheugd met zijn aanstelling en ziet de komende termijn vol vertrouwen en in goede samenwerking tegemoet". Cees Breederveld, directeur van het Nederlandse Rode Kruis

2. Strategy 2020

Onder het motto 'Saving lives, changing minds' werd aan de General Assembly het strategisch document Strategy 2020 gepresenteerd. Iedere nationale vereniging maakt een vertaalslag van de internationale strategie naar de eigen strategie. De Federatie-strategie zorgt voor uniformiteit, herkenbaarheid en verbinding van al het handelen van het Rode Kruis wereldwijd.

3. Beleid voor migratie

De Federatie heeft nieuw beleid vastgesteld om zo goed mogelijk hulp te kunnen verlenen aan migranten. Hun kwetsbaarheid is een zorg voor het Rode Kruis, in het land waar zij zich vestigen (waar het Rode Kruis werkt aan ondersteuning, sociale participatie en het tegengaan van discriminatie en uitsluiting), maar ook tijdens hun reis daar naartoe (met name mensenhandel, in de landen herkomst, doorreis en bestemming).

Council of Delegates

Aansluitend op de General Assembly vond in november de Council of Delegates plaats. Een tweejaarlijkse bijeenkomst van afgevaardigden van alle nationale verenigingen, de Federatie en het ICRC. Twee belangrijke agendapunten;

1. Code for good partnership

Met een toename aan bilaterale ondersteuning tussen nationale verenigingen nemen partnerschappen een belangrijke plaats in binnen de internationale Rode Kruis contacten. Partnerschappen brengen machtsverhoudingen met zich mee, verwachtingen van ondersteuning en rapportages, en dikwijls (cultureel bepaalde) verschillen van inzicht in hoe met elkaar om te gaan. Naarmate een (veelal zuidelijke) vereniging door meerdere zusterverenigingen wordt ondersteund neemt de belasting van deze vereniging toe. Mede op initiatief van het Nederlandse Rode Kruis is er een Code ontwikkeld die Nationale Verenigingen helpt om beter vorm en inhoud te geven aan partnerschappen en samenwerking te stroomlijnen:

Met vier Afrikaanse en drie westerse nationale verenigingen heeft het Nederlandse Rode Kruis bovendien een methode ontwikkeld die de verschillende aspecten van partnerschap inzichtelijk maken, en die als basis kan dienen om het gesprek aan te gaan over wederzijdse verwachtingen.

2. Vluchtelingenbeleid

Tijdens de Council of Delegates is beleid vastgesteld voor Internally Displaced People (IDPs), mensen die binnen de eigen landsgrenzen op de vlucht zijn voor geweld. Het Rode Kruis in deze landen heeft een belangrijke taak in de opvang en verzorging van deze kwetsbare mensen, vaak in samenwerking met het ICRC dat in dergelijke gevallen opereert onder het mandaat van de Conventies van Genève. Het beleid sluit nauw aan bij het Federatie-beleid voor migranten, dat zich richt op vluchtelingen die de landsgrenzen oversteken op zoek naar een veiligere omgeving.

Rode Kruis jubileumjaar

Het jaar 2009 was een belangrijk jubileumjaar voor het Rode Kruis. Precies 150 jaar geleden vond de slag om Solferino plaats, het moment dat J. Henry Dunant besloot de kracht van medemenselijkheid te mobiliseren en hulp te organiseren voor gewonde soldaten op het slagveld – een initiatief dat de aanleiding vormde voor de oprichting van het Rode Kruis. Ook bestaat de Internationale Federatie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan-verenigingen 90 jaar. En de verdragen van Genève werden 60 jaar geleden getekend.

Precies 150 jaar geleden keerde het Rode Kruis terug naar Solferino en organiseerde daar de World Red Cross Red Crescent Youth Meeting. Hier gingen zeshonderd jonge Rode Kruis-vrijwilligers van over de hele wereld met elkaar in gesprek over de humanitaire uitdagingen waarmee we vandaag de dag worden geconfronteerd.

Tim de Voogd, Nederlandse jongerenvertegenwoordiger: "Al die buitenlandse delegaties die met elkaar in gesprek gaan, stralen het Rode Kruis-gevoel uit. Ik hoop dat gevoel straks thuis weer over te kunnen brengen op mijn collega-vrijwilligers."

2. ONZE HULP IN NEDERLAND

Het Nederlandse Rode Kruis verleent in Nederland noodhulp en sociale hulp. Bij noodhulp gaat het om het geven van opvang en hulp bij rampen en calamiteiten. Bij grootschalige evenementen staan plaatselijke Rode Kruis-afdelingen met vele vrijwilligers paraat. Bij sociale hulp in Nederland gaat het om het voorkomen of verminderen van eenzaamheid en sociaal isolement. Daarmee versterken we de zelfredzaamheid van mensen. Daarnaast brengen we familieleden, die elkaar door persoonlijke of andere omstandigheden uit het oog zijn verloren, weer met elkaar in contact.

2.1. NOODHULP

Onze Noodhulpverlening is 24 uur per dag paraat. Onder alle omstandigheden verlenen wij direct hulp. Altijd.

Financiering

€ 2,76 miljoen

Door: Gemeenten, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Highlights

- FTEs: 16,75
- Inzetten bij Schiphol, Apeldoorn en Hoek van Holland
- 15.000 Eerste Hulp verleners paraat

Mocht zich in Nederland een ramp voordoen, dan kunnen we duizenden vrijwilligers in korte tijd mobiliseren. Met een sterke verankering in alle delen van de samenleving maken de vrijwilligers de Rode Kruis belofte waar: Het Rode Kruis helpt direct. Ver weg en dichtbij. In nauwe samenwerking met professionele hulpdiensten verlenen zij direct hulp in noodsituaties. Ook bij grote ongevallen, bijna-rampen en evenementen bewijzen Rode Kruis-vrijwilligers keer op keer hun waarde.

NOODHULP IN VOGELVLUCHT

Noodhulp is niet alleen slachtoffers helpen op het moment zelf. Om direct in actie te kunnen komen, moet je ook goed voorbereid zijn. Het Rode Kruis hanteert een veiligheidsketen, met daarbinnen verschillende activiteiten.

Preventie: De verspreiding van Eerste Hulp-kennis is een zeer belangrijke manier om de gevolgen van ongelukken en rampen te beperken. Zelfredzaamheid is daarbij evenzo belangrijk. Burgers moeten zelf aan de slag en voorbereid zijn.

Preparatie: Belangrijke instrumenten bij de voorbereiding op rampen zijn opleidingen, trainingen en oefeningen. Zo ontstaat een groep vrijwilligers die paraat staat om ingezet te worden bij een ramp of calamiteit. Denk hierbij ook aan de voorbereiding op maatschappelijke crises, zoals hittegolven en een griep пандеміе.

Repressie: Tijdens een noodsituatie wordt de hulp ingeroepen van Opvang en Verzorging (O&V), SIGMA-teams en Verwanteninformatie voor directe hulp aan slachtoffers. Ook moeten hulpgoederen snel op de goede plek terechtkomen, en de communicatie tussen vrijwilligers worden gecoördineerd.

Nazorg: Al tijdens de noodsituatie moeten wij zorgen dat de nazorg voor de betrokken vrijwilligers is geregeld. Omdat de vereiste competenties voor het verlenen van deze vorm van hulp aansluiten bij Sociale Hulp is deze activiteit daar belegd.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

De activiteiten in de verschillende fasen van de veiligheidsketen zijn georganiseerd in verschillende diensten. Zij werden in 2009 vele malen ingezet.

Eerste Hulp bij evenementen

Nederland is een evenementenland. Sinds jaar en dag verlenen vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis Eerste Hulp op een groot deel van deze evenementen. We zijn trots op de motivatie, deskundigheid en geïnteresseerdheid van onze vrijwilligers.

Het Nederlandse Rode Kruis is een natuurlijke partner voor organisatoren van evenementen.

We werken met 15.000 geregistreerde Eerste Hulp verleners verspreid over 300 afdelingen in het land. Hiermee kunnen we praktisch elk denkbaar evenement in Nederland voorzien van Eerste Hulp verleners. Van twee hulpverleners voor een jaarmarkt tot de bijna 400 vrijwilligers die gedurende vijf dagen worden ingezet tijdens de Nijmeegse Vierdaagse.

Om aan de steeds hogere eisen van de hulpverlening rond evenementen te kunnen blijven voldoen, investeren we in opleidingen voor onze vrijwilligers. In 2009 ontwikkelden we de nieuwe opleiding 'Hulpverleners bij Evenementen'. Deze opleiding is speciaal bedoeld voor hulpverleners die bij grootschalige evenementen worden ingezet. In vier Rode Kruis-afdelingen heeft deze opleiding als pilot gedraaid. Er zijn 36 mensen gecertificeerd.

Ambulance Poldercrash:

"Omstanders hebben we bewust niet weggestuurd, maar verteld wat ze moesten doen om slachtoffers te helpen."

Trainingen en bijscholing

Door vrijwilligers te blijven trainen en voorbereiden op noodhulp situaties, bouw je een parate groep mensen op die direct hulp kunnen verlenen. En je waarborgt de kwaliteit van je hulpverlening. In 2009 zijn in 20 van de 25 regio's meerdere bijscholingen geweest. Deze bijeenkomsten voor vrijwilligers werden druk bezocht. Ook zijn er groot- en kleinschalige oefeningen geweest.

Een greep uit de activiteiten in 2009:

- acht telefoonbijscholingen op de meldkamer van regiopolitie Leiden. Ongeveer tachtig vrijwilligers hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt;
- twee teamleidersopleidingen in november 2009. Twintig vrijwilligers namen deel;
- basisopleidingen 'Registratie en telefoon' op diverse plaatsen in Nederland. Ongeveer zeventig mensen werden gecertificeerd;
- update van het I-RIS systeem;
- grootschalige I-RIS test met vijftig vrijwilligers. Er werd met en door diverse gemeenten geoefend;
- cursusaanbod over Verwanteninformatie voor gemeentelijke medewerkers;
- informatiedag voor veiligheidsregio's om de draaiboeken en de ondersteuning van de dienst Verwanteninformatie beter af te stemmen op het gemeentelijke proces.

Geneeskundige assistentie

Het Nederlandse Rode Kruis stelt bij rampen en calamiteiten speciaal opgeleide vrijwilligers ter beschikking aan de GHOR-bureaus (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) in 25 veiligheidsregio's die heel Nederland dekken. Deze vrijwilligers bieden in teams van acht personen geneeskundige assistentie aan het ambulancepersoneel. Verspreid over heel Nederland staan maar liefst ruim 1.200 SIGMA-vrijwilligers (Snel Inzetbare Groep Ter Medische Assistentie) dag en nacht paraat voor een eventuele inzet. Ze kunnen binnen een uur aan de slag.

De geneeskundige eenheden zijn dit jaar ingezet bij drie grote incidenten: de Poldercrash van Turkish Airlines bij Schiphol, de aanslag op Koninginnedag in Apeldoorn en de ongeregelde heden tijdens het strandfeest bij Hoek van Holland. Voor de Poldercrash, waarbij een vliegtuig in een weiland neerstortte, zijn vier Geneeskundige Combinaties

ingezet. Deze hulpverleners hebben op het rampterrein in relatief korte tijd tientallen slachtoffers geholpen. Bij Hoek van Holland waren SIGMA-vrijwilligers snel ter plaatse om gewonden te helpen.

Tijdens de viering van Koninginnedag in Apeldoorn waren we al aanwezig voor Eerste Hulp bij dit evenement. Onder het oog van vele mensen en de media reed een auto op het publiek in. Veel Rode Kruis-vrijwilligers waren binnen luttele seconden in staat de slachtoffers van de aanslag te verzorgen. Zij zijn zelfs op deze extreme omstandigheden getraind.

*Een vrijwilliger van de Rode Kruis-afdeling Apeldoorn:
"Met z'n allen hielpen we waar we konden. Mijn Eerste Hulp tas werd geplunderd door al die helpende handen."*

Opvang en verzorging

Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt gemeenten bij hun wettelijke taak om bij calamiteiten niet-gewonden op te vangen op een opvanglocatie. 3.000 Speciaal opgeleide O&V- vrijwilligers (Opvang & Verzorging) ondersteunen de tijdelijke bewoners met een kopje koffie, een deken, een arm om de schouders en een luisterend oor. In 2009 gebeurde dit bijvoorbeeld tijdens de brand in Schoorl, waar 200 mensen werden opgevangen in een sporthal.

Verwanteninformatie

Het is belangrijk dat mensen die worden geëvacueerd en/of opgevangen snel kunnen worden getraceerd door hun verwanten. Bij een ramp heeft de gemeente de wettelijke taak om informatie over de verblijfplaats van getroffen burgers vast te leggen en de naar hen zoekende verwanten in te lichten. Het Nederlands Rode Kruis ondersteunt hierbij met de dienst Verwanteninformatie.

Met behulp van een speciaal ontwikkeld internetregistratie-systeem, I-RIS (Internet Registratie Informatie Systeem) en ruim 600 opgeleide vrijwilligers koppelen we gegevens aan elkaar. De vrijwilligers kunnen de registratie op de opvanglocatie ter hand nemen en de invoer in I-RIS verzorgen. Zij bemensen een speciaal voor de calamiteit ingericht telefoonteam om zoekvragen te registreren en na akkoord van de gemeente verwanten terug te bellen.

In 2009 groeide het aantal gemeenten waarmee een contract is afgesloten voor ondersteuning van 294 naar 296. Twee gemeentes fuseerden zodat de eindstand van gemeenten met wie we een contract hebben op 295 is geëindigd.

Een van de gemeenten die nog geen contract met ons heeft afgesloten is Haarlemmermeer. Om deze reden konden we hen helaas met de dienst Verwanteninformatie niet bijstaan tijdens de Poldercrash.

In 2009 kwam de dienst Verwanteninformatie met alle facetten in actie:

- bij de branden in Schoorl registreerden vrijwilligers op papier de opvanglocatie;
- Apeldoorn werd tijdens Koninginnedag ondersteund door de inzet van vrijwilligers op het call center;
- in Steijn werd I-RIS benut bij een grote brand.

Logistiek en verbindingen

Als een noodsituatie zich voordoet, moeten hulpgoederen snel op de goede plek terechtkomen. Een goede logistieke ondersteuning is daarom niet weg te denken in noodsituaties.

Naast de noodhulpinzetten waren er de diverse evenementen waar de logistieke dienst ondersteuning heeft geboden. We ondersteunen bij terugkerende grote evenementen zoals de Nijmeegse Vierdaagse en de Landelijke Eerste Hulp Wedstrijden, maar dit jaar ook DelfSail en nog vele kleine evenementen. In 2009 is in totaal 37 keer gebruik gemaakt van de diensten van Logistiek ter ondersteuning van evenementen, oefeningen opvang & verzorging en de eigen Rode Kruis afdelingen.

Eigen verbindingdienst

Communicatie. Daar staat of valt het succes van hulpverlening mee. Er zijn 178 vrijwilligers actief in de eigen verbindingdienst van het Nederlandse Rode Kruis. Zij zijn in staat om in rampomstandigheden de communicatie met alle ingezette vrijwilligers te verzorgen. Ook als de reguliere middelen voor telecommunicatie uitvallen. Dit is een situatie waarmee Nederland vrijwel nooit te maken heeft, maar door zeer regelmatige inzetten blijft de kwaliteit van deze ploeg en de middelen gewaarborgd. Zo blijven we goed voorbereid.

In 2009 zijn vrijwilligers van de verbindingdienst 229 keer in touw geweest. Voor het merendeel, 174 maal, was dat bij evenementen zoals diverse fiets- en wandeltochten waaronder de Nijmeegse Vierdaagse. Verder waren vrijwilligers in het kader van oefeningen en opleidingen respectievelijk 37 en 30 keer actief.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Overzicht inzetten Noodhulp Nationaal 2009:

Datum	Incident	Locatie	GRIP
11-1-2009	Grote aanloop van schaatsters bij EHBO posten	Rottemerentocht, Rotterdam	0
25-1-2009	Grote brand in garage	Hoogeveen	3
25-2-2009	Schipholcrash	Schiphol	3
4-3-2009	Zeer grote brand in winkelcentrum	Zaandam	3
30-4-2009	Aanslag tijdens Koninginnedag	Apeldoorn	4
29-5-2009	Zeer grote brand in voormalige fietsfabriek	Nieuweleusen	3
5-5-2009	Opvang verslaafdenzorg na brand	Venlo	0
7-5-2009	Grote brand in garage	Venlo	2
26-5-2009	Zeer grote brand	Waalwijk	2
30-6-2009	Zeer grote brand meubelzaak	Zevenaar	2
3-7-2009	Ontruiming bewoners Woon- en Zorgcentrum De Goede Reede	Apeldoorn	2
5-7-2009	Meerdere mensen onwel gedurende Kennedymars	Someren	0
6-7-2009	Ontruiming Almere	Almere	0
20-8-2009	Lowlands	Biddinghuizen	0

23-8-2009	Ongeregeldheden Hoek van Holland	Hoek van Holland	1
23-8-2009	Zeer grote brand	Spijkenisse	1
28-8-2009	Zeer grote duin- en bosbrand	Schoorl	3
30-8-2009	Aanvaring Hoek van Holland	Hoek van Holland	0
9-9-2009	Melding vliegtuigcrash	Groningen	3
9-9-2009	Gaslek	Groningen	0
29-10-2009	Compagniebrand winkelcentrum	Stein	3
22-12-2009	Bommelding	Eindhoven Airport	1
17-12-2009	Noodopvang voor huishoudens bij stroomstoring	Groningen	0
28-12-2009	Kettingbotsing A28	ter hoogte van Staphorst	1
Aantal keren noodhulp NRK ingezet			
		GRIP 0	8 Keer
		GRIP 1	4 Keer
		GRIP 2	4 Keer
		GRIP 3	7 Keer
		GRIP 4	1 Keer

Coördinatie alarm	Reikwijdte incident
GRIP 0	Normale dagelijkse werkwijzen van de operationele diensten
GRIP 1	Bronbestrijding
GRIP 2	Bron- en effectbestrijding
GRIP 3	Bedreiging van het welzijn van (grote groepen van) de bevolking
GRIP 4	Gemeenteoverschrijdend

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Het Nederlandse Rode Kruis heeft een aanvullende rol op de reguliere hulpdiensten. Voor deze auxillaire functie worden wij gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken met een bedrag van € 889.605. Om deze rol goed te kunnen uitvoeren werken we nauw samen met de GHOR-bureaus (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) in 25 veiligheidsregio's. Na een calamiteit neemt de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid de gehele rampenhulpverlening onder de loep, inclusief de inzet van het Nederlandse Rode Kruis.

In 2009 zijn onze inzetten positief beoordeeld. In 2009 is een onderzoek gestart of de SIGMA-teams op de juiste opstapplaatsen gestationeerd zijn om binnen een uur bij een ramp aanwezig te kunnen zijn. In 2010 zal het aantal opstapplaatsen worden gewijzigd.

AMBITIES VOOR 2010:

- onderzoeken van de mogelijkheden van het inzetten van zogenaamde Sigma flex teams. Dit zijn assisterende medische teams bestaande uit vier personen die sneller ter plaatse kunnen zijn dan een volledige Sigma;
- in 2010 willen we bijscholingen brengen in alle regio's over Verwanteninformatie;
- uitbreiden aantal SIGMA-opstapplaatsen;
- afronden ISO-certificeringstraject voor Verwanteninformatie;
- oriënteren op nieuwe producten zoals psychosociale nazorg;
- verdere professionalisering van de organisatie van Hulp bij Evenementen staat hoog op de agenda. We maken samenwerkingsafspraken tussen de diverse afdelingen en districten van het Rode Kruis, waardoor we onze inzet kunnen vergroten en onze processen regionaal op elkaar kunnen afstemmen.

GOED VOORBEREID:

Wie is het eerste op de plaats van de ramp, nog voordat de hulpdiensten aanwezig zijn? Antwoord: de burger ter plekke. Hij of zij kan op dat moment door adequaat te handelen mogelijk vele levens redden. Zelfredzaamheid is een essentieel onderdeel van de rampenhulpverlening.

2.2. EERSTE HULP

Verbranding door hete thee, een verkeersongeval of een hartstilstand. Eerste Hulp-handelingen zijn cruciaal in zulke gevallen. Verspreiding van kennis over Eerste Hulp staat dan ook hoog op de Rode Kruis-agenda.

Financiering

€ 342.801

Highlights

- FTEs: 2,8

Hoe is het gesteld met Eerste Hulp in Nederland? De uitkomsten van een TNS NIPO onderzoek zijn zorgwekkend. Vier van de tien Nederlanders verleent geen hulp. Reden: als je niet weet wat je moet doen, is de drempel te hoog om te helpen. Blijkbaar moet je voorbereid zijn om iets te kunnen doen. Daarom zetten wij hoog in om deze drempel te verlagen. Want van de ondervraagden zegt 39 procent dat het wel Eerste Hulp zou verlenen als ze een diploma hebben. Over het belang van Eerste Hulp verlening zijn de meesten het eens: negentig procent beschouwt het verlenen van Eerste Hulp als burgerplicht. Een groot potentieel dus. Het verspreiden van Eerste Hulp kennis en vaardigheden draagt bij aan een veiligere en weerbare samenleving.

EERSTE HULP IN VOGELVLUCHT

Jaarlijks vinden er in Nederland 1,8 miljoen medische behandelingen plaats als gevolg van een privéongeval. Wekelijks worden ruim driehonderd mensen getroffen door een hartstilstand. In veel gevallen kan leed worden voorkomen of zelfs levens worden gered als omstanders iets doen. Die eenvoudige handelingen die iedereen kan leren, noemen we Eerste Hulp.

De Rode Kruis- en Rode Halve Maan-beweging verleent wereldwijd Eerste Hulp aan mensen in nood. Daarnaast verspreiden we ook actief kennis en kunde op het gebied van Eerste Hulp. In Nederland beschikt 3,2 procent van de bevolking over aantoonbare Eerste Hulp vaardigheden. Dat is veel minder dan wat in de ons omringende landen gebruikelijk is. En het aantal neemt langzaam af! Het Nederlandse Rode Kruis wil dat hier verandering in komt. Wij zetten ons om die reden de komende jaren actief in om op een toegankelijke en laagdrempelige manier Eerste Hulp kennis aan te bieden. Want: iedereen moet kunnen rekenen op Eerste Hulp. Wij zijn een organisatie die klaar staat om mensen in nood te helpen. Met deze Eerste Hulp-missie stellen we bovendien mensen in staat alvast jezelf en anderen te helpen.

WAT NU?!

Met ons concept WAT NU?! schetsen we een algemeen schrikbeeld van als er thuis of op straat iets gebeurt. We maken het publiek bewust, dat Eerste Hulp niet moeilijk is. Iedereen kan het leren. We willen dit bereiken door lesmateriaal toegankelijk aan te bieden. Bijvoorbeeld in korte modules.

Met onze Eerste Hulp activiteiten willen we in 2013 hebben bereikt dat 75 procent van de Nederlanders basiskennis heeft van Eerste Hulp. Hoe? Door campagne te voeren, zodat mensen het belang onderschrijven dat iedereen Eerste Hulp zou moeten kunnen verlenen. We activeren onze eigen organisatie en werken nauw samen met alle partners op dit gebied. Daarnaast ontwikkelen we hoogwaardige producten die voldoen aan Europese normering. Denk aan handleidingen, cursussen en boeken.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Nederlandse Rode Kruis is een wijdvertakte organisatie met haar wortels in alle hoeken van de samenleving. Veel Rode Kruis-afdelingen dragen al bij aan de inzet van noodhulp of evenementenhulp. Door onze afdelingen te ondersteunen bij het verspreiden van kennis en kunde in de vorm van het geven van Eerste Hulp-cursussen, hebben we een immens bereik. Het informeren, overtuigen en faciliteren van de afdelingen is begonnen als pilot in 2008. Dit was succesvol en daarom hadden we in 2009 als doel om Eerste Hulp als reguliere activiteit van de afdelingen door te voeren.

We werken met een aantrekkelijk modulair systeem. Zo is het mogelijk om korte cursussen te volgen, maar ook uitgebreide cursussen, zoals een reanimatiecursus van vier uur. Voor elke module wordt een certificaat uitgereikt.

Dit jaar hebben 75 afdelingen met ons cursussysteem gewerkt en zijn er 500 certificaten uitgereikt.

Een vrijwilliger van de Rode Kruis-afdeling Apeldoorn:

"Met z'n allen hielpen we waar we konden. Mijn Eerste Hulp tas werd geplunderd door al die helpende handen."

Twee boeken

We verspreiden onze kennis over Eerste Hulp ook door middel van twee boeken. Uiteraard volgen ze de laatste Europese Eerste Hulp- en reanimatierichtlijnen. De boeken hebben we in samenwerking met medisch uitgeverij Bohn Stafleu van Loghum uitgegeven. Het oefenboek is een praktisch boek, dat wordt gebruikt bij cursussen. Het Eerste Hulp boek is een volledige handleiding (naslagwerk), waarin de meest voorkomende situaties overzichtelijk staan beschreven. De boeken zijn via www.1ehulp.nu, de uitgeverij en boekhandels te verkrijgen.

www.1ehulp.nu

Een belangrijk doel van het Eerste Hulp-project is om alle informatie te ontsluiten. Hiervoor is www.1ehulp.nu in het leven geroepen. Daarmee hebben we een groot bereik. Dit medium fungeert voor het algemeen publiek als entree naar alles wat met Eerste Hulp te maken heeft. Je kunt hier een cursus boeken, actueel nieuws bekijken, een tip downloaden of het boek bestellen. Ook EHBO-bonden, eigen afdelingen en andere partners vormen in de toekomst een belangrijke schakel in de informatievoorziening naar diverse doelgroepen. In 2009 hebben we de website gepromoot onder het grote publiek, door middel van zoekmachinecampagnes op Google en het uitdelen van stickers en flyers aan 100.000 mensen tijdens de Nijmeegse vierdaagse.

Dit hebben we bereikt

	Aantal afdelingen die Eerste Hulp cursussen aanbieden	Aantal certificaten uitgereikt	Aantal boeken verkocht	Aantal unieke bezoekers www.1ehulp.nu
2008	7	46	2.163	6.614
2009	16	500	2007	126448

EVALUATIE

Alhoewel er een groei in alle cijfers ten opzichte van 2008 te zien is, mogen we nog niet optimistisch zijn. Er zijn nog niet voldoende afdelingen die cursussen aanbieden. Veel afdelingen zijn nog niet klaar voor onze nieuwe denkwijze: Eerste Hulp voor iedereen. Ze zijn nog niet ingericht om deze activiteiten te bieden. In 2009 hebben we daarom het doel - 150 afdelingen die de Eerste Hulp cursussen aanbieden – niet bereikt. Het risico is dat we nu niet iedereen die dat wil een opleiding kunnen aanbieden, waarmee we onze belofte – het toegankelijk maken van Eerste Hulp - niet volledig kunnen nakomen. Het informeren, overtuigen en faciliteren van de afdelingen blijft daarom hoog op de agenda staan.

Er zijn evaluatiebijeenkomsten gehouden over de onderwijsprogramma's. Op basis daarvan zijn er modules bijgesteld. Zo houden we de kwaliteit van ons lesmateriaal hoog.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Onze gesprekspartners op het gebied van Eerste Hulp zijn de EHBO-bonden, opleidingsinstituten en commerciële aanbieders. Maar ook het Oranje Kruis, de Reanimatieraad en de Nederlandse Hartstichting. Ons gezamenlijk doel is: het verspreiden van Eerste Hulp kennis. Veel partners zijn te spreken over onze enthousiaste aanpak. Zij omarmen onze vernieuwende denkwijze, dat je ook zonder diploma – en met deelvaardigheden – al in staat bent hulp te verlenen. Het belang zit in het helpen en niet in het diploma.

Samen met het Oranje Kruis bekijken we, hoe we de kwaliteit tussen de vele Eerste Hulp certificatieverleners kunnen borgen. Door versnippering in het aanbod is de kwaliteit op dit moment niet te toetsen. We zoeken naar een gezamenlijke oplossing voor de beste Eerste Hulp.

AMBITIES VOOR 2010:

- verdubbeling van het aantal afdelingen dat Eerste Hulp-cursussen aanbiedt;
- meer aan promotie binnen de organisatie doen;
- een landelijke publiekscampagne;
- afdelingen ondersteunen bij implementatie van Eerste Hulp via de nieuwe Regionale Service Centra;
- nieuw onderzoek van TNS Nipo naar de bereidheid Eerste Hulp te verlenen onder de Nederlandse bevolking.

GOED VOORBEREID:

Als je niet weet wat je moet doen, is de drempel te hoog om te helpen. Je moet goed voorbereid zijn om iets te kunnen doen. Daarom zetten wij hoog in om deze drempel te verlagen.

2.3. SOCIALE HULP

Tien procent van de Nederlanders geeft aan zich sterk tot zeer sterk eenzaam te voelen. Dat zijn meer dan 1,1 miljoen mensen. Schrikbarend. Daarom proberen we met sociale hulp activiteiten het isolement van mensen te doorbreken en zelfredzaamheid te bevorderen.

Financiering

€ 400.000

Door: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; donaties en giften

Highlights

- Personeel: 6,5 FTE begin 2009, 2,5 fte eind 2009
- Conferentie Zelfredzaamheid
- Duizenden mensen ondersteund met sociale hulp activiteiten

Eenzaamheid treft niet alleen ouderen. Ongeveer twaalf procent van de 18 tot 24-jarigen geeft aan vaak eenzaam te zijn. En wat te denken van gehandicapten en chronisch zieken. Maar ook die 'succesvolle' tweeverdiener met drukke baan kan in een sociaal isolement zitten. Het Nederlandse Rode Kruis helpt iedereen.

SOCIALE HULP IN VOGELVLUCHT

Het doel van onze sociale hulp activiteiten is het verminderen van de eenzaamheid en het vergroten van de zelfredzaamheid. We helpen mensen die al in een isolement zitten of daar dreigen in te komen. We geven de handvatten om daarna zelf verder te kunnen. Daarvoor coördineren we landelijke projecten, zoals de [Taalcoach](#) en de [Cursus Vrienden](#) maken, en ondersteunen we lokale activiteiten door de hulpverlenende vrijwilligers te faciliteren, bijvoorbeeld met een handleiding voor hoe je het beste een telefooncirkel kan opzetten. Sommige activiteiten zijn één op één, andere worden aangeboden in groepsverband. Ze hebben allemaal tot doel het netwerk te verstevigen, waar mensen op kunnen terugvallen.

Sociale hulp bieden we overal in Nederland, van stad tot dorp, altijd dichtbij de hulpvrager. Door ons uitgebreide vrijwilligersnetwerk zitten we altijd om de hoek. We vragen mensen betrokken te zijn bij hun in de buurt.

Wet maatschappelijke ondersteuning

2009 stond in het teken van de Wmo. Wat betekent de Wmo voor ons lokale vrijwilligerswerk? Deze wet wil mensen zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen en ze ook zo lang mogelijk mee laten doen in de samenleving. Al dan niet met hulp van vrienden, familie, bekenden en zeker ook door de inzet van vrijwilligers. Hier ligt dus een belangrijke rol voor het Rode Kruis, die we tot uiting brengen in onze sociale hulp activiteiten.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Onze sociale hulp is georganiseerd in activiteiten:

Activiteiten in groepsverband:

- [cursus 'Vrienden maken kun je leren'](#);
- internetles voor senioren;
- [1001 kracht](#) – activiteiten voor allochtone vrouwen;
- uitstapjes voor gehandicapte jongeren;
- scootmobieltochten;
- cursus voor chronisch zieken;
- recreatieve bijeenkomsten.

Activiteiten één op één:

- Kluscontact door studenten voor senioren;
- huisbezoek bij ouderen;
- [Taalcoach](#);
- [Jong ontmoet oud](#);
- respijtzorg voor mantelzorgers;
- nieuwe media – www.maakcontact.nl.

Cursus 'Vrienden maken kun je leren'

Met deze cursus leren we deelnemers vaardigheden om vriendschappen aan te gaan en te onderhouden. We stellen ze in staat zichzelf te redden. Ook op de lange termijn. In 2006 is gestart met deze cursus, in samenwerking met de afdeling Preventie van de ParnassiaBravogroep.

Steeds minder mensen hebben vertrouwelijke contacten. Terwijl contacten en sociale steun juist erg belangrijk zijn. Als steun en bescherming tegen eenzaamheid en depressiviteit bijvoorbeeld. Maar ook in goede tijden is het belangrijk om ervaringen te kunnen delen. Tijdens zes bijeenkomsten presenteren we de deelnemers een keur aan handvatten om vriendschappen te verstevigen en sociale contacten aan te gaan.

Uit onderzoek in 2008 blijkt dat cursisten van de cursus 'Vrienden maken kun je leren' na het volgen van de cursus minder eenzaam zijn. Zij ervaren meer positieve en minder negatieve gevoelens dan het geval was voordat de cursus begon. Er is ook een lichte, maar duidelijke vooruitgang in zelfredzaamheid en sociaal optimisme.

1001 kracht

Dit project is erop gericht om allochtone vrouwen die in een sociaal isolement verkeren maatschappelijk te activeren middels vrijwilligerswerk. Dit landelijke project - een uitvloeisel van de Commissie PAVEM (Participatie Vrouwen Etnische Minderheden) - werd gestart in 2007 en liep in 2009 af. Binnen het project zijn verschillende landelijke vrijwilligersorganisaties actief geweest om de doelgroep allochtone vrouwen te betrekken bij hun organisatie. Zo ook het Nederlands Rode Kruis. Door dit project hebben we veel ervaring en kennis opgedaan over het bereiken en betrekken van de Turkse en Marokkaanse vrouwen.

In de uiteindelijke opzet werden groepen allochtone vrouwen gekoppeld aan groepen hulpvragers. Zij ontmoetten elkaar tweemaal, in dezelfde samenstelling. Tijdens deze ontmoeting ondernamen zij samen een activiteit. Voor de groepen allochtone vrouwen was dit een eerste laagdrempelige en toch actieve kennismaking met vrijwilligerswerk bij het Nederlandse Rode Kruis. Voor de groepen hulpvragers was dit een manier om met andere mensen iets leuks te ondernemen.

"Na het verlies van mijn man zag ik het niet meer zitten. Een vrijwilliger van het Rode Kruis kwam op bezoek en heeft de werking van de magnetron uitgelegd. Dat was

mijn eerste warme maaltijd in weken”.

Informatiebijeenkomsten

Naast het ‘matchen’ van vrijwilligers en hulpvragers, maakten informatiebijeenkomsten deel uit van het project. Tijdens deze informatiebijeenkomsten werden groepen allochtone vrouwen voorgelicht over het Nederlandse Rode Kruis en de mogelijkheden van vrijwilligerswerk bij onze organisatie. Daarnaast zijn de informatiebijeenkomsten een middel om de bekendheid van het Nederlandse Rode Kruis in het algemeen onder allochtone doelgroepen te vergroten. Streven hierbij is in het bijzonder Sociale Hulp meer bekendheid te geven, zodat in de toekomst ook allochtone hulpvragers weten dat zij op onze organisatie kunnen rekenen.

Taalcoach

De Nederlandse taal verbindt ons allemaal! Met dit uitgangspunt is het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) gestart met het project Taalcoach, in samenwerking met onder andere het Nederlandse Rode Kruis.

Een taalcoach is een vrijwilliger die een inburgeraar op een praktische, laagdrempelige manier ondersteunt bij het leren van de Nederlandse taal. De vrijwillige Taalcoach en de inburgeraar vormen samen een taalkoppel. Het taalkoppel komt minstens een keer in de twee weken voor twee uur samen gedurende een periode van minstens zes maanden. Het taalkoppel onderneemt dagelijkse dingen en spreekt hierbij de Nederlandse taal. Een taalkoppel gaat bijvoorbeeld samen naar de markt of naar een museum en spreekt hierbij Nederlands.

Het project is voor anderstaligen bedoeld die zich in de inburgeringsfase bevinden. De inburgeringsfase bestaat onder andere uit taallessen. De taalcoaches zijn bedoeld als ondersteuning van deze taallessen door middel van het leren van de Nederlandse taal in praktijk op een laagdrempelige manier. Het is niet de bedoeling dat de taalcoach psychosociale of administratieve ondersteuning geeft. De taalcoach kan de inburgeraar uiteraard wel helpen zoeken naar de juiste instanties.

Het project is vanuit het ministerie gestart met de focus op taal. De doelstelling voor het Nederlandse Rode Kruis is het bevorderen en versterken van de zelfredzaamheid van de inburgeraar door middel van de Nederlandse taal.

Er zijn vijf afdelingen actief bezig met deze activiteit. Daarnaast zijn nog vijf afdelingen in overweging of ze deze activiteit gaan opzetten. Vanuit het Rode Kruis zijn er vijftig Taalcoaches actief.

Jong ontmoet oud

Met een koppeling tussen een jonge vrijwilliger en eenzame oudere wordt getracht de negatieve spiraal van vereenzaming te doorbreken. De jongere biedt de oudere een luisterend oor en aandacht. Op hun beurt krijgen jongeren de mogelijkheid om in contact te komen met iemand van een andere generatie. De inzichten van ouderen kunnen hen helpen bij het beantwoorden van levensvragen waar elke generatie mee worstelt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan thema's als liefde, carrière of geloof. Samen iets ondernemen dat aansluit bij de interesses van allebei, zoals spelletjes doen, is een vereiste.

Het Nederlandse Rode Kruis heeft ook een belang in deze koppeling. Jongeren komen namelijk op een actieve wijze met ons in aanraking. Hierdoor ontstaat een nieuwe groep jonge vrijwilligers om het werk van het Nederlandse Rode Kruis voort te zetten. Er kan hiervoor gebruik gemaakt worden van vraag en aanbod van maatschappelijk stages. Anderzijds worden door middel van de koppeling de meest kwetsbare (ouderen) in onze samenleving bereikt.

Door deze koppeling worden de volgende doelstellingen bereikt:

- het vergroten van wederzijdse solidariteit en respect tussen jongeren en ouderen;
- het bestrijden van eenzaamheid onder ouderen die in een maatschappelijk isolement verkeren;
- bevorderen van de zelfredzaamheid van ouderen;
- het betrekken van (meer) jonge vrijwilligers bij het Nederlandse Rode Kruis.

Conferentie Zelfredzaamheid

Op 12 november 2009 organiseerde het Nederlandse Rode Kruis in samenwerking met het BlomBerg Instituut de conferentie Zelfredzaamheid 2020. Het gat tussen vraag en aanbod in de zorg wordt niet alleen gedicht door het bieden van méér zorg. Het Nederlandse Rode Kruis wil de blik richten op zelfredzaamheid. Door de ontwikkeling van kennis, vaardigheden, coaching en inzet van nieuwe technologieën kunnen mensen met een beperking hun netwerk vergroten en daarmee (een deel van) hun zelfstandigheid herwinnen.

Tijdens de conferentie gingen publieke en private partijen, belangen- en maatschappelijke organisaties met elkaar in debat. Om te komen tot de noodzakelijke stappen op weg naar een vitale zorg- en welzijnssector in 2020 waar mensen met een fysieke, sociale of geestelijke beperking een grotere mate van zelfredzaamheid hebben.

Stappen die volgens de deelnemende partijen genomen moeten worden:

- obstakels die mensen beperkt houden tegengaan. Dat is ook een kwestie van durf, we moeten niet bang zijn om bekende systemen radicaal om te gooien, ook al vallen er spaanders;
- bevorderen zelfstandigheid om mensen actief in het arbeidsproces te houden;
- niet praten over mensen, maar met mensen;
- voorkomen dat mensen geïnstitutionaliseerd worden. Kleinschaliger hoeft niet perse duurder te zijn;
- alle veranderingen die we doorvoeren, doen we stapsgewijs. We laten de hulpvragers niet ineens los.

De conferentie vond plaats op een bijzonder passende locatie. Gasterij de Buurvrouw in Utrecht is een leuke inspirerende omgeving waar mensen met een geestelijke beperking leren en werken. Van de gastvrije bediening tot de heerlijk zelf gebakken brownies, het runnen van de Gasterij ligt grotendeels in handen van een groep mensen die elders niet zo makkelijk aan de slag kan. Een mooi voorbeeld van zelfredzaamheid.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Het doel voor de cursus ‘Vrienden maken kun je leren’ was cursussen in zestig plaatsen. We hebben wel bijna zestig cursussen gegeven, maar niet in zo veel nieuwe plaatsen. Dit heeft te maken met interne organisatorische veranderingen, waardoor er minder tijd in deze cursus geïnvesteerd kon worden. We hebben zo'n zeshonderd hulpvragers bereikt.

1001 kracht was in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Nijmegen en Breda actief. In 2009 zijn er meer dan 1500 mensen bereikt.

Vijf afdelingen van het Rode Kruis zijn actief met het Taalcoach project. Er zijn vijftig Taalcoaches opgeleid.

In 2009 zijn vierhonderd succesvolle koppels gemaakt bij Jong ontmoet oud. In de realiteit is dit getal waarschijnlijk groter, omdat veel afdelingen vergelijkbare activiteiten doen, alleen zonder speciale noemer.

Er waren ruim duizend aanvragen voor Kluscontact, de activiteit die in 2009 de Sociale Hulp-prijs won.

EVALUATIE

Sociale Hulp prijs

Op 12 december werd de activiteit 'Klus Contact' als winnaar van de Sociale Hulp prijs 2009 uitgeroepen. Deze prijs is bedoeld ter inspiratie van onze vrijwilligers en ter innovatie van onze activiteiten.

Criteria Sociale Hulp prijs:

- activiteit is gebaseerd op de missie van het Nederlandse Rode Kruis: 'hulp aan de meest kwetsbaren';
- activiteit bereikt zoveel mogelijk hulpvragers;
- activiteit is innovatief, origineel en deelnemers zijn divers;
- activiteit biedt mogelijkheid tot herhaling.

Klus Contact in Eindhoven kreeg de prijs, omdat het via klussen heel laagdrempelig diverse geïsoleerde doelgroepen bereikt. Het klusje is het middel, sociaal contact is het doel. Sociaal gezien doorbreekt het langskomen van de jonge klusser de eenzaamheid voor een moment. Een mobiel hulpteam biedt, vrijwillig en dus gratis, ondersteuning aan geïsoleerde ouderen en chronisch zieken. Het mobiele team bestaat voornamelijk uit studenten en leerlingen. Zij zetten zich in voor 'Klus Contact' in het kader van Maatschappelijke Stage of Beroepsoriënterende stage. Ze kunnen ingeroepen worden voor verschillende zaken:

Even wat gezelligheid (herhaaldelijk): spelletje doen, voorlezen, wandelen, praten, winkelen.

Technische en praktische klussen (eenmalig): lampen verwisselen, tv en audio apparatuur instellen, grasmaaien, uitzoeken bus & treintijden en uitleg kaartjesautomaat, mee naar de kapper.

Een waardevol project voor vele partijen

- een grote groep ouderen kan bereikt worden door dit project; niet alleen in praktische maar met name in sociale zin;
- jongeren zetten zich in voor de maatschappij, leren oudere generaties kennen en leren allerlei aspecten van de maatschappij kennen;
- de zorginstellingen en het Rode Kruis krijgen een constante toestroom van jongeren en kunnen op die wijze zichzelf extra profileren onder die doelgroep;
- bij het project wordt onder andere één eco-scooter gebruikt; deze is elektrisch en daardoor uiterst vriendelijk voor het milieu en energiezuinig;
- partner van dit project in Eindhoven is Campina.

Resultaten

	Eindhoven	Rotterdam	Vliethorst (vanaf sept. 2009)
Bereikte hulpvragers	200	100	75
Vrijwilligers (jongeren)	55	25	5
Klusaanvragen	545	428	75

Verdeling hulpvragen: sociale hulp 75%, praktische klus 25%

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Met onze sociale hulp activiteiten proberen we de meest kwetsbare mensen te bereiken. Het Rode Kruis is voor hen laagdrempelig en niet bedreigend. Met ons uitgebreide vrijwilligersnetwerk hebben we een groot bereik. Samen met specialisten, overheden en het bedrijfsleven maken we een mooie match:

- ministerie van Volkshuisvesting, Ruimte Ordening en Milieubeheer voor Taalcoach;
- Commissie PAVEM (Participatie Vrouwen Etnische Minderheden) voor 1001 kracht;
- Campina voor 'Kluscontact';
- ParnassiaBravogroep en Trimbos voor de cursus 'Vrienden maken kun je leren';
- Rabobank voor de cursus voor chronisch zieken;
- LOVZ (Landelijke Overleg Vrijwilligers in de Zorg) voor vrijwilligerscoördinatie en advies over Wmo.

AMBITIES VOOR 2010:

- kluscontact: 1500 aanvragen met 125 vrijwilligers en vijfhonderd bereikte hulpvragers;
- verder onderzoeken hoe we de cursus 'Vrienden maken kun je leren' op jongeren af kunnen stemmen;
- onderzoeken waar en hoe we de cursus 'Haal het beste uit je leven' voor chronisch zieken het beste kunnen aanbieden;
- doorverbinding van verschillende Rode Kruis activiteiten (bijzondere vakanties, Opvang&Verzorging, psychosociale nazorg), in het kader van ketenzorg en doorverwijsfunctie;
- competenties verbeteren met nieuwe basiscursus sociale hulp;
- onderzoek naar mogelijkheden sociale hulp lokaal te positioneren door gebruik te maken van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

GOED VOORBEREID:

We proberen met sociale hulp activiteiten het isolement van mensen te doorbreken en zelfredzaamheid te bevorderen.

2.4. MAPPA MONDO

Het ziekenhuis is geen plek voor een kind. Toch verblijven ernstig zieke kinderen daar vaak onnodig lang. Bijvoorbeeld omdat de ouders (tijdelijk) zorg en werk niet kunnen combineren. Of omdat ze niet in staat zijn de benodigde medische handelingen uit te voeren.

Financiering

€ 2.561.000

Door: Leden, donateurs, particuliere initiatieven, A.W.B.Z., gelden in de vorm van PGB (PersoonsGebondenBudget) en verplaatste thuiszorg

Highlights

- Medewerkers: 29,4 fte
- Vrijwilligers: 660

Onze Mappa Mondo-huizen bieden een alternatief. Veilig, professioneel en huiselijk. We hebben goede medische zorg in Nederland. Maar deze biedt niet voor ieder kind een passende opvang. Als kinderen met een levensbedreigende of ernstige chronische ziekte geen ziekenhuiszorg nodig hebben, moeten ze thuis de noodzakelijke opvang krijgen. Soms kan dit niet, of niet elke dag. Voor deze kinderen hebben we drie Mappa Mondo-huizen opgericht. Er staat een Mappa Mondo-huis in Wezep, Rijswijk en Waalre.

MAPPA MONDO IN VOGELVLUCHT

Wat zijn Mappa Mondo-huizen? In deze huizen bieden we gespecialiseerde, hoogwaardige zorg aan kinderen tot 18 jaar met een levensbedreigende of ernstige chronische ziekte. We bieden 24-uurs zorg. Het hele jaar door. Ieder ernstig ziek kind dat verpleegkundige of medische zorg nodig heeft is welkom. Er zijn kinderen die voor langere tijd bij ons wonen, omdat de verpleegkundige zorg te zwaar is voor hun ouders, omdat de ouders nog moeten leren hoe ze die zorg moeten verlenen of omdat de situatie thuis het niet mogelijk maakt om daar verzorgd te worden. Er zijn ook kinderen die af en toe bij ons komen logeren. Zo worden de ouders even ontlast van hun zorg.

Wat we belangrijk vinden in de zorg voor de kinderen is dat we ze een veilige woonomgeving kunnen bieden. Een ziek kind heeft natuurlijk medische verzorging nodig. Maar ook warmte. En daar voorzien onze Mappa Mondo-huizen in. Samen met onze vrijwilligers creëren we een normale, huiselijke situatie waarin de kinderen zich thuis voelen en niet elke dag aan hun ziekte worden herinnerd. Ze kunnen spelen, samen eten en andere dingen doen die ze leuk vinden. En ouders of verzorgers, broertjes en zusjes kunnen blijven logeren.

Dat doen we in de huizen in Wezep (sinds 1997), in Rijswijk (sinds 2002) en in Waalre (sinds 2006). Met deze drie huizen is sprake van een landelijke dekking van deze zorg.

“Bart is geboren met diverse afwijkingen aan zijn luchtwegen en spijsverteringskanaal. Hierdoor heeft hij 24 uur per dag zorg nodig. Sinds twee jaar gaat Bart één keer per maand een weekend naar Mappa Mondo in Waalre. Dan kunnen we zelf even bijtanken.”

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Kwaliteitsslag

Afgelopen jaar hebben we veel energie gestoken in de onderlinge afstemming van de drie huizen. Met het oog op de HKZ-eisen (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) hebben we alle processen en procedures beschreven en vastgesteld in een digitaal handboek. Ons werk wordt hierdoor planmatiger en transparanter en ons optreden richting ouders en kinderen eenduidiger. In februari 2010 verwachten we de HKZ-certificering te ontvangen.

Meldingsysteem incidenten

Als onderdeel van deze kwaliteitsslag besteedden we in 2009 ook veel aandacht aan M.I.K.'s (Melding Incidenten Kinderzorg). Via een meldingssysteem registreren we (bijna-) incidenten. Door deze incidenten vervolgens te bespreken en te analyseren, kunnen we verbetervoorstellen doen. Van fouten moet je immers leren. Doel is natuurlijk om onze zorg te optimaliseren. In 2009 hebben we gezien dat dit werkt. We hebben trends geanalyseerd, die we hebben vertaald naar activiteiten en doelen voor 2010, zoals verbetering van het medicatiebeleid door bijvoorbeeld een uitzetprocedure en dubbele check in te bouwen en verbetering van veiligheid door bijvoorbeeld betere instructies van vrijwilligers over het belang van beddekken.

Bezetting Mappa Mondo 2009

	Mappa Mondo Wezep	Mappa Mondo Rijswijk	Mappa Mondo Waalre
Capaciteit woonkinderen	1.612 dagen	1.612 dagen	1.612 dagen
Bezetting	1.732 dagen	1.668 dagen	1.558 dagen
Bezettingpercentage	108	104	97
Capaciteit respijtkinderen	1.664 dagen	1.664 dagen	1.664 dagen
Bezetting	370 dagen	771 dagen	676 dagen
Bezettingspercentage	22	46	41
Totale bezettingspercentage	64	75	68

	Mappa Mondo Wezep	Mappa Mondo Rijswijk	Mappa Mondo Waalre
Beschikbare zorgdagen	3.276	3.276	3.276
Aantal kinderen woonzorg	5	9	8
Aantal kinderen logeerzorg	14	37	17
Bezettingspercentage	65	85	52

Het gemiddelde bezettingspercentage ligt tussen de vijftig en 85 procent. Geen honderd. Dit komt onder meer omdat kinderen soms korte tijd in het ziekenhuis worden opgenomen. Of omdat er regelmatig enkele weken tijd zit tussen aanmelding en indicering. Daarnaast wordt personeel eerst geschoold voor specifieke zorg in specifieke gevallen en daarna pas ingezet.

Bekendheid Mappa Mondo

Elk Mappa Mondo-huis kan tussen de acht en tien kinderen tegelijkertijd opnemen. Er zijn vaak 'logeerkinderen', die elkaar afwisselen. De bezetting is in de weekeinden en vakanties altijd hoog. Op doordeweekse dagen juist weer lager. Bekendheid van Mappa Mondo speelt ook een belangrijke rol in de bezetting. Het afgelopen jaar hebben we opnieuw veel energie gestoken in voorlichting over Mappa Mondo. Er zijn nog steeds ouders en verwijzende instanties die nog nooit van onze huizen gehoord hebben, die er wel baat bij zouden hebben. Daarom geven we regelmatig presentaties in ziekenhuizen en op symposia en delen we folders uit voor meer informatie. In 2009 is er ook een wervende en informerende DVD gemaakt. Elke medewerker heeft één of meerdere ziekenhuizen en/of andere zorginstelling onder haar hoede en informeert deze regelmatig.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Dit is de status van de ambities geformuleerd voor 2009:

- vergroten van de bekendheid Mappa Mondo onder ouders, ziekenhuizen, jeugdzorg, MEE en andere verwijzende instanties: we willen meer kinderen en ouders bereiken die Mappa Mondo nodig hebben; Door regelmatig voorlichting te geven worden of blijven we bekend bij verwijzende instanties, na een presentatie komt het regelmatig voor dat er binnen een of twee maand(en) contact wordt opgenomen voor een aanmelding;
- we willen meer vrijwilligers voor de huizen werven: studenten gaan hiervoor een plan ontwikkelen. Dit plan is nog volop in ontwikkeling. Bij de Universiteit in Maastricht heeft een gerichte wervingscampagne vele aanmeldingen voor Mappa Mondo Waalre opgeleverd;
- toelating voor de AWBZ, van waaruit de zorg voor de kinderen kan worden gefinancierd. Voorbereidingen worden getroffen.;
- alle voorwaarden voor certificering voor het kwaliteitssysteem HKZ zijn gereed: certificering gebeurt in februari 2010;
- we breiden ons samenwerkingsnetwerk uit: ons samenwerkingsnetwerk is groot. De focus ligt erop om de samenwerking te verbeteren en te verdiepen.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

De zorg voor kinderen met een ernstige ziekte vraagt om een goede samenwerking van alle partijen. In de Mappa Mondo-huizen werken we daarom met teams van gespecialiseerde verpleegkundigen en orthopedagogisch medewerkers. Deze teams worden bijgestaan door vrijwilligers. De benodigde zorg wordt afgestemd met ouders of verzorgers. Daarnaast werken we nauw samen met behandelend specialisten, fysiotherapeuten en andere zorgverleners. Maar ook met degenen die doorverwijzen naar Mappa Mondo, zoals bureaus voor nazorg, maatschappelijk werkers, jeugdzorg, medische dagverblijven en andere kindhospices. Alleen door intensief samen te werken kan je heldere zorg bieden.

AMBITIES VOOR 2010:

- certificering HKZ;
- heldere financieringsprocedures voor ouders;
- AWBZ - toelating en financiering verder uitwerken;
- werven en binden van vrijwilligers;
- huisstijl van Mappa Mondo verbeteren en eenduidiger maken.

GOED VOORBEREID:

De Mappa Mondo-huizen zijn een goede tussenstap. We ondersteunen ouders in de zorg van hun kind, zodat ze het straks zelf, waar mogelijk, weer kunnen overnemen.

2.5. BIJZONDERE VAKANTIES

Al zestig jaar organiseert het Nederlandse Rode Kruis volledig verzorgde vakanties voor mensen met lichamelijke of sociale beperkingen. Want wat ons betreft verdient iedereen een onbezorgde vakantie.

Highlights

- FTEs: 47,5
- gezonde bezetting van onze accommodaties
- renovatie van de J. Henry Dunant
- 1.042 nieuwe vrijwilligers, waarvan 162 verpleegkundigen

Het Nederlandse Rode Kruis is de specialist in bijzondere vakanties voor mensen die daarbij extra hulp nodig hebben. Mensen die er niet zelfstandig op uit kunnen, genieten op onze prachtige vakantieplaatsen van gezelligheid, excursies en activiteiten. We halen ze hiermee uit een isolement of geven verzorgers een rustmoment in de vaak zware zorgtaak. Professionele zorg op maat en de mogelijkheid om een familielid of vriend mee te nemen op vakantie, onderscheiden ons van andere aanbieders.

BIJZONDERE VAKANTIES IN VOGELVLUCHT

Onze gasten bepalen zelf hoe ze hun vakantie willen besteden. Een dagtripje met de medegasten, een duik in het zwembad of juist heerlijk ontspannen met een boek op het terras, bij de open haard of aan dek. De vakanties spelen zich af op vier bijzondere locaties:

- het vakantieschip de J. Henry Dunant;
- hotel IJsselvliedt, een tweehonderd jaar oud herenhuis in Wezep;
- hotel De Valkenberg, een landhuis in Rheden;
- hotel De Paardestal, een verbouwde paardenstal gelegen op landgoed De Valkenberg in Rheden.

Daarnaast stelt vliegmaatschappij Martinair al veertig jaar ieder jaar gedurende één dag een vliegtuig met bemanning beschikbaar. Samen met de professionele begeleiding van Rode Kruis-vrijwilligers krijgen mensen voor wie een vliegreis een te hoge drempel is, zo de kans om een omgeving over de landsgrenzen te verkennen.

Zorg

Kwaliteit van de zorg staat hoog in het vaandel. De zorg is in handen van geschoolde beroepskrachten en toegewijde, deskundige vrijwilligers. Verder zijn de accommodaties voorzien van de nodige aanpassingen. Zoals hoog/laagbedden, tilliften en aangepast sanitair. Ook gasten die zware of specialistische zorg nodig hebben, zijn van harte welkom op onze accommodaties. In overleg kunnen we nagenoeg iedere zorg bieden die nodig is.

Gast in Hotel IJsselvliedt:

"De vrijwilligers voelen echt goed aan waar mijn vrouw behoefte aan heeft. Of het nu gaat om het aanreiken van een buigrietje, of haar een keer extra aan de beademingsapparatuur leggen. En dat allemaal met veel aandacht en enthousiasme."

BEZETTING ACCOMMODATIES

	J. Henry Dunant	De Valkenberg	IJsselvliedt	De Paardestal*
Bezettingspercentage (over 365 dagen)	68	58	62	54
Vervulde vrijwilligersfuncties	2.136	1.214	1.278	-
Verpleegkundigen-/ziekenverzorgenden-/artsfuncties	434	97	115	-

Voor een vakantie die vijf dagen duurt is dit een zeer gezonde bezetting. In de afgelopen jaren is een stijgende trend hierin te zien. Als we de bezetting over de beschikbare capaciteit bekijken (vijf dagen per week binnen 44-48 weken per jaar), komen we zelfs op een bezetting van circa 98 procent uit.

**De Paardestal*

De Paardestal verhuurden we als groepsaccommodatie. We beschikken daarom over minder gedetailleerde informatie. In totaal is De Paardestal 45 weken verhuurd en stond het 3 weken leeg; een grote verbetering ten opzichte van de 14 weken leegstand in 2008.

Fondsenwerving

In 2008 ontvingen we een grote bijdrage van het Fonds NutsOhra. Met dit geld dienden we in twee jaar vakantieweken voor allochtone kinderen te organiseren. Onze ervaring is echter, dat vakanties alleen voor kinderen uit deze doelgroep weinig aanspreken. We zijn er in 2009 niet in geslaagd om een multiculturele kinderweek te organiseren. Daarom heeft NutsOhra besloten nog wel een bijdrage te leveren aan de multiculturele week in 2009, maar om daarna met de subsidiëring te stoppen.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

In 2009 hadden de volgende punten onze aandacht:

- [Kwaliteit van de zorg](#)
- [Kwaliteit van de faciliteiten](#)
- [Kwaliteit van het aanbod](#)
- [Aantrekken verpleegkundige vrijwilligers](#)
- [Aantrekken stagiaires](#)
- [Optimale exploitatie en gezonde geldstromen](#)
- [Samenwerking Sociale Hulp](#)

Kwaliteit van de zorg

Om de kwaliteit van onze zorg te verbeteren, is het belangrijk de procedures goed in kaart te brengen. In 2009 hebben we dan ook veel aandacht besteed aan het uitwerken en implementeren van procedures. Met als uiteindelijk doel het behalen van het [HKZ-keurmerk](#). We vinden het belangrijk dat de kwaliteit van ons werk voldoet aan dit keurmerk. Deze kwaliteit maken we zo ook meetbaar. In de tweede plaats faciliteert dit keurmerk wellicht bij het in aanmerking komen van potentiële geldstromen, zoals AWBZ-gelden.

We hebben veel vooruitgang geboekt, maar we zijn er nog niet helemaal. Begin juni 2009 vond een documentenaudit plaats, waaruit bleek dat er nog de nodige tekortkomingen waren. Daar heeft het hele team de daaropvolgende maanden erg hard aan gewerkt. Tijdens de initiële audit in november waren de auditoren dan ook erg onder de indruk van de grote sprong voorwaarts die wij gemaakt hadden. Helaas constateerden zij wel dat er nog enige zaken verder uitgewerkt moesten worden. In februari 2010 worden we opnieuw geaudit op de verbeterpunten.

Kwaliteit van de faciliteiten

Het onderhouden en verbeteren van onze hotels is een voortdurend aandachtspunt. Zo hebben we in 2009 veel positieve reacties ontvangen op de herinrichting van de salon, het restaurant en de receptie op de J. Henry Dunant. In december 2009 zijn we begonnen met een project om de gastenhutten en de gangen van het vakantieschip te verfraaien. De kosten van deze renovatie bedroegen € 1.300.000.

Verder hebben er in 2009 meerdere externe kwaliteitscontroles plaatsgevonden, waaronder een risicoinventarisatie, en op het gebied van veiligheid en HKZ. Bij alle controles en audits bleek het schip te voldoen aan de norm.

Kwaliteit van het aanbod

We willen maatwerk leveren. Elke doelgroep verdient zijn eigen vakantie. Er zijn onder andere vakanties speciaal voor jongeren, gezinnen of gasten met eenzelfde culturele achtergrond. Zo hebben we in 2009 een multiculturele week georganiseerd in Hotel IJsselvliedt. De vraag hiernaar is nog gering, maar voorziet wel in een behoefte. Mocht de vraag naar specifieke vakanties toenemen, dan passen wij ons aanbod hierop aan.

Uit enquêtes gehouden onder gasten over onze programmering blijkt, dat zij graag voorafgaand aan de vakantieweek al informatie willen hebben over uitstapjes, activiteiten en dergelijke. In 2010 zullen we ook onderzoeken of we gasten van tevoren wensen kunnen laten aangeven die niet op het programma staan.

Aantrekken (verpleegkundige) vrijwilligers

De kwaliteit van onze vakantieweken valt of staat met de inzet van vrijwilligers. In 2009 hebben 4.735 vrijwilligers zich ingezet; 1.042 hiervan waren nieuw. Dit is in bijna alle opzichten een stijging ten opzichte van 2008.

Vrijwilligers	2009
Totale aantal	4.735
Jongeren	522
J. Henry Dunant	220
IJsselvliedt	192
Valkenberg en Paardestal	110
Nieuwe vrijwilligers (incl. nieuwe verpleegkundigen)	1.042
J. Henry Dunant	561
IJsselvliedt	227
Valkenberg en Paardestal	254
Nieuwe verpleegkundigen	162
J. Henry Dunant	114
IJsselvliedt	26
Valkenberg en Paardestal	22

Werving

We erkennen het belang van onze vrijwilligers en werken dan ook hard om het bestand continu aan te vullen om de bezetting volledig te houden. In 2009 richtten we ons vooral op verpleegkundigen. Er is een nieuwe campagne ontwikkeld met posters, banners, flyers en fietszadelhoesjes. We adverteerden in hun vakbladen en ontwikkelden een digitale advertentiecampagne in aanloop naar een nieuwe beurs: Zorg Carrière Beurs. Deze beurs was in Amsterdam en helaas te regionaal gericht. In 2010 zullen we weer op het landelijke Nursing Event staan met een stand.

Alle hogescholen zijn digitaal aangeschreven met aanlevering van een vacatureoproep en banners. Daarnaast hebben ze ook posters en brochures ontvangen. In 2010 kunnen we evalueren of hier veel respons op is gekomen en of we deze actie moeten voortzetten en eventueel uitbreiden.

Ons doel in 2009 was om de wervingsactiviteiten verder te intensiveren en daarbij minstens 150 nieuwe verpleegkundigen en 20 nieuwe artsen te werven. Dit streven hebben we ruimschoots gehaald. We hebben 162 nieuwe verpleegkundige vrijwilligers geworven.

Binding vrijwilligers

We ondernemen allerlei activiteiten om onze vrijwilligers aan ons te binden. Dat doen we aan de hand van het 'Handboek vrijwilligers'. Hierin gaan wij dieper in op ons vrijwilligersbeleid en beschrijven we hoe we om willen gaan met de vrijwilligers. Dit geeft houvast. In 2010 zal het vrijwilligersbeleid worden geëvalueerd en geactualiseerd.

We organiseren contactdagen voor vakantiecoördinatoren en vrijwilligers. De opkomst was lager dan verwacht. Een van de mogelijke oorzaken is de gebrekkige communicatie aan de genodigden, kort vóór de contactdag. De studiedag voor verpleegkundige vrijwilligers was wel een groot succes.

We stellen dezelfde doelstellingen van 2009 voor 2010 vast: ervaringen van vrijwilligers evalueren en de tevredenheid van met name nieuwe vrijwilligers meten.

Kwaliteit verbeteren

In 2009 hebben we ons ten doel gesteld de introductiebijeenkomsten voor nieuwe vrijwilligers te verplichten. Met deze bijeenkomsten bereiden we mensen beter voor op ons vrijwilligerswerk. Helaas is dit niet gelukt. Uit de evaluatie bleek dat organisatorisch het nodige te verbeteren viel. Voor 2010 wordt hier hard aan gewerkt.

In 2009 zijn twee nieuwe cursussen ontwikkeld: 'Gastvrijheid voor vrijwilligers' met als doel de vrijwilligers nog meer bewust te maken van het effect van gastvrijheid op het vakantiegevoel van de gasten. En er is een cursus speciaal voor de vakantiecoördinatoren en intakevrijwilligers om hen zo goed mogelijk op te leiden om een goede intake bij de gasten te kunnen doen. Een goede intake is een goede start van een vakantie!

Het voornemen is om begin 2010 een 'Opleidingsplan Bijzondere Vakanties' te schrijven voor alle vrijwilligers die helpen op onze vakantielocaties. Hierin evalueren en actualiseren we het hele cursusaanbod. Speciale aandacht gaat uit naar de 'Introductiebijeenkomsten nieuwe vrijwilligers'.

Voor een betere informatie- en kennisuitwisseling hebben we twee nieuwe Klankbordgroepen ingesteld, een voor verpleegkundigen en een voor niet-verpleegkundige vrijwilligers.

Aantrekken stagiaires

Door het voorzichtig uitbreiden van het aantal stagiaires (HBO-V/MBO-V) komen er steeds meer jongeren binnen de vakantieprojecten. Heel vaak zien wij deze stagiaires terug als vrijwilligers. Zij nemen dan een vriend of collega mee.

Optimale exploitatie en gezonde geldstromen

We streven continu naar een optimale exploitatie en gezonde geldstromen. Om dit te bewerkstelligen, zijn we in 2009 gestart met zoeken naar de mogelijkheden van het aanwenden van AWBZ-gelden. Hiervoor is een speciale AWBZ-medewerker aangesteld.

Samenwerking Sociale Hulp

Door meer samenwerking en afstemming tussen Bijzondere Vakanties en de verschillende sociale hulp-activiteiten die in het land worden georganiseerd, kunnen we de hulpvrager beter ondersteunen. We zijn begonnen met een enquête onder onze vakantiecoördinatoren om in kaart te brengen welke follow-up er na een vakantie is en of en hoe de samenwerking verloopt met de coördinatoren Sociale Hulp.

AMBITIES VOOR 2010:

- onderzoek naar financiering van de vakantieprojecten;
- op de J. Henry Dunant een hut geschikt maken voor gasten die tijdens hun vakantie nierdialyse nodig hebben;
- verder onderzoek op het gebied van afvalverwerking en onderhoudscontracten om reductie van kosten te bewerkstelligen;
- scholing van beroepskrachten, vakantiecoördinatoren, intakevrijwilligers en overige vrijwilligers;
- opzetten leerafdeling stagiaires;
- uitbreiding samenwerking met HBO-V en MBO-V scholen;
- aantrekken stagiaires uit hotelopleidingen op Hotel De Valkenberg;
- wervingsacties verpleegkundigen en jongeren blijven ontwikkelen;
- aansluiting zoeken met sociale hulp-projecten zodat bijzondere vakanties een schakel vormen in de keten van sociale hulp;
- opbouwen relatie met Regionale Service Centra;
- onderzoek samenwerkingsmogelijkheden met plaatselijke afdelingen die zelf op andere locaties vakanties organiseren.

GOED VOORBEREID:

De vakantie is geen doel op zich. Door deel te nemen aan onze vakanties krijgen mensen weer het gevoel krijgen dat ze erbij horen, een volwaardig onderdeel van onze maatschappij zijn. Bovendien maken mensen via de vakanties kennis met het Rode Kruis en leren zij zo ons landelijke netwerk kennen. Hier kunnen zij op terugvallen bij gevoelens van eenzaamheid, maar ook in noodsituaties

Dat maakt niet alleen onze gasten meer zelfredzaam, dat maakt ook dat het Rode Kruis nog beter weet waar onze hulpvragers zitten.

2.6. HULPLIJN VERMISTE PERSONEN

Je vader, dochter, broer, partner of andere geliefde lijkt ineens van de aardbodem verdwenen. Meteen komen er vragen naar boven; moet ik al een melding doen bij de politie of niet, kan ik de media inschakelen, hoe moet ik dat doen? De Hulplijn Vermiste Personen biedt ondersteuning.

Financiering

€ 101.400

Highlights

- FTEs: 1,6
- 313 nieuwe verzoeken
- Succesvolle dag voor achterblijvers

Jaarlijks worden er in Nederland 16.000 tot 20.000 personen als vermist opgegeven. Ongeveer 85 procent daarvan is binnen 48 uur weer terecht. Van de overige 15 procent is het grootste deel binnen drie weken terecht.

Er zijn jaarlijks zo'n twintig mensen in Nederland die langer dan een jaar vermist zijn. Achterblijvers van vermissing geven vaak aan dat ze het gevoel hebben dat ze in een compleet andere wereld terecht komen. Niemand lijkt ze te begrijpen. In veel gevallen neemt de politie de melding op, maar heeft vaak geen tijd om uitgebreid in gesprek te gaan met de achterblijver. Daarnaast heeft de reguliere hulpverlening over het algemeen geen directe ervaring met vermissing en het onzekere proces wat nabestaanden hierdoor meemaken. Om dit gat in de hulpverlening te vullen, is in samenwerking met het Korps Landelijke Politiediensten en Slachtofferhulp, de landelijke Hulplijn Vermiste Personen opgericht.

HULPLIJN VERMISTE PERSONEN IN VOGELVLUCHT

De Hulplijn Vermiste Personen vormt een aanvulling op de (internationale) opsporingstaken van het Nederlandse Rode Kruis bij vermissing van personen door (natuur)rampen en gewapende conflicten en een uitbreiding van opsporingsmogelijkheden. Via het gratis telefoonnummer 0800-8376478 en de website www.vermistepersonen.nl komen mensen die te maken hebben met een vermissing bij de Hulplijn terecht. Wij wijzen geen hulpvragers af.

De Hulplijn Vermiste Personen biedt gratis telefonisch praktische en emotionele ondersteuning aan achterblijvers van vermisten en draagt bij aan het krijgen van een levensteken van hun dierbaren. Het fungeert tevens als brug tussen achterblijvers en het netwerk aan organisaties die in de uitvoering van hun taak met vermissing worden geconfronteerd. Dit kan in de vorm van een eenmalige vraag of langdurige ondersteuning, al naar gelang van de behoefte van de hulpvrager. Naast emotionele ondersteuning bij het omgaan met onzekerheid en verlies, kan het gaan om het geven van praktische adviezen of het inzetten van oproepen in de media. De Hulplijn geeft gerichte bemiddeling naar relevante partners als politie, ambassades, ervaringsdeskundigen, hulpverleners en juristen.

“Ik vond het prettig dat ik was gerustgesteld en dat ik goed begrepen werd”
“Veel dank voor het luisterend oor dat u mij gaf”

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Behandelde verzoeken

In 2009 behandelde de hulplijn 313 nieuwe verzoeken.

Type verzoek	aantal
Ondersteuningsverzoek	127
Informatieverzoek	180
Levensteken van vermiste	4
Signalering van een vermiste door derden	2
Totaal	313

De meeste ondersteuningsverzoeken betreft een vermissing van een volwassene. Een vermissing van een kind onder de twaalf jaar komt gelukkig maar zelden voor.

Leeftijd bij vermissing	aantal
Tussen de 12 en 18 jaar	15
18 tot 25 jaar	15
25 jaar en ouder	21
Totaal	127

De meeste vermissingen die bij de Hulplijn binnenkomen, zijn Nederlanders die vermist zijn in Nederland. Wij helpen ook als het gaat om Nederlanders die in het buitenland vermist zijn. In 2009 waren zo'n dertig verschillende landen betrokken bij vermissingen, verspreid over alle continenten. Ook helpen wij mensen uit het buitenland die iemand vermisen in Nederland. Zo zijn er bijvoorbeeld veel Poolse mensen die in Nederland vermist raken. Vaak gaat het om vakantiegangers of tijdelijke werknemers en een enkele keer om vluchtelingen. Wij hebben contact met verschillende instanties in het buitenland die met vermissingen te maken hebben.

Themadagen

De hulplijn vermiste personen biedt één op één contact. Daarnaast organiseren wij een aantal dagen die 'vermissing' als thema hebben.

- De Internationale Dag van het Vermiste Kind:
Op 25 mei 2009 werd er ter gelegenheid van de Internationale Dag van het Vermiste Kind les gegeven op middelbare scholen over vermissing. Er wordt lesmateriaal gebruikt dat ontwikkeld is door de Hulplijn Vermiste Personen. Er hebben 13 scholen meegewerkt aan het project en vijf studentendesks van het Rode Kruis. Na de les

zijn de scholieren de straat op gegaan en hebben vergeet-mij-nietjes uitgedeeld. Dit bloemetje staat symbool voor het vermiste kind. In totaal zijn er door 1.200 studenten 30.000 vergeet-mij-nietjes uitgedeeld.

- **Nationale dag van de Vermisten:**

Achterblijvers van vermissing kunnen jaarlijks de Nationale Dag van de Vermisten bijwonen. In Utrecht staat het pauze-monument ter nagedachtenis aan alle vermisten. Bij dit monument organiseren we jaarlijks op de eerste vrijdag van juni een ceremonie. Daarnaast is er ruimte voor lotgenotencontact. Professor Manu Keirse, hoogleraar aan de universiteit van Leuven, heeft een indrukwekkende lezing gehouden over vermissing en de impact hiervan op de achterblijvers.

- **Informatieve dag voor achterblijvers van vermisten:**

Op 4 december 2009 hebben we voor het eerst een informatieve dag voor achterblijvers van vermisten georganiseerd. De insteek van deze dag was om ook de achterblijvers met een relatief nieuwe vermissing de kans te geven om contact met elkaar te krijgen. Van hulpvragers kregen wij regelmatig te horen dat zij niet de behoefte hadden om op de Nationale dag van de Vermisten te komen. Die dag staat in het teken van herdenken. De achterblijvers van een recentere vermissing zijn hier nog niet aan toe. Zij willen vooral informatie over hoe te zoeken naar de vermiste.

Op deze dag vonden er lezingen plaats van bijvoorbeeld het ministerie van Buitenlandse Zaken en van de politie. Naast de nuttige informatie was er ook voldoende ruimte voor lotgenotencontact.

De dag werd positief ontvangen door de achterblijvers. In het begin van 2010 sturen wij onze hulpvragers een evaluatieformulier om er op die manier achter te komen welke verbeterpunten we komend jaar kunnen meenemen.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

In het vorige jaar hadden we de ambitie om meer tijd te steken in het netwerk. Dit is ook gelukt. We hebben overleggen gehad met bijvoorbeeld de politie (Landelijk Bureau Vermiste Personen), het ministerie van Buitenlandse Zaken, alarmcentrales van verzekeringsmaatschappijen en reisorganisaties. We hebben er het afgelopen jaar voor gezorgd dat de Hulplijn weer beter in beeld is bij verschillende organisaties.

Een andere grote ambitie was om een nieuwe dag te organiseren voor achterblijvers van vermisten.

Het doel van deze bijeenkomst zou zijn informatie voor de achterblijvers. Op 4 december 2009 hebben we deze dag met succes georganiseerd, zoals genoemd bij de themadagen.

Kwaliteit

Bij elk afgesloten ondersteuningsverzoek sturen we een evaluatieformulier naar de achterblijver.

Uit de ingevulde evaluaties komt naar voren dat onze hulpvragers zeer tevreden zijn over de hulpverlening en ondersteuning.

Media aandacht

Het artikel dat in 2008 door de Hulplijn Vermiste Personen is geschreven is opnieuw geplaatst in verschillende regionale bladen. We hebben meegewerkt aan twee grote interviews voor landelijke kranten. Daarnaast hebben we via de televisie aandacht gekregen door het programma 'De Wandeling'. Een achterblijver die door ons ondersteund wordt, heeft meegewerkt aan dit programma.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Het overgrote deel van de achterblijvers weet ons te vinden via internet. Gelukkig merken we dat er ook steeds meer doorverwijzingen komen via de politie. In 2009 hebben we overleggen gevoerd met het Landelijk Bureau Vermiste Personen van het Korps Landelijke Politie Diensten over doorverwijsmogelijkheden. We streven ernaar dat de politie bij elke vermissing standaard doorverwijst naar de Hulplijn Vermiste Personen.

Het Landelijk Bureau Vermiste Personen is op dit moment bezig met het herschrijven van het handboek Vermiste Personen voor de politie. De Hulplijn wordt hierin explicieter benoemd. Op deze manier hopen wij dat er onder de politieagenten meer bekendheid komt. Daarnaast is er een toezegging gedaan dat de Hulplijn Vermiste Personen onderaan het formulier komt dat achterblijvers meekrijgen van de politie. De achterblijver krijgt een formulier mee om in te vullen en moet dan de volgende dag terug komen om melding van vermissing te doen.

Naast contact met de politie hebben we ook contact gezocht met de alarmcentrales en het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het afgelopen jaar is er ook een aantal verzoeken via die weg binnengekomen.

In 2010 willen we nog meer gaan werken aan de bekendheid van de Hulplijn bij instanties die eventueel een doorverwijzende rol kunnen hebben. Hierbij kan gedacht worden aan Algemeen Maatschappelijk Werk en Jeugdzorginstellingen. Ook kunnen deze instanties zelf bij de Hulplijn terecht voor advies.

AMBITIES VOOR 2010:

- meer bekendheid genereren voor de hulplijn bij instanties die met vermissing te maken hebben, om op die manier meer doorverwijzingen te krijgen. Zo kunnen we nog meer achterblijvers ondersteunen;
- het onderhouden en het uitbreiden van het nationale en internationale samenwerkingsnetwerk staat in 2010 ook hoog op de agenda;
- wij willen voor de themadagen meer bekendheid genereren. Voor de Internationale Dag van het Vermiste Kind wordt in 2010 de samenwerking gezocht met het projectenbureau van het Rode Kruis. De bedoeling is om deze dag groter op te zetten en meer scholen bij het project te betrekken;
- voor de Nationale Dag van de Vermisten en de informatieve dag voor achterblijvers van vermisten willen we graag meer bezoekers trekken. We gaan artikelen schrijven aangaande vermissing die ook aan betreffende dagen refereren. Deze artikelen worden geplaatst in regionale bladen.

GOED VOORBEREID:

Doordat vermissingen vaak internationale reikwijdte hebben, zijn onze internationale samenwerkingen van cruciaal belang.

2.7. OORLOGSNAZORG

Vijfenzestig jaar na de Tweede Wereldoorlog is er nog steeds behoefte aan informatie over de gebeurtenissen die oorlogsgetroffenen hebben meegemaakt. Het Rode Kruis heeft daarvoor een van de meest belangrijke archieven.

Financiering

€ 676.676

Door: Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Pensioen- en Uitkeringsraad; Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg

Highlights

- 400 meter archief geïnventariseerd
- 1001 aanvragen Oorlogsgelateerde uitkering
- Eerste identificatie met DNA-monster
- 600 aanvragen onderzoek lotgevallen

Het Rode Kruis beheert een uniek archief met documentatie uit de Tweede Wereldoorlog. Onze belangrijkste taak is om oorlogsslachtoffers en hun familieleden informatie te geven over wat er in de oorlog met hen is gebeurd. Daarnaast leveren we belangrijke bijdragen aan onderzoeken naar het oorlogsverleden.

OORLOGSNAZORG IN VOGELVLUCHT

Vijfenzestig jaar na de bevrijding is er nog steeds behoefte aan informatie over wat er in de Tweede Oorlog is gebeurd. Het Rode Kruis beheert een van de belangrijkste archieven waar aanvragen voor oorlogsgelateerde uitkeringen worden geverifieerd. Dat doen wij vooral voor de Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR). Daarnaast helpen we herinneringscentra inzicht te krijgen in de gebeurtenissen die oorlogsgetroffenen hebben meegemaakt. Tenslotte zijn er veel particulieren die willen weten wat er met familieleden is gebeurd. Kennis van de lotgevallen van vaders en moeders, grootouders, ooms en tantes is belangrijk om het oorlogsverleden dat in een familie doorwerkt, te begrijpen.

Om deze hulp te geven is het belangrijk dat het archief toegankelijk is en in goede staat behouden blijft. Ook dat is een van de belangrijkste taken van Oorlogsnazorg.

"Het was voor mij persoonlijk schokkend twee brieven te vinden in het handschrift van mijn moeder. Het doet mij weer beseffen hoe moeilijk zij het in de jaren van de oorlog gehad moet hebben".

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Toegankelijk maken archief

In maart werd het plan van aanpak voor het toegankelijk maken van archief voltooid. Hierin werd een prioritering van 'materiële staat', 'uniciteit' en 'toegankelijkheid' opgenomen. Aan de hand van dit rapport hebben we nieuwe subsidies ontvangen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Metamorfoze, een programma van de Koninklijke Bibliotheek. Met een bedrag van ongeveer € 600.000 zijn we begonnen met de uitvoering van het plan, dat tot in 2011 zal lopen. Hiervoor trokken we zes extra tijdelijke krachten aan. Tot 31 december 2009 werd al 400 van de 1000 meter archief geïnventariseerd en 250 meter archief in zuurvrij materiaal omgepakt en ontdaan van nietjes, paperclips en plastic hoesjes. Daarnaast werd in december de digitalisering van vier belangrijke archiefdelen voltooid. De database met gedigitaliseerde documenten is daarmee verder uitgebreid.

Oorlogsgelateerde uitkering

Voor de Pensioen- en Uitkeringsraad behandelden we in 2009 1001 aanvragen. En ook dit jaar zijn alle aanvragen binnen de termijn van vijf weken behandeld. Door 'natuurlijk verloop' krijgt de Pensioen- en Uitkeringsraad steeds minder aanvragen. De eerste generatie oorlogsgetroffenen is aan het uitsterven. Deze verwachte daling van de aanvragen is inmiddels in oktober ingezet.

Werkgroep Vermiste Personen WOII

Nabestaanden van oorlogsvermisten en slachtoffers van wie de graflocatie nog steeds niet bekend is, namen contact op met Oorlogsnazorg. In de loop van 2009 deden de vrijwilligers onderzoek naar 141 vermisten. Bijzonder was de actie in mei om van 28 onbekenden op de Erebegraafplaats in Loenen DNA-monsters af te nemen. Die werden voor onderzoek naar het Nederlands Forensisch Instituut gezonden. Daarnaast namen vrijwilligers DNA-monsters af bij nabestaanden, van wie vermoed werd dat hun familieleden tot de 28 onbekenden behoorden. In december werd de eerste identificatie vastgesteld van een verzetsman die op de Waalsdorpervlakte was gefusilleerd.

Ander onderzoek

We hebben daarnaast op verzoek van particuliere aanvragen onderzoek gedaan naar de lotgevallen van ruim 600 personen, en 24 nabestaanden van slachtoffers inzage gegeven in de dossiers van hun overleden familieleden. Dit zijn persoonsdossiers die zijn ontstaan door het werk van het Informatiebureau van het Nederlandse Rode Kruis naar het lot van vermisten en omgekomen oorlogsslachtoffers. Ook hebben we onder meer assistentie verleend aan onderzoek over Westerbork, gevangenen van het kamp Neuengamme, en de achtergronden van de deportaties naar Sobibor in verband met de Demjanjuk-proces.

Aantal verzoeken

	2006	2007	2008	2009
PUR	718	843	868	1001
Particulieren	622	538	575	619
Vermisten				141
Onderzoekers en journalisten	69	64	60	75
Overige instellingen	56	60	50	42

EVALUATIE

Het werk voor de Werkgroep Vermiste Personen WOII en het plan voor de bewerking en de inventarisatie van het gehele archief bleek een grotere belasting dan was voorzien.

De identificatie van de lichamen van onbekenden zal meer inspanning kosten dan we verwachtten. Daarom zal een verdere subsidiering nodig zijn.

De ontvangen subsidie voor het archief zal wellicht niet toereikend zijn om het grote archiefproject te voltooien, omdat de uitvoering bewerkelijker blijkt te zijn dan was ingeschat. Periodieke evaluaties, een strakke planning en het vaststellen van prioriteiten zijn in 2010 van belang.

"Ik heb van te voren niet bedacht, dat het ook voor mij persoonlijk zo veel zou betekenen om de documenten, waarin het lot van mijn familie beschreven is en de getuigenissen zijn opgetekend, in handen te hebben".

SAMENWERKINGSVERBANDEN

We werken samen met andere archieven en herinneringscentra. Ook werken we samen met verschillende instellingen om nabestaanden van vermisten uitsluitel te geven over de begraafplaats of het lot van hun dierbaren:

- ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie
- Herinneringscentra en belangenorganisaties van oorlogsgetroffenen
- Oorlogsgravenstichting
- Regionale politiediensten en Korps Landelijke Politiediensten
- Berging en Identificatiedienst
- Vrijwilligers

AMBITIES VOOR 2010:

Doordat de Pensioen- en Uitkeringsraad in 2010 minder aanvragen voor verificatie zal indienen, kunnen we meer tijd besteden aan het archiefproject. De externe adviescommissie heeft inmiddels de directie geadviseerd het archief op termijn over te dragen aan een professionele archiefinstelling. In 2010 zullen verdere gesprekken worden gevoerd om tot een plan van overdracht te komen. Ook bereiden we een eindverslag voor over ons werk tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. De komende jaren staan in het teken van de afronding van de taak van het informeren van nabestaanden en slachtoffers van een oorlog die vijftig jaar geleden afliep, maar die voor velen nog steeds doorwerkt. Continuïteit van de informatievoorziening ten behoeve van nabestaanden en slachtoffers is een belangrijke voorwaarde bij de overdracht. Het archief zal daarnaast een algemenere bestemming krijgen ten behoeve van (wetenschappelijk) onderzoek en educatie over de oorlog.

GOED VOORBEREID:

Als je antwoord op vragen in het verleden hebt, kun je verder met de toekomst.

3. INTERNATIONALE HULP

Aardbevingen, overstromingen, geweld en het gevecht tegen HIV/AIDS. Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunde de meest kwetsbare mensen met goederen of financiële steun. Of hielp gezinnen weer bij elkaar te brengen die elkaar door oorlog of conflict uit het oog waren verloren.

3.1. OPSPORING EN CONTACTHERSTEL

Een land verscheurd door een conflict. Een stad in puin na een aardbeving. De eerste vraag die rijst bij de overlevenden: 'waar is mijn familie?' Het Rode Kruis helpt het contact te herstellen tussen mensen die elkaar zijn kwijtgeraakt.

Financiering

€ 195.654

Highlights

- FTEs: 0,6
- 232 Rode Kruis-berichten zijn verstuurd
- We ontvingen 700 nieuwe opsporingsverzoeken

OPSPORING EN CONTACTHERSTEL IN VOGELVLUCHT

Mensen raken elkaar ongewild uit het oog door een oorlog of ramp, maar ook door meer persoonlijke omstandigheden zoals emigratie en echtscheiding. Het Rode Kruis helpt wereldwijd bij het opsporen van naasten die gemist worden.

Ook in 2009 bleken de opsporingsactiviteiten van wezenlijk belang voor heel veel mensen. Door het einde van de oorlog in Sri Lanka en het voortdurende conflict in Somalië verloren veel families contact met elkaar. Het Rode Kruis is aanwezig. Daar, in de landen waar de ramp of het conflict plaatsvindt. En hier, waar vluchtelingenfamilies hopen op bericht van hun geliefden.

In Nederland werken negen beroepskrachten (6 f.t.e.) en 32 teams van vrijwilligers aan het contactherstel van verscheurde families. Twee onderdelen van de afdeling Opsporing en Ondersteuning houden zich bezig met opsporing:

Tracing / Restoring family links
Sociale Opsporing

Tracing / Restoring family links

In Nederland werkt het Rode Kruis met zeer gedreven tracing-teams. Ieder team heeft een regio in Nederland als werkgebied. In totaal zetten 140 deskundige opsporingsvrijwilligers zich in voor mensen in Nederland die op zoek zijn naar hun familie in een oorlogs- of rampgebied. Zij hebben intensief contact met de aanvrager en zorgen voor de benodigde informatie om de vermiste familieleden op te sporen. De opsporingsverzoeken worden door de afdeling Opsporing en Ondersteuning beoordeeld en uitgezet via het Internationale Rode Kruis en onze zusterverenigingen in het desbetreffende land. Het wereldwijde netwerk van het Rode Kruis is hierbij onze kracht. Bovendien zijn wij vanuit onze neutrale positie soms de enige partij die toegang krijgt tot conflictgebieden.

Bij oorlogen en rampen is de kans groot dat postbezorging en telefoonverkeer uitvalt. Rode Kruis berichten zijn dan de enige manier om in contact te komen en te blijven met familie. Een Rode Kruis bericht is een open familiebericht dat via het Internationale Rode Kruis-netwerk overgebracht wordt aan de geadresseerde.

Sociale Opsporing

Wij sporen dierbaren op met wie het contact verbroken is als gevolg van maatschappelijke en/of persoonlijke omstandigheden. Zoals familie of vrienden in binnen- en buitenland die door echtscheiding, adoptie of emigratie elkaar uit het oog zijn verloren.

Pilot-project mensenhandel

Niet-Nederlandse slachtoffers van mensenhandel krijgen in Nederland te maken met ingewikkelde juridische procedures. Meewerken aan het strafproces, verblijfsrecht in Nederland, en aspecten van veiligheid en gezondheid die worden meegewogen in procedures.

Vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis begeleiden slachtoffers bij de vreemdelingenrechtelijke procedure en helpen hen met de praktische aspecten zoals het aanvragen van een paspoort, meegaan naar de advocaat, gemeente en andere instanties, etcetera. Hiervoor zoeken we vrijwilligers met een juridische achtergrond. Een groot aantal van hen laatstjaars rechtenstudent. De begeleiding is er op ingericht, dat de cliënt zo zelfredzaam mogelijk gemaakt wordt. Dit allemaal met de doelstellingen:

- Protectie: waarborgen van de rechten van de meest kwetsbaren
- Bevorderen zelfredzaamheid
- Discriminatie tegengaan

Het pilot-project startte in oktober in district Utrecht. Een subsidie van € 34.007 van de gemeente Utrecht maakte deze pilot mede mogelijk. De subsidie periode loopt door tot oktober 2010. Dan wordt het project geëvalueerd en bekijken we of deze activiteit vast onderdeel van de Rode Kruis organisatie wordt.

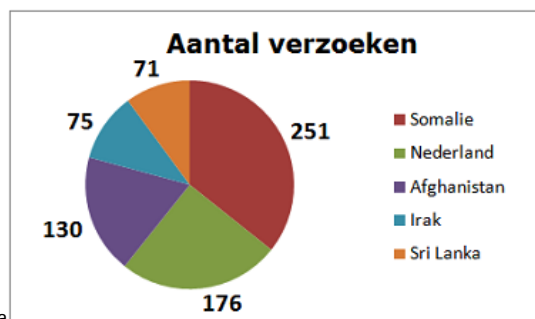
"Ik wil liever niet dat iemand weet wat er met me gebeurd is, behalve het Rode Kruis."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Tracing

In 2009 ontvingen wij ongeveer 700 nieuwe tracingverzoeken om dierbaren op te sporen. Dat waren er beduidend meer dan onze prognose van 550 verzoeken. Een oorzaak hiervan ligt in de grotere instroom van asielzoekers in Nederland in 2009 vanwege de aanhoudende conflicten in Somalië, Afghanistan en Irak. Daarnaast zijn er via het Nederlandse Rode Kruis 232 Rode Kruis berichten verstuurd. Dat zijn er iets minder dan verwacht. Dit kan te maken hebben met de steeds makkelijkere toegang tot mobiele telefoons en internet. Met het opvragen van onder meer geboortebewijzen en detentieverklaringen komen we op een totaal van 1162 verzoeken.

Inmiddels hebben er zich in Nederland al 200 personen geregistreerd in de Europese Rode Kruis opsporingsdatabase. Dit vergroot aanzienlijk de kansen op contactherstel binnen Europa.

Top 5: Somalie, Afghanistan, Nederland (WOII), Irak, Sri Lanka

Sociale Opsporingsverzoeken

156 verzoeken

Top 4: Nederland, Frankrijk, Duitsland, Indonesië

Nieuwe verzoeken Tracing en Sociale Opsporing 2009

	2009	2008
Red Cross Messages	232	244
Tracing Requests	701	525
Overige verzoeken Tracing	229	151
Totaal verzoeken Tracing	1162	920
Social Tracing Requests	156	164
Overige verzoeken SO	128	150
Totaal verzoeken SO	284	314

Pilot-project mensenhandel

Het pilot-project had in 2009 een opstartfase. Tijdens deze opstartfase zijn contacten gelegd met de bestaande hulpverlening en andere expertiseorganisaties, zijn vrijwilligers geworven en zijn opleidingen en trainingen ontwikkeld. Inmiddels hebben de eerste klanten gebruik gemaakt van de begeleiding van het Rode Kruis. De organisatie Bonded Labour in Nederland heeft als kenniscentrum het Rode Kruis tijdens deze opstart fase begeleid en geadviseerd.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Doorontwikkelen van de strategie voor Restoring Family Links

Restoring Family Links (RFL) is de term voor al onze activiteiten die erop gericht zijn het contact tussen familieleden die elkaar kwijt zijn als gevolg van een ramp of conflict, te herstellen en te behouden. Onze ambities voor 2009 en onze ambities voor de toekomst waren sterk gelieerd aan de implementatie van de in 2008 door het ICRC opgestelde internationale tienjarenstrategie voor Restoring Family Links. In deze strategie komen drie aandachtspunten sterk naar voren:

- verbeteren van de capaciteit en uitvoering;
- meer coördinatie en samenwerking, zowel op nationaal als internationaal niveau;
- verbetering van communicatieve en fondsenwervende ondersteuning.

Verbeteren van de capaciteit en uitvoering

Het Nederlandse Rode Kruis heeft met een negenkoppig (6 f.t.e.) beroepsapparaat voor opsporing en contactherstel al een stevige basis. Aandachtspunt voor 2009 was dan ook vooral het vergroten van de capaciteit van het vrijwilligersnetwerk. We organiseerden drie regionale bijeenkomsten met als thema 'kwaliteit' waar 70 van de 140 vrijwilligers aan deelnamen. In het najaar was er een bijeenkomst voor de coördinatoren, waar gesproken werd over de veranderingen voor het tracingnetwerk als gevolg van Samen 1.

Verder volgden in 2009 ongeveer 25 vrijwilligers de basistraining Tracing en Sociale Opsporing. Deze opleiding stelt hen in staat om de benodigde basistaken uit te kunnen voeren. Ook ontvingen ze handvatten om gesprekken te voeren.

Meer coördinatie en samenwerking

Met de start van het fusieproces Samen 1, is de samenwerking tussen tracingteams binnen Nederland in een stroomversnelling gekomen. Het werkgebied van de tracingteams moet in de nieuwe situatie samenvallen met de veiligheidsregio's. Opsporing en contactherstel en de teams hebben dit proces samen goed in gang gezet, maar het zal nog tot het einde van 2010 duren voordat de doelstelling gerealiseerd is.

ISO-certificaat

In maart 2009 heeft de afdeling Opsporing en Ondersteuning het ISO-certificaat behaald. De afdeling is administratief nu zo ingericht, dat we onze activiteiten continu kunnen verbeteren. Belangrijk aandachtspunt hierbij is weten wie onze klanten zijn en wat ze van ons eisen. Volgens het kwaliteitsmanagement systeem moeten we één keer per jaar al onze activiteiten evalueren. Voorafgaand hieraan hebben we zes keer per jaar een interne audit, waarbij onze processen en werkwijzen beoordeeld worden.

Start project mensenhandel

Volgens planning startten we in 2009 met het pilot-project Anti-Mensenhandel. Hierbij begeleiden we mensen die het slachtoffer zijn geworden van mensenhandel. De pilot loopt tot het najaar 2010.

Al snel in de opstartfase bleek het Rode Kruis veel vertrouwen op te roepen. Cliënten hebben vaak te maken met verschillende instanties en hulpverleners. Een vrijwilliger met het Rode Kruis-embleem geeft rust in de chaos en wekt vertrouwen. Daar ligt onze kracht.

Verder is het overgrote deel van de vrijwilligers rechtenstudent. Hun leeftijd komt in veel van de gevallen overeen met die van de cliënt. Dat schept een band en vergemakkelijkt de communicatie.

Het risico zo ver we in zo een korte tijd kunnen beoordelen, is een te grote betrokkenheid van vrijwilligers bij cliënten. . We spelen hierop in door trainingen te geven over omgaan met emoties van de cliënt en herkenning van gedragspatronen.

AMBITIES VOOR 2010:

- verdere implementatie tienjarenstrategie Restoring Family Links;
- verder versterken van het vrijwilligersnetwerk;
- het uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek: helpen we onze klanten goed genoeg.
- het uitvoeren van een needs assessment: bereiken we de doelgroepen en voldoen we aan hun vraag;
- voor het pilot project Anti-Mensenhandel in Utrecht een toename naar 15 vrijwilligers realiseren en meer cliënten begeleiden. Na afloop van het project evalueren of deze activiteit een vast onderdeel van het rode kruis hulpaanbod kan worden.

GOED VOORBEREID:

Door goed op de hoogte blijven van maatschappelijke ontwikkelingen en het netwerk op kracht te houden, spelen we in op een groeiend aantal aanvragen. Bijvoorbeeld als gevolg van een toenemende vluchtelingenstroom naar Nederland.

Om onze vrijwilligers goed voor te bereiden voor deze emotioneel beladen taak, investeren we in trainingen en het versterken van het vrijwilligersnetwerk.

3.2. NOODHULP

3.2.1. Noodhulp algemeen

Onze zorg gaat uit naar de meest kwetsbaren. Doet een ramp of conflict zich voor, dan starten we levensreddende activiteiten, en bieden we onderdak, voedsel, schoon drinkwater en medische voorzieningen. Doel: zoveel mogelijk levens redden.

Financiering

€ 10.505.149

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Europese Unie, Samenwerkende Hulporganisaties, bedrijven, leden en donateurs, plaatselijke afdelingen

NOODHULP IN VOGELVLUCHT

Onze steun in acute noodsituaties verloopt hoofdzakelijk via het internationale Rode Kruis: het [Internationale Comité van het Rode Kruis \(ICRC\)](#) bij gewapende conflicten en de [Federatie](#) bij natuurrampen. Met de Rode Kruis- of Rode Halve Maan-vereniging ter plaatse wordt beoordeeld welke hulp nodig is. Daaraan draagt het Nederlandse Rode Kruis vervolgens naar vermogen bij met geld, personeel en/of goederen. Zo waarborgen we efficiënte en gecoördineerde hulp.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Conflicten

De conflicten in Pakistan, Afghanistan, Irak, Sri Lanka, Soedan en de Palestijnse gebieden trokken dit jaar de meeste aandacht. Conflicten in landen als Colombia, Jemen, de Democratische Republiek Congo, Tsjad, de Centraal Afrikaanse Republiek en Somalië waren minder in het nieuws, maar daarom niet minder ingrijpend voor de bevolking.

Wij ondersteunden de activiteiten van de Palestijnse Rode Halve Maan op het gebied van gezondheidszorg gedurende het conflict. En ook na het conflict helpen we de geïsoleerde bevolking in [Gaza](#). In [Colombia](#) continueerden we de steun aan een mobiel gezondheidsproject voor mensen die door het conflict geen toegang hebben tot basisgezondheidszorg.

Op de vlucht

In situaties waarin mensen ontheemd raken, verleent het Rode Kruis levensreddende hulp met Eerste Hulp, onderdak, schoon drinkwater en gezondheidsvoorzieningen. In 2009 ondersteunden we opvang van vluchtelingen onder andere in Libanon, waar de komst van grote aantallen vluchtelingen de opvangcapaciteit van het gastland ver te boven gaat. Met de donaties van de 3FM actie uit 2008 met het thema 'op de vlucht' ondersteunden we vluchtelingen uit Soedan, Colombia, Filipijnen, Democratische Republiek Congo en Colombia, en uit Somalië binnen Kenia.

Natuurrampen

3.912 natuurrampen, denk aan overstromingen, droogte, stormen of aardbevingen, eisten in de afgelopen tien jaar het leven van meer dan 1 miljoen mensen. Het aantal weergeerelateerde rampen is in de afgelopen twintig jaar meer dan verdubbeld. Ook de komende jaren zullen we met deze trend blijven kampen.

Een natuurramp treft de meest kwetsbare het zwaarst. Dat zijn mensen die onvoldoende kennis en weinig (financiële) armsgslag hebben om aan de dreiging of de gevolgen van een ramp het hoofd te bieden. Het Rode Kruis werkt met gemeenschappen aan hun weerbaarheid en probeert ze zo goed mogelijk voor te bereiden op [rampen](#). En uiteraard, verleent het Rode Kruis directe hulp bij rampen.

De Filipijnen en Vietnam werden getroffen door meerdere tyfoons in het najaar van 2009. Tyfoon Ketsana was de krachtigste en veroorzaakte de meeste schade. De tyfoons eisten duizenden doden in de regio. In beide landen zijn meer dan 60.000 huizen verwoest, en nog veel meer beschadigd. Inwoners raakten ook hun inkomsten kwijt, doordat de overstromingen hun gewassen en veeteelt totaal verwoestten. Ook de infrastructuur werd flink geraakt: gezondheidsinstellingen, scholen, wegen en bruggen, en elektriciteitsnetwerken liepen grote [schade](#) op.

Overstromingen

Andere gebieden in de wereld kampen ook met natuurgeweld. In 2009 verleende het Rode Kruis onder andere hulp aan bevolkingen in Midden-Amerika, en Afrika die werden getroffen door overstromingen. We helpen direct met tijdelijk onderdak, voedsel en schoon drinkwater. Om grootschalige uitbraak van ziektes te voorkomen krijgen mensen klamboes, toiletartikelen en voorlichting over hygiëne. Ook legt het Rode Kruis latrines aan om overdracht van ziektes te voorkomen en besmetting van het drinkwater tegen te gaan. In [Burkina Faso](#) verleenden we hulp door het zenden van de Emergency Response Unit. Het team had daar een belangrijke rol in het distribueren van hulpgoederen en het opzetten van tijdelijke kampen.

Herstel en wederopbouw

Al snel na de allereerste noodhulp kijken we naar de behoeften voor herstel en wederopbouw van basisvoorzieningen. Noodhulp en herstel en wederopbouw lopen vaak door elkaar. Tervijl sommige mensen hun leven weer trachten op te pakken, hebben anderen nog veel zorg en steun nodig.

Rampenvoorbereiding en coördinatie

We willen de gevolgen van rampen beter opvangen. Daarom nemen we maatregelen om de impact van [rampen te verminderen](#) en om de coördinatie van noodhulp te verbeteren. We zetten meer mankracht in om snel en effectief noodhulp te verlenen. Zo hebben wij een de Disaster Response Unit (DRU) die alle internationale noodhulp van het Nederlandse Rode Kruis coördineert. Naast een betere coördinatie draagt de DRU ook bij aan kwaliteitsverbetering van de noodhulp die wij verlenen. In 2009 is de pool van noodhulpsspecialisten veelvuldig ingezet, met name in de coördinatie van noodopvangactiviteiten. In combinatie met training heeft dit tot een versterking van de pool geleid.

Lees meer over onze hulp bij [overstromingen](#) en [Burkina Faso](#), [Stille rampen](#) en [het Stille rampenfonds](#).

AMBITIES VOOR 2010:

Er zijn evaluaties uitgevoerd van de hulpoperaties die zijn opgezet voor de tsunami, de aardbeving in China en Myanmar. Op basis hiervan hebben wij voor toekomstige noodhulp een beleid opgezet dat begin 2010 van kracht zal gaan. Dit beleid richt zich op slechts enkele sectoren van noodhulp, namelijk noodonderdak, water en sanitatie en gezondheidszorg. Om toch volledige noodhulp te kunnen garanderen wordt voor andere sectoren (early recovery en psychosociaal werk), de expertise bij zusterorganisaties gezocht. Dit beleid zal continue geëvalueerd worden om te kunnen zien in hoeverre het waardevol is.

Voortzetting van de ambities uit 2009:

- doorgaan met de uitbreiding van de pool noodhulpsspecialisten met name op het gebied van onderdak; nauwere samenwerking met Rode Kruis België, Luxemburg

- en Universiteiten in die landen op het gebied van innovatie, kennisverwerving en kennisdeling op het gebied van onderdak, water en sanitatie;
- verankering van vergrootte capaciteit door de in 2008 aangestelde adviseur Rampenmanagement;
- nauwere samenwerking met Noodhulp Nationaal zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare capaciteit en potentieel van onze organisatie.

GOED VOORBEREID:

Het Rode Kruis werkt met gemeenschappen aan hun weerbaarheid en probeert ze zo goed mogelijk voor te bereiden op rampen.

3.2.2. Noodhulp nieuwe ontwikkelingen

Meer hulp is nog altijd nodig. En hulp kan altijd beter. Daarom zijn we continu op zoek naar nieuwe ontwikkelingen. Als noodhulporganisatie leggen we het accent op het verbeteren van de kwaliteit van de directe hulp na een ramp of conflict

NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN VOGELVLUCHT

Meer hulp is nog altijd nodig. En hulp kan altijd beter. Daarom zijn we continu op zoek naar nieuwe ontwikkelingen.

Om tot nieuwe ideeën te komen, wijken we af van de gebaande wegen. Een tent van karton? Waarom niet? Als dat onze hulpverlening sneller en beter maakt, zijn wij geïnteresseerd. Kennis delen en slimme samenwerkingsverbanden zoeken. Dat is onze tactiek om onze hulpverlening voor de toekomst verbeteren.

Als noodhulporganisatie leggen we het accent op het verbeteren van de kwaliteit van de directe hulp na een ramp of conflict. Bijvoorbeeld tijdelijk onderdak voor mensen die huis en haard verloren zijn. Om hun trauma's te verwerken en hun bestaan weer op te pakken, is het van belang dat ze zich veilig en beschermd voelen. En beschikking hebben over sanitair, elektriciteit en water. De bestaande producten voor noodopvang voorzien hier echter slechts beperkt in.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

In 2009 tekenden we een samenwerkingsakkoord met het Luxemburgse - en Vlaamse Rode Kruis en de Technische universiteiten van Eindhoven, Delft, Brussel en Luxemburg. Met deze partijen werken we nu samen aan een gemeenschappelijk Shelter Onderzoekscentrum in Luxemburg. Door dit samenwerkingsverband is er meer structuur ontstaan in de ontwikkeling van producten en systemen voor tijdelijk onderdak. De kracht zit hem in de combinatie van de theoretische kennis van de universiteiten en de praktijkervaring van het Rode Kruis.

Zo is er een onderzoek gestart naar de lange termijn impact van noodopvang. Hoe kunnen we die impact meten en hoe kunnen we verschillende projecten met elkaar vergelijken? Het uitgangspunt is: als je weet welke aanpak overal min of meer het beste werkt, bijvoorbeeld een vaste locatie voor de opvang, dan hoef je alleen nog de lokale invulling (indicatoren) af te stemmen. Het Internationale Rode Kruis heeft aan ons gevraagd deze methodiek in 2010 verder uit te werken, zodat iedere Rode Kruis-vereniging de projecten op dezelfde manier kan bekijken en ervan kan leren.

Elk jaar geven we eerstejaarsstudenten in Eindhoven een opdracht op het gebied van innovatie. Daar komen vaak interessante resultaten uit. In 2009 kregen ze een dekzeil, wat constructiemateriaal en kabelbinders, ook wel tiewraps genoemd. Daarvan moesten ze een stevige tent bouwen. Het bleek dat de kabelbinders enorm handig waren bij deze opdracht. Zo handig zelfs, dat kabelbinders nu onderdeel van de standaard uitrusting voor noodopvang geworden zijn.

Innovatie en prototype: ver weg en dichtbij

Samen met de Pakistaanse Rode Halve Maan hebben we gebouwd aan een prototype onderdak dat met name tegen de wind beschermt. Alleen al de manier van samenwerken was innovatief: parallel prototyping via het internet. In Pakistan werd gewerkt aan een prototype met de kennis en testcapaciteit van de Technische Universiteit Eindhoven. En aan de andere kant van de wereld in Eindhoven bouwde de universiteit aan hetzelfde prototype met lokale Pakistaanse materialen. Zo werkten beide partijen naar elkaar toe om de best oplossing te vinden. Het prototype zal nu verder worden doorontwikkeld in het nieuwe onderzoekscentrum in Luxemburg.

We werken ook aan ons inzicht in windbestendige isolatiematerialen. Wat is zinnig om aan te brengen als bruikbare isolatie? Daarvoor leggen we een internationale database aan. Daarin staat welk materiaal in welk gebied aanwezig is, hoeveel ervan lokaal beschikbaar is en hoe toepasbaar het is als isolatiemateriaal.

Ook is er een speciale overkapping ontwikkeld. Deze is gemakkelijk op te zetten en kan klein worden opgeborgen. Het is een overkapping met klimaatbeheersing die een gemeenschappelijke ruimte vormt voor de mensen in een getroffen gebied. Onder de overkapping zijn lokale materialen beschikbaar, waarmee men zelf weer een huis kan opbouwen. Het prototype was dit jaar klaar. In 2010 gaan we het systeem testen in Zuid-Amerika.

Trainen van specialisten

Het Nederlandse Rode Kruis traint mensen voor speciale vaardigheden. Bijvoorbeeld in logistiek, distributie van noodhulp, gezondheidszorg of voorzieningen voor water en sanitatie, maar ook opvang. We trainen deze specialisten onder meer voor onze Emergency Response Unit (ERU). Dit is een noodhulpmodule van specialisten en materieel samen. Het Internationale Rode Kruis bepaalt waar en wanneer de teams worden ingezet. In 2009 werden 25 mensen op training gestuurd om hun technische kennis op het gebied van te vergroten. Na de overstromingen in Burkina Faso kwam de ERU in actie om te helpen bij voedseldistributie en het opzetten van tijdelijke kampen.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

- we hebben de inzet voor tijdelijk onderdak verbeterd en gewerkt aan de ontwikkeling en vernieuwing van materiaal voor tijdelijk onderdak;
- in het kader van het meten van de effecten van noodopvang op de lange termijn, hebben we ons onderzoek afgerond hoe we families beter kunnen helpen bij de bouw van (tijdelijke) behuizing na een ramp;
- ontwikkelen van nieuwe en versterken van bestaande, snel inzetbare eenheden voor wereldwijde noodhulp: voor water en sanitatie, basisgezondheidszorg en het vinden van dierbaren na een ramp;
- er is een water- en sanitatiespecialist toegevoegd aan het team van noodhulp-specialisten;
- de jaarlijkse herhalingscursus voor de Relief ERU-leden is gehouden. De Relief ERU heeft ook meegewerkt aan een simulatie in Solvino als onderdeel van de viering daar.

AMBITIES VOOR 2010:

- onderhandelen met de EU voor meer fondsen voor het doorontwikkelen van materialen;
- starten met het ontwikkelen van isolatiematerialen, doorlooptijd 18 maanden;
- introduceren van een generiek model stalen frame voor noodopvang, inclusief berekeningen voor windbelasting, sneeuwbelasting en dergelijke, in de catalogus van de Federatie;
- afronden van een model voor een kartonnen tent. We zijn nog op zoek naar een lak die niet alleen waterdicht is, maar ook dampdicht en krasbestendig, tegen een redelijke prijs;
- meer innovaties vanuit het nieuwe onderzoekscentrum door korte communicatielijnen tussen het veld en de techniek.

3.3. NOODHULP PROJECTVOORBEELDEN

3.3.1. Gaza

Het Israëlisch offensief tegen Gaza dat eind 2008 begon, heeft veel slachtoffers geëist. Na het oplaaiende conflict blijft de situatie van veel Palestijnse burgers zorgelijk. Het Nederlandse Rode Kruis steunt de Palestijnse Halve Maan om de getroffen bevolking te helpen.

Financiering

€ 2.066.120

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken, Nederlandse Rode Kruis in samenwerking met: Palestijnse Rode Halve Maan, Internationale Rode Kruis

HULP AAN GAZA IN VOGELVLUCHT

Op 27 december 2008 begon Israël een offensief tegen Gaza naar aanleiding van een raketaanval door Hamas. Deze oorlog duurde drie weken, tot 16 januari 2009. Er waren bombardementen vanuit vliegtuigen, artilleriebeschietingen, en het Israëlische leger viel het gebied binnen. De aanvallen waren volgens Israël alleen gericht op regeringsgebouwen, politie- en legerdoelwitten, maar Gaza is een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld: De landstrook van 360 vierkante kilometer wordt bewoond door ongeveer 1,5 miljoen Palestijnen en overschrijdt hiermee ruim tien keer de bevolkingsdichtheid van Nederland. Feit is dat er veel burgerslachtoffers waren. In 21 dagen vielen er meer dan 1.300 doden en 5.300 gewonden.

Het [Internationale Rode Kruis](#) en de Palestijnse Rode Halve Maan (PRCS) boden direct hulp aan de slachtoffers. Ook vrijwilligers en medewerkers werden getroffen terwijl zij hulp aan het verlenen waren. Het grootste ziekenhuis en een opslagplaats van het Palestijnse Rode Halve Maan werden gedeeltelijk verwoest.

Said Abu Sharkh, hulpvrager uit Gaza-stad

"Vroeger verdiende ik geld met het repareren van elektronische apparatuur, maar mijn kleine werkruimte werd vernietigd. Nu moeten we overleven met de steun van hulporganisaties. Dit is voor mij de betekenis van echt lijden: geen werk en geen goed huis."

Totale isolatie

De Gaza oorlog veroorzaakte vooral in Gaza slachtoffers. Terwijl in Israël het normale leven wordt hervat, blijft de situatie in Gaza uiterst zorgelijk. Gaza is nog altijd afgesloten van de buitenwereld. Door de isolatie en sancties bestaat er een structureel ernstige situatie. Dit heeft een grote impact op het dagelijkse leven van de inwoners. Economische activiteit en wederopbouw zijn niet mogelijk. Werkloosheid en armoede vieren hoogtij. De beschikbaarheid van medische zorg is volstrekt ontoereikend en water- en sanitaire voorzieningen zijn slecht. Er is te weinig voedsel en daardoor heerst er op grote schaal honger. Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt twee getroffen ziekenhuizen met het herstel van schade. Via het ICRC lukt het met moeite om medische apparaten, medicijnen en medische verbruiksartikelen naar binnen te krijgen.

Internationaal Humanitair Oorlogsrecht

De schrijnende situatie in Gaza mag niet worden vergeten: Het Internationale Rode Kruis heeft regelmatig opgeroepen tot onmiddellijke beëindiging van de beperkte bewegingsvrijheid van personen en goederen naar Gaza. Duurzame veiligheid en economisch herstel kan alleen worden bereikt indien de partijen die bij het conflict betrokken zijn concrete politieke stappen naar een vredesproces zetten.

Volgens het internationaal [humanitair oorlogsrecht](#) is Israël verplicht om randvoorwaarden te creëren om de bevolking toegang te geven tot minimale hygiëne en gezondheidszorg, alsook voedsel. Hoewel het ICRC Israël's legitieme zorg met betrekking tot veiligheid erkent, moet deze worden afgewogen tegen het recht van de Palestijnen op een menswaardig leven in Gaza. Mede deze situatie in Gaza motiveert het ICRC om in 2010 een internationale campagne te voeren om de bescherming van medische hulp in conflictgebieden opnieuw onder de aandacht van overheden te brengen.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Nederlandse Rode Kruis steunt de Palestijnse Halve Maan om de getroffen bevolking te helpen. In 2009 gaf het Ministerie van Buitenlandse Zaken naar aanleiding van het Israëlische offensief € 1 miljoen voor hulpverlening in Gaza. Het geld werd ingezet als bijdrage aan de oproep om noodhulp aan de slachtoffers van Gaza te bieden. De helft van het bedrag is besteed aan medicijnen, medische artikelen, slaapzakken en beddengoed en keukensets. De andere helft is gebruikt voor ambulances, shelters en psychosociale hulp. Bovendien heeft het Nederlandse Rode Kruis aan ziekenhuizen steun verleend in de vorm van zeven basis pakketten met materiaal. Deze pakketten bestaan uit wegwerphandschoenen, verband, pleisters, ontsmettingsmiddelen en andere standaard uitrustingen.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken gaf nog eens € 700.000 voor de wederopbouw en modernisering van het getroffen Rode Halvemaan-ziekenhuis Al Quds.

AMBITIES VOOR 2010:

- evaluatie van de Rode Kruis response in Gaza door de PRCS in samenwerking met het Internationale Rode Kruis;
- meer focus op zelfredzaamheid door rampenvoorbereiding binnen de gemeenschappen: Eerste Hulp trainingen en middelen. De omstandigheden en restricties in Gaza leiden tot vertraging van de professionele hulpverlening. Mensen in Gaza zijn zo beter voorbereid om in elk geval iets van hulp te bieden voordat de hulpdiensten arriveren;
- wederopbouw van het Palestijnse Rode Halve Maan ziekenhuis Al Quds;
- de ernstige humanitaire situatie in Gaza op de agenda houden van de internationale gemeenschap.

GOED VOORBEREID:

De omstandigheden en restricties in Gaza leiden tot vertraging van de professionele hulpverlening. Door burgers te trainen in Eerste Hulp zijn ze beter voorbereid om in elk geval iets van hulp te bieden voordat de hulpdiensten arriveren.

3.3.2. Filippijnen/Vietnam

In het najaar van 2009 werd Zuid-Oost Azië opgeschrikt door meerdere tyfones die kort achter elkaar in de regio huishielden. Vele levens werden gered, maar het natuurgeweld vernietigde de leefomstandigheden.

Financiering

€ 246.330

Door: Ministerie van Buitenlandse zaken, Nederlandse Rode Kruis, ING, Particulieren, Europese Commissie, Nederlandse Rode Kruis

Highlights

Aantal hulpverleners:

- Het Nederlandse Rode Kruis stuurde twee hulpverleners
- Het Filippijnse Rode Kruis werkte met meer dan 2500 hulpverleners en vrijwilligers
- Het Vietnamese Rode Kruis werkte met duizenden hulpverleners en vrijwilligers

DE RAMP IN VOGELVLUCHT

Ketsana raasde op 26 september over de Filippijnen en eiste honderden levens, voornamelijk op het dichtbevolkte eiland Luzon. Er werden zo'n 30.000 huizen compleet verwoest. Ruim 110.000 raakten zwaar beschadigd. In totaal werden er zo'n 7,5 miljoen mensen getroffen. Velen raakten hun bezittingen kwijt en daarbij ook hun inkomsten uit bijvoorbeeld de landbouw of de veeteelt. Ook de infrastructuur liep ernstige schade op.

Drie dagen later op 29 september werd het midden van Vietnam hard getroffen door Ketsana. De tyfoon veroorzaakte een enorme tropische weerdepressie met hevige regenval en overstromingen. Zowel in de Vietnamese hooglanden als in de laaggelegen kustprovincies. De gevolgen voor de bevolking in de getroffen dorpen waren vernietigend. Meer dan 170 mensen kwamen om en bijna 900 mensen raakten gewond. De materiële schade was enorm. Meer dan 20.000 huizen werden vernietigd en meer dan 450.000 raakten beschadigd. Schoolgebouwen, ziekenhuizen, irrigatiekanalen en wegen liepen allemaal schade op. De overstromingen hebben 40.000 hectare rijst en 55.000 hectare met andere gewassen compleet weggespoeld. Vee verdrinkt in groten getale en garnalenkwekers en vissers moesten toe zien hoe hun kweekvijvers weggevaagd werden.

Phan Nhu Nghia, voorzitter van het Rode Kruis-kantoor in Da Nang:

"Het regent ontzettend hard en de wind is heel erg sterk. Onze medewerkers en vrijwilligers zijn de afgelopen dagen druk geweest met het evacueren van mensen en het inrichten van schuilplaatsen. Toen de tyfoon over ons land kwam, hebben we alle mensen gevraagd om in de veilige schuilplaatsen te blijven. Toen de storm voorbij was, stonden we opnieuw klaar om iedereen te helpen."

Filippijnen

Uitgaven 2009	€146.330
Donoren:	• Ministerie van Buitenlandse zaken • Nederlandse Rode Kruis • ING • Particulieren
Aantal hulpverleners:	• Het Nederlandse Rode Kruis stuurde twee hulpverleners • Het Filippijnse Rode Kruis werkte met meer dan 2500 hulpverleners en vrijwilligers

Vietnam

Uitgaven 2009	€100.000
Donoren:	• Europese Commissie • Nederlandse Rode Kruis
Aantal hulpverleners:	• Het Nederlandse Rode Kruis zette de mensen van het kantoor in Hanoi in • Het Vietnamese Rode Kruis werkte met duizenden hulpverleners en vrijwilligers

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Hulp in de Filippijnen

Het Filippijnse Rode Kruis kwam meteen in actie na de ramp. Hun reddingsteams hebben meer dan 2.000 mensen gered. Zij zorgden ook voor warme maaltijden voor duizenden mensen in de evacuatiecentra. Dit was mede mogelijk, omdat het Filippijnse Rode Kruis zich de afgelopen jaren goed voorbereid heeft op een mogelijke ramp. De internationale Rode Kruis Beweging kwam snel met steun. De Federatie lanceerde op 1 oktober een noodoproep van € 2,45 miljoen om 200.000 mensen te helpen. Deze oproep werd als gevolg van nieuwe stormen en meer schade opgehoogd tot uiteindelijk €10,8 miljoen voor hulp aan 550.000 mensen.

Het Filippijnse Rode Kruis heeft met deze steun de getroffen families als volgt bereikt:

- 149.476 voedsel pakketten;
- 76.159 noodhulp pakketten;
- 18.278 hygiëne pakketten;
- 1.500 schoonmaak pakketten;
- gezondheid- en sanitatievoorlichting voor 15.000 gezinnen.

Het Rode Kruis zal deze noodhulp en ondersteuning in wederopbouw van huizen en levensonderhoud blijven verlenen tot maart 2011.

Het Nederlandse Rode Kruis heeft ook bijgedragen aan deze operatie. Binnen een paar dagen stonden er 5.500 muskietnetten, 5.000 jerry cans, 1.500 hygiëne pakketten en 14.520 dekens klaar om uitgedeeld te worden aan de getroffen families. Onze bijdrage aan de internationale oproep van de Federatie bedroeg € 146.330. Verder zijn er twee gedelegeerden uitgezonden om de noodopvang- en herstelactiviteiten te coördineren en op te starten. Dit werd mogelijk gemaakt door financiële steun van het ministerie van Buitenlandse Zaken, ING en donaties van de particulieren aan het Nederlands Rode Kruis.

Hulp in Vietnam

In Da Nang zijn duizenden Rode Kruis vrijwilligers gemobiliseerd om te helpen met de versterking van de huizen en de evacuatie van mensen naar veiliger plaatsen. Hoewel er nog steeds veel mensen zijn omgekomen, had het aantal nog veel hoger kunnen zijn gezien de hevigheid van de tyfoon en de kwetsbaarheid van grote delen van de getroffen bevolking. Door een goede voorbereiding en de efficiënte coördinatie van de Vietnamese overheid konden de meeste mensen snel geëvacueerd worden. De hele operatie leidde ertoe dat in de provincies Quang Binh, Quang Tri, Thua Thien Hue, Da Nang, Quang Nam en Quang Ngai bijna 167.000 mensen tijdig uit hun huizen gered konden worden.

Het Vietnamese Rode Kruis speelde hierbij een grote rol. Vele Rode Kruis-vrijwilligers hielpen mee met de evacuatie. Met reddingsboten, die het Nederlandse Rode Kruis in het kader van rampenvoorbereiding doneerde, konden ze meer dan 1.200 mensen redden en naar veilige plekken brengen.

Het Nederlandse Rode Kruis gaf in september direct € 100.000 aan het Vietnamese Rode Kruis voor onder meer de aanschaf van rijst en huishoudpakketten. Dit pakket is gevuld met huishoudelijke goederen, zoals een klamboe, dekens, kookgerei en een watercontainer.

Daarnaast zijn het Nederlandse en Duitse Rode Kruis, in nauwe samenwerking met het Vietnamese Rode Kruis, een rehabilitatieproject gestart in drie getroffen provincies. Het gaat om zo'n 35 dorpsgemeenschappen in drie provincies. Daar worden de boeren geholpen hun leven weer op te bouwen. De drie provincies bevinden zich in de hoog- en in de laaglanden en hebben ieder een eigen problematiek. In de laaglanden was het zaaiseizoen net begonnen. De boeren hebben massaal nieuw zaaigoed nodig en omdat de tijd dringt hebben velen van hen de benodigde zaden en mest met behulp van leningen moeten aanschaffen. Ook veel boeren in de hooglanden zijn hun zaaigoed kwijtgeraakt. Hun zaaiseizoen begint echter pas in februari waardoor ze wat meer tijd hebben om te herstellen van de verschrikkingen van de tyfoons.

Het rehabilitatieproject wordt gefinancierd door de Europese Commissie en is erop gericht om de mensen die het hardst getroffen zijn in de hoog- en laaglanden te helpen. De boeren in de laaglanden ontvangen een bedrag om de lening die ze gedwongen hebben moeten afsluiten te compenseren. Op deze manier kunnen zij hun leven sneller opbouwen en vallen ze niet zo hard terug in armoede. De hooglanders ontvangen zaden en kunstmest om hun land te bewerken. Verder ontvangt een deel van de betrokken huishoudens een waterfilter om ervoor te zorgen dat er schoon drinkwater voor handen is en om te voorkomen dat er ziektes zoals diarree uitbreken.

Met een bedrag van € 550.000 van de Europese Commissie worden op deze manier bijna 56.000 mensen geholpen. Het project loopt op 15 juni 2010 ten einde.

GOED VOORBEREID:

De tyfoons hebben ons geleerd dat goed voorbereid zijn op rampen bijdraagt aan het redden van levens. Hoe weerbaarder mensen zijn, hoe sneller zij hun leven weer kunnen oppakken. De relevantie van het toenemend aantal activiteiten op het gebied van rampenrisicovermindering is daarmee aangetoond.

3.3.3. Burkina Faso

Burkina Faso werd in 2009 getroffen door de zwaarste regenval in negentig jaar. Er was acute behoefte aan onderdak, voedsel, water en medicijnen. Het Rode Kruis kwam direct in actie.

Financiering

€ 200.000

Door: Ministerie van Buitenlandse zaken

Highlights

- Werkwijze Noodhulp uitgevoerd door BLX - ERU
- Samenwerking met De Federatie en Rode Kruis Burkina Faso
- 32.000 mensen hebben noodhulp ontvangen
- Het Nederlandse Rode Kruis stuurde 1 hulpverlener (ERU)
- 6.409 families ontvingen noodhulp

DE RAMP IN VOGELVLUCHT

Volgens waarnemers heeft het in negentig jaar niet zo hard geregend in Burkina Faso. In september 2009 werd dit West-Afrikaanse land na zware regenval getroffen door grote overstromingen. Vooral in de hoofdstad Ouagadougou was er veel schade. Huizen stortten in en alle bezittingen werden weggespoeld. Meer dan 150.000 mensen waren ontheemd en ontredderd. Meer dan 80 procent van de bevolking houdt zich bezig met landbouw. De grond waar ze gewassen verbouwden was nu geheel verwoest en oogsten vernield. Er was niets meer. Geen huis, geen werk, geen eten. Naast menselijke slachtoffers zorgden de overstromingen voor veel schade aan de infrastructuur, zoals scholen, ziekenhuizen, wegen, bruggen, water-, elektriciteit- en communicatievoorzieningen.

Dipama Aminata Sawadogo, hulpontvanger

"Al onze bezittingen zijn vernietigd. Er is niets meer over van ons huis. Je kunt alleen de grond nog zien. Gelukkig heeft het Rode Kruis ons direct van hulp voorzien".

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Na de ramp zijn we direct in actie gekomen. Er werd vanuit de Benelux een Relief ERU (Emergency Respons Unit) naar Burkina Faso gevlogen. Deze assisteerde bij de opvang van 40.000 slachtoffers in scholen en later in tentenkampen. Daar was een urgente behoefte aan voedsel, water en medicijnen. We voorzagen in de eerste levensbehoeften en deelden keukensets, dekens en muskietennetten uit. Ook werden er sanitaire voorzieningen gebouwd om verspreiding van ziekten te voorkomen.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

In december 2009 hebben in totaal 6.409 families (32.000 personen) noodhulp ontvangen van het Rode kruis. De noodhulpoperatie loopt nog tot eind februari 2010. Dan zullen alle doelstellingen zijn behaald: noodhulp aan 8.000 families (40.000 personen) gedurende 6 maanden.

Gedistribueerde goederen:

- 18.245 slaapmatten
- 13.182 dekens
- 6.516 emmers
- 5.998 keukensets
- 4.991 jerry cans
- 16.802 stukken zeep
- 7.403 muskietennetten
- 1.628 dekzeilen

GOED VOORBEREID:

Het is moeilijk je voor te bereiden op zulk natuurgeweld. Wel staan we paraat om slachtoffers op te vangen. Ver weg en dichtbij.

3.3.4. Stille rampen

Een overstrooming ver weg. Een voortdurend conflict. Ontheemden met weinig kans om hun bestaan weer op te bouwen. Kwetsbare mensen die lijden in stilte, want er zijn geen media die er op bovenop springen.

Financiering

€ 1.086.000

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken, eigen fondsen via Stille Rampenfonds

Highlights

- € 1.086.000 besteedden we voor 42 stille rampen in vijf regio's
- Afrika kreeg met 24 rampen het grootste aandeel
- 45 procent van de operaties had extreme weersomstandigheden als aanleiding

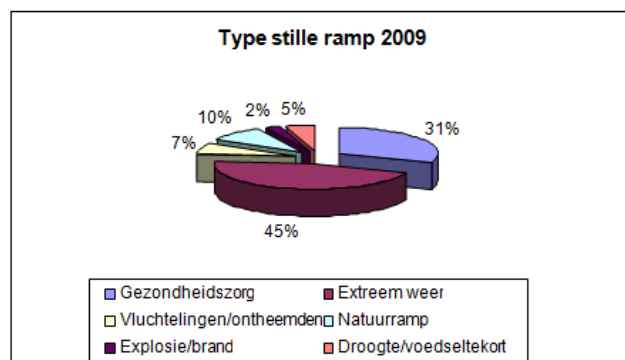
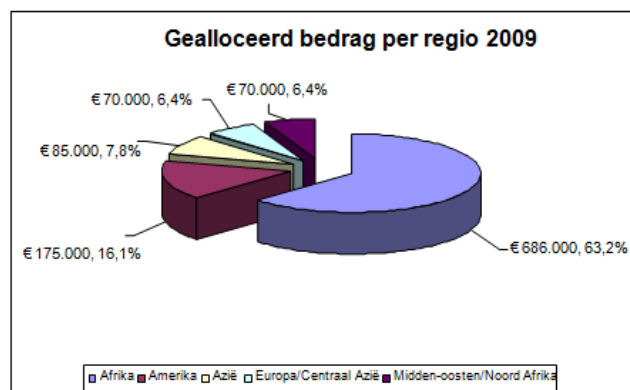
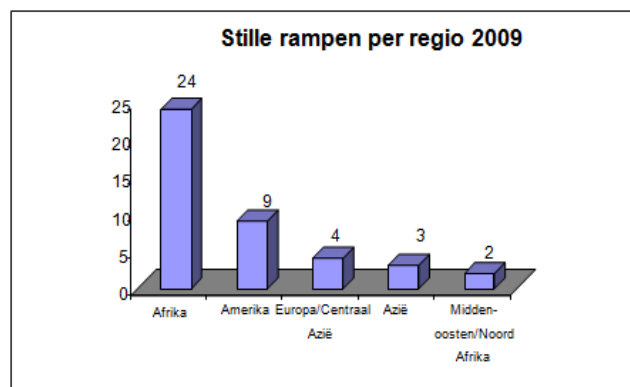
STILLE RAMPEN IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis beheert sinds 2004 een speciaal fonds om de getroffen van stille rampen te ondersteunen. Stille rampen zijn per definitie rampen die vaak kleiner in omvang zijn en weinig of geen aandacht krijgen van de media, donoren en het publiek. Het verlies en de ellende van de getroffen zijn er niet minder om. De behoefte aan hulp om hun leven weer op te pakken is net zo groot. Het Stille rampenfonds helpt hen.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Besteding per regio

Het in 2009 beschikbare bedrag van € 1.086.000 hebben we gebruikt om hulp te verlenen aan de getroffen van 42 stille rampen in vijf regio's. Dit aantal was 33 in 2008. Bijdragen varieerden tussen € 10.000 en € 50.000 per ramp. Afrika kreeg met 24 rampen en € 686.000 (63 procent van het totaalbedrag), het grootste aandeel van alle regio's. In 2008 was dat nog 56 procent.

Besteding per type ramp

Negentien van de 42 gefinancierde operaties (45 procent) werd gestart naar aanleiding van extreme weersomstandigheden. Zoals cyclonen en overstroomingen. Hierna volgt een opeenvolging van crises veroorzaakt door gebrekkige gezondheidszorg, natuurrampen, vluchtelingenproblematiek, droogte, voedseltekort en brand.

Het in 2008 in het leven geroepen fonds op naam, Het Reddingsboeifonds, bestemd voor de ondersteuning van stille rampen, stond eind 2009 op € 21.371. In 2009 is € 5.000 uit het fonds bijgedragen aan het Stille rampenfonds en € 1.000 aan de aardbeving op Sumatra. Het overige bedrag zal jaarlijks aangevuld worden door de oprichters van het fonds en zal op termijn besteed worden aan de doelstelling.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Voor de stille rampen problematiek werken wij nauw samen met de Federatie, die het Disaster Relief Emergency Fund (DREF) beheert. Dit is een speciaal noodhulpfonds, gestart in 1985. Het is bedoeld om snel en effectief hulpoperaties uit te kunnen voeren na een ramp. De kracht van het DREF is de snelheid waarmee de financiële middelen voor de operatie beschikbaar worden gesteld. DREF-geld kan gebruikt worden als startbudget voor grootschalige rampen in de eerste dagen of voor het uitvoeren van activiteiten bij kleinere operaties, waaronder stille rampen.

Grote donor

Ons Stille rampenfonds financiert in beginsel de DREF-operaties die als stille ramp kwalificeren. Dankzij de steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, aangevuld met eigen middelen, verwachten we in de periode 2008-2011 een totaal bedrag van € 5.325.000 te besteden aan operaties rondom stille rampen. Hiermee is het Nederlandse Rode Kruis een van de grotere donoren aan het DREF.

Flexibiliteit

Door vanuit ons Stille rampenfonds het noodhulpfonds van de Federatie aan te vullen, bieden we flexibiliteit aan de zusterverenigingen. Dit is een voorbeeld van goed donorschap en wordt gezien als een model voor andere donoren. We kiezen echter wel zelf aan welke rampen wij een bijdrage leveren. Op deze manier volgt het Nederlandse Rode Kruis nog steeds zijn eigen strategie en prioriteiten. De afspraken tussen het Nederlandse Rode Kruis en de Federatie staan vast in een samenwerkingsovereenkomst die afgesloten werd in 2008.

AMBITIES VOOR 2010:

In 2010 willen we de nog duidelijker definiëren welke ramp wel of niet ondersteunen uit het Stille rampenfonds. We willen meer hulpverleners met meer geld. Uitgaven gaan omhoog van € 1 miljoen naar € 1,5 miljoen.

GOED VOORBEREID:

Door het Stille rampenfonds staan we direct klaar voor de kwetsbare mensen die lijden in stilte, want er is meteen geld beschikbaar.

3.4. STEUN LANGE TERMIJN

3.4.1. HIV/AIDS

HIV/AIDS is een wereldwijde catastrofe van ongekennde omvang. En krijgt al jaren onze volle aandacht. Dus ook in 2009. Leren van onze ruime ervaringen stond in dit jaar centraal.

ONZE ACTIVITEITEN RONDOM HIV/AIDS IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis werkt voor alle HIV/AIDS programma's onder de paraplu van de Federatie, genaamd "Global Alliance on HIV/AIDS". Binnen dit samenwerkingsverband werken wij schouder aan schouder met andere Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. We bundelen onze krachten om verdere uitbreiding van deze ramp te voorkomen. Daarnaast probeert het Rode Kruis de negatieve effecten van HIV/AIDS zoveel mogelijk weg te nemen.

Samen met zusterverenigingen

We steunen HIV/AIDS programma's van zusterverenigingen via:

- specifieke HIV/AIDS projecten, onder andere in Eritrea, China, Indonesië, Kenia, Ethiopië, Oeganda, Soedan en Sierra Leone, Liberia en Ivoorkust;
- HIV/AIDS activiteiten als onderdeel van een groter gezondheidszorgproject, zoals in Centraal Azië. Daar is HIV/AIDS voorlichting een onderdeel van Eerste Hulp-trainingen of maakt het bijvoorbeeld deel uit van onderwijs over hygiëne en voeding.

Bovengenoemde specifieke HIV/AIDS projecten van het Nederlandse Rode Kruis bevatten vier componenten:

- preventie door voorlichting
- zorg en ondersteuning
- stigma vermindering
- capaciteitsopbouw

De eerste drie componenten worden integraal uitgevoerd om zo elkaars effect te versterken.

Preventie door voorlichting

Voorlichting speelt een erg belangrijke rol. Wij spitsen de voorlichting zoveel mogelijk toe op verschillende doelgroepen, zoals jeugd of prostituees. Binnen een bepaald land of een bepaalde context proberen we juist die groepen te bereiken die zich in de kern van de epidemie bevinden. In China zijn dit bijvoorbeeld drugsgebruikers en mannen die seks hebben met mannen.

Trainen van trainers

Deze voorlichting geven we vaak in de vorm van 'peer education'. Hierbij wordt gestart met het trainen van trainers. Deze getrainde mensen verspreiden hun kennis onder mensen met dezelfde achtergrond. De methode doet het goed onder jongeren. Op een school worden bijvoorbeeld 25 jongeren getraind in kennis over HIV en manieren om goede keuzes te maken. Daarnaast leren we deze jongeren hoe ze die kennis over kunnen dragen. Dit doen zij dan ook. Meestal aan een groepje van zo'n vijf à tien vrienden en op een informele manier. De jongeren moeten zich namelijk op hun gemak voelen. Want alleen dan komt een goede discussie over seks en HIV op gang.

Zorg en ondersteuning

Mensen die erg ziek zijn, ontvangen thuiszorg van vrijwilligers van het Rode Kruis. De patiënten krijgen lichamelijke verzorging, aandacht en psychosociale begeleiding. Mensen die er lichamelijk erg slecht aan toe zijn, krijgen in sommige landen ook tijdelijk voedselhulp. In enkele landen ondersteunen we ook AIDS-wezen, zodat ze het overlijden van hun ouders kunnen verwerken en naar school kunnen (blijven) gaan.

Eigen inkomen

Vaak zijn HIV positieve mensen hun baan kwijt geraakt als gevolg van hun ziekte of door discriminatie. Als de patiënt weer in staat is om te werken, kijken we samen hoe hij of zij opnieuw een eigen inkomen kan verkrijgen. Kunnen zij bijvoorbeeld gaan handelen in kippen, dan ondersteunen wij hen met geld om hierin te investeren. Zo bieden we ze ook weer uitzicht op een toekomst, waarin ze op eigen benen kunnen staan.

Stigma vermindering

Vooroordelen. Lastig en in veel landen onontkoombaar. Vooroordelen zorgen ervoor dat mensen met HIV vaak gestigmatiseerd worden. Ze worden met de nek aangekeken. Mensen die weten dat zij HIV-positief zijn, zullen dan ook minder snel voor hun HIV-besmetting uit komen. En dat is dan weer een belangrijke reden waarom zij geen adequate hulp ontvangen. Om nog maar te zwijgen over het risico voor verdere uitbreiding van de HIV-epidemie.

Dit stigma moet onder de aandacht gebracht. Daarom organiseren we massacampagnes en verspreiden we kennis over het onderwerp. In de praktijk blijken juist ook activiteiten als thuiszorg sterk stigmareducerend te werken. De familie van een patiënt ziet dan in dat de vrijwilliger die hun zus verzorgt geen HIV krijgt. Vaak nemen ze dan zelf die taak weer over.

Capaciteitsopbouw

Capaciteitsopbouw is een ondersteunende activiteit. Het doel is dat zusterverenigingen onze begeleiding steeds minder nodig hebben en op termijn zelfstandig HIV-projecten kunnen uitvoeren. We bieden ze (praktijk) training in technische aspecten van het HIV-werk, organisatieontwikkeling en financieel management.

Een medewerker uit het veld: "Zittend op een mat met de chieft van een vluchtelingenkamp in Darfur horen we dat hij erg blij is met de ondersteuning die de Soedanese Rode Halve Maan met ondersteuning van het Nederlandse Rode Kruis kan geven aan "zijn" mensen. Het helpt hem om onder deze vluchtelingen ook het gesprek over HIV en AIDS meer bespreekbaar te maken."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

In 2009 hebben we gewerkt aan de zogeheten voorlopige MFS-2 subsidieaanvraag bij het ministerie van Buitenlandse Zaken voor de jaren 2011-2015. Verdere uitwerking daarvan zal in 2010 plaatsvinden.

Verder hebben we ons verdiept in het thema 'HIV in conflictgebieden'. Hier bouwen we graag meer expertise over op. Opgedane kennis wordt ook al toegepast in lopende projecten.

In 2010 gaan we de MFS-2 aanvraag voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voor HIV/AIDS verder uitwerken. Hiermee willen we:

- meer aandacht voor integratie van HIV in gezondheidszorg programma's. (o.a. het meer laten samenlopen van programma's t.a.v. tuberculose en HIV, omdat die 2 ziektebeelden in de praktijk vaak samen vóórkomen.);
- het verder operationaliseren van het thema 'HIV in conflictgebieden';
- 'peer education'-standaarden van de IFRC in lopende en op te starten projecten samen met de zusterverenigingen toepassen;
- een revisie van de HIV/AIDS-strategie om in te kunnen blijven spelen op veranderende omstandigheden.

3.4.2. Rampenvoorbereiding en risicovermindering

Een voorbereid mens telt voor twee. Daarom is het Rode Kruis al actief vóórdát een ramp plaatsvindt.

Financiering

€ 3.000.000

Door: overheden, bedrijven en particulieren

RAMPENVOORBEREIDING IN VOGELVLUCHT

Wij nemen maatregelen om de impact van toekomstige rampen te verminderen. En zorgen vooraf voor een goede voorbereiding van mensen en organisatie op een mogelijke ramp. Op die manier kan later adequate hulpverlening plaatsvinden. Kortom: we zijn al actief vóórdát een ramp plaatsvindt.

Klimaat

Extreem weer door klimaatverandering. Iedereen merkt het. De afgelopen twee decennia verdubbelde het aantal rampen die het gevolg waren van slecht weer. Volgens deskundigen zet deze trend zich de komende jaren verder voort. Dat heeft invloed op ons werk.

Directe hulp

Wanneer een ramp plaatsvindt, reageren we natuurlijk direct. Plaatselijke Rode Kruis- en Rode Halve Maan-vrijwilligers en -hulpverleners zijn als eerste ter plekke. Zeker binnen 24 tot 48 uur, niet zelden nog veel eerder omdat veel vrijwilligers in de getroffen gebieden wonen. De nationale of internationale inzet van hulpverleners is dan nog aan het begin. Juist in die eerste uren worden doorgaans de meeste levens gered. Vrijwilligers, overlevenden die dankzij training weten wat ze moeten doen, zijn dan van levensbelang. Door een goede voorbereiding ter plekke kunnen dus slachtoffers en gewonden tijdig en efficiënt worden geholpen waardoor vele mensenlevens kunnen worden gered.

Wij ondersteunen maatregelen die erop gericht zijn om de noodhulpverlening snel en efficiënt te laten verlopen. Denk daarbij aan rampenplanning, het aanleggen van noodvoorraden, het organiseren van Eerste Hulp-opleidingen voor vrijwilligers, het opzetten van lokale reddingsteams en het gereed maken en 'stand by' houden van informatie- en communicatiesystemen.

Tijdige evacuatie en veilig onderdak

Wij zijn ook betrokken bij het in veiligheid brengen van mensen voordat een ramp hen treft. Bijvoorbeeld bij het opzetten van waarschuwingssystemen, het uitwerken van evacuatieplannen en het inrichten van scholen of gemeenschapscentra als toekomstige schuilplaatsen. Deze aanpak maakt het mogelijk om mensen tijdig te evacueren en een veilig onderdak te bieden waardoor talrijke mensenlevens kunnen worden gered.

Risicovermindering

Het risico dat een extreem natuurfenomeen uitgroeit tot een vernietigende ramp, kan worden verminderd door vooraf allerlei beschermende maatregelen te nemen. De kans op aardverschuivingen in heuvelachtige gebieden is bijvoorbeeld te verminderen door de aanplant van bomen en de aanleg van terrassen op de hellingen. De aanleg van mangrovebossen langs kustlijnen kan helpen de kracht van de golven ten gevolge van een cycloon of tsunami te breken. Zo lopen kustdorpen minder risico op grote schade. De impact van droogte kan worden verminderd door boeren droogtebestendige zaden te geven, waterputten te graven en bodembescherming toe te passen. Deze structurele maatregelen werken het best als ze hand in hand gaan met inspanningen op het vlak van bewustmaking en pleitbezorging.

Bewustwording

Menselijk handelen kan het risico op een ramp zowel vergroten als verkleinen. Bewustwording bij de bevolking, capaciteitsopbouw van zusterverenigingen maar ook lobbywerk naar plaatselijke overheden kunnen allemaal bijdragen tot het verminderen van de gevolgen van rampen.

Melanie Miltenburg, gedelegeerde in Indonesië:

"De mensen in Indonesië noemen hun eigen land vaak de 'rampensupermarkt'. Van vulkaanuitbarstingen tot een tsunami; ze krijgen met van alles te maken. Met kleinschalige oplossingen kunnen we het aantal slachtoffers verminderen."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

We ondersteunen projecten voor rampenvoorbereiding en risicovermindering bij tien nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen. Het totale budget is meer dan € 3 miljoen voor 2009 en wordt gefinancierd door overheden, bedrijven en particulieren.

Wereldwijd

In Guatemala ondersteunde de Nationale Postcode Loterij een project in het departement van Chiquimula dat zich richtte op de invloed van klimaatverandering op natuurrampen. Dit gebied is sterk onderhevig aan overstromingen, landverschuivingen en bodemerrosie. De belangrijkste activiteiten die in het kader van het project worden uitgevoerd zijn:

- het ontwikkelen en verspreiden van voorlichtingsmateriaal over rampen en klimaatrisico's en hieraan gekoppeld het voeren van een bewustmakingscampagne onder de doelgroep en de scholen in het projectgebied;
- het uitvoeren van microprojecten: bouw van onderdak, bruggen en herbebossingactiviteiten;
- het opzetten van lokale waarschuwingssystemen;
- betere voorbereiding van de verschillende gemeenschappen door het creëren van rampencomités en het uitwerken van rampenplannen.

In Centraal- en Zuidoost-Azië alsmede Centraal-Amerika draagt de Europese Commissie financieel bij aan activiteiten rondom rampenvoorbereiding.

Centraal-Azië heeft vooral te lijden onder aardbevingen, overstromingen, modderstromen, lawines en droogtes. We versterken daar de capaciteiten van lokale gemeenschappen om de risico's op rampen te verminderen door het creëren van lokale rampencomités, het geven van Eerste Hulp-opleidingen en bewustmaking op scholen.

Zuidoost-Azië heeft vooral te kampen met tropische cyclonen, overstromingen, tsunami's en aardbevingen. Het beter voorbereiden van de lokale bevolking op rampen, het opleiden van de zusterverenigingen in de evaluatie van rampenrisico's en de uitvoering van kleinschalige projecten die erop gericht zijn om de impact van rampen te beperken zijn daar de belangrijkste activiteiten.

In Centraal Amerika (Guatemala en Nicaragua) heeft de bevolking zowel te lijden onder droogtes als zware regenval, mede als gevolg van klimaatverandering. Activiteiten betreffen bewustmakingscampagnes, training en workshops over klimaatverandering, het opzetten van waarschuwingssystemen en de uitvoering van kleinschalige rampenpreventieprojecten.

Klimaatadaptatie (activiteiten erop gericht om de gevolgen van Klimaatverandering te beperken)

In Jakarta zijn de Rabobank en Eureko-Achmea betrokken bij één van onze projecten. Dit project moet het overstromingsgevaar in twee sloppenwijken beperken. De Nederlandse overheid verleent steun aan projecten in Colombia, Ethiopië en Indonesië. Alle projecten zijn gericht op de integratie van klimaatadaptatie en de vermindering van rampenrisico's.

AMBITIES VOOR 2010:

Rampenrisicovermindering en rampenvoorbereiding evenals klimaatadaptatie blijven erg belangrijk in 2010. Temeer omdat de noodzaak goed voorbereid te zijn steeds duidelijk wordt. Daarom hebben we in samenwerking met vier andere Nederlandse organisaties eind 2009 een programmavoorstel ingediend bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor de ondersteuning van projecten voor risicovermindering in negen landen. Hieraan gaan we in 2010 verder vormgeven.

Ook blijven wij ons richten op:

- het zoeken naar nieuwe mogelijkheden en verdieping van onze kennis, zodat wij altijd kunnen inspelen op de (veranderende) behoeftes die er bestaan;
- het goed documenteren van communicatiemateriaal, geleerde lessen/goede praktijken, zodat dit verspreid en gedeeld kan worden met partners en andere geïnteresseerden.

GOED VOORBEREID:

Een voorbereid mens telt voor twee. Daarom is het Rode Kruis al actief vóórdat een ramp plaatsvindt. Wij nemen maatregelen om de impact van toekomstige rampen te verminderen. Cijfers wijzen uit dat, alhoewel het aantal rampen nog steeds toeneemt, de slachtoffercijfers gedurende de laatste decennia duidelijk dalen dankzij een betere voorbereiding en preventie.

3.4.3. Capaciteitsversterking

Onze zusterverenigingen weten het beste wat er in hun gemeenschap speelt. Zij weten ook het beste hoe de meest kwetsbaren geholpen kunnen worden. En waarmee. Echter, het ontbreekt hen vaak aan de benodigde middelen en materialen. Wij helpen hen om deze capaciteiten te versterken. Zodat zij beter voorbereid zijn en op eigen benen verder kunnen.

Steun om de capaciteit van onze zusterverenigingen te versterken is hard nodig. Het is nodig om hen duurzaam in staat te stellen om snel en effectief te helpen. Met onze steun vergroten zij ook de zelfredzaamheid van een lokale gemeenschap om zorg te verlenen aan de meest kwetsbaren onder hen.

CAPACITEITSVERSTERKING IN VOGELVLUCHT

Capaciteitsversterking door het Rode Kruis omvat een breed scala aan activiteiten:

a. Capaciteitsversterking bij de doelgroep. Bijvoorbeeld:

- geven van Eerste Hulp-training aan lokale Rode Kruis-vrijwilligers in vluchtelingkampen waar geen medische zorg en infrastructuur is;
- geven van voorlichting over goede hygiëne, belang van vaccinaties of consequent medicijngebruik;
- samenwerken met lokale gemeenschappen om hun veerkracht te vergroten ten aanzien van natuurrampen. Ze leren zelfstandig de risico's in te schatten en te bepalen welke maatregelen genomen moeten worden voor bescherming en schadebeperking.

b. Capaciteitsversterking bij de lokale Rode Kruis-afdeling. Bijvoorbeeld:

- training en kennisuitwisseling van medewerkers en vrijwilligers op het gebied van lokale fondsenwerving;
- leren omgaan en samenwerken met lokale partners;
- identificeren, monitoren en rapporteren van activiteiten;
- aantrekken en motiveren van vrijwilligers.

c. Capaciteitsversterking bij de zustervereniging. Bijvoorbeeld:

- decentraliseren van taken en verantwoordelijkheden aan lokale afdelingen;
- ontwikkelen van een meerjarig strategisch plan;
- meten van de impact van activiteiten en het maken van rapportages;
- leren omgaan met media en versterken van het eigen imago;
- bedenken van inkomensgenererende activiteiten voor de afdeling;
- onderhouden van databestanden, computernetwerken en internetverbindingen.

d. Capaciteitsversterking bij onszelf en met onze partners. Bijvoorbeeld:

- delen van goede (en eventuele minder goede) ervaringen en verbeterpunten [link naar Internationale Hulp – Steun lange termijn] die zijn opgedaan in een bepaalde context of regio. Door continue lessen te leren, en deze systematisch te delen komen we tot een efficiëntere en effectievere hulpverlening.

Door de capaciteit van bovenstaande groepen te versterken worden deze duurzaam geholpen om op eigen benen verder te gaan. Maar structurele capaciteitsversterking is een langdurig proces en kost tijd. We werken daarom met meerjarenplannen.

Juriaan Lahr, hoofd Internationale Hulpverlening:

"Een Rode Kruis zustervereniging is zoals je eigen familie: je hoort voor altijd bij elkaar, ondersteunt elkaar in het verwezenlijken van toekomstplannen, maar uiteindelijk maak je wel je eigen keuzes"

FINANCIËLE ARMSLAG

Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op onze zusterverenigingen met de vraag of ze willen helpen op het gebied van gezondheidszorg, HIV/AIDS, water en sanitatie, rampenbestrijding en klimaatverandering. Als de vereniging ingaat op al deze verzoeken, betekent dit een groeiend aantal activiteiten. Hiervoor is geld nodig. Dit leidt weer tot een groeiend aantal donoren met allen hun eigen eisen, rapportagestructuren en deadlines. Kortom, een uitbreiding van organisatie, personeelsbestand, aanpassingen aan het financieel administratieve systeem en de fysieke infrastructuur is zo een logisch gevolg.

Maar wat gauw vergeten wordt, is dat de vaste lasten van de organisatie ook enorm stijgen. Daarom is er een duurzame financiële armslag nodig. Wij willen hierbij helpen. Dit aspect van capaciteitsversterking heeft daarom onze speciale aandacht. Zeker voor zusterverenigingen met een grote financiële afhankelijkheid in die landen waar natuurrampen en conflicten voortduren.

Steun van het bedrijfsleven

Het Nederlandse Rode Kruis werkte ook in 2009 samen met bedrijven uit de private sector. De steun die we ontvingen was met name financieel van aard, en waarbij zeer goede resultaten werden behaald. Een aantal voorbeelden in Azië:

Bedrijf	Regio en project	Financiering
Rabobank, Eureko Achmea	Indonesië: Disaster Risk Reduction en micro-financiering	€ 280.000 over twee jaar
Campina	Vietnam: water en sanitatie, en gemeenschapsontwikkeling	€ 100,000 over twee jaar
Akzo Nobel	Indonesië: water en sanitatie	€ 800.000

AMBITIES VOOR 2010:

Het beleid is om partnerships met het bedrijfsleven en met zusterverenigingen voort te zetten en uit te breiden met een combinatie van kennis en financiële middelen om samen te werken aan essentiële vraagstukken en te komen tot innovatieve uitkomsten zodat we uiteindelijk praktische handvatten kunnen aandragen voor de dagelijkse uitdagingen van onze doelgroep, zusterorganisaties en ook van onszelf. Bijvoorbeeld door:

- het ontwikkelen van een database-instrument voor onze zusterverenigingen met daarin alle relevante informatie over vrijwilligers (plus evt. leden en donateurs) opgenomen zodat men in tijden van nood slagvaardiger kan zijn. Doordat een actueel profiel van de vrijwilliger beschikbaar is – zijn/haar capaciteit, ervaringen, interesses, woonplaats en telefoon, welke training men heeft gevolgd etc – kan men direct vraag en aanbod m.b.t. kennis en kunde kortsluiten. Ook biedt de database in principe de mogelijkheden om de ledenadministratie en fondsenwerving bij te houden;
- het ontwikkelen van een toolkit die de basis problemen van computersystemen van onze zusterverenigingen signaleren, analyseren en eventueel oplossen;
- het voortbouwen op inkomensgenererende initiatieven van onze zusterverenigingen zodat men zelf beter in staat is om basiskosten te dekken en essentiële services te verlenen. Voorbeelden zijn een verbeterde communicatiestrategie om het imago van het lokale Rode Kruis te versterken en zodoende meer support te verwerven, of het ontwikkelen van een generiek businessplan voor het opzetten van een internetcafé voor de lokale afdeling;
- het verder ontwikkelen van een instrument om de implementatiecapaciteit van onszelf en onze zusterverenigingen te analyseren en deze in een vroeg stadium op peil te brengen, zodat de uitgebrachte steun zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden verleend.

GOED VOORBEREID:

Door de capaciteiten van onze zusterverenigingen te versterken helpen wij hen om beter op eigen benen verder te kunnen en goed voorbereid te zijn op mogelijke rampen.

3.4.4. Gezondheidszorg

Een belangrijk deel van ons werk ligt in de basisgezondheidszorg. Het Nederlandse Rode Kruis draagt daarmee actief bij aan de verbetering van de gezondheid van kwetsbare groepen mensen.

BASISGEZONDHEIDSZORG IN VOGELVLUCHT

Het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt 29 basisgezondheidszorgprogramma's in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. We voeren de basisgezondheidszorgprogramma's niet zelf uit. Dit gebeurt door de zusterverenigingen in de landen zelf.

We zijn betrokken bij de basisgezondheidszorg in:

Sierra Leone, Liberia, Malawi, Namibië, Soedan, Kenia, Ethiopië, Oeganda, Ivoorkust, Eritrea, China, Mongolië, Indonesië, Laos, Nepal, Kirgizië, Tadjikistan, Colombia, Libanon en in de Palestijnse gebieden.

We ondersteunen verschillende typen gezondheidsprogramma's:

- Eerste Hulp en medische zorg in noodsituaties, zoals natuurrampen en conflicten;
- zorg, preventie en stigmareductie;
- epidemiecontrole, zoals op het gebied van HIV/AIDS, malaria, tuberculose;
- gemeenschapsversterking.

Onze benadering is zo veel mogelijk die van geïntegreerde basisgezondheidszorg, namelijk voorlichting en preventie en zorg, waarbij de specifieke gezondheidsproblemen in de gemeenschap als uitgangspunt worden genomen voor de interventiedoelen en activiteiten in die gemeenschap. Die problemen zijn immers verschillend per gemeenschap.

Water en sanitaire voorzieningen

Veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne (WASH) zijn essentieel in het voorkomen van epidemieën en het waarborgen van gezondheid. Ook vermindert dit direct schoolverzuim en werkverzuim, waardoor het inkomen van de meest kwetsbaren verbetert. Toch hebben nog steeds 1,1 miljard mensen geen toegang tot veilig drinkwater en zijn er zelfs 2,4 miljard mensen zonder toegang tot sanitaire voorzieningen. Hierdoor stierven ook in 2009 elke dag meer dan 6.000 kinderen. Ons doel is hier verandering in te brengen door ook in 2009 verschillende projecten te ondersteunen.

Michel Becks, Adviseur Water en Sanitatie:

"Naast het leveren van veilig water en sanitatie is het belangrijk dat we bijdragen aan het verbeteren van hygiëne. Alleen al door het wassen van handen, liefst met zeep, kunnen we ziektes als diarree vaak terugdringen met een derde. Hierdoor kunnen we vooral een wezenlijke bijdrage leveren aan het terugdringen van kindersterfte."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Internationale Rode Kruis wil tussen 2006 en 2015 met het 'Global Water and Sanitation Initiative' vijf miljoen kwetsbare mensen te bereiken door grootschalige lange termijn projecten uit te voeren. In 2009 droeg het Nederlandse Rode Kruis, met steun van de Europese Unie, hier actief aan bij met projecten in onder anderen Eritrea, Laos, Noord-Korea en Vietnam. Naast dit initiatief waren we in 2009 ook actief in water- en sanitatieprojecten in landen als Indonesië, Mongolië en Nicaragua. Naast de Europese Unie ontvingen we hiervoor onder andere steun van het Internationale Rode Kruis en Akzo-Nobel.

Ook hebben we in 2009 een fulltime Water en Sanitatie Adviseur aangetrokken om onze projecten technisch inhoudelijk te verbeteren. Er is een aanzet gegeven tot het verbeteren van de kwaliteit van onze programmering en het uitstippelen van ons beleid op het gebied van veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne.

AMBITIES VOOR 2010:

Ons beleid en onze strategie met betrekking tot WASH zal verder ontwikkeld worden en gebruikt worden als leidraad in het verbeteren van de kwaliteit en onze programmering.

We zullen WASH steviger verankeren binnen het thema 'Basisgezondheidszorg en Eerste Hulp in Gemeenschappen'. Deze integrale benadering zal ertoe leiden dat WASH meer effectief zal worden uitgevoerd binnen het thema basisgezondheidszorg.

GOED VOORBEREID:

We streven naar verdere integratie van WASH op het gebied van rampenvoorbereiding en risicovermindering. We zullen hierdoor beter in staat zijn om te reageren op een ramp en het risico verminderen dat de water- en sanitatie-infrastructuur wordt aangetast door rampen.

3.5. STEUN LANGE TERMIJN PROJECTVOORBEEDEN

3.5.1. Eritrea

Geïntegreerde voorlichting op maat. Daar draait het allemaal om in ons HIV/AIDS programma in Eritrea.

Financiering

€ 98.632

Door: Ministerie van Buitenlandse Zaken

Highlights

MEDEWERKERS

- 1 hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis (gedelegeerde in Nairobi)
- 1 hulpverlener van het Rode Kruis van Eritrea (assistent gedelegeerde)
- 4.000 vrijwilligers

HET PROGRAMMA IN VOGELVLUCHT

Geïntegreerde voorlichting op maat. Daar draait het allemaal om in ons HIV/AIDS programma in Eritrea.

Op maat, want elke doelgroep die we willen bereiken vraagt om een specifieke aanpak. Jonge moeders, scholieren of gedemobiliseerde soldaten bijvoorbeeld hebben allemaal op hun situatie toegespitste informatie nodig, wil de aanpak effectief zijn.

Geïntegreerd, omdat aanpak van de problematiek van HIV/AIDS breder is dan voorlichting over het virus zelf. HIV/AIDS ontwricht hele gemeenschappen. Het virus maakt vooral slachtoffers onder jong volwassenen, vaak de kostwinnaars van een gezin. Voorlichting over voeding, hygiëne, gezondheid, 'safe sex' en eenvoudige beroepsopleidingen maakt gemeenschappen sterker om de effecten van HIV/AIDS het hoofd te bieden. En om verdere verspreiding van het virus te voorkomen.

In onze programma's werken we met '[peer education](#)', waarbij getrainde mensen hun kennis onder mensen met dezelfde achtergrond verspreiden. We proberen vooral die groepen te bereiken die zich in de kern van de epidemie bevinden. De [Federatie](#) heeft voor "peer education" standaarden ontwikkeld. Volgens die standaarden werken we in Eritrea.

"Ik ben blij met de aanpak waarbij het Rode Kruis in overleg met de overheid het peer-education programma vorm geeft, binnen de kaders zoals door de overheid voor scholen vastgesteld."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Het Nederlandse Rode Kruis geeft organisatorische ondersteuning aan het HIV/ AIDS programma in Eritrea. Zo wordt er geleerd hoe je moet omgaan met projectmanagement, fondsenwerving, financiële administratie, rapporteren, netwerken en kwaliteitsborging. We ondersteunen ook met een jaarlijkse bijdrage van ongeveer € 100.000 en door middelen toegankelijk te maken, bijvoorbeeld met hulp bij de subsidieaanvraag bij de Nederlandse ambassade in Eritrea. Dit alles doen we samen met het Eritrese Rode Kruis, zodat ze het programma uiteindelijk zelfstandig kunnen doorzetten. Het Eritrese Rode Kruis pakte dit in 2009 voortvarend op.

De opstartfase begin 2009 verliep moeizaam. Door dichterbij de lokale verantwoordelijken te gaan staan en te werken aan [capaciteitsopbouw](#), heeft het Eritrese Rode Kruis we een inhaalslag kunnen maken en de jaardoelen gehaald.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Gedurende het jaar werden 140 vrijwilligers getraind die wederom 4.344 met name leerlingen op scholen trainden. Vanwege deze training lieten 74 jongeren zich testen. 68 families werden getraind in speciale zog voor mensen die bedlegerig zijn door de ziekte. Het totale aantal hulpvragers dat is bereikt ligt rond de 10.000, het gehele project bereikte 19.000 mensen.

AMBITIES VOOR 2010:

- verder uitbouwen van capaciteit;
- extra kwaliteitsslag in peer-education.

GOED VOORBEREID:

Door jongeren op scholen elkaar te laten vertellen over de risico's van HIV/AIDS gaan ze met betere bagage de toekomst in.

3.5.2. Ethiopië/Indonesië

Gemeenschappen zo goed mogelijk voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dat is de doelstelling van het driejarig project dat het Nederlandse Rode Kruis en het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Financiering

€ 432.000

Door: Ministerie van Buitenlandse zaken, Nederlandse Rode Kruis

HET PROJECT IN VOGELVLUCHT

Steeds vaker hebben grote delen van de wereld te maken met natuurgeweld. Klimaatverandering speelt hierbij een belangrijke rol. Toch is het aantal dodelijke slachtoffers de afgelopen vier decennia significant gedaald. Voor een groot deel is dit te danken aan projecten op het vlak van rampenvoorbereiding. Het Nederlandse Rode Kruis heeft uitgebreide ervaring op dit gebied.

In november 2007 tijdens de Internationale Conferentie besloten het Nederlandse Rode Kruis en het ministerie van Buitenlandse Zaken een stap verder te gaan. In een innovatieve pilot zal klimaatadaptatie worden geïntegreerd in concrete gemeenschapsprojecten gericht op rampenpreventie. Het ministerie en het Rode Kruis stelden hiervoor gezamenlijk een budget van 2,2 miljoen euro beschikbaar voor een periode van drie jaar. De doelstelling is gemeenschappen zo goed mogelijk voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Tegelijkertijd is het ook de bedoeling voor het Rode Kruis, het ministerie en de zusterverenigingen ter plaatse om via dit initiatief te leren en te begrijpen hoe deze integratie in de praktijk werkt.

In 2008 selecteerden we gemeenschappen in drie landen voor de pilot: Indonesië, Colombia en Ethiopië. Hierbij zochten we specifiek naar gemeenschappen met een directe bedreiging van levensonderhoud als gevolg van klimaatverandering. Begin 2009 ging het project daadwerkelijk van start.

TE VEEL EN TE WEINIG WATER

Ethiopië

Boerengemeenschappen in de bergen van Ethiopië kampen met veel mislukte oogsten als gevolg van minder neerslag. Bovendien raakt de landbouwgrond als gevolg van ontbossing en erosie steeds verder uitgeput. Dat maakt dat deze toch al kwetsbare groep afhankelijk van voedselhulp blijft. Het project richt zich daarom op het herstel van de natuurlijke omgeving met terrasvorming en bomenaanplant. Zo wordt erosie tegengegaan. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de lokale overheid, die de technische kennis levert.

Verder zoeken we naar waterbouwkundige activiteiten die passen binnen de gemeenschap. Bijvoorbeeld het opvangen en opslaan van regenwater voor droge tijden. Bij al deze activiteiten wordt de bevolking nauw betrokken. Ook worden opleidingen gegeven aan de bevolking op het vlak van hygiëne, gebruik van veilig drinkwater en gezonde voeding.

Colombia en Indonesië

Door de stijging van het zeeniveau zien kustgemeenschappen in Colombia en Indonesië hun woongebied overgenomen worden door de zee. Het project bereidt de gemeenschappen op drie manieren voor:

- directe hulp bij overstromingen. Bijvoorbeeld door het bieden van tijdelijk onderdak;
- voorbereiding op overstromingen. Bijvoorbeeld door een waarschuwingssysteem en middelen en mensen en middelen gereed hebben voor evacuatie en tijdelijk onderdak;
- aanpak van de oorzaken. Bijvoorbeeld door het planten van mangrove bossen, die de kracht van overstromingen doen afnemen en kusterosie tegengaan.

Van bewustwording naar concrete projecten

Om onze projecten goed uit te voeren, kunnen we putten uit verschillende waardevolle bronnen. In de eerste plaats onze vrijwilligers ter plaatse. Zij kennen als geen ander de lokale context. Dankzij een nauwe samenwerking met het Rode Kruis Klimaatcentrum [<http://www.climatecentre.org/>] hebben we veel kennis en informatie beschikbaar over klimaat en de gevolgen van klimaatverandering. Tot slot speelt onze jarenlange kennis in projecten voor rampenvoorbereiding een belangrijke rol.

Grootste uitdaging is het toepasbaar maken van al die kennis op lokaal niveau. Bewustwording blijkt hierin van groot belang. Klimaatverandering en de risico's op lange termijn leven nog niet sterk bij veel gemeenschappen. Of zoals een Ethiopische boer het zei: "We geloven in God, niet in radiob berichten." Na bewustwording is de overstap naar concrete kleinschalige projecten, zoals het aanleggen van dammen en waterbassins of het planten van bomen, een belangrijke stap die de hele Rode Kruis beweging op steeds grotere schaal zal moeten gaan toepassen. Dit pilotproject vormt hier een belangrijke kennisbron voor.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Ethiopië:

- aanleg 62 km terrassen en 14.198 "micro-bekkens";
- 82.000 boompjes werden geplant;
- 4680 greppels;
- 1554 mensen kregen een opleiding over gezondheid, hygiëne en voeding;
- 535 geiten werden verdeeld onder 107 gezinnen;
- 46 vrouwen kregen een opleiding in het maken van houtbesparende ovens.

Colombia:

- in Magdalena kregen 526 volwassenen, 277 leerlingen en 193 Rode Kruis-vrijwilligers een opleiding over klimaatverandering;
- 71 personen namen deel aan een opleiding over de impact van klimaatverandering op gezondheid;
- in Guajira namen 525 personen deel aan rampenoefeningen, 560 kregen een opleiding in risicomanagement, 451 personen waren betrokken in een sanitatie campagne, 68 mensen ontwierpen kleinschalige rampenpreventieprojecten.

Indonesië:

- selectie van zes maal dertig leden van Community Based Action Teams (CBAT) in drie dorpen in Alor en Sikka;
- opleiding van deze CBAT leden in geïntegreerd risicovermindering op gemeenschapsvlak (ICBRR);
- 60 Rode Kruis-vrijwilligers in Sikka en Alor worden opgeleid in ICBRR en participatief werken met gemeenschappen.

EVALUATIE

Leerpunten:

- klimaatactiviteiten moeten geïntegreerd worden in bestaande programma's;
- er is een geïntegreerde aanpak nodig waarbij zowel bewustwording, pleitbezorging en concrete preventieve activiteiten aan bod komen;
- eerdere ervaringen in pro-actief risicomanagement zijn belangrijk;
- mobilisatie van gemeenschappen werkt het best als deze klimaatverandering als een rechtstreekse bedreiging zien voor hun levensonderhoud;
- kwalitatieve weersinformatie en klimaatmodellen vertaald op lokale schaal ontbreken vaak.

SAMENWERKING

- Ministerie van Buitenlandse Zaken
- Klimaatcentrum
- Universiteit van Bahir Dar (Ethiopië)
- Universiteit van Guajira en Magdalena, IDEAM (Instituut voor Hydrologisch, Meteorologisch en Milieuonderzoek) (Colombia)

GOED VOORBEREID:

Onze kennis over rampenvoorbereiding gecombineerd met klimaatactiviteiten helpt ons voorbereiden op de humanitaire gevolgen van klimaatverandering.

3.5.3. Centraal Azië

Capaciteitsversterking en ontwikkeling van de zusterverenigingen. Deze thema's zijn de kern van onze driejarige programma's in Kirgizië, Turkmenistan en Tadjikistan. Hiermee bereiden we onze Centraal-Aziatische zusterverenigingen beter voor op mogelijke rampen. Daarnaast promoten we zelfredzaamheid in lokale gemeenschappen door aandacht te besteden aan Eerste Hulp en preventieve gezondheidszorg.

CAPACITEITSVERSTERKING IN VOGELVLUCHT

We zetten in op duurzaamheid van de programma's. Dit doen we door de zusterverenigingen de juiste steun in de rug te geven. Door zich organisatorisch te versterken, kunnen ze betere en meer effectieve services verlenen daar waar nodig. Zo bouwen ze hun kennis van projectmanagement, fondsenwerving, financiële administratie, rapporteren, netwerken en kwaliteitsborging op. Dit alles doen we samen, zodat ze na drie jaar uiteindelijk zelfstandig kunnen doorpakken. In 2009 ontwikkelden we een handleiding voor het opbouwen en versterken van de verenigingen in Kirgizië, Turkmenistan en Tadjikistan. Ook is er een psychosociale handleiding uitgereikt met praktische tips voor vrijwilligers. Hiermee zijn ze beter voorbereid op verschillende noodsituaties. Van ongelukken in de huiselijke sfeer tot natuurrampen. De programma's in de drie landen hebben allen capaciteitsversterking tot doel, maar ze staan los van elkaar. Wel proberen we zoveel mogelijk kennis en ervaring met elkaar te delen.

Voorbereiding

De programma's in de drie landen worden gefinancierd met steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en zijn allemaal gestart op 1 januari 2009. Voordat we met de inhoudelijke projecten konden beginnen, moesten er intern veel organisatorische zaken geregeld worden, zoals het aannemen van lokale projectmedewerkers en het ondertekenen van de afspraken tussen het Nederlandse Rode Kruis en de zusterverenigingen. Ook vonden er veel onderhandelingen met de plaatselijke overheden plaats. Het is in sommige landen namelijk niet vanzelfsprekend om met een Non-Governmental Organisation (NGO) samen te werken op het gebied van rampenmanagement en gezondheidsvoorlichting. In Tadjikistan is een vergunning aangevraagd voor het geven van Eerste Hulp trainingen. In Kirgizië gaf het ministerie voor Volksgezondheid al een vergunning af. In Turkmenistan vinden nog overleggen met de overheden plaats. Het afstemmen met deze overheden en het wachten op vergunningen zorgt voor vertragingen in de programmaplaning.

Jongere uit Turkmenistan:

"Toen mijn zus flauwviel, wist ik wat ik moest doen dankzij de Eerste Hulp training op school. Toen mijn familie dit zag waren ze onder de indruk en wilden ook meer van Eerste Hulp weten. Ik heb besloten dat ik later dokter wil worden."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Onze voorlichtingprojecten voor zelfredzaamheid van lokale gemeenschappen in kwetsbare, landelijke gebieden hebben een brede aanpak. Aan bod komen voeding, hygiëne, gezondheid, Eerste Hulp en rampenvoorbereiding, denk aan het reduceren van ziektes en voorbereid zijn op natuurrampen en andere noodsituaties. De projecten zijn afgestemd op wat voor de plaatselijke gemeenschap belangrijk is. De geïntegreerde aanpak - Community Based Health and First Aid (CBHFA) is ontwikkeld door de Federatie en is al vaak succesvol gebleken.

Zo hebben twaalf trainers in Tadjikistan in 2009 Eerste Hulp-trainingen aan vrijwilligers gegeven. Die hebben op hun beurt weer mensen uit de gemeenschappen voorgelicht. In totaal hebben we via deze 'peer educatie' ruim 3328 mensen in twee regio's van Tadjikistan bereikt. Ook hebben ruim 1.400 meisjes geprofiteerd van trainingen in Eerste Hulp en rampenvoorbereiding in sociale centra in heel afgelegen gebieden. Daarbij werd extra aandacht besteed aan reproductieve gezondheid.

In Tadjikistan komen heel veel natuurrampen voor, zoals aardbevingen en overstromingen. Er worden lokaal rampencomités opgezet, waarmee wordt afgestemd welke voorlichting voor hun gemeenschap belangrijk is en hoe zij zich kunnen organiseren om op mogelijke rampen in hun regio voorbereid te zijn. Dat de lokale rampencomités erg nuttig werk doen en nodig zijn bleek onder andere toen er in mei 2009 een modderstroom was. De rampencomités van de Tajikse Rode Halve Maan waren meteen ter plaatse en konden als eerste een situatieschets maken en ingrijpen waar nodig.

AMBITIES VOOR 2010

- bouwen van een trainingscentrum voor Eerste Hulp en een opslaghuis met goederen die ingezet kunnen worden in het geval van een ramp in Kirgizië;
- opzetten van Eerste Hulp Centra in de regio;
- verzorgen van voorlichtingssessies in alle drie de landen in Eerste Hulp & rampenvoorbereiding;
- verder ondersteunen rampencomités;
- verzorgen van honderd voorlichtingssessies over verkeersveiligheid voor kinderen;
- trainen van medewerkers op het gebied van logistiek, financiën, Human Resources/recruitment.

AMBITIES VOOR 2010

- bouwen van een trainingscentrum voor Eerste Hulp en een opslaghuis met goederen die ingezet kunnen worden in het geval van een ramp in Kirgizië;
- opzetten van Eerste Hulp Centra in de regio;
- verzorgen van voorlichtingssessies in alle drie de landen in Eerste Hulp & rampenvoorbereiding;
- verder ondersteunen rampencomités;
- verzorgen van honderd voorlichtingssessies over verkeersveiligheid voor kinderen;
- trainen van medewerkers op het gebied van logistiek, financiën, Human Resources/recruitment.

GOED VOORBEREID:

Er worden lokaal rampencomités opgezet, waarmee wordt afgestemd welke voorlichting voor hun gemeenschap belangrijk is en hoe zij zich kunnen organiseren om op mogelijke rampen in hun regio voorbereid te zijn.

3.5.4. Colombia

In het Noordwesten van Colombia is gezondheidszorg voor rivierdorpen stil komen te vallen, omdat zorgverleners het gebied niet meer in durven. Het Rode Kruis springt in om deze gemeenschappen toch zorg te kunnen bieden.

Financiering

€ 380.000

Door: European Commission's Humanitarian Aid Department (ECHO)

Highlights

- Ondersteuning van Colombiaanse Rode Kruis
- Samenwerking met ICRC
- 1 hulpverlener van het Nederlandse Rode Kruis
- 20 hulpverleners van het Rode Kruis van Colombia
- 12.231 mannen, vrouwen en kinderen in 35 gemeenschappen ontvingen medische zorg

HET PROJECT IN VOGELVLUCHT

In het Noordwesten van Colombia ligt het waterrijke departement Chocó. Dorpen zijn daar alleen via de rivier per boot bereikbaar. In dit gebied vechten leger, guerrillagroepen en drugshandelaren onderling. Gezondheidszorg voor de mensen in de dorpen langs de rivier is stil komen te vallen, omdat de zorgverleners het gebied niet meer in durven. Zij worden door de gewapende groepen gezien als handlangers van de regering en worden zelfs het gebied niet toegelaten.

Het Rode Kruis springt in om deze gemeenschappen toch zorg te kunnen bieden. Sinds 2004 krijgen we jaarlijks financiering van het Bureau voor Humanitaire en Noodhulp (ECHO) van de Europese Unie om het gezondheidsprogramma in Chocó te kunnen uitvoeren, aangevuld met een eigen bijdrage. Voor het jaar 2008-2009 ging het om een totaal bedrag van € 380.000.

Het Rode Kruis biedt basis gezondheidszorg voor geïsoleerde gemeenschappen langs de rivieren, die door de gevechten geen toegang hebben tot die zorg. Regelmatig trekken twee boten met een medisch team, bestaande uit een dokter, verpleegster, tandarts, oogarts en een eigen apotheek, het gebied in onder de vlag van het Rode Kruis. Wij hebben een goed imago in Colombia en worden door alle strijdende groeperingen gezien als een neutrale partij, die gerespecteerd wordt om haar humanitaire werk. Beschermd door ons embleem bereiken wij ook de hulpvragers in risicogebieden.

Het is niet de bedoeling dat de gezondheidszorg structureel door het Rode Kruis verzorgd wordt. Na ongeveer twaalf maanden gaat het programma verder in een andere regio in Chocó. Tegelijkertijd zoeken we gedurende de twaalf maanden dat het project loopt, naar een gespreksopening bij de strijdende partijen en bij de overheid om ervoor te zorgen dat de lokale gezondheidsdiensten ook toegang krijgen tot deze dorpen langs de rivier. Het Rode Kruis laat namelijk zien dat het wel mogelijk is om in deze gebieden basis gezondheidszorg te verlenen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat tegen de tijd dat het Rode Kruis het projectgebied verlaat, de lokale hulpverleners het werk van ons overnemen.

De Europese Commissie ziet het belang van dit duurzame werk en draagt daarom jaarlijks 90% van de kosten bij. Ze hebben vertrouwen in onze hulpverlening in zo'n gevoelig gebied, waarbij de unieke positie van het Rode Kruis cruciaal is. Ook in 2010 verwachten we verdere ondersteuning van de Europese Commissie via hun 'Plan Colombia' voor dit programma.

Peter Zangl, Secretaris Generaal van het Bureau voor Humanitaire Nood hulp van de Europese Commissie:

"De humanitaire crisis veroorzaakt door het conflict in Colombia kan niet onzichtbaar zijn in de ogen van de internationale gemeenschap en nog minder in de ogen van de Colombianen. Het Bureau voor Humanitaire en Noodhulp van de Europese Commissie werkt in coördinatie met diens partners om noodhulp en structurele hulp te verlenen aan de getroffen van dit conflict".

DIT HEBBEN WE BEREIKT

In het departement Chocó heeft het project in de periode van augustus 2008 tot en met juni 2009 medische zorg verleend aan 12.231 mannen, vrouwen en kinderen in 35 gemeenschappen in de gemeenten Novita en Litoral de San Juan.

In 2009 is er nog een ander project succesvol afgerond in Chocó met financiering van de Europese Commissie. Rio Sucio is een dorp dat vaak door overstromingen wordt getroffen. Alle huizen zijn daar gebouwd op palen en met elkaar verbonden door wankelende planken. Het Rode Kruis bouwde een 1500 meter lange steiger door het dorp om school, gezondheidsposten en huizen op een veilige manier met elkaar te verbinden. Er is nu een stevige, betrouwbare weg door het dorp.

AMBITIES VOOR 2010:

- het voortzetten van ons gezondheidsprogramma in Chocó;
- doorgaan met de hulpverlening aan ontheemden in de steden Cucuta en Sincelejo en in het dorp Riosucio;
- goed afronden van het laatste jaar van ons succesvolle project voor rampenvoorbereiding en klimaatverandering in de departementen Magdalena en Guajira aan de Caribische kust.

GOED VOORBEREID:

In dit gevoelige en vijandige gebied speelt de neutrale positie van het Rode Kruis een cruciale rol. Door het respect van alle partijen voor onze organisatie creëren we de mogelijkheid om de zelfredzaamheid van de bevolking te vergroten.

3.6. RESULTAAT/IMPACTMETING

Het Nederlandse Rode Kruis wil zo veel mogelijk kwetsbare mensen zo goed mogelijk helpen en ondersteunen. Om onze hulpverlening steeds te verbeteren, moeten we weten hoe goed we het doen. Welke resultaten hebben we bereikt? Wat betekenen onze projecten voor de hulpvragers en wat vinden zij er zelf eigenlijk van? Om dat te controleren, meten we de kwaliteit van de projecten.

PROJECTCYCLUS

Om kwaliteit te waarborgen werken we volgens vaststaande principes. Eén daarvan is de projectcyclus. Dit houdt in dat we eerst de situatie analyseren, daarna een plan maken en dat plan vervolgens uitvoeren en evalueren. De belangrijkste vragen die we ons bij deze cyclus stellen zijn:

- Wat moeten we doen: wat hebben de kwetsbare mensen precies nodig?
- Hoe gaan we dat doen: welke middelen moeten we inzetten, binnen welke periode?
- Doen we het goed: verloopt de uitvoering volgens planning, halen we de gestelde doelen?
- Hebben we de goede dingen gedaan – aan het eind van het project of halverwege: wat heeft het project (tot nog toe) betekend voor kwetsbare mensen, wat moeten we volgende keer beter doen?

Omdat we in veel landen werken en iedere context anders is, is het moeilijk hier standaard indicatoren aan te verbinden (ieder project heeft een eigen set aan indicatoren). Daarnaast proberen we kwetsbare mensen zelf bij de waardering van projecten te betrekken: wat vonden zij er van? Deze 'klanttevredenheid' is een bruikbare indicator voor het welslagen van een project. Door middel van evaluaties proberen we hier meer zicht op te krijgen.

2009: focus op analyse en planning

In 2009 besteedden we binnen onze internationale projecten meer aandacht aan analyse en planning. Immers, we kunnen pas meten hoe goed onze hulpverlening is, als we eerst hebben vastgesteld wat we willen bereiken. Bovendien kunnen we onze doelen pas vaststellen als we een goed beeld hebben van wat er nodig is en begrijpen hoe we dat het beste kunnen realiseren.

'Tijdens het project wordt er voortdurend bijgesteld op basis van geïnventariseerde nieuwe behoeften of nieuwe opkomende problemen. Deze reactieve houding is zeer aan te bevelen.'

ALTIJD DICHTBIJ

Een goede situatieanalyse komt niet zomaar tot stand. Daar dragen verschillende mensen aan bij. We werken in Nederland met onze regiospecialisten die per gebied adviseren en we werken met inhoudelijke experts. Maar vanuit Nederland is niet alles te volgen. Daarom kunnen ze rekenen op de hulp van de beste regiospecialisten ter plekke: dat zijn onze vrijwilligers. Zij wonen overal ter wereld, vaak zelf in de kwetsbare gemeenschappen waar onze hulp nodig is. Onze zusterverenigingen hebben in de meeste gevallen dus een goed beeld van wat er speelt in de landen waar wij werken. Bovendien hebben ze snel mensen ter plaatse om dat beeld bij te stellen als de situatie verandert, bijvoorbeeld door een ramp.

In veel landen waar het Nederlandse Rode Kruis actief is, hebben we gedelegeerden werken die de voortgang van projecten monitoren. Daarnaast ondersteunen zij onze zusterverenigingen bij het analyseren, plannen, uitvoeren en evalueren van deze projecten. Dankzij deze opzet kan het Rode Kruis dus een goed beeld krijgen van wat nodig is, hoe succesvol onze projecten zijn en wat we moeten doen om een nog groter verschil te maken in het leven van kwetsbare mensen.

FLEXIBILITEIT

Werken volgens vaststaande principes en methoden kan de kwaliteit van de hulpverlening vergroten. Het is daarnaast wel belangrijk om ook flexibel te blijven. Wie te strikt aan de oorspronkelijke planning vasthoudt, vergeet in te spelen op veranderde omstandigheden. Internationale projecten van het Nederlandse Rode Kruis kunnen in lengte variëren van enkele maanden tot wel vijf jaar. Zeker voor de langlopende projecten geldt dat de situatie waarin we werken soms drastisch kan veranderen. Dit kan betekenen dat activiteiten moeten worden aangepast, om toch de gestelde doelen te kunnen halen. Uit een evaluatie van ons HIV -programma (2005-2008)* door het Koninklijk Instituut voor de Tropen en Management for Development Foundation bleek dat flexibiliteit een van onze sterke punten is: 'Tijdens het project wordt er voortdurend bijgesteld op basis van geïnventariseerde nieuwe behoeften of nieuwe opkomende problemen. Deze reactieve houding is zeer aan te bevelen.' Bij het meten van resultaten en impact stellen wij onszelf en onze zusterverenigingen dus steeds de vraag of we nog op de goede weg zitten en of we aanpassingen moeten doorvoeren.

NOODHULP

Flexibiliteit is een vereiste wanneer wij noodhulp verlenen. Juist in situaties waarbij de infrastructuur ingestort is en mensen zijn losgerukt uit hun dagelijks bestaan, is het belangrijk om snel in te kunnen spelen op de situatie. Ook wanneer die van uur tot uur verandert. Toch werken wij ook hier volgens de principes van de projectcyclus – alleen veel sneller. Onderzoeksteams (FACT – Field Assessment and Coordination Team) worden ingezet om heel snel een goed beeld te krijgen van wat er moet gebeuren en waar de getroffen mensen behoefte aan hebben. Vervolgens kunnen noodhulp teams ([Emergency Response Units](#)) worden ingezet om directe hulp te organiseren en te leveren. In de eerste fase van de noodhulp gaat het om het redden van mensenlevens. Er is dan natuurlijk weinig tijd voor rapportage van resultaten. Dit gebeurt later, wanneer de meest acute nood voorbij is. Evaluaties worden meestal uitgevoerd door de Federatie die ook de hulpverlening coördineert.

VERBETERINGEN

In 2009 hebben we gewerkt aan het oprispen van kennis door twee trainingssessies, een voor de Nederlandse staf en een voor onze landenvertegenwoordigers, rond planning, monitoring en evaluatie volgens de projectcyclus. In 2010 gaan we op dit gebied ook nauwer samenwerken met onze zusterverenigingen door bijdragen te leveren aan trainingen door de Federatie en het ontwikkelen tools voor monitoring en evaluatie. We hopen zo nog beter in staat te zijn de juiste doelstellingen te formuleren, te behalen en te meten en daarmee onze hulpverlening te blijven verbeteren.

Uit de jaarlijkse ISO 9001:2008 audit kwam naar voren dat onze evaluatieprocessen nog verder aangescherpt kunnen worden. Voor 2010 hebben we de planning verbeterd. Ook zal in 2010 de gestructureerde opvolging van evaluaties nog verder uitgewerkt worden.

GOED VOORBEREID:

Door je af te blijven vragen of je de juiste dingen doet, blijf je scherp en waarborg je de kwaliteit. Toekomstige projecten profiteren hiervan.

3.7. BETROKKENHEID VANUIT DE VERENIGING

Wat kunnen Indonesische jongeren leren van Nederlandse en Nederlandse jongeren van Indonesische? Dat was de hamvraag tijdens de uitwisseling tussen jonge Rode Kruis-vrijwilligers in de zomer van 2009. De doelstellingen voor dit soort uitwisselingen reiken verder dan op het eerste gezicht blijkt.

STEUN VANUIT DE VERENIGING

Afdelingen tonen hun betrokkenheid bij het internationale werk van het Rode Kruis door het geven van voorlichtingen, door projectparticipatie en met eenmalige donaties voor bijvoorbeeld noodhulpacties.

Voorlichting

Door middel van voorlichting over internationale projecten, met name op het gebied van klimaatadaptatie wordt het publiek betrokken bij internationale hulpverlening en wordt het draagvlak voor ons werk vergroot.

Projectparticipatie en uitwisseling

Bij projectparticipatie geeft een afdeling of district voor langere tijd een project van een zustervereniging financiële ondersteuning. De betrokkenheid met het project wordt versterkt door rapportages, human interest verhalen en foto's met betrekking tot het project. Ook een uitwisselingsbezoek versterkt de band. In 2009 participeerden 45 districten in een internationaal project. Dit gaf een totaalopbrengst van € 825.000 voor projecten in Bulgarije, Kirgizië, Colombia, Namibië, Malawi, Soedan, Indonesië, Gazastrook, Laos en Vietnam.

LEREN VAN ELKAAR

Het Rode Kruis streeft altijd naar het verbeteren van de hulpverlening en het vergroten van de betrokkenheid van vrijwilligers. Een manier om dit te bereiken is de internationale uitwisseling van vrijwilligers. Over en weer worden vrijwilligers uitgezonden die leren van elkaars lokale situatie en oplossingen. Thema's die ter sprake komen zijn fondsenwerving, pr-activiteiten en vrijwilligersmanagement.

Vrijwilligers uit tien districten hebben in 2009 deelgenomen aan uitwisselingsbezoeken met zusterverenigingen in Indonesië en Kirgizië. Deze uitwisselingen zijn gefinancierd door PSO.

INDONESIË

Vijf Indonesische jongeren bezochten diverse afdelingen in Nederland. Hun grote vraag: hoe pakken jullie in Nederland de fondsenwerving aan? De vrijwilligers en medewerkers van Gooi- en Vechtstreek, Maas en Waal, Lekstroom en Vliethorst deelden al hun kennis. Ze lieten zien dat fondsenwerving helemaal niet moeilijk hoeft te zijn, dat het ook simpel kan, bijvoorbeeld door het verkopen van ijsjes op scholen, waarvan een deel van de opbrengst naar het Rode Kruis gaat.

Tijdens het wederbezoek in Indonesië wilde de Nederlandse bezoekers graag meer leren over vrijwilligerswerving. De Indonesische collega's zijn namelijk heel goed in het werven van jongeren. Daarnaast wilde de Nederlandse vrijwilligers veel weten over de nieuwe water- en sanitatieprojecten, waaraan wij steun geven, zodat ze collega's en andere geïnteresseerden bij terugkomst daar goed over zouden kunnen voorlichten.

KIRGIZIË

Dit jaar ontvingen de districten Breda, Achterhoek, Drenthe, Voorne-Putten-Rozenburg en Alblasserwaard en de afdeling Laren-Blaricum-Eemnes en de afdeling Renkum Wageningen zes stafleden en vrijwilligers uit Kirgizië. Het ging om kennismakingsbezoeken. Door persoonlijke kennismaking en uitwisseling van ervaringen krijgt de relatie tussen beide verenigingen meer inhoud. In 2008 hadden de Nederlandse vrijwilligers al een bezoek gebracht aan Kirgizië. Na afloop van de wederzijdse bezoeken werden de vrijwilligers ingezet als 'ambassadeur' van het Rode Kruis binnen hun district. Het is een goede manier om jongeren te interesseren voor het werk van het Rode Kruis.

BIJDRAGEN AAN NOODHULP 2009

Ruim 50 afdelingen droegen bij aan de noodhulpacties naar aanleiding van de vluchtelingenstroom in Pakistan (€75.000), de aardbeving op Sumatra (€13.000) en aan het Stille rampenfonds (€57.000).

4. HUMANITAIR OORLOGSRECHT

Humanitair oorlogsrecht is het recht dat geldt tijdens een gewapend conflict. Hierdoor zijn ook strijdende partijen aan regels gebonden. Het humanitair oorlogsrecht beschermt personen die niet of niet meer deelnemen aan een gewapend conflict. Dit recht probeert de humanitaire gevolgen van zo'n conflict te beperken. Het Rode Kruis is een drijvende kracht achter de ontwikkeling van het humanitair oorlogsrecht. Wereldwijd dringen we aan op de naleving ervan en maken we de regels bij zoveel mogelijk mensen bekend. Ook in Nederland.

Financiering

€ 310.989

Door: Leden en donateurs, sponsors

Highlights

- FTEs: 4,1
- Vrijwilligers: 120
- Frits Kalshoven International Humanitarian Law Competitie
- 1.885 mensen bereikt via voorlichting
- 2.762 bezoekers tentoonstelling 'Kind onder vuur!'
- 60 jaar Verdragen van Genève

HUMANITAIR OORLOGSRECHT IN VOGELVLUCHT

Zelfs in oorlog zijn er grenzen. Het humanitair oorlogsrecht zorgt daarvoor. Zo mogen burgers niet worden aangevallen, moeten krijgsgevangenen goed behandeld worden en is het gebruik van bijvoorbeeld anti-personeelslandmijnen en clustermunities in Nederland verboden. Ook beschermt het humanitair oorlogsrecht de leefomgeving van burgers, zoals infrastructuur, milieu en cultureel erfgoed. De beschermende werking van het humanitair oorlogsrecht redde ook in 2009 duizenden levens van burgers en soldaten, van Afghanistan tot Sri Lanka, van Gaza tot Colombia.

Ministerie van Binnenlandse Zaken:

"De opgeleverde analyse door het Rode Kruis levert een compleet overzicht en geeft goed inzicht in de juridische componenten van de Nederlandse Crisisbeheersing en rampenbestrijding op de onderscheiden thema's van de IDRL-guidelines. Hierdoor kan de analyse (juridische) input leveren voor het (operationele) handboek bijstand."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

Voorlichting over humanitair oorlogsrecht

Omdat naleving van het oorlogsrecht begint bij kennis ervan, geven we voorlichting over de regels. In Nederland heeft in vredetijd het Nederlandse Rode Kruis bij Koninklijk Besluit als taak deze voorlichting te verzorgen. De belangrijkste doelgroepen hierbij zijn:

- Krijgsmacht
- Studenten en scholieren
- Journalisten
- Parlement
- Algemeen publiek
- Collega-organisaties

Ook binnen de eigen organisatie zorgen we dat de kennis over humanitair oorlogsrecht op peil is, door bijvoorbeeld alle gedelegeerden die naar een conflictgebied gaan te instrueren over het oorlogsrecht en het correcte embleemgebruik. We zorgen ook dat in al onze uitingen het oorlogsrecht en ons embleem op de juiste manier worden toegepast.

De 'Frits Kalshoven International Humanitarian Law Competitie' is in 2009 voor de tweede keer een groot succes geworden. Negen teams, bestaande uit studenten van negen verschillende universiteiten, streden om de hoofdprijs in een vijfdaagse pleitcompetitie over humanitair oorlogsrecht. Tijdens de competitie verdiepten de teams hun kennis van het oorlogsrecht door middel van lezingen, rollenspelen, workshops en een pleitcompetitie op de laatste dag. Beoordeling vond plaats door een jury samengesteld uit bekende praktijkjuristen, hoogleraren en senior militairen.

Voorlichten	Aantal	Aantal bereikte personen
Militairen	12	471
Studenten	19	430
Juristen	3	250
Algemeen publiek	70	1.885
Rode Kruis (vrijwilligers & beroepskrachten)	12	145

Embleembescherming

Het Rode Kruis-embleem beschermt mensen in oorlogstijd. Het staat voor neutraliteit en wordt door bijna alle strijdende partijen wereldwijd gerespecteerd. De functie van ons embleem is dus van levensbelang. Misbruik is daarom strafbaar, ook in vredetijd. Wij wijzen individuen, bedrijven, instellingen en organisaties op oneigenlijk gebruik van het Rode Kruis-embleem. Meestal zijn ze niet op de hoogte van de regels omtrent het gebruik. Het gebruik wordt daarna meestal meteen stopgezet. Dit jaar wees het Nederlandse Rode Kruis in 65 gevallen op het oneigenlijke gebruik van ons embleem.

Netwerk Humanitair Oorlogsrecht

Vrijwilligers van het netwerk Humanitair Oorlogsrecht organiseerden in 2009 door heel Nederland voorlichtingsbijeenkomsten, lessen, debatten en maatschappelijke stages op basis- en middelbare scholen, universiteiten, bij Rode Kruis-afdelingen, studentenorganisaties, Rotary-verenigingen en op militaire kazernes.

In 2009 boekte het netwerk de volgende successen:

- 23 nieuwe voorlichters meldden zich aan. In totaal telt het netwerk nu ongeveer 120 vrijwilligers;
- 70 voorlichtingsbijeenkomsten, waarvan 51 aan jongeren;
- in totaal zijn er 1.885 mensen bereikt, waarvan het merendeel jongeren.

Tentoonstelling 'Kind onder Vuur!'

De tentoonstelling 'Kind onder Vuur!' geeft leerlingen in Nederland een kijkje in het leven van kinderen in oorlogsgebieden. Deze tentoonstelling heeft in 2009 op 4 verschillende plaatsen in Nederland gestaan: Groningen, Hillegom, Almere en Terneuzen. De tentoonstelling is overal zeer positief ontvangen en heeft in totaal in 2009 ongeveer 2.762 bezoekers getrokken, waarvan het merendeel jongeren.

Cees Breederveld, algemeen directeur Nederlandse Rode Kruis:

"Het humanitair oorlogsrecht heeft burgers beschermd, ervoor gezorgd dat krijgsgevangenen met respect behandeld worden en geholpen om families te herenigen. Kortom, het heeft de gruwelijkheden van conflicten beperkt."

DIT HEBBEN WE BEREIKT

Meer pleitbezorging op actuele humanitair oorlogsrechtthema's

Gaza

Naar aanleiding van het gewapende conflict in [Gaza](#) in januari 2009 heeft het Nederlandse Rode Kruis een persconferentie georganiseerd. Thema van de conferentie was de toegang van Rode Kruis en Rode Halve Maan hulpverleners tot de slachtoffers in het gebied en een oproep aan de strijdende partijen om het oorlogsrecht na te leven. De persconferentie resulteerde in verschillende artikelen op nieuwswebsites en kranten. Daarnaast hebben we Tweede Kamerleden aan de vooravond van het Gaza-debat per brief geïnformeerd over het belang van het humanitair oorlogsrecht bij de bescherming van de slachtoffers van het conflict en over de relevante regels van het oorlogsrecht, zoals het juiste gebruik van wapens.

Het Nederlandse Rode Kruis heeft in samenwerking met het Asser Instituut en de Universiteit van Amsterdam een seminar georganiseerd over de juridische kwalificering van het Gaza conflict. Tijdens het seminar spraken senior academici en een jurist van het [ICRC](#). Genodigden waren vakjuristen, rechters van de internationale tribunaal, diplomaten, academici en collega organisaties.

60 jaar Verdragen van Genève

De Verdragen van Genève belichamen de belangrijkste regels op basis waarvan mensen beschermd worden in conflictgebieden. Dit jaar bestonden de Verdragen 60 jaar. Dit moment hebben we aangegrepen om de Nederlandse overheid op te roepen tot betere naleving van deze verdragen wereldwijd.

Bij de gelegenheid van het jubileum is bovendien op 12 augustus 2009 een opiniestuk in de Volkskrant verschenen, [Verdragen van Genève beperken oorlogsgruwelen](#).

Direct Participation in Hostilities

Een van de belangrijkste beginselen van het humanitair oorlogsrecht is het onderscheid tussen burgers en strijders. Burgers mogen in beginsel niet aangevallen worden. Hierop is een uitzondering: als burgers direct deelnemen aan de vijandigheden, dan verliezen zij deze bescherming. In de praktijk van moderne gewapende conflicten bleek het voor strijders en hun leiders niet altijd duidelijk wat 'direct deelnemen aan vijandigheden' precies inhoudt. In 2009 publiceerde het [ICRC](#) de resultaten van een wereldwijd onderzoek naar dit onderwerp. In 2009 heeft het Nederlandse Rode Kruis dit rapport op verschillende wijzen onder de aandacht gebracht, zoals het geven van een college aan militairen. Hiermee poogt het Nederlandse Rode Kruis bij te dragen aan een nog betere bescherming van burgers in gewapende conflicten.

Betere afstemming rondom internationale rechtsgebieden, zoals: 'international disaster response law'

International Disaster Response Law (IDRL) is het recht dat zich bezig houdt met (grensoverschrijdende) rampenhulpverlening. In de praktijk blijkt dat internationale hulpverlening tijdens een ramp regelmatig openthoud ondervindt door te veel of juist te weinig regels. Het gevolg is bijvoorbeeld langdurig openthoud bij de grens van de hulpbehoevende staat. Ook in Nederland is IDRL van belang. In 2009 publiceerden we in nauwe samenwerking met alle ministeries en organisaties die betrokken zijn bij rampenhulpverlening, een rapport over de Nederlandse rampenwetgeving en het bijbehorende beleid.

In vijf andere Europese landen is eenzelfde onderzoek uitgevoerd (Bulgarije, Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk). De [Federatie](#) zal deze nationale rapportages bundelen en samenvoegen met hun eigen onderzoek naar Europese wet- en regelgeving over grensoverschrijdende rampenhulpverlening. De uitkomsten hiervan zullen in 2010 gepresenteerd worden aan de Europese Commissie en andere relevante EU organen en de Europese overheden.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Om de kennis over het humanitair oorlogsrecht goed te kunnen verspreiden, werken we samen met de overheid, de krijgsmacht, universiteiten, andere hulporganisaties en afdelingen binnen de eigen organisatie. We onderhouden nauwe banden met het Internationale Rode Kruis en andere nationale verenigingen, waarbij we elkaar regelmatig adviseren.

Platform Mensenrechteneducatie

We nemen deel aan het Platform Mensenrechteneducatie. Deelnemers hebben het doel hun activiteiten op het gebied van mensenrechten af te stemmen en om mensenrechten in algemene zin te stimuleren, bijvoorbeeld in het onderwijs.

Het Platform heeft in 2009 lesmateriaal voor 352 scholen verzorgd en bijgedragen aan verschillende bijeenkomsten om mensenrechteneducatie in het onderwijs te bevorderen. Verder heeft het platform samen met het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen bijgedragen aan het 'Stimuleringsplan mensenrechteneducatie 2009-2012'. Doel is mensenrechteneducatie een structurele en duurzame plaats in het onderwijs te geven.

AMBITIES VOOR 2010:

- publicatie Humanitair Oorlogsrecht handboek;
- uitbreiding disseminatie aan journalisten;
- pleitbezorging op specifieke onderwerpen.

GOED VOORBEREID:

Humanitair oorlogsrecht is de basis voor onze hulpverlening. Met deze bescherming zijn we voorbereid om mensen in conflictsituaties te helpen.

5. KLIMAATVERANDERING

De laatste vijftien jaar is het aantal rampen dat met het weer te maken heeft met vijftig procent toegenomen. Het Rode Kruis Klimaatcentrum helpt zusterverenigingen zich beter voor te bereiden op de humanitaire gevolgen van klimaatverandering.

Highlights

- VN-Klimaatconferentie in Kopenhagen
- programma 'Preparedness for Climate Change' door 39 landen zeer succesvol afgerond
- minder slachtoffers door betere rampenreductie en -voorbereiding

De gevolgen van klimaatverandering zijn ingrijpend. De effecten, zoals stijging van de zeespiegel en weersextremen, zijn bekend. Daarnaast heeft klimaatverandering wereldwijd negatieve invloed op de menselijke gezondheid door hittegolven, infectieziekten en allergieën. Met als gevolg wereldwijde ecologische, economische en sociale veranderingen. Het internationale Rode Kruis Klimaatcentrum helpt zusterverenigingen om zich beter voor te bereiden op de humanitaire gevolgen van klimaatverandering. Het Nederlandse Rode Kruis richtte al in 2002 het Rode Kruis- en Rode Halve Maan Klimaatcentrum op. Dit internationale centrum, gevestigd in Den Haag, ondersteunt het Internationale Rode Kruis en individuele zusterverenigingen, vooral in ontwikkelingslanden. Het wil de gevolgen voor de meest kwetsbare groepen verminderen door kennis over klimaatrisico's te verwerken in plannen en activiteiten.

KLIMAATVERANDERING IN VOGELVLUCHT

Klimaatverandering is een vroege waarschuwing die vraagt om direct handelen vooral voor de kwetsbare groepen in de armste landen. Met het uitgangspunt 'Early warning, Early Action' gaat het Klimaatcentrum te werk. Zo wordt klimaatverandering meegenomen in de voorbereiding op rampen als overstromingen, orkanen, maar ook ziektes als malaria en knokkelkoorts. Het doel is betere risicoreductie en rampenrespons, door gerichte actie op basis van wetenschappelijke informatie op alle tijdschalen. In West-Afrika heeft 'Early Warning, Early Action' al bijgedragen tot vermindering van de gevolgen van een overstroming. Ook in andere regio's, waaronder Centraal-Amerika en Oost-Afrika, zijn concrete initiatieven gaande om de brug te slaan tussen wetenschappelijke kennis en het lokale netwerk van het Rode Kruis of Rode Halve Maan. Het World Disaster Report 2009 had 'Early Warning, Early Action' als hoofdthema. Het Klimaatcentrum ziet 'Early Warning, Early Action' als logisch vervolg van het programma '[Preparedness for Climate Change](#)'.

Bekele Geleta, secretaris-generaal van de Internationale Federatie tijdens de klimaatconferentie in Kopenhagen:

"Klimaatverandering is aan de orde van de dag, en treft de allerarmsten. Wij hebben een wereldwijde verantwoordelijkheid om hen te beschermen en te ondersteunen. Dit moet ook de doelstelling zijn van het klimaatakkoord."

ONZE ACTIVITEITEN IN 2009

VN-Klimaatconferentie in Kopenhagen 2009

Vergeet de armste landen niet! Dat was onze boodschap tijdens de klimaatop in Kopenhagen in december 2009. Meer dan honderd regeringsleiders kwamen bijeen om tot een overeenstemming te komen over het nieuwe klimaatverdrag in 2010. De VN klimaatop was een belangrijke gebeurtenis waar we het hele jaar naar toewerkten.

Het Rode Kruis Klimaatcentrum heeft alle voorbereidende onderhandelingen bijgewoond. Daarbij pleitten we voor de belangrijke rol die 'Disaster Risk Reduction' en capaciteitsversterking van lokale gemeenschappen kan hebben bij de voorbereiding van de meest kwetsbare mensen in de armste landen op de onvermijdelijke gevolgen van klimaatverandering. De hoop was dat in Kopenhagen alle landen een nieuw verdrag zouden ondertekenen waarin de maatregelen waren opgenomen waarmee de uitstoot van broeikasgassen substantieel zou worden teruggebracht. Verder zagen we ernaar uit dat er voldoende middelen beschikbaar zouden worden gesteld aan de meest kwetsbare landen om zich aan te passen. Al halverwege 2009 werd duidelijk dat de onderhandelingen te ingewikkeld waren om in Kopenhagen tot een verdragstekst te komen. Maar gedreven door de urgentie van de problematiek waren meer dan 120 staatshoofden, waaronder van de machtigste landen, toch bereid om naar Kopenhagen te komen voor het opstellen van een politiek akkoord dat de onderhandelingen vlot moest trekken om eind 2010 in Mexico wel tot een verdrag te komen. Kopenhagen bracht niet de inspirerende stimulans aan de wereldwijde aanpak van het klimaatprobleem waarop gehoopt was, en alle wereldleiders erkenden dat onmiddellijk. Maar de roep van het Rode Kruis en andere hulporganisaties is wel gehoord. Voor de komende drie jaar maken de rijkste landen \$30 miljard vrij voor klimaatprogramma's in de armste landen. Voor het Rode Kruis is het belangrijk eraan bij te dragen dat hiermee de armste mensen beter beschermd worden tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Groeiende aandacht voor klimaatverandering binnen de Rode Kruis-beweging

In November 2009, bij de tweejaarlijkse algemene vergadering van de [Federatie](#) en de Council of Delegates, hebben alle 186 nationale verenigingen in drie workshops gesproken over klimaatverandering. Velen refereerden naar de samenwerking met het Klimaatcentrum. In het nieuwe internationale beleidsplan, [Strategy 2020](#), spraken we af dat we klimaatadaptatie en acties om de uitstoot van broeikasgassen terug te brengen zullen intensiveren.

Het Klimaatcentrum en jongeren

Van 23 tot 28 juni 2009 vond de derde 'World Red Cross Red Crescent Youth Meeting' plaats in Italië. Aanleiding was de 150-jarige herdenking van de slag bij Solferino en hiermee de geboorte van het Rode Kruis. Het overkoepelende thema van deze bijeenkomst was: 'Youth on the move. Doing more. Doing better. Reaching further'. Drie dagen

achtereen waren er presentaties over klimaatverandering en de humanitaire gevolgen ervan. Jonge deelnemers uit de hele wereld deden mee en zochten verschillende manieren om deze kennis thuis in eigen land weer verder te verspreiden. Op basis van de ideeën die gedurende de verschillende sessies naar voren werden gebracht, werd een gezamenlijke internationale jongerendeclassatie opgesteld en gepresenteerd aan vertegenwoordigers van het Internationale Rode Kruis, de Verenigde Naties en de Zwitserse overheid. Het Klimaatcentrum stelde aan de hand van de bijeenkomst een ‘Youth Kit’ samen met documenten met tips & trucs en presentaties, case studies en stickers.

Voorlichtersnetwerk Klimaatadaptatie

Het Rode Kruis is een van de eerste grote hulporganisaties die zich zorgen maakt over de humanitaire gevolgen van klimaatverandering. Het gaat om gevolgen die grote invloed hebben op het leven van kwetsbare mensen, wereldwijd, maar vooral in ontwikkelingslanden. Binnen het Nederlandse Rode Kruis verzorgt een netwerk van vrijwilligers voorlichting over klimaatadaptatie aan onze afdelingen, districten en het algemeen publiek. De betrokken vrijwilligers vertellen over de humanitaire gevolgen van klimaatverandering wereldwijd. En over de gevolgen voor ons werk. Voor het voorlichtersnetwerk Klimaatadaptatie hebben we in 2009 22 nieuwe vrijwilligers geworven en ruim veertig getraind. Er waren 33 voorlichtingsmomenten aan 1050 personen.

Preparedness for Climate Change

Meer kennis en capaciteit. Dat zijn de sleutelwoorden om de negatieve gevolgen in eigen land beter in kaart te brengen en hierop in te spelen. Het was ook de focus van het door het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking gefinancierde programma ‘Preparedness for Climate Change’ (PfCC). Het programma liep van 2006 tot en met 2009. In het najaar van 2009 werd in een externe evaluatie door Burton Dickinson Consulting Ltd in Canada gedocumenteerd dat het programma zeer succesvol was afgerond door maar liefst 39 nationale verenigingen. Belangrijkste bevindingen:

- negentig procent van de deelnemende verenigingen ziet het nut en de toepasbaarheid van het programma minimaal als ‘goed’, 50 procent zelfs als ‘excellent’;
- negentig procent van de verenigingen geeft aan dat het programma ‘goed’ heeft bijgedragen aan de bewustwording van de risico’s van klimaatverandering binnen de verenigingen;
- alle verenigingen geven aan dat ze naar aanleiding van PfCC veranderingen doorvoeren in hun werk, programma’s en/of beleid;
- vrijwel alle verenigingen hebben dankzij het programma sterkere relaties bewerkstelligd met andere actoren, zoals kennisinstellingen en overheidsinstanties op het gebied van klimaat;
- alle verenigingen geven aan dat het werk uit PfCC duurzaam is en voortgezet zal worden.

De volgende landen deden mee aan het programma en hebben veel materialen en publicaties ontwikkeld om klimaatverandering in eigen land onder de aandacht te brengen:

Antigua & Barbuda	Ethiopië	Kirgizië	St Kitts & Nevis
Argentinië	Filippijnen	Kiribati	Soedan
Bahamas	Gambia	Laos	Tanzania
Bolivia	Grenada	Madagascar	Thailand
Burkina Faso	Guatemala	Malawi	Tonga
Burundi	Guyana	Mauritius	Trinidad & Tobago
Colombia	Honduras	Nicaragua	Oeganda
Cook Eilanden	Indonesië	Rwanda	Oezbekistan
Costa Rica	Jamaica	Seychelles	Zimbabwe
El Salvador	Kenia	Solomon Eilanden	

In oktober 2009 startte een tweede ronde van het programma, ook weer gefinancierd door het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking, waarin 25 nieuwe Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen eenzelfde soort traject kunnen uitvoeren. Er zal meer gebruik worden gemaakt van samenwerking met de regionale kantoren van de Federatie vooral voor procedurele ondersteuning en versterking van de samenhang met andere programma’s in de regio’s.

DIT HEBBEN WE BEREIKT

- minder slachtoffers door betere rampenreductie en -voorbereiding: in twee projectgebieden die inmiddels getroffen zijn door rampen (in Vietnam en Nicaragua) is het aantal slachtoffers beperkt (met name dankzij ‘early warning’-systemen en het voorbereiden van de gemeenschap (community preparedness);
- effectievere respons dankzij klimaatinformatie: beter gebruik van klimaatinformatie door de Federatie draagt bij aan de effectiviteit van rampenrespons;
- meer dan tien nationale verenigingen in ontwikkelingslanden implementeren concrete risicoreductie op basis van een analyse van veranderende risico’s;
- integratie in programma’s: dertig andere landen hebben concrete activiteiten in voorbereiding;
- vrijwel alle nationale verenigingen die zich oriënteren op de veranderende risico’s voeren ook daadwerkelijke aanpassingen van hun programma’s door;
- integratie in plannen en strategie: klimaatverandering is opgenomen in de planning en strategie van de Federatie en veertig nationale verenigingen in ontwikkelingslanden;
- pleitbezorging bij de internationale klimaatonderhandelingen: beleid om de armsten met rampenrisico-reductie maatregelen beter te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering is internationaal geaccepteerd, mede door inspanningen van de Federatie en het Klimaatcentrum.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

In 2009 deden tien Master-studenten aan Columbia University onderzoek naar beschikbare weersprognose- en klimaatinformatie binnen nationale verenigingen wereldwijd. Het onderzoek was onderdeel van een samenwerking tussen de Federatie, het Klimaatcentrum en de International Research Institute for Climate and Society (IRI). De studenten werkten onder begeleiding van de lokale nationale vereniging en een coördinator van het Klimaatcentrum. Hun bevindingen en aanbevelingen werden gepubliceerd in een beleidsdocument en tijdens een conferentie in Genève gepresenteerd. Ook werd een video geproduceerd en gepresenteerd op de klimaatconferentie in Kopenhagen.

AMBITIES VOOR 2010:

De belangrijkste ambitie voor 2010 is het verder versterken van de capaciteit van nationale Rode Kruis-verenigingen om klimaatrisico’s beter mee te nemen in hun planning en programmering. Dankzij een grote financiële donatie van de Rockefeller Foundation kan het Klimaatcentrum in het bijzonder aan de slag met het versterken van de koppeling tussen klimaat en gezondheidsprogramma’s.

Eén van de geplande activiteiten in 2010 is een driedaagse conferentie voor zowel Rode Kruis-medewerkers als voor andere Non Gouvernementele Organisaties, wetenschappers en beleidsmakers op het gebied van klimaatverandering. En evenals in 2009 zal het Klimaatcentrum zoveel mogelijk de voorbereidende onderhandelingen bijwonen in de aanloop naar de volgende klimaatop in Cancun, Mexico.

GOED VOORBEREID:

Met programma’s op het gebied van capaciteitsversterking en rampenvoorbereiding bereiden we onze zusterverenigingen in ontwikkelingslanden voor op de humanitaire gevolgen van klimaatverandering.

6. FINANCIËN

Het bestuursverslag beschrijft de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven in 2009, onze financiële positie, en de begroting voor 2010. Daarnaast geven wij een beeld van voor ons relevante wet- en regelgeving, hoe wij Governance toepassen en omgaan met de Code Wijffels.

De jaarrekening geeft de geconsolideerde balans per 31 december 2009, de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2009 en het geconsolideerd kasstroomoverzicht weer met de bijbehorende toelichtingen.

6.1. BESTUURVERSLAG

Het bestuursverslag beschrijft de ontwikkelingen van baten en lasten in 2009, en de begroting voor 2010. daarnaast geven wij een beeld van de voor ons relevante wet- en regelgeving, hoe wij Governance toepassen en omgaan met de code Wijffels.

6.1.1. Verantwoordingsverklaring

Het Nederlandse Rode Kruis onderschrijft de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen (kortweg Code Wijffels) en handelt volgens deze code. Bij de principes van goed bestuur staat het scheiden van functies voorop. Toezicht houden, besturen en uitvoeren zijn bij het Nederlandse Rode Kruis drie duidelijk gescheiden taken.

TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Als een van de weinige hulporganisaties heeft het Nederlandse Rode Kruis een verenigingsvorm, waarmee medezeggenschap en toezicht al in de verenigingsstructuur verankerd zijn evenals de scheiding tussen toezichthoudende en bestuurlijke taken.

Nieuwe structuur

Met ingang van 1 januari 2010 is de fusie 'Samen 1' doorgevoerd. Een belangrijk onderdeel hiervan is de juridische fusie van vrijwel alle autonome afdelingen en districten in één vereniging, met als hoogste orgaan de ledenraad. De hieronder beschreven taken en verantwoordelijkheden gelden voor de situatie per 1 januari 2010. Als gevolg van Samen 1 is de naamgeving van verschillende onderdelen veranderd. Er is geen algemene ledenvergadering meer, maar een ledenraad. Daarnaast is het landelijk bestuur veranderd in het verenigingsbestuur.

Bestuur en directie

Het bestuur van de organisatie is in handen van het verenigingsbestuur en de directie op landelijk niveau. Het bestuur heeft voor de dagelijkse gang van zaken op afdelings- en districtsniveau een doorlopende volmacht afgegeven aan de afdelings- respectievelijk districtsbesturen.

Het verenigingsbestuur vervult de bestuurlijke taak. Zij zetten in hoofdlijnen het beleid uit en nemen beslissingen op strategisch niveau. De ledenraad houdt toezicht op het bestuur. De uitvoering en de dagelijkse leiding, en daarmee de vertaling van strategie naar uitvoering, berust bij de directie. Op districts- en afdelingsniveau zijn het de lokale ledenraden die de besturen ter verantwoording roepen over het gevoerde beleid en de uitvoering van de werkplannen

Leden

Het Nederlandse Rode Kruis is een vereniging met leden. Onze leden vormen de verankering van het Rode Kruis in de maatschappij. Zij onderschrijven de grondbeginselen van het Rode Kruis. In een vereniging nemen de leden de beslissingen. Twee keer per jaar komen tijdens de ledenraad, het hoogste orgaan binnen het Nederlandse Rode Kruis, afgevaardigden uit districten bijeen met het verenigingsbestuur om beslissingen te nemen over de koers van de organisatie.

CONTROLE OP FUNCTIONEREN VAN DE ORGANISATIE, FREQUENTIE, VASTLEGGING EN EVALUATIE

De hoofdprocessen binnen de beroepsmatige ondersteuningsorganisatie zijn gedurende 2009 doorlopen, opnieuw beschreven en in de systemen verankerd. Daarnaast is een groot deel van de hoofdprocessen op het gebied van hulpverlening extern gecertificeerd (zie hieronder). Veel van de hoofdprocessen hebben een direct verband met de kwaliteit van de uitvoering van onze hulpverlening. Binnen de hoofdprocessen zijn jaarplannen, werkplannen, rapportages, risicoanalyses en evaluaties vastgelegd. De samenwerking met de 357 afdelingen en districten is geborgd in Samen 1.

Het bestuur evalueert het eigen functioneren regelmatig gedurende het jaar. De voorzitter van het bestuur en de algemeen directeur evalueren het functioneren van de algemeen directeur eenmaal per jaar. Daarnaast legt het bestuur jaarlijks verantwoording af aan de ledenraad over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar.

Extern toezicht wordt uitgevoerd door:

- KPMG Accountants N.V. (accountantscontrole);
- Centraal Bureau Fondsenwerving (keurmerk verantwoorde fondsenwerving).

Certificering hulpverleningsprocessen:

- Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ-certificering) voor onze zorg) In de Mappa Mondo-huizen en tijdens de Bijzondere Vakanties;
- ISO-certificering voor onze internationale hulpverlening en activiteiten op het gebied van opsporing en ondersteuning.

BENOEMING, BEZOLDIGING EN AFTREDING LANDELIJK BESTUUR EN DIRECTIE

Het landelijk bestuur van het Nederlandse Rode Kruis bestaat volgens de statuten uit een oneven aantal van minimaal negen personen. Voor alle functies binnen het bestuur is een functieprofiel vastgelegd. Alle bestuursleden zijn vrijwillig verbonden aan het Nederlandse Rode Kruis en ontvangen geen bezoldiging, alleen een vergoeding voor gedeclareerde kosten. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar. De maximale aaneengesloten zittingsduur bedraagt drie termijnen. Er is een rooster van afreden opgesteld waarbij ook periodiek de herbenoemingen zijn vastgelegd.

De algemeen directeur heeft een dienstverband bij het Nederlandse Rode Kruis voor onbepaalde tijd. Het verenigingsbestuur stelt de directiebeloning vast. Het beloningsbeleid bij het Nederlandse Rode Kruis gaat uit van passende beloning voor de zwaarte en omvang van de directiefunctie. Hierbij wordt voldaan aan Beloning directeurs van goede doelen (Code Wijffels) en de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT, de Balkenende norm).

OPTIMALE BESTEDING VAN MIDDELEN

De geworven fondsen dienen zoveel als mogelijk te worden besteed aan de primaire humanitaire missie van het Nederlandse Rode Kruis. Conform de richtlijnen van het CBF bedragen de kosten voor de fondsenwerving gemiddeld minder dan 25 procent van de opbrengst daarvan. Bestedingen worden getoetst aan de jaarplannen en het meerjarenplan en de daarmee samenhangende jaar- en meerjarenbegroting.

RELATIES MET BELANGHEBBENDEN

Het Nederlandse Rode Kruis streeft naar een transparante dialoog met alle belanghebbenden, die te verdelen zijn in: leden, vrijwilligers en beroepsmedewerkers, hulpvragers, donateurs, zakelijke en institutionele partners (zoals overheden).

Door middel van verschillende publicaties, online en offline, worden de specifieke doelgroepen in verschillende frequenties geïnformeerd over hulpverlening en andere operationele zaken, bestuur en beleid, fondsenwerving en financiële zaken. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn opvraagbaar en staan volledig op de website van het Nederlandse Rode Kruis. In het jaarverslag wordt de uitvoering van toezicht houden, besturen en verantwoorden gedetailleerd beschreven.

Alle leden van het landelijk bestuur en de directie van het Nederlandse Rode Kruis hebben deze verantwoordingsverklaring onderschreven en ondertekend op 21 april 2010.

6.1.2. Baten en lasten

ONTWIKKELING IN DE BATEN

Het Nederlandse Rode Kruis kan jaarlijks rekenen op een aantal bronnen van inkomsten. In 2009 waren dit:

Eigen fondsenwerving

De baten uit eigen fondsenwerving stegen met € 0,1 miljoen, van € 42,0 miljoen in 2008 naar € 42,1 miljoen in 2009. Ten opzichte van de begroting voor 2009 betekende dit een stijging van € 1,9 miljoen. De belangrijkste stijgers ten opzichte van 2008 waren giften en schenkingen ten behoeve van nationale als internationale activiteiten met totaal € 3,4 miljoen, waarbij de laatste wel € 3,9 miljoen achterbleef bij de begroting. De baten uit nalatenschappen en eigen acties lieten een scherpe daling zien versus 2008 met respectievelijk € 2,3 miljoen en € 1,6 miljoen, overigens wel hoger dan begroot.

Baten uit acties van derden

De inkomsten uit acties van derden betreffen vooral de bijdragen van de Nationale Postcode Loterij, de Sponsor Loterij en de inkomsten uit de 3FM-actie. De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij aan het Nederlandse Rode Kruis bedroeg voor 2009 € 3,6 miljoen. Dit is € 0,4 miljoen lager dan de realisatie in 2008 en begroot voor 2009 en een gevolg van de beslissing van de Nationale Postcode Loterij om 10% van de bijdrage apart te houden en uit te keren door middel van het Droomfonds. Van de Sponsor Loterij ontvingen we € 0,9 miljoen. Dat is € 0,2 miljoen hoger dan in 2008. De 3FM-actie bracht in 2009 € 4,8 miljoen op; dit is exclusief de bijdrage van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Ten opzichte van de realisatie 2008 betekent dit een stijging van € 1,8 miljoen.

Subsidies van overheden

De overheid ondersteunt de activiteiten van het Rode Kruis zowel in Nederland als ook in het buitenland. Voor onze nationale activiteiten steeg deze bijdrage met € 0,6 naar € 5,1 miljoen. Bij onze internationale activiteiten viel de ondersteuning € 6,7 miljoen lager uit. Dit heeft vooral te maken met een lagere bijdrage in het kader van de rampenhulpverlening in 2009. Ten opzichte van de begroting 2009 zien we een daling van de subsidies van overheden van € 2,2 miljoen.

Baten uit beleggingen

De baten stegen in 2009 met € 1,1 miljoen. Dit is voornamelijk een gevolg van het koersresultaat effecten; in 2009 is dit € 0,8 positief en in 2008 was dit € 0,7 miljoen negatief. Ten opzichte van de begroting 2009 zijn de inkomsten gestegen met € 0,7 miljoen.

De samenstelling van de baten over 2009 is als volgt:

Baten 2009 (in duizenden euro's)

ONTWIKKELING IN DE LASTEN

De ontwikkeling en specificatie van het totaal aan lasten van het Nederlandse Rode Kruis wordt weergegeven in de toelichting lastenverdeling.

Voorlichting en bewustmaking

De kosten van deze activiteit zijn in 2009 gestegen met € 0,5 miljoen ten opzichte van 2008 naar een bedrag van € 4,9 miljoen. Ten opzichte van de begroting zijn deze gestegen met € 1,1 miljoen.

Vorbereiding en coördinatie internationale activiteiten

Binnen deze activiteit vallen de kosten voor de opstart en uitvoering van internationale projecten. Daarnaast ook de ondersteuning van het Nederlandse Rode Kruis aan de Internationale Federatie en het ICRC. Deze kosten laten een daling zien ten opzichte van 2008 van € 0,3 miljoen naar een bedrag van € 4,6 miljoen. Ten opzichte van de begroting betekent dit een daling van € 2,1 miljoen.

Internationale activiteiten

De uitgaven voor internationale activiteiten betreffen de kosten van internationale hulpverleningsprojecten. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen hulp in geld, middels personele ondersteuning en in de vorm van hulpgoederen of materialen. Deze uitgaven laten in 2009 een bedrag zien van € 24,5 miljoen. Dit is een daling van € 8,0 miljoen ten opzichte van 2008 en is te verklaren door het minder aantal rampen in 2009 en de lagere uitgaven voor de Tsunami in 2009. Ten opzichte van de begroting zien we een daling van € 4,7 miljoen.

Nationale activiteiten

Dit betreft de uitgaven voor sociale hulp en noodhulp in Nederland, waaronder de exploitatie van de Mappa Mondo huizen, onze bijzondere vakanties in onder meer de Valkenberg, de IJsselvlied en ons schip de Henry Dunant. De uitgaven voor Eerste Hulp, de noodhulp en opsporing en contactherstel en de uitgaven voor de ondersteuning en opleiding van onze vrijwilligers vallen ook onder nationale activiteiten. De kosten voor deze nationale activiteiten stijgen met € 2,4 miljoen ten opzichte van 2008 tot een bedrag van € 27,0 miljoen. Ten opzichte van de begroting zien we een stijging van € 0,7 miljoen.

Werving baten

Om onze hulpverlening te kunnen bekostigen zijn we voor een belangrijk deel afhankelijk van giften van particulieren, het bedrijfsleven en de overheid. Om deze bijdragen binnen te kunnen krijgen voeren we diverse activiteiten uit die natuurlijk ook geld kosten. Het Centraal Bureau van Fondsenwerving heeft een norm gesteld voor de hoogte van deze kosten ten opzichte van de geworven baten. Dit mag maximaal 25 procent zijn over een periode van drie jaar. De wervingskosten van het Nederlandse Rode Kruis voor eigen fondsenwerving bedragen in 2009 € 10,1 miljoen ofwel 24,08 procent van de baten uit eigen fondsenwerving. Dit is een stijging ten opzichte van 2008 van € 1,6 miljoen en ten

opzichte van de begroting zien we een stijging € 2,2 miljoen. Deze hogere kosten weerspiegelen de algemene trend dat het op peil houden van de eigen fondsenwerving onze organisatie steeds meer inspanning kost. Daarnaast is in 2009 voor fondsenwerving tijdelijk veel gebruik gemaakt van extern personeel. Met het oog op bovengenoemde algemene trend is het begrote bedrag voor 2010 gehandhaafd op het niveau van 2009. Onze ambitie is om het percentage in de komende jaren omlaag te brengen.

Beheer en administratie

De uitgaven voor Beheer en administratie betreffen die kosten die niet direct kunnen worden toegerekend aan onze hulpverleningsactiviteiten, maar wel noodzakelijk zijn om deze activiteiten goed te kunnen uitvoeren (zoals directie, financiële administratie, automatisering, Kenniscentrum Diversiteit etc.). De kosten voor Beheer en Administratie zijn in 2009 licht gedaald ten opzichte van 2008 en komen uit op een totaal bedrag van € 5,9 miljoen. Deze kosten bedragen 7,6 procent van het totaal aan lasten. Ten opzichte van de begroting zijn de kosten nagenoeg gelijk gebleven.

De samenstelling van de lasten over 2009 is als volgt:

6.1.3. Financiële positie

Het Nederlandse Rode Kruis is van mening dat goede doelen de gelden die zij ontvangen dienen te besteden aan de doelstelling en niet moeten oppotten. Het is natuurlijk wel verstandig om reserves te hebben. Op die manier zijn we in staat om snel in te spelen op rampen of noodsituaties. Daarnaast is het verstandig om in deze onzekere tijden een continuïteitsreserve te hebben waarvan uit voor de korte termijn de hulpverlening kan worden gegarandeerd.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

In 2009 heeft er een verbouwing van ons schip de Henry Dunant plaatsgehad voor een bedrag van € 1,2 miljoen. Dit was de belangrijkste investering in 2009. Voor het overige betreffen de investeringen in onze vaste activa voor een groot deel vervangings- en onderhoudsinvesteringen. Totaal bedragen de materiële vaste activa € 29,5 miljoen. Dit betreft voor € 9,1 miljoen bedrijfsmiddelen en € 15,3 miljoen aan activa die direct ingezet worden voor de hulpverlening. Tevens is hierin begrepen € 5,0 miljoen aan beleggingspanden (voornamelijk verkregen uit nalatenschappen en verhuurd). Het beleid van het Nederlandse Rode Kruis is erop gericht deze beleggingspanden zo spoedig mogelijk economisch verantwoord af te stoten, zodat de gelden beschikbaar komen voor de hulpverlening.

BELEGGINGEN

Het bestuur van het Nederlandse Rode Kruis heeft in december 2006 het beleggingsbeleid vastgesteld. De beleggingsportefeuille van het verenigingskantoor sluit geheel aan bij dit beleggingsbeleid. Sinds het begin van 2007 zijn de plaatselijke Rode Kruis-afdelingen bezig om eventuele beleggingen om te vormen conform het beleggingsbeleid. Veel afdelingen beleggen conform het beleggingsbeleid. Het in december 2006 vastgestelde beleggingsbeleid sluit aan bij de Uitgangspunten Reserves en Beleggingsbeleid zoals opgenomen in het CBF-reglement.

Overtollige gelden beleggen we in ondernemingen die volgens de criteria van het Nederlandse Rode Kruis duurzaam zijn. Dat betekent dat de ondernemingen hun bedrijfsvoering inrichten op een manier die in de algemene maatschappelijke opinie aanvaard wordt en niet in strijd is met de grondbeginselen van het Nederlandse Rode Kruis. De duurzaamheidscriteria op grond waarvan we bepaalde beleggingen uitsluiten, zijn specifiek uitgewerkt.

Ons beleggingsbeleid is gericht op het realiseren van vermogensgroei op de lange termijn, waarbij de volgende algemene uitgangspunten gelden:

- De instandhouding van de hoofdsom dient verzekerd te zijn;
- De beleggingen van het Nederlandse Rode Kruis dienen beschermd te zijn tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Beleggingsprestaties worden beoordeeld op een termijn van vijf jaar;
- De revenuen dienen aangewend te worden voor de doelstelling;
- De overtollige middelen worden uitsluitend in rekening-courant, spaarrekening, deposito's en garantieproducten belegd.

Het beleggen in onroerend goed vermijden we zo veel mogelijk.

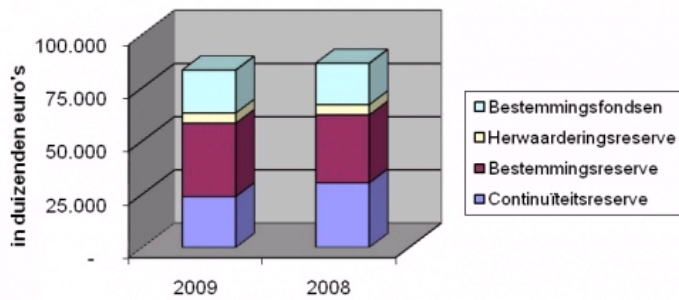
RESERVES EN FONDSEN

Het Nederlandse Rode Kruis heeft een continuïteitsreserve met als doel om vandaar uit de kosten van de werkorganisatie te kunnen financieren wanneer er door welke reden dan ook inkomsten zouden wegvallen. Daarnaast moeten we de hulpverlening kunnen garanderen. De reserve mag volgens de regelgeving van het CBF 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn. Onze interne norm bedraagt 1,0 maal deze kosten. Op basis van de realisatie 2009 volgt hieruit per 31 december 2009 een continuïteitsreserve van maximaal € 33,1 miljoen. Dat bedrag is hoger dan de huidige reserve van € 23,6 miljoen.

Conform het beleid van het verenigingsbestuur wordt een reserve aangehouden ten behoeve van de financiering van activa. Die reserve bedraagt thans € 24,6 miljoen. Daarnaast wordt € 9,8 miljoen voor specifieke doelen/projecten aangehouden eveneens in de vorm van een bestemmingsreserve.

Inkomsten die door derden aan het Nederlandse Rode Kruis beschikbaar zijn gesteld met een specifiek doel, worden ondergebracht in bestemmingsfondsen. De bestemmingsfondsen zijn met € 0,8 miljoen toegenomen. Het uitgangspunt van het Nederlandse Rode Kruis is om bestemmingsfondsen binnen drie jaar aan het doel te besteden waarvoor de gelden zijn ontvangen.

De samenstelling van het vermogen ultimo 2009 is als volgt:

6.1.4. Bestuur

Toezicht houden, besturen en uitvoeren zijn bij het Nederlandse Rode Kruis drie duidelijk gescheiden taken. Gescheiden, maar met één doel: hulp aan de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

Toezicht houden, besturen en uitvoeren zijn bij het Nederlandse Rode Kruis drie duidelijk gescheiden taken. Gescheiden, maar met één doel: hulp aan de meest kwetsbare mensen in de samenleving.

Er gaat geen jaar voorbij dat we niet geconfronteerd worden met rampen, conflicten en ander menselijk leed. Met deze wetenschap is het noodzakelijk dat we voortdurend kritisch naar onszelf blijven kijken. Zo slapen we niet in, maar houden we oog voor het waarborgen van de kwaliteit van de hulpverlening en de organisatorische processen achter de hulpverlening. Alleen zo kunnen we als vereniging voorbereid zijn op toekomstige hulpvragen.

HET BESTUUR: SAMENSTELLING, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Samenstelling en nevenfuncties bestuur en directie

Naam en bestuursfunctie	Maatschappelijke functie	Relevante nevenfuncties	Jaar herbenoeming
De heer mr. drs. L.C. Brinkman, voorzitter	Voorzitter Bouwend Nederland	Onder meer: - Voorzitter RvC APG - Voorzitter Rabo Vastgoed Groep - Vice-voorzitter VNO-NCW	2008 3e en laatste periode - Aftredend per 1 april 2012
H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden, ondervoorzitter		- Bestuurslid internationale Federatie van Rode Kruis - en Rode Halve Maan-verenigingen - Lid Comité van Aanbeveling Stichting Kinderoncologische Zomerkampen - Beschermvrouwe Nationaal Revalidatiefonds - Beschermvrouwe Vision 2020 - Beschermvrouwe Landelijke Unie van Vrijwilligers - Beschermvrouwe SOS-kinderdorpen	2007 3e en laatste periode - Aftredend per 1 januari 2011
De heer mr. E.M. d'Hondt, ondervoorzitter	Bestuursvoorzitter GGD Nederland	- Voorzitter Raad van Toezicht van het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen - President-Commissaris van Continuon N.V - Commissaris Goudse Verzekeringen - Voorzitter bestuur Museum Het Valkhof - Voorzitter Stuurgroep Nieuwe Hollandse Waterlinie - Bestuurslid Academie voor Wetgeving	2009 - Laatste periode - Aftredend per 1 januari 2013
De heer drs. A.E.M. Theunissen, penningmeester	Voorzitter College van Bestuur van het Arcus College	Bestuurslid Frans Gijzelsstichting	2007 3e en laatste periode - Aftredend per 1 januari 2011
De heer mr. S. Harchaoui, bestuurslid	Voorzitter Raad van Bestuur FORUM	- Lid Raad van Advies Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) - Voorzitter Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) - Bestuurslid Nederlandse Programma Stichting (NPS) - Bestuurslid Volkskrant - Bestuurslid Prins Claus Fonds	2009 3e en laatste periode - Aftredend per 1 januari 2013
De heer P. Rosenmöller, bestuurslid	Presentator en programmamaker IKON	- Voorzitter stuurgroep convenant overgewicht - Raad van Commissarissen APG - Raad van Commissarissen Nederlandse Spoorwegen - Raad van Commissarissen CSU Total Care - Voorzitter Raad van Toezicht Mulier Instituut	2008 2e periode
Mevrouw P.C. Krikke, bestuurslid	Burgemeester gemeente Arnhem	- Lid vereniging Aegon - Lid Raad van Toezicht Technische Universiteit Eindhoven - Voorzitter VVD Permanente Scoutings-commissie - Lid Raad van Toezicht en Raad van Advies Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe - Bestuurslid Lucie Burgers Stichting - Jurylid Stichting Overheidsmanager van het Jaar	2010 2e periode
Mevrouw mr. S.I. van Oord, bestuurslid	Eigenaar LinQ		2010 2e periode

De heer ir. P.J.A. van Schijndel, bestuurslid	Lid Raad van Bestuur Rabobank Nederland	- Bestuurslid Nederlandse Vereniging van Banken - Lid Raad van Toezicht St. Elisabeth Ziekenhuis, Tilburg - Voorzitter Raad van Toezicht Theaters Tilburg - Lid Raad van Commissarissen CSU Total Care BV - Voorzitter Raad van Advies Faculteit Industrial Engineering & Innovation Sciences TU Eindhoven - Voorzitter Raad van Advies Stichting Nederlands EwerkForum - Vice-voorzitter Rode Kruis, afdeling Oisterwijk-Haaren - Voorzitter Stichting Vrienden van Harmonie-orkest Oisterwijk	2008 2e periode
De heer W. F. Vader, Bestuurslid	Generaal-majoor van de Koninklijke Landmacht b.d.	- Voorzitter van het Haags Monumentenplatform - Bestuurslid Stichting Rotary Muziekfonds - Bestuurslid Stichting Collectie Vioolliteratuur Willem Noske	2007 3e en laatste periode - Aftredend per 1 januari 2011
Directie			
De heer dr. C. Breederveld, algemeen directeur	Niet van toepassing	- Lid audit- en risk committee International Federation of Red Cross and Red Crescent - Covoorzitter Donor Forum Coordination Group International Federation of Red Cross and Red Crescent	Niet van toepassing

Samenstelling verenigingsbestuur en directie

Het verenigingsbestuur van het Nederlandse Rode Kruis bestaat volgens de statuten uit een oneven aantal van minimaal negen personen. Voor alle functies binnen het bestuur is een functieprofiel vastgelegd. Alle bestuursleden zijn vrijwillig verbonden aan het Nederlandse Rode Kruis en ontvangen geen bezoldiging, alleen een vergoeding voor gedeclareerde kosten. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar. De maximale aaneengesloten zittingsduur bedraagt drie termijnen. Er is een rooster van afreden opgesteld waarbij ook periodiek de herbenoemingen zijn vastgelegd.

In 2009 bestond de directie uit de algemeen directeur, Cees Breederveld.

[Lees hier](#) over de namen, bestuursfuncties, maatschappelijke functies, relevante nevenfuncties en het jaar van herbenoeming van de bestuursleden.

[Lees hier](#) over relevante nevenfuncties van de algemeen directeur

Per 1 januari 2011 zullen enkele plaatsen in het bestuur vrijkomen vanwege het aflopen van een derde en laatste zittingstermijn. Aan de hand van profielschetsen zal uitgekeken worden naar geschikte kandidaten. In overleg met vertegenwoordigers van de verschillende geledingen binnen het Rode Kruis zal de kandidaatstelling van de nieuwe bestuursleden verder worden voorbereid.

Taken en verantwoordelijkheden

Als een van de weinige hulporganisaties heeft het Nederlandse Rode Kruis een verenigingsvorm, waarmee democratie en toezicht al in de verenigingsstructuur verankerd zijn. Evenals de scheiding tussen toezichthoudende en bestuurlijke taken.

Het bestuur van de organisatie is in handen van het verenigingsbestuur en de directie op landelijk niveau. Het bestuur heeft voor de dagelijkse gang van zaken op afdelings- en districtsniveau een doorlopende volmacht afgegeven aan de afdelings- respectievelijk districtsbesturen.

Het verenigingsbestuur vervult de bestuurlijke taak. Zij zetten in hoofdlijnen het beleid uit en nemen beslissingen op strategisch niveau. De ledenraad houdt toezicht op het bestuur. De uitvoering en de dagelijkse leiding, en daarmee de vertaling van strategie naar uitvoering, berust bij de directie. Op districts- en afdelingsniveau zijn het de lokale ledenraden die de besturen ter verantwoording roepen over het gevoerde beleid en de uitvoering van de werkplannen.

Het Nederlandse Rode Kruis is een vereniging met leden. Onze leden vormen de verankering van het Rode Kruis in de maatschappij. Zij onderschrijven de grondbeginselen van het Rode Kruis. In een vereniging nemen de leden de beslissingen. Twee keer per jaar komen tijdens de ledenraad, het hoogste orgaan binnen het Nederlandse Rode Kruis, afgevaardigden uit districten bijeen met het verenigingsbestuur om beslissingen te nemen over de koers van de organisatie.

Jaarlijkse evaluatie

Het bestuur evalueert het eigen functioneren regelmatig gedurende het jaar. De voorzitter van het bestuur en de algemeen directeur evalueren het functioneren van de algemeen directeur eenmaal per jaar. Daarnaast legt het bestuur jaarlijks verantwoording af aan de ledenraad over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar.

Wie doet wat in de vereniging

De ledenraad:

- keurt de algemene beleidslijnen van de organisatie goed;
- stelt het meerjaren- en jaarwerkplan met bijbehorende begroting vast;
- keurt het jaarverslag en de jaarstukken goed;
- benoemt, hernoemt en ontslaat bestuursleden van het landelijk bestuur, met uitzondering van de voorzitter van het bestuur. Tot en met 2009 werden kandidaten voor het voorzitterschap voorgedragen door het bestuur aan de Kroon. Dit is niet in overeenstemming met de richtlijnen voor Goed Bestuur (code Wijffels). Per 1 januari 2010 draagt de ledenraad een kandidaat voor aan de Kroon.

Het verenigingsbestuur:

- stelt de beleidslijnen van de organisatie vast, met inachtneming van besluiten die de ledenraad neemt;
- houdt toezicht op de hoofdlijnen van de uitvoering van het vastgestelde meerjaren- en jaarwerkplan;
- maakt het jaarverslag en de jaarstukken op en stelt deze vast;
- stelt de agenda van de ledenraad vast;
- is het formele aanspreekpunt van de overheid, het internationale Rode Kruis en zusterorganisaties wereldwijd.

De directie:

- is belast met de voorbereiding en uitvoering van de algemene beleidslijnen van de organisatie;

- bereidt besluiten van de ledenraad voor en voert besluiten van het bestuur en de ledenraad uit;
- bereidt voor het bestuur het meerjaren- en jaarwerkplan voor met bijbehorende begroting, het jaarverslag en de jaarstukken;
- is aanwezig bij bestuursvergaderingen
- onderhoudt de contacten met zusterorganisaties en is de algemene pleitbezorger voor de activiteiten van het Rode Kruis in en buiten Nederland.

Bezoldiging directie en verenigingsbestuur

Een optimale besteding van het geld dat ons ter beschikking is gesteld door donateurs, bedrijven, instellingen en overheden is een belangrijk thema voor het Nederlandse Rode Kruis. Zo veel mogelijk geld moet immers terecht komen bij de hulpvragers. Vanuit deze gedachte is de beloning van de directie de afgelopen jaren een steeds belangrijker onderwerp geworden.

De algemeen directeur heeft een dienstverband bij het Nederlandse Rode Kruis voor onbepaalde tijd. Het verenigingsbestuur stelt de directiebeloning vast. Het beloningsbeleid bij het Nederlandse Rode Kruis gaat uit van passende beloning voor de zwaarte en omvang van de directiefunctie. Hierbij wordt voldaan aan Beloning directeuren van goede doelen (Code Wijffels) en de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT, de Balkenende norm).

De bezoldiging van de directeur is opgenomen in het hoofdstuk [Financiën](#).

Alle bestuursleden zijn vrijwillig verbonden aan het Nederlandse Rode Kruis en ontvangen geen bezoldiging, alleen een vergoeding voor gedeclareerde kosten

Klachtenbehandeling

De klachtenprocedure van het Nederlandse Rode Kruis kent twee fasen:

1. bemiddeling door de klachtenfunctionaris;
2. bij het uitblijven van een voor beide partijen aanvaardbaar resultaat, het voorleggen van de klacht aan het GBK-College.

De klachtenfunctionaris is in dienst van de vereniging en neemt kennis van alle klachten van binnen en van buiten de organisatie. Als zijn bemiddeling geen resultaten oplevert, begeleidt hij de klager naar het GBK-College dat een bindend advies kan wijzen over de klacht of het geschil. Het GBK-College is het onafhankelijke geschillen- en klachtencollege van het Nederlandse Rode Kruis, dat door de ledenraad is ingesteld. Gaat het om klachten die de privacy sfeer van de klager raken, verwijst de klachtenfunctionaris de klager door naar de vertrouwenspersoon van het Nederlandse Rode Kruis. De vertrouwenspersoon kan naar aanleiding van klachten aanbevelingen doen aan het bestuur.

In het verslagjaar zijn door het GBK-College:

- drie bindende adviezen gegeven, waarvan één betrekking had op een klacht en twee betrekking hadden op beroepen ingesteld door vrijwilligers tegen opzegging van hun vrijwilligersovereenkomst;
- twee opzeggingsberoepen aanhangig gemaakt waarbij geen bindend advies is gegeven, omdat de zaken tussentijds zijn geschikt;
- is een geschil (door Haarlem c.s.) aanhangig gemaakt, waarvan in het verslagjaar nog geen uitspraak is gedaan.

Fusie 2009

Eind 2009 is het fusieproces dat voortkwam uit [Samen 1](#) afgerond en per 1 januari 2010 is de fusie een feit. Op 12 december 2009 nam de Algemene Vergadering van het Nederlandse Rode Kruis het definitieve besluit om per 1 januari 2010 met 357 afdelingen een landelijke vereniging te vormen. Een fusie die te boek staat als de grootste in Nederland. Drie plaatselijke afdelingen en één district zijn tegen het fusiebesluit. Zij kunnen zich niet vinden in de fusieplannen, maar willen wel verder onder de vlag van het Rode Kruis. Het Nederlandse Rode Kruis zal, hoe dan ook, hulpverlening in dit gebied natuurlijk blijven garanderen.

ACTIVITEITEN IN 2009

Een belangrijke taak van het bestuur in 2009 was het bewaken van de voortgang van het Samen 1-proces. Niet alleen de voorbereidingen van de fusie met 357 afdelingen en districten, maar ook de aanzet tot de totstandkoming van de strategie voor het komende decennium van het [Nederlandse Rode Kruis](#) stonden in de spotlights. Naast inhoudelijke voorbereidingen, werd 2009 afgesloten met een belangrijk beslismoment, waarop de leden van de vereniging hun akkoord gaven voor de fusie per 1/1/2010.

- in 2009 kwam het bestuur vier keer in vergadering bij elkaar;
- twee keer vond een algemene vergadering (per 2010 ledenraad) plaats;
- ook heeft het bestuur twee maal zogenaamde heidagen gehouden, waar in een informele setting de activiteiten van de afgelopen periode werden geëvalueerd en de lijnen voor de komende 3-jaarsperiode werden uitgezet.

6.1.5. Begroting 2010

De financiële uitwerking van de werkplannen en activiteitenoverzichten voor 2010 is vertaald in begrotingen, vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering in december 2009.

In de begroting zijn de inkomsten en bestedingen van gelden waaraan derden een beperkte bestedingsmogelijkheid hebben gegeven afzonderlijk gepresenteerd. Deze baten worden bij ontvangst toegevoegd aan bestemmingsfondsen, terwijl naderhand de bestedingen aan deze bestemmingsfondsen worden onttrokken. Volgens de begroting zullen de bestedingen de inkomsten van geoormerkte gelden met € 3,3 miljoen overtreffen en zal € 2,0 miljoen besteed worden ten laste van bestemmingsreserves. De mutatie in de continuïteitsreserve weerspiegelt het exploitatietekort van € 1,9 miljoen.

De begroting 2010 ziet er als volgt uit (in miljoenen euro's):

Baten uit eigen fondsenwerving		
Collecten	2,7	
Contributies	15,2	
Giften en schenkingen		
• nationale doeleinden	7,2	
• internationale doeleinden	6,1	
Nalatenschappen	11,7	
Eigen acties	0,9	
		43,8
Baten uit acties van derden		6,9
Beschikbaar uit fondsenwerving		50,7

Subsidies van overheden		25,8
Baten uit beleggingen		0,3
Overige baten		0,1
Som van de baten		76,9
Besteed aan doelstellingen		
Voorlichting en bewustmaking	5,0	
Vorbereiding en coördinatie internationale activiteiten	6,1	
Internationale activiteiten	28,8	
Sociale hulp en noodhulp nationaal	27,1	
Totaal besteed aan doelstelling		67,0
Werving baten		10,9
Beheer en administratie		6,2
Som van de lasten		84,1
Saldo		-/-7,2
Verwerking saldo:		
Bestemmingsreserves		-/-2,0
Continuïteitsreserve		-/-1,9
Bestemmingsfondsen		-/-3,3
		-/-7,2

6.2. JAARREKENING

6.2.1. Geconsolideerde balans per 31 december 2009

Activa

(in duizenden euro's)

		31-12-2009		31-12-2008
Materiële vaste activa (1)				
-panden		22.754		23.181
-vervoermiddelen		1.797		1.364
-overige activa		4.913		4.118
		29.464		28.663
Voorraden (2)	492		643	
Vorderingen en overlopende activa (3)	32.495		27.449	
Effecten (4)	6.505		17.746	
Liquide middelen (5)	41.232		35.693	
		80.724		81.531
Totaal		110.188		110.194

Passiva

(in duizenden euro's)

		31-12-2009		31-12-2008
Reserves en fondsen				
Reserves				
-Continuïteitsreserve (6)	23.894		30.343	
-bestemmingsreserve (7)	34.411		31.892	
-herwaarderingsreserve (8)	4.821		4.821	
		63.126		67.056
Fondsen				
-bestemmingsfondsen (9)		20.161		19.432
Totaal reserves en fondsen		83.287		86.488
Voorzieningen (10)		5.032		5.299
Schulden op lange termijn (11)		3.852		4.002
Schulden op korte termijn (12)		18.017		14.405
Totaal		110.188		110.194

6.2.2. Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2009

Baten

(in duizenden euro's)

	Werkelijk 2009	Begroting 2009	Werkelijk 2008
Baten uit eigen fondsenwerving			
Collecten	2.668	2.621	2.859
Contributies	13.899	13.510	13.508
Giften en schenkingen:			
-nationale doeleinden (13)	4.670	2.317	2.763
-internationale doeleinden	4.315	8.261	2.862
Nalatenschappen (14)	11.780	10.798	14.060
Eigen acties	4.012	2.714	5.653
Overige baten fondsenwerving	793	-	337
	42.137	40.221	42.042
Baten uit acties van derden (15)	9.293	4.730	8.358
Beschikbaar uit fondsenwerving	51.430	44.951	50.400
Subsidies van overheden (16)	19.384	21.629	25.385
Baten uit beleggingen (17)	1.672	968	542
Overige baten (18)	1.354	-607	185
Som van de baten	73.840	66.941	76.512

Lasten

(in duizenden euro's)

	Werkelijk 2009	Begroting 2009	Werkelijk 2008
Besteed aan doelstellingen (19)			
Voorlichting en bewustmaking	4.866	3.780	4.422
Vorbereiding en coördinatie internationale activiteiten	4.594	6.727	4.876
Internationale activiteiten	24.456	29.192	32.507
Sociale hulp en noodhulp nationaal	26.957	26.230	24.583
Totaal besteed aan doelstelling	60.873	65.929	66.388
Werving baten (19):			
Kosten eigen fondsenwervende acties	10.145	7.978	8.520
Kosten acties van derden	132	-	301
Totaal kosten werving baten	10.277	7.978	8.821
Beheer en administratie (19):			
Kosten beheer en administratie	5.891	5.906	6.048
Totaal beheer en administratie	5.891	5.906	6.048
Som van de lasten	77.041	79.813	81.257
Saldo	-3.201	-12.872	-4.745
Totaal	73.840	66.941	76.512

(in duizenden euro's)

	Werkelijk 2009	Begroting 2009	Werkelijk 2008
Verwerking saldo			
-bestemmingsreserves	2.519	-1.160	1.601
-continuïteitsreserve	-6.449	-2.792	-1.679
-bestemmingsfondsen	729	-8.920	-4.667
	-3.201	-12.872	-4.745
-Het percentage fondsenwerving is (norm 25%): (Kosten fondsenwerving als percentage van Baten uit eigen fondsenwerving)	24,08%	19.84%	20,27%
-Het bestedingspercentage is: (Totaal besteed aan doelstelling als percentage van Som van de baten)	82,44%	98,49%	86,77%

6.2.3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in duizenden euro's)

		2009		2008
Saldo van baten en lasten		-3.201		-4.745
Aanpassing voor:				
-afschrijvingen	2.886		2.039	
-mutaties voorzieningen	-267		524	
		2.619		2.563
Veranderingen in het werkkapitaal:				
-mutaties voorraden	151		-113	
-mutaties vorderingen	-5.046		4.618	
-mutaties kortlopende schulden	3.612		-4.843	
		-1.283		-338
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		-1.865		-2.520
Deconsolidatie	-		-439	
Netto-investering in materiële vaste activa	-3.687		-2.449	
Aan- en verkopen beleggingen	11.241		1.544	
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		7.544		-1.344
Mutatie langlopende schulden	-150		674	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-150		674
Mutatie liquide middelen		5.539		-3.190

Liquide middelen				
-Stand per 1 januari		35.693		38.883
-Stand per 31 december		41.232		35.693
Mutatie liquide middelen		5.539		-3.190

6.2.4. Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

ALGEMEEN

De geconsolideerde jaarrekening 2009 is opgesteld overeenkomstig de voorschriften van de 'Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen' (RJ650). Het doel van deze jaarrekening is het verschaffen van inzicht in de inkomsten en bestedingen, alsmede in de financiële positie van het Nederlandse Rode Kruis en de rechtspersonen die tot haar economische eenheid behoren.

Op 31 december 2009 is de Landelijke Vereniging juridisch gefuseerd met de plaatselijke afdelingen en de districten van het Nederlandse Rode Kruis. De afdelingen Haarlem, Haarlemmermeer en Zandvoort en het district Duinmeer Zand zijn buiten de fusie gebleven. Deze fusie heeft geen invloed op de geconsolideerde jaarrekening.

GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens opgenomen van de Landelijke Vereniging en de entiteiten die onder één naam in de publiciteit treden en ook als zodanig een beroep doen op de publieke offervaarigheid en voorts van de entiteiten waarover zij een overheersende zeggenschap kunnen uitoefenen.

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van:

- Het Nederlandse Rode Kruis te Den Haag (Landelijke Vereniging)
- Plaatselijke afdelingen van het Nederlandse Rode Kruis
- Districten van het Nederlandse Rode Kruis
- Stichting Rode Kruis Bungalow te Eindhoven
- Stichting Nationale Rode Kruis Tourally te Den Haag
- Stichting Naobercolonie te Dalen
- Stichting Vakantieverblijf Gehandicapten WZV te Oostburg
- Stichting Vrienden van het Horster Kruuske te Venlo
- Stichting Nationale Rode Kruis Bloesemtocht te Beesd
- Stichting Rode Kruis gebouwen Hoogeveen

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde. De balansposten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De hierdoor ontstane koersresultaten worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder de post resultaat beleggingen. Tenzij anders vermeld luiden alle bedragen in duizenden euro's.

Indien noodzakelijk zijn de cijfers 2008 geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2008 mogelijk te maken.

Materiële vaste activa

De onder materiële vaste activa opgenomen activa voor eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De activa voor de bedrijfsvoering en de activa direct in gebruik voor de doelstelling worden afgeschreven volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. De onder de materiële vaste activa opgenomen beleggingspanden worden gewaardeerd tegen de geschatte marktwaarde welke is afgeleid van de laatst beschikbare getaxeerde waarde. Op de beleggingspanden wordt niet afgeschreven. Verschillen in de geschatte marktwaarde van de beleggingspanden ten opzichte van voorgaand jaar worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Voor het verschil tussen de geschatte marktwaarde van de beleggingspanden en de verkrijgingsprijs van deze panden is een herwaarderingsreserve gevormd.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, rekening houdend met een voorziening voor incurante artikelen.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten van het NRK omvatten debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, crediteuren en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Eventueel direct toerekenbare transactiekosten maken deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Debiteuren en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Kapitalen in blote eigendom

De uit nalatenschappen verworven kapitalen waarop derden een vruchtgebruik hebben, worden (met uitzondering van reeds ten name van de vereniging gestelde onroerende zaken) niet in de jaarrekening verwerkt in verband met de onzekerheid over de hoogte van de toekomstige uitkering en het tijdstip van de uitkering. De tot uitkering gekomen kapitalen worden in het jaar dat de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld in de staat van baten en lasten verantwoord.

Effecten

De aandelen en obligaties worden gewaardeerd tegen beurskoers. Alle gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder resultaat beleggingen.

Voorzieningen

De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde van de verplichtingen. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van bezoldiging aan personeelsleden die op balansdatum arbeidsongeschikt zijn, wordt een voorziening getroffen ter grootte van het bedrag dat naar verwachting ten laste van het Nederlandse Rode Kruis komt.

Overige financiële verplichtingen

Leningen, crediteuren en overige schulden worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve-rentemethode.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten uit eigen fondsenwerving worden verantwoord voor de ontvangsten cq toegezegde bedragen zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht.

Giften van een zaak worden gewaardeerd op reële waarde.

Nalatenschappen

Nalatenschappen worden als baten verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar van ontvangst als baten uit nalatenschappen verantwoord in geval eerder geen betrouwbare schatting mogelijk was.

Baten uit acties van derden
Onder de Baten uit acties van derden vallen de acties waarvoor de vereniging geen risico draagt. Deze baten worden verantwoord in de periode dat de opbrengst is ontvangen danwel door de derde is toegezegd.

Subsidies van overheden
Subsidies die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van projectkosten worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar dat de gesubsidieerde bestedingen hebben plaatsgevonden.

Lasten
Toegezegde bijdragen in het kader van internationale hulpverleningsprojecten komen ten laste van het jaar waarin de bijdrage is toegezegd. De overige lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Kostentoerekening
Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend
- kosten voor beheer en administratie (kosten van directie, beleid en financiën) worden direct toegerekend
- niet direct toerekenbare kosten (kosten van ICT, personeelszaken en facilitair) worden op basis van de formatie toegerekend

6.2.5. Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2009

Materiële vaste activa (1)

(in duizenden euro's)					
	Panden	Vervoermiddelen	Overige activa	Totaal 2009	Totaal 2008
Aanschafwaarde per 1 januari	47.547	3.009	5.669	56.225	53.776
Investeringsen	618	531	2.538	3.687	2.449
Aanschafwaarde per 1 december	48.165	3.540	8.207	59.912	56.225
Afschrijvingen t/m vorig boekjaar	24.366	1.645	1.551	27.562	25.523
Afschrijvingen ten laste van boekjaar	1.045	98	1.743	2.886	2.039
Afschrijvingen t/m boekjaar	25.411	1.743	3.294	30.448	27.562
Boekwaarde per 31 december	22.754	1.797	4.913	29.464	28.663
Specificatie:					
Bedrijfsmiddelen	5.838	180	3.094	9.112	7.529
Direct in gebruik voor doelstelling	11.913	1.617	1.819	15.349	16.131
Beleggingspanden	5.003	-	-	5.003	5.003
Boekwaarde per 31 december	22.754	1.797	4.913	29.464	28.663
Afschrijvingsgrondslagen (in percentage van de verkrijgingsprijs):					
Panden van de plaatselijke afdelingen		2,0%			
Panden van de Landelijke Vereniging		4,0%			
Verbouwingen		10,0%			
Vakantieschip J. Henry Dunant III		5,0%			
Automatisering		33,3%			
Inventaris		12,5%			
Overige		20,0%			

De materiële vaste activa ‘direct in gebruik voor de doelstelling’ bestaan voornamelijk uit de panden van de afdelingen, de vakantiehôtels, het vakantieschip en de Mappa Mondo's. De investeringen betreffen voornamelijk vervangingsinvesteringen en een verbouwing van het schip de Henry Dunant. Op beleggingspanden wordt niet afgeschreven. De totale verzekerde waarde van de materiële vaste activa bedraagt € 90.475.

Vorraden (2)

(in duizenden euro's)		
	31-12-2009	31-12-2008
Bedrijfsmiddelen	58	214
Direct beschikbaar voor doelstelling	434	429
	492	643

Vorderingen en overlopende activa (3)

(in duizenden euro's)		
	31-12-2009	31-12-2008
Vorderingen in verband met internationale activiteiten	12.699	8.810
Te vorderen nalatenschappen	11.830	10.605
Nationale Postcode Loterij	3.600	4.000

Belastingen en sociale lasten	701	557
Lopende interest	427	420
Overige vorderingen en overlopende activa	3.238	3.057
Totaal	32.495	27.449

Nagenoeg alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

Effecten (4)

(in duizenden euro's)

	Aandelen	Beleggingsfondsen	Obligaties	Totaal 2009	Totaal 2008
Boekwaarde per 1 januari	2.084	10.040	5.622	17.746	19.290
Aankopen	422	9.500	781	10.703	482
Verkopen	-412	-20.035	-1.915	-22.362	-551
Aflossingen	-100	-	-276	-376	-914
	1.994	-495	4.212	5.711	18.307
Koersresultaten	189	495	110	794	-561
Boekwaarde per 31 december	2.183	-	4.322	6.505	17.746

Het Nederlandse Rode Kruis onderschrijft de Uitgangspunten 'Reserves en Beleggingsbeleid', zoals opgenomen in het CBF-reglement. Het Nederlandse Rode Kruis heeft haar eigen beleggingsbeleid mede gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden. Het verenigingskantoor heeft het beheer ondergebracht bij een vermogensbeheerder.

Liquide middelen (5)

(in duizenden euro's)

	31-12-2009	31-12-2008
Deposito's	7.704	6.825
Spaarrekeningen	20.515	15.653
Rekeningen-courant	12.845	13.053
Kassen	168	162
Totaal	41.232	35.693

De liquide middelen zijn met uitzondering van de deposito's terstond opeisbaar. De deposito's hebben een gemiddelde resterende looptijd tussen de 6 maanden en 1 jaar.

Reserves en fondsen

De reserves en fondsen van het Nederlandse Rode Kruis dienen ingevolge de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen te worden onderverdeeld in reserves en fondsen. Onder de reserves worden verantwoord de continuïteitsreserve, de herwaarderingsreserve en een gedeelte van reserves dat door het verenigingsbestuur nader bestemd is voor bijzondere bestedingsdoeleinden (zogenaamde bestemmingsreserves). Onder fondsen worden opgenomen gelden waaraan door een derde een specifieke bestemming is gegeven (waardoor het Nederlandse Rode Kruis deze gelden alleen aan deze specifieke bestemming kan besteden).

Continuïteitsreserve (6)

(in duizenden euro's)

	2009	2008
Stand per 1 januari	30.343	32.022
Verwerking saldo boekjaar	-6.449	-1.679
Stand per 31 december	23.894	30.343

De continuïteitsreserve is bedoeld als buffer bij tegenvallende inkomsten of onverwachte uitgaven. Met deze reserve kan het Nederlandse Rode Kruis ook in minder goede tijden haar activiteiten voortzetten.

Als CBF-keurmerkhouders is het NRK gehouden aan de regels voor het aanhouden of opbouwen van reserves door fondsenwervende instellingen, alsmede aanwijzingen voor de wijze waarop het vermogensbeleid in de jaarverslaggeving dient te worden verantwoord. Aansluitend op de richtlijn heeft het verenigingsbestuur van het Nederlandse Rode Kruis besloten om de norm voor de continuïteitsreserve voor het Nederlandse Rode Kruis als geheel op maximaal 1 maal de jaarlijkse kosten voor de werkorganisatie te stellen. Op basis van de realisatie 2009 volgt hieruit per 31 december 2009 een continuïteitsreserve van maximaal € 33.127. Dat bedrag is hoger dan de huidige reserve van € 23.575.

Bestemmingsreserves (7)

(in duizenden euro's)

	Internationale activiteiten	Medefinanciering	Versterking positie Klimaatcentrum	Projecten 2009	Samen 1/Huis op Orde	Overige entiteiten	Reserve financiering activa	Totaal 2009	Totaal 2008
Stand per 1 januari	-	1.262	223	930	1.973	4.049	23.455	31.892	30.291
Toevoeging	857	735	-	-	-	5.190	1.159	7.941	5.576
Onttrekking	-809	-1.899	-83	-475	-1.373	-783	-	-5.422	-3.975
Stand per 31 december	48	98	140	455	600	8.456	24.614	34.411	31.892

Het verenigingsbestuur heeft besloten om een bestemmingsreserve in te stellen voor internationale activiteiten. Vanuit deze bestemmingsreserve worden projecten gefinancierd waarvoor geen financiering door derden is gevonden. In 2009 is deze bestemmingsreserve gevormd door een dotatie van € 857 te doen. In 2009 is een bedrag van € 809 overeenkomstig de doelstelling aangewend.

De bestemmingsreserve Medefinanciering is gevormd vanuit de wetenschap dat steeds vaker door donoren een eigen bijdrage aan projecten als eis wordt gesteld voordat een bijdrage wordt toegezegd. Om hier adequaat op te kunnen reageren is de bestemmingsreserve gevormd. Door het verenigingsbestuur is in 2009 € 735 aan deze bestemmingsreserve toegevoegd. Deze bestemmingsreserve wordt aangewend ter medefinanciering van nationale en internationale projecten van het Nederlandse Rode Kruis.

Vanwege het internationale succes van het Rode Kruis Klimaatcentrum heeft het verenigingsbestuur in 2007 besloten om een bestemmingsreserve te vormen voor de versterking van de positie van het Klimaatcentrum. Gedurende het jaar 2009 is € 83 aan de reserve onttrokken.

Van de in 2008 gevormde bestemmingsreserve voor de opstart van een aantal specifieke projecten is per balansdatum 31 december 2009 nog een bedrag van € 455 onbesteed. Het betreft de navolgende projecten:

- EHBO (€ 155)
- Vrijwilligersdag (€ 300)

De bestemmingsreserve Samen 1/Huis op Orde is gevormd voor de implementatie van het project Samen 1 en het verbeteren van een aantal interne processen. In 2009 is een bedrag van € 1.373 aan deze bestemmingsreserve onttrokken.

Vanwege het feit dat eigen middelen zijn aangewend ten behoeve van financiering van activa wordt een bestemmingsreserve aangehouden. Aangezien het Rode Kruis niet direct kan beschikken over de waarde van deze activa, maar pas na verkoop, is deze als bestemmingsreserve verantwoord. De omvang van de bestemmingsreserve is gelijk aan het aandeel eigen middelen in activa bedrijfsmiddelen en doelstelling, vermeerderd met de voorraden, verminderd met financiering door derden.

Op bovenstaande bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het verenigingsbestuur.

Herwaarderingsreserve (8)

De herwaarderingsreserve heeft betrekking op de ongerealiseerde herwaardering van de beleggingspanden opgenomen onder de materiële vaste activa en is in 2009 niet gemuteerd. Pas bij de verkoop van de panden komt deze reserve beschikbaar voor de doelstelling.

Bestemmingsfondsen (9)

(in duizenden euro's)

	Internationale activiteiten	Mappa Mondo	Overige	Totaal 2009	Totaal 2008
Stand per 1 januari gerapporteerd	10.957	2.495	5.980	19.432	24.099
Totaal baten	24.074	1.540	2.759	28.373	28.649
Toegerekende rente	265	-	-	265	269
Totaal bestedingen	-23.718	-2.187	-2.004	-27.909	-33.585
Stand per 31 december	11.578	1.848	6.735	20.161	19.432

Onder de bestemmingsfondsen is opgenomen dat deel van de reserves en fondsen dat een beperkte bestemmingsmogelijkheid heeft doordat óf een derde (de gever) deze beperking heeft aangegeven óf dat het geld is ingezameld voor een specifiek doel. De toevoegingen aan de bestemmingsfondsen vloeien voort uit het feit dat van de inkomsten uit nalatenschappen de bestemming testamentair is bepaald of dat giften en (overheids)bijdragen met een specifieke bestemming zijn ontvangen.

Het uitgangspunt van het Nederlandse Rode Kruis is erop gericht om bestemmingsfondsen binnen 3 jaar te besteden aan het doel waarvoor de gelden zijn ontvangen.

Samenstelling bestemmingsfondsen

(in duizenden euro's)

	31-12-2009	31-12-2008
Internationale activiteiten:		
Afrika	298	1.601
Azië en Pacific	1.739	2.394
Europa en Centraal-Azië	10	32
Latijns Amerika	88	93
Midden Oosten en Noord-Afrika	176	845
Overige fondsen	9.267	5.992
Totaal internationale activiteiten	11.578	10.957
Mappa Mondo	1.848	2.495
Overige nationale bestemmingsfondsen	6.735	5.980
Totaal	20.161	19.432

In bovenstaande opstelling is tevens opgenomen een bedrag van € 21 onder de naam Reddingsboei Fonds en dient ter ondersteuning van activiteiten die worden gefinancierd door het Stille rampen fonds.

Voorzieningen (10)

(in duizenden euro's)

	Pensioenen en uitkeringen	Groot onderhoud	Totaal 2009	Totaal 2008
Stand per 1 januari	3.516	1.783	5.299	4.775
Toevoeging	530	267	797	1.832
Onttrekking	-558	-506	-1.064	-1.308
Stand per 31 december	3.488	1.544	5.032	5.299

De voorziening voor pensioenen en uitkeringen is onder meer bestemd voor ingegane pensioenen, WAO-uitkeringen en wachtgeld en is gevormd ten behoeve van niet verzekerde pensioenen, toelagen en aanvullingen op arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. De hierin opgenomen voorziening voor VUT-uitkeringen heeft betrekking op de

werknemers van het verenigingskantoor geboren voor 1950 (werknemers die op 1 januari 2005 55 jaar of ouder waren). Voor medewerkers van die geboren zijn na 1950 en die op 1 januari 2005 jonger waren dan 55 jaar is een voorziening getroffen voor een voorwaardelijke gedeeltelijke VUT-uitkering.

De voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter.

Langlopende schulden (11)

(in duizenden euro's)		
	31-12-2009	31-12-2008
Kredietinstellingen	844	1.131
Projectverplichtingen	2.868	2.271
Overige schulden	140	150
Totaal	3.852	4.002

De langlopende schulden die zijn opgenomen bij kredietinstellingen zijn veelal aangegaan voor de financiering van de onroerende goederen van de plaatselijke afdelingen. De aflossingsverplichtingen voor het nieuwe boekjaar zijn gerubriceerd onder kortlopende schulden. De rente op deze leningen varieert eind 2009 van 0% tot 8%. Als zekerheden voor een aantal langlopende schulden zijn onroerende goederen hypothecair bezwaard. Tevens is een renteloze lening aangegaan voor de financiering van activa in het kader van de doelstelling.

De projectverplichtingen betreffen aan zusterorganisaties en andere partijen gedane toezeggingen tot het financieren van internationale hulpverleningsprojecten. Het kortlopend deel van deze verplichting is opgenomen onder kortlopende schulden.

Kortlopende schulden (12)

(in duizenden euro's)		
	31-12-2009	31-12-2008
Crediteuren	3.462	2.978
Vooruit ontvangen contributie	113	81
Projectverplichtingen	5.734	5.443
Belastingen en sociale lasten	995	992
Overige vooruit ontvangen baten	3.197	288
Overige schulden	4.514	4.623
Totaal	18.017	14.405

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn langlopende, onvoorwaardelijke financiële verplichtingen aangegaan ter zake van erfpacht, huur en operational leasing. De verplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen voor 2010 € 1.881.

6.2.6. Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2009

Giften en schenkingen, nationale doeleinden (13)

(in duizenden euro's)		
	2009	2008
Mappa Mondo	1.591	305
Overige	3.079	2.458
Totaal	4.670	2.763

Nalatenschappen (14)

(in duizenden euro's)		
	2009	2008
Landelijke Vereniging	11.147	13.269
Plaatselijke afdelingen	633	791
Totaal	11.780	14.060

Baten uit acties van derden (15)

(in duizenden euro's)		
	2009	2008
Nationale Postcode Loterij, reguliere bijdrage	3.600	4.000
Nationale Postcode Loterij, extra projectbijdrage	39	-
3FM-actie	4.765	3.043
Stichting SHO	-	599
Sponsor Loterij	889	716
Totaal	9.293	8.358

Met de Stichting Nationale Postcode Loterij is door de Landelijke Vereniging een overeenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2010 waarin het Nederlandse Rode Kruis als beneficiant wordt aangemerkt.

De inkomsten uit de 3FM-actie betreft het aandeel dat het Nederlandse Rode Kruis direct ontvangen heeft als resultaat van de actie. In 2009 stond het Glazen Huis in Groningen en stond de actie in het kader van de strijd tegen Malaria. In 2008 stond het Glazen Huis in Breda en had de actie betrekking op Vluchtelingen.

Subsidies van overheden (16)

(in duizenden euro's)

	2009	2008
Ontvangen subsidies voor:		
-nationale projecten/activiteiten	5.149	4.450
-internationale projecten/activiteiten	14.235	20.935
Totaal	19.384	25.385

Baten uit beleggingen (17)

(in duizenden euro's)

	2009	2008
Dividenden	85	75
Rente obligaties / deposito's	452	488
Koersresultaten effecten	794	-701
Kosten effecten	-62	-86
	1.269	-224
Overige rente	403	766
Per saldo	1.672	542

Overige baten (18)

Onder overige baten worden tevens boekwinsten verantwoord op de verkoop van panden van plaatselijke afdelingen.

Baten met een bijzondere bestemming

(in duizenden euro's)

	2009	2008
<i>Internationale activiteiten</i>		
Ministerie van Buitenlandse Zaken	10.408	17.744
Europese Unie	3.827	3.191
Giften voor internationale hulp	4.643	3.225
3FM-actie	4.765	3.043
Stichting SHO	-	599
PSO	431	-470
	24.074	27.332
<i>Sociale hulp en noodhulp nationaal</i>		
Fondsenwerving Mappa Mondo	1.540	360
Overige nationale doeleinden	2.759	957
Totaal	28.373	28.649

Toelichting lastenverdeling (19)

(in duizenden euro's)

Activiteiten	Voor- lichting en bewust- making	Voor- bereiding en coördinatie inter- nationale activiteiten	Inter- nationale activiteiten	Sociale hulp en noodhulp nationaal	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Beheer/ Admini- stratie	Totaal 2009	Begroting 2009	Totaal 2008
Kosten										
Directe kosten										
Kosten direct personeel	980	1.993	1.428	9.825	1.447	-	-	15.673	16.782	15.980
Contributie internationale organisatie	-	757	-	-	-	-	-	757	790	669
Inhuur derden (incl. vrijwilligers- kosten)	614	239	-	2.713	670	-	-	4.236	3.721	3.447
Aankopen en verwervingen	30	434	-	980	50	-	-	1.494	1.187	2.359

Publiciteit/ communicatie/ verzending	1.709	11	4	192	5.069	-	-	6.985	9.025	6.741
Uitgaven plaatselijke afdelingen	-	-	-	6.464	-	-	-	6.464	5.343	6.112
Project- uitgaven internationale projecten	-	-	21.065	-	-	-	-	21.065	26.473	29.070
Huisvestings- en transport- kosten	39	462	256	2.578	112	-	-	3.447	4.761	3.999
Afschrijvingen	-	1	-	629	19	-	-	649	977	559
Kantoor- en algemene kosten	746	-83	1.153	1.488	851	132	-	4.287	2.707	2.498
Tegemoet- koming in de kosten	-19	181	-118	-5.509	-4	-	-	-5.469	-8.470	-7.065
Indirecte kosten										
Kosten indirect personeel	218	121	135	2.111	583	-	2.678	5.846	6.129	5.838
Reis- en verblijfkosten	6	5	5	61	16	-	294	387	414	347
Overige personeels- kosten	49	78	87	528	97	-	666	1.504	2.339	2.687
Kantoor- en huisvestings- kosten	203	109	123	1.956	542	-	1.081	4.014	3.816	3.557
Afschrijving	117	83	92	1.150	301	-	148	1.891	1.641	1.640
Overige algemene kosten	174	203	226	1.791	392	-	1.024	3.810	2.179	2.819
Totaal	4.866	4.594	24.456	26.957	10.145	132	5.891	77.041	79.814	81.257

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat de kosten voor Beheer en Administratie 7,6% (2008: 7,4%) van de totale bestedingen bedragen.

Personeelslasten

(in duizenden euro's)

	2009	2008
Salarissen	17.861	18.025
Sociale lasten	2.731	2.326
Pensioenlast	927	1.463
Totaal	21.519	21.814

De pensioenregeling van het Nederlandse Rode Kruis is ondergebracht bij verzekeringsmaatschappijen.

De pensioenaanspraken zijn verzekerd op basis van een garantiecontract: de verzekeraar garandeert de nominale pensioenen tijdens de contractduur.

De pensioenregeling is een middelloonregeling met voorwaardelijke indexatie uit de winst voor zowel de actieve als de inactieve deelnemers.

De verplichtingen van het Nederlandse Rode Kruis zijn beperkt tot het betalen van de overeengekomen jaarlijkse premie. Het Nederlandse Rode Kruis heeft op grond van het verzekeringscontract geen aanvullende verplichtingen en geen recht op de overeengekomen winstdeling.

Gemiddelde bezetting in fte

	2009	2008
Direct personeel Landelijke Vereniging:		
-voorlichting en bewustmaking	18	14
-voorbereiding en coördinatie internationale activiteiten	35	40
-internationale activiteiten (gedelegeerden)	39	55
-sociale hulp en noodhulp nationaal	198	192
-fondsenwerving	30	27
Beheer/Administratie	41	46
Indirect personeel Landelijke Vereniging	25	23
	386	397
Plaatselijke afdelingen NRK	44	48
Totaal	430	445

Met gedelegeerden worden arbeidsovereenkomsten gesloten voor de duur van de uitzending.

Bezoldiging directie

Met de algemeen directeur, de heer C. Breederveld, is op 1 januari 2005 een arbeidsovereenkomst aangegaan voor een periode van 4 jaar, welke met ingang van 1 januari 2009 is omgezet in een dienstverband voor onbepaalde tijd. Het brutoloon inclusief vakantiegeld van de heer Breederveld bedroeg in 2009 € 141.828 (2008: € 141.203). De sociale lasten en pensioenpremie bedroegen € 32.581 (2008: € 32.187) en de overige vergoedingen en kosten bedroegen € 27.853 (2008: € 26.250).

De bezoldiging van de algemeen directeur is afgestemd op de verantwoordelijkheid die hij heeft en is in lijn met de VFI-norm (code Wijffels) en ligt onder de Balkenende-norm. Aan de directie is geen variabel inkomen toegekend.

Aan bestuurders is geen bezoldiging betaald en zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. In 2009 is aan bestuurders voor een bedrag van € 123,- (2008: € 2.795,-) op declaratiebasis vergoed voor de door hen in het kader van hun bestuursfunctie gemaakte reis-, verblijf- en representatiekosten.

Verenigingsbestuur

De heer mr. drs. L.C. Brinkman	voorzitter
H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden	ondervoorzitter
De heer mr. E.M. d'Hondt	ondervoorzitter
De heer drs. A.E.M. Theunissen	penningmeester
De heer mr. S. Harchauoui	bestuurslid
Mevrouw P.C. Krikke	bestuurslid
Mevrouw mr. S.J. van Oord	bestuurslid
De heer P. Rosenmöller	bestuurslid
De heer ir. P.J.A. van Schijndel	bestuurslid
De heer W.F. Vader	bestuurslid
Directie	
De heer dr. C. Breederveld	algemeen directeur

6.3. OVERIGE GEGEVENS

6.3.1. Bestemming resultaat

Bestemming resultaat	2009
Saldo	
Landelijke Vereniging	-3.008
Overige geconsolideerde eenheden	-193
Totaal	-3.201
Dit is opgebouwd uit:	
Mutatie bestemmingsreserves	2.519
Mutatie fonds internationale activiteiten	-621
Mutatie overige fondsen	1.350
Mutatie continuïteitsreserve	-6.449
Totaal	-3.201

Landelijke Vereniging

Baten waarvoor een derde een beperkte bestedingsmogelijkheid heeft aangegeven worden toegevoegd aan een bestemmingsfonds; bestedingen van deze gelden worden aan dit fonds onttrokken. Gelden waarvoor het verenigingsbestuur een specifieke bestemming heeft gegeven, worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve; uitgaven van deze gelden worden ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Het saldo dat resteert na verwerking van de mutaties in de bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves worden ingevolge een besluit van het verenigingsbestuur van het Nederlandse Rode Kruis onttrokken aan de continuïteitsreserve.

Overige eenheden

Het saldo van baten en lasten van de overige eenheden is een samenvoeging van de saldi van de verschillende eenheden. De besturen van deze eenheden bepalen een ieder afzonderlijk de bestemming van het saldo, met inachtneming van de afspraken in het kader van Samen 1.

6.3.2. Accountantsverklaring

Aan de ledenraad en het verenigingsbestuur van het Nederlandse Rode Kruis

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2009 van het Nederlandse Rode Kruis te Den Haag bestaande uit de geconsolideerde balans per 31 december 2009 en de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het verenigingsbestuur

Het verenigingsbestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende Instellingen. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Nederlandse Rode Kruis per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende Instellingen.

Wij melden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de geconsolideerde jaarrekening.

Den Haag, 21 april 2010
KPMG ACCOUNTANTS N.V.
J.A.A.M. Vermeeren RA